

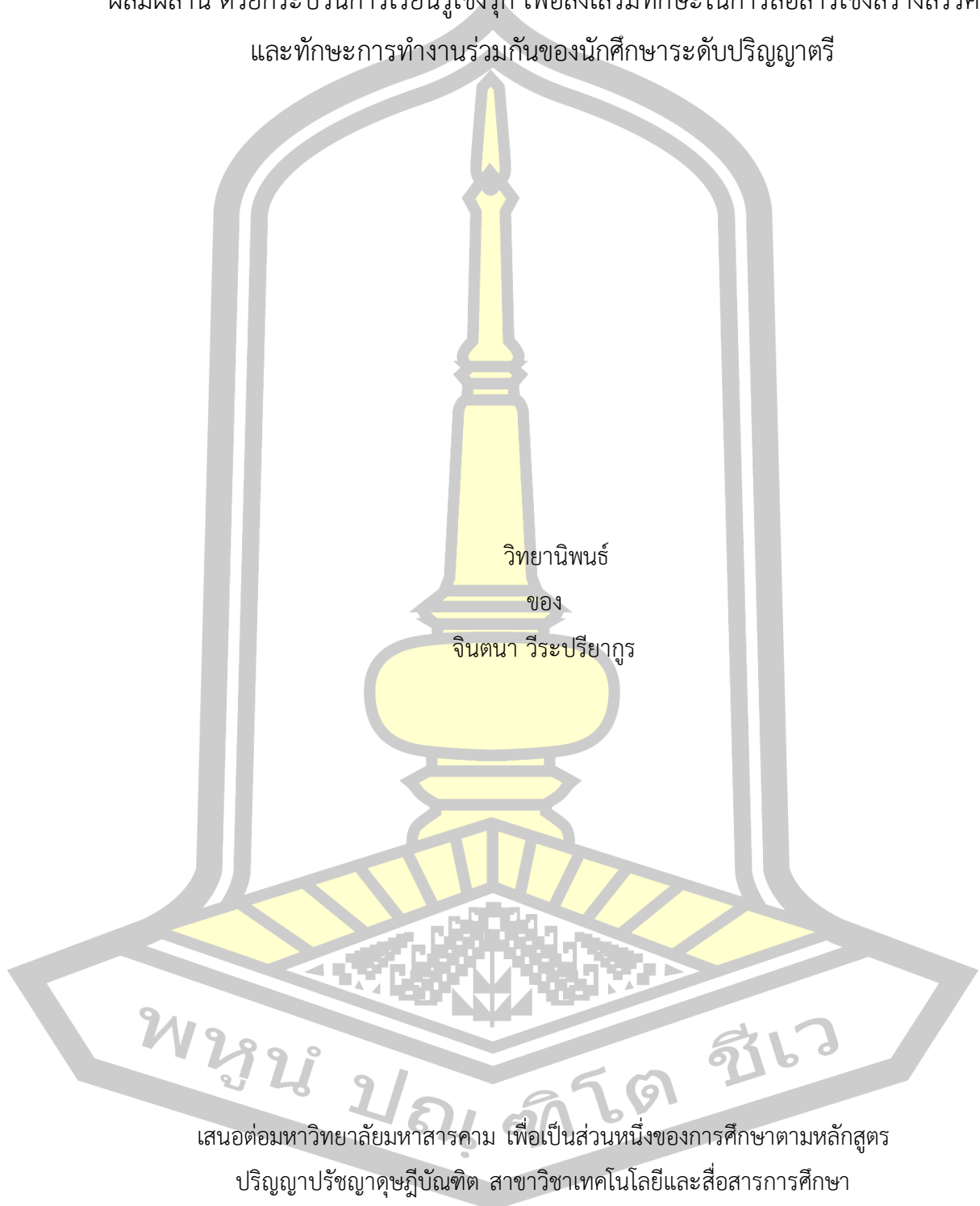
การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน
ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงาน
ร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

วิทยานิพนธ์
ของ
จินตนา วีระปรียากร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
ปีการศึกษา 2560

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบ
ผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

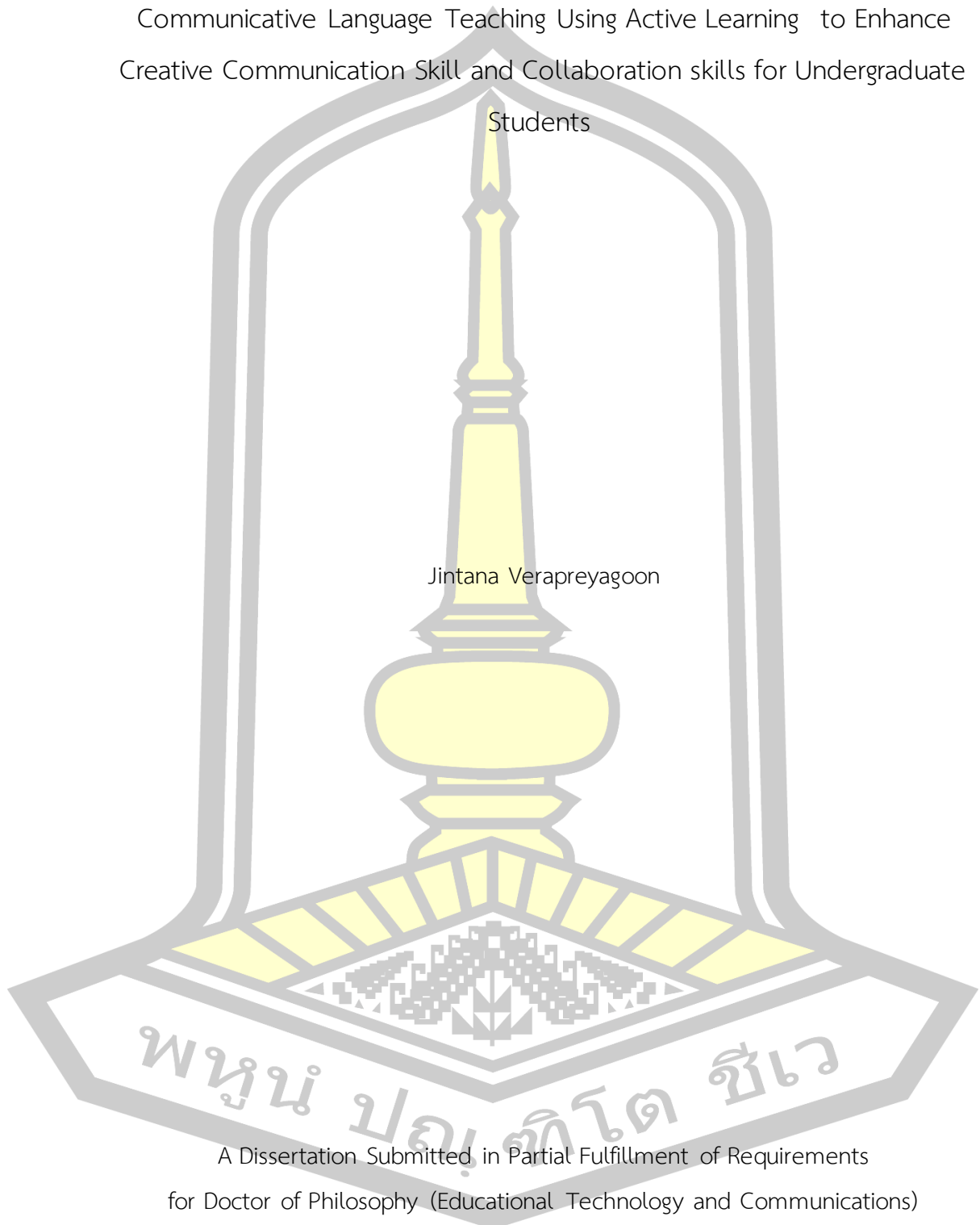

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
ปีการศึกษา 2560

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Blended Learning Environment Model for
Communicative Language Teaching Using Active Learning to Enhance
Creative Communication Skill and Collaboration skills for Undergraduate
Students

Jintana Verapreyagoon

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Educational Technology and Communications)

Academic Year 2017

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวจินตนา วีระปรียา
กูร แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. เฉลิม กิจระการ)

กรรมการ

(รศ. ดร. บุญชม ศรีสะอาด)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริศิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี		
ผู้วิจัย	จินตนา วีระปรียากร		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. เผชิฎฐิ กิจระการ		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการ ต่อสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ของอาจารย์ และนักศึกษา 2) เพื่อศึกษา พัฒนาองค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 3) เพื่อทดลอง และศึกษาผลการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการ ต่อสภาพแวดล้อมของการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ให้ข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ และการสอบถามเกี่ยวกับปัญหา สภาพปัจจุบันและความต้องการจากกลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 2 สสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการพัฒนาโมเดลฯ จากอาจารย์ผู้สอน 29 คน และนักศึกษา 64 คนรวม 93 คน ด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องขององค์ประกอบการสร้างและพัฒนาโมเดล พร้อมกับตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดโมเดลฯ ที่มี 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน ระยะที่ 3 การทดลองรูปแบบบทเรียนแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งจะมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีกระบวนการประเมินทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ร่วมกัน และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโมเดลฯ การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโมเดล

๗ และการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโมเดลฯ ในระยะนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าร่วมการทดลองจำนวน 35 คน หรือ 1 ห้องเรียน ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ผลการใช้โมเดลฯ ซึ่งเน้นที่ทักษะการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพแวดล้อมของการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ของอาจารย์ผู้สอน และของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ พบว่าปัจจุบันสภาพแวดล้อมฯ ยังเป็นปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาระบุว่าเป็นปัญหาค่อนข้างมาก นอกจากนี้ทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีระดับความต้องการมากต่อสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนฯ

2) องค์ประกอบโมเดลสภาพแวดล้อมฯ ที่สำคัญและมีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านกายภาพ 2. ด้านจิตภาพ 3. ด้านสังคม 4. ด้านสารสนเทศ และ 5. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3) ผลการทดลองและศึกษาผลการใช้โมเดลฯ ที่ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า โมเดลฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนของทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง จากผลการประเมินนักศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม มี 4 กลุ่มที่ ปฏิบัติได้ในระดับดี มีเพียง 1 กลุ่มเท่านั้นที่ปฏิบัติได้ในระดับผ่าน และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน, กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก, ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์, ทักษะการทำงานร่วมกัน, ภาษาอังกฤษ

TITLE	The Development of Blended Learning Environment Model for Communicative Language Teaching Using Active Learning to Enhance Creative Communication Skill and Collaboration skills for Undergraduate Students		
AUTHOR	Jintana Verapreyagoon		
ADVISORS	Associate Professor Pachoen Kidrakarn , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Educational Technology and Communications
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2017

ABSTRACT

The specific objectives of the research were to 1) study the currents problems, conditions, and requirements of the blended learning environment model for communicative language teaching using active learning to enhance creative communication skill and collaboration skills for lectures and students, 2) study and develop the main factors and characters of the blended learning environment model for communicative language teaching and 3) investigate the results of using the developed blended learning environment model for communicative language teaching using active learning to enhance creative communication skill and collaboration skills for undergraduate students.

There are 4 phases in this research. Phase 1, the deep interview form for the experts and the questionnaires for lectures and students were used to gather the information about currents problems, conditions, and requirements of the blended learning environment model for communicative language teaching using active learning. Phase 2, studies and developed the main factors and characters of the blended learning environment by using the questionnaires from the 93 samples included 29 lectures and 64 students. There were the 3 assessment tools were assessed by 7 experts. Phase 3 was to investigate the results of using the developed

blended learning environment courseware and the classroom activities based on the model and phase 4 was to analyze the data from using the model.

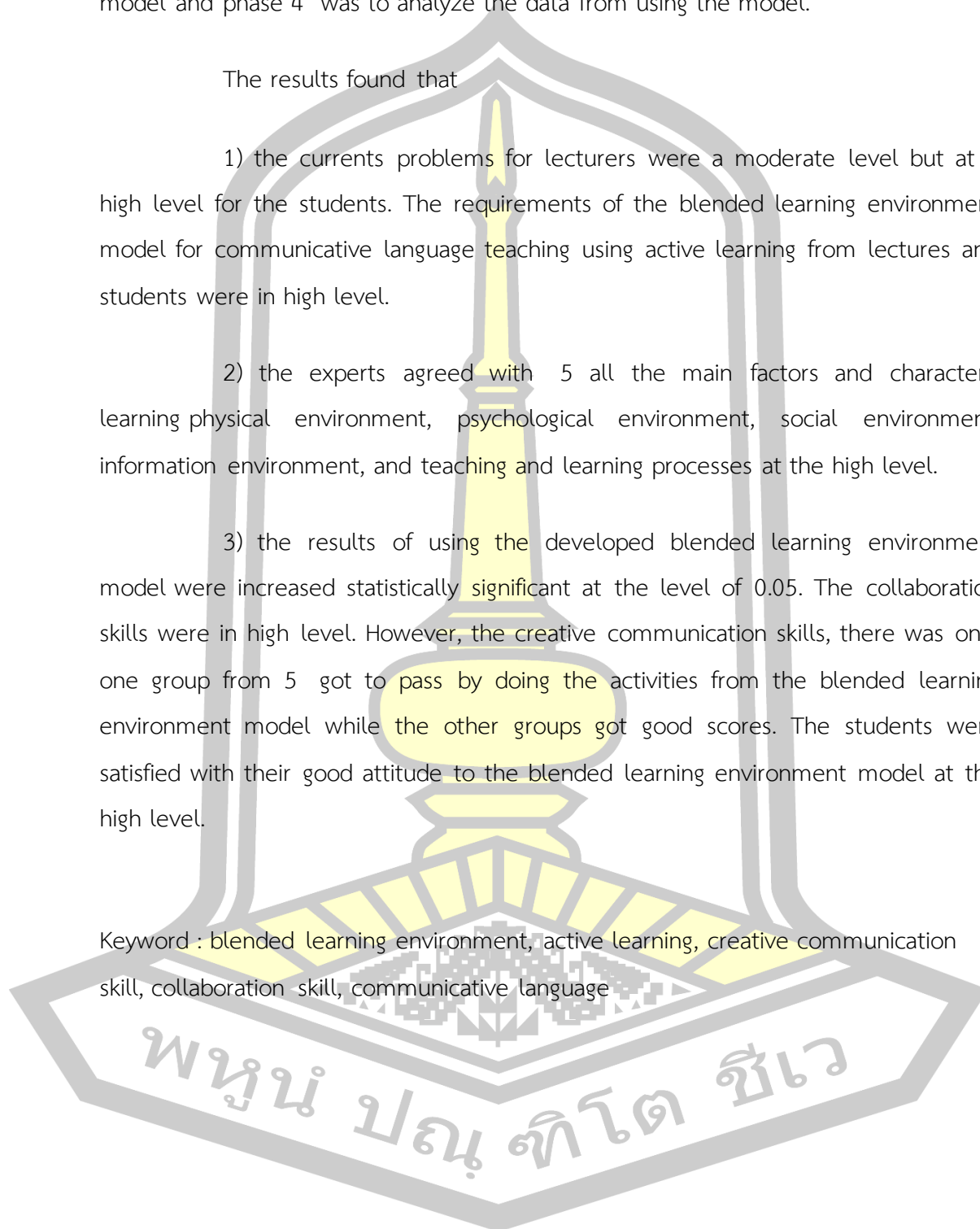
The results found that

1) the current problems for lecturers were a moderate level but at a high level for the students. The requirements of the blended learning environment model for communicative language teaching using active learning from lectures and students were in high level.

2) the experts agreed with 5 all the main factors and characters: learning physical environment, psychological environment, social environment, information environment, and teaching and learning processes at the high level.

3) the results of using the developed blended learning environment model were increased statistically significant at the level of 0.05. The collaboration skills were in high level. However, the creative communication skills, there was only one group from 5 got to pass by doing the activities from the blended learning environment model while the other groups got good scores. The students were satisfied with their good attitude to the blended learning environment model at the high level.

Keyword : blended learning environment, active learning, creative communication skill, collaboration skill, communicative language

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.เพชฌัญญู กิจระการ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ รองประธานกรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด และรศ.ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ กรรมการสอบ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ อิศรปรีดา รองศาสตราจารย์ ดร.รสริน พิมพ์บรรยงก์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อภิบาลศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต สิทธิธิตกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ วีระปรียากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวลิท เกตุกระทุ่ม ดร.พิสุทธิพงษ์ เอ็นดู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชสรา บุญแสน อาจารย์จิรพรรณ ขจรจิตต์จรัส และอาจารย์วารุณี สุรโยธี ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจเครื่องมือการวิจัย

กราบขอบพระคุณบิดาและมารดา และญาติทุก ๆ ท่านที่คอยให้การสนับสนุน ขอบใจเด็กชาย เต็มบุญญ์ เกตุกระทุ่ม ที่คอยให้กำลังใจและเป็นพลังใจในการทำวิจัย

ขอบคุณและขอบใจเพื่อนนิสิตปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา รุ่น 8 พี่ๆ เพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

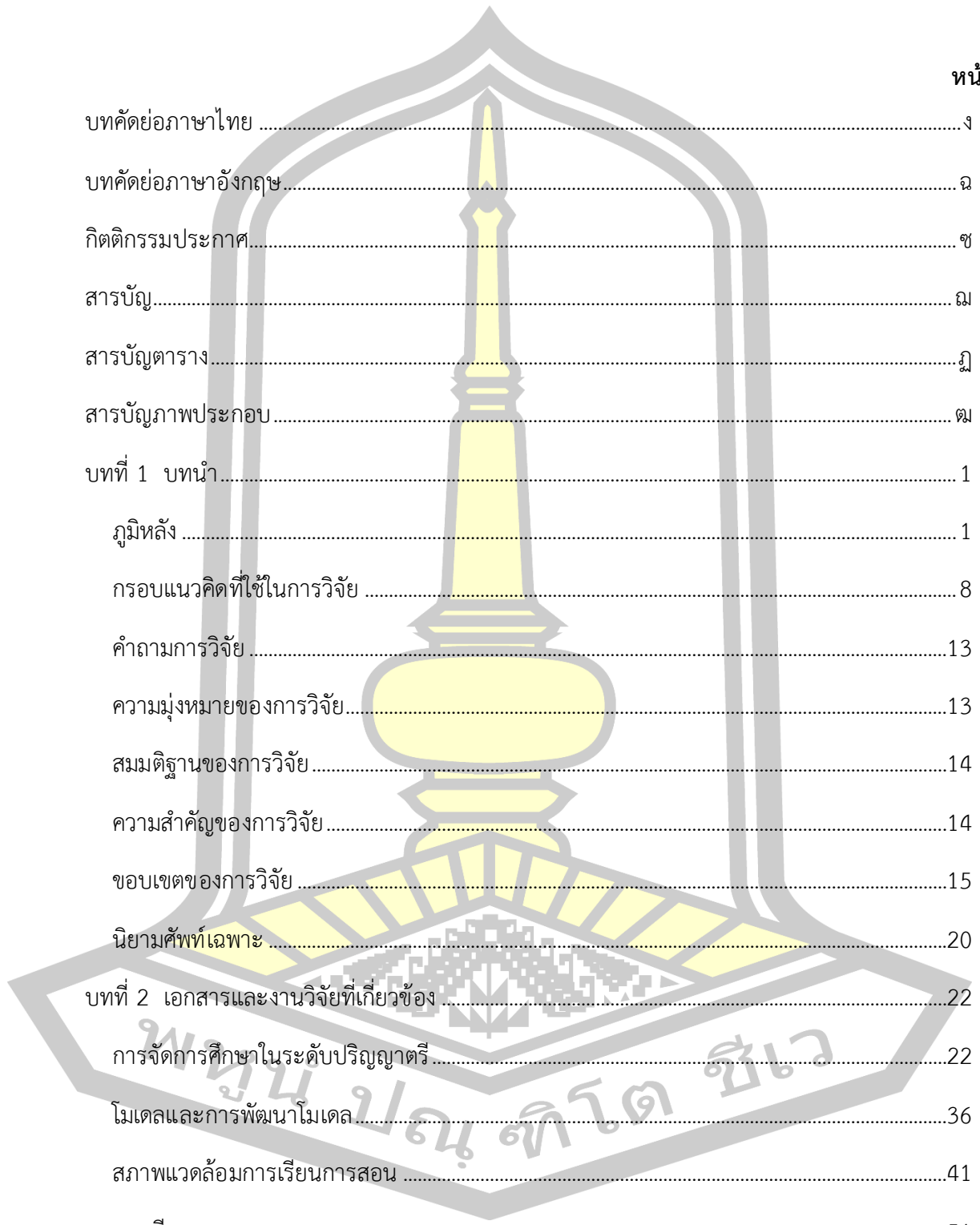
จินตนา วีระปรียากร

พหุบัณฑิต ชีวะ

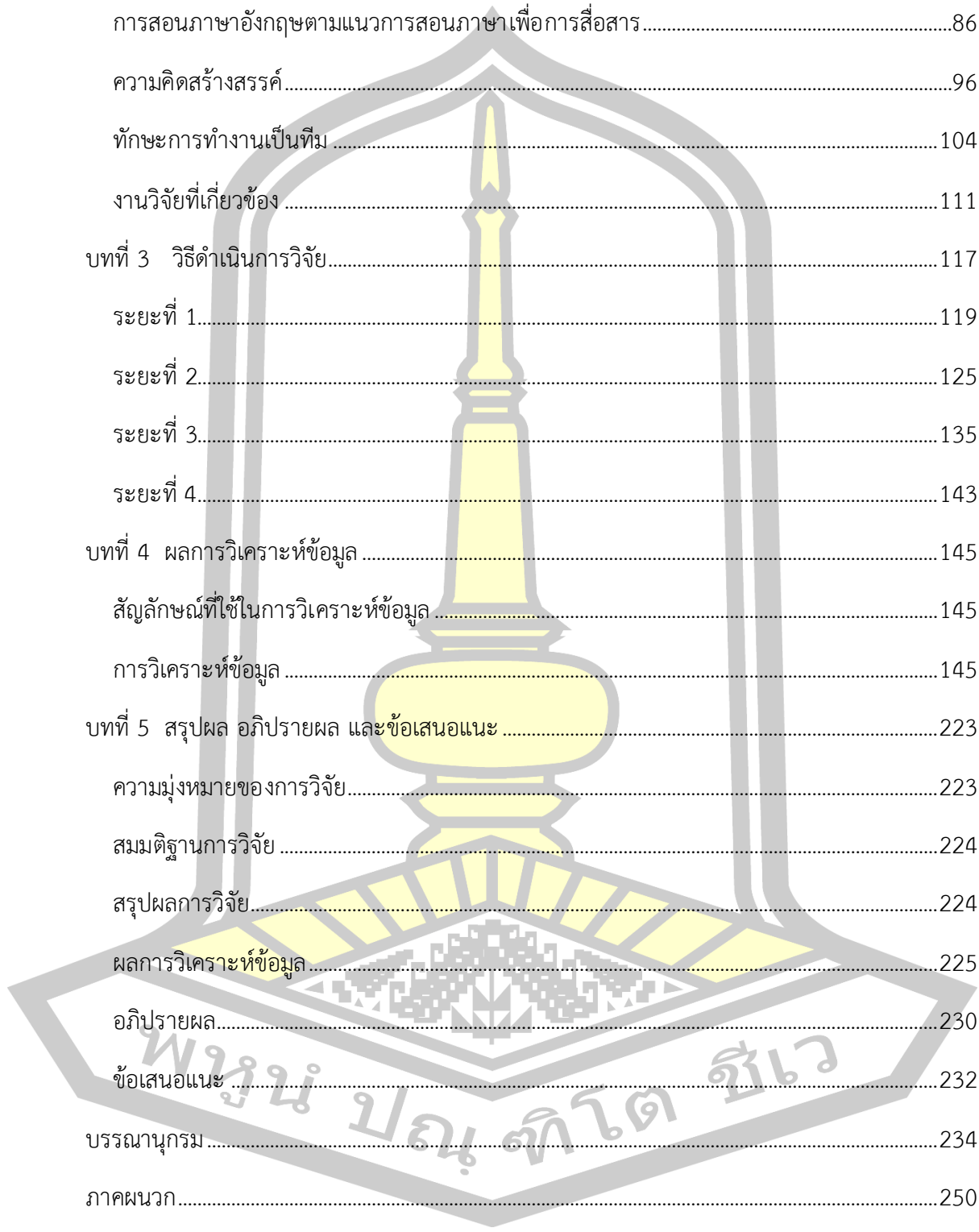
สารบัญ

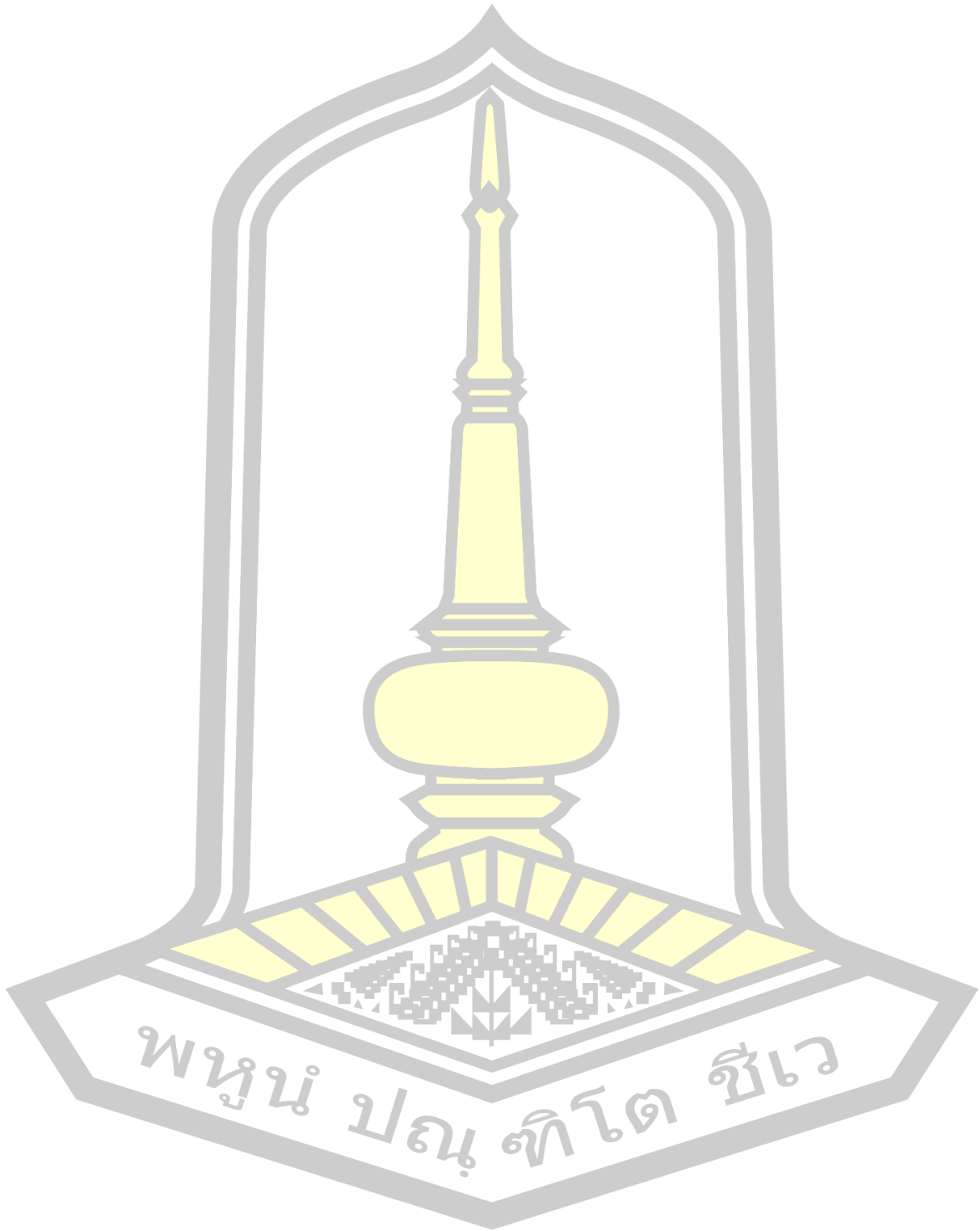
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	8
คำถามการวิจัย	13
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	13
สมมติฐานของการวิจัย.....	14
ความสำคัญของการวิจัย.....	14
ขอบเขตของการวิจัย.....	15
นิยามศัพท์เฉพาะ	20
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี.....	22
โมเดลและการพัฒนาโมเดล.....	36
สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน	41
การเรียนการสอนแบบผสมผสาน.....	51
แรงจูงใจในการเรียน.....	64

การเรียนรู้เชิงรุก.....	82
การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร.....	86
ความคิดสร้างสรรค์.....	96
ทักษะการทำงานเป็นทีม.....	104
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	111
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	117
ระยะที่ 1.....	119
ระยะที่ 2.....	125
ระยะที่ 3.....	135
ระยะที่ 4.....	143
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	145
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	145
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	145
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	223
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	223
สมมติฐานการวิจัย.....	224
สรุปผลการวิจัย.....	224
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	225
อภิปรายผล.....	230
ข้อเสนอแนะ.....	232
บรรณานุกรม.....	234
ภาคผนวก.....	250
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	251
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ.....	273

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบผสมผสาน.....	52
ตาราง 2 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มงานและทีมงาน	106
ตาราง 3 สรุปรูปการทบทวนวรรณกรรมประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	112
ตาราง 4 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	147
ตาราง 5 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน เกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ปัญหา	149
ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษา	163
ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษา ในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสานเกี่ยวกับระดับปัญหาที่พบ	164
ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษา ในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสานเกี่ยวกับความต้องการในการแก้ปัญหา	169
ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษา ในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน	174
ตาราง 10 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบเพื่อพัฒนาสู่การสร้างโมเดลจากผู้ทรงคุณวุฒิ.....	179
ตาราง 11 แสดงผลการประเมินโมเดลการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากผู้ทรงคุณวุฒิ	183

ตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงาน ร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากผู้เชี่ยวชาญ.....	198
ตาราง 13 แสดงความครอบคลุมขององค์ของรูปแบบการสอนที่ตรงกับประกอบโมเดลสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.....	200
ตาราง 14 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นรายบุคคล (1:1) เป็นกลุ่ม (1:10) และภาคสนาม จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทางนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นรายบุคคล (1:1).....	201
ตาราง 15 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทางนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเป็นกลุ่ม	202
ตาราง 16 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน ภาษาอังกฤษเรื่อง การบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	203
ตาราง 17 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลของกลุ่มตัวอย่าง.....	204
ตาราง 18 แสดงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทางนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	204
ตาราง 19 แสดงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษเรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นกลุ่ม	205
ตาราง 20 แสดงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	205
ตาราง 21 แสดงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล .	206
ตาราง 22 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) จากรูปแบบ การ จัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง.....	206
ตาราง 23 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) จากรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเป็นกลุ่ม (1 : 10).....	207

ตาราง 24 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₁ /E ₂) จากรูปแบบ การ จัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง.....	207
ตาราง 25 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₁ /E ₂) จากรูปแบบ การ จัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง.....	208
ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน	209
ตาราง 27 แสดงผลการเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้ เชิงรุก.....	210
ตาราง 28 ผลการประเมินวัดทักษะการร่วมกัน ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบ การ จัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนเชิงรุก เรื่องการ บอกทิศทาง	212
ตาราง 29 ผลการวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบ การจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง การบอกทิศทาง	215
ตาราง 30 แสดงระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะ	216

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ภาพประกอบ 2 พีระมิดแห่งการเรียนรู้.....	53
ภาพประกอบ 3 พีระมิดแห่งความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs).....	73
ภาพประกอบ 4 เปรียบเทียบทฤษฎีสองปัจจัย กับพีระมิดแห่งความต้องการของมาสโลว์	75
ภาพประกอบ 5 ERG Mode	76
ภาพประกอบ 6 โมเดลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก.....	85
ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการศึกษาสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน และข้อมูลพื้นฐาน	124
ภาพประกอบ 8 โมเดลการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก	135
ภาพประกอบ 9 โมเดลการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ...	182
ภาพประกอบ 10 โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	187
ภาพประกอบ 11 ปัจจัยนำเข้าของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.....	189
ภาพประกอบ 12 วิธีการของการเรียนภาษาอังกฤษ ตามหลักของการสอนภาษาอังกฤษ	191
ภาพประกอบ 13 ผลลัพธ์ของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี.....	193
ภาพประกอบ 14 การจัดสภาพแวดล้อมแบบ online เป็นการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนการสอนบนอินเทอร์เน็ต.....	197

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สาระสำคัญการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) มีเป้าหมายหลักอยู่ที่ “ภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ” โดยเน้นประเด็นหลัก 3 ประการคือ 1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาระบบครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่งดีและมีใจรักมาเป็นครูคณาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษาด้วย ซึ่งหากพิจารณาตามสาระสำคัญ ข้างต้น ประเด็นหลักทั้ง 3 ถือเป็นหลักสำหรับคนไทยยุคใหม่ ที่สามารถเรียนรู้อย่างเป็นระบบได้ด้วยตนเอง อันจะส่งผลให้คนไทยยุคใหม่ รักการอ่าน มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ อีกทั้งมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย และสามารถก้าวทันโลก ที่สำคัญดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปี 2559 มาตรา 54 วรรค 4 ที่กำหนดไว้ว่า “การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” นอกจากนี้ใน สาระสำคัญการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ได้กำหนดกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้ว่าการปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ดำเนินการโดย 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ สำหรับการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

ดังนั้นเมื่อนำ “สาระสำคัญการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561)” มาพิจารณาร่วมกับกับ “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551” เกี่ยวกับ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและ “การเตรียมพร้อมทั้งเชิงรุกและรับของอุดมศึกษาไทยใน AEC” ที่เน้นว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) มุ่งพัฒนาสมรรถนะข้าราชการเพื่อเตรียมพร้อม สู่ประชาคมอาเซียน ไว้ 5 สมรรถนะ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน และสามเสาหลักของ ประชาคมอาเซียน การเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศ ทักษะการรับรองชาวต่างประเทศในการ ประชุมนานาชาติ การทดสอบและการอบรมภาษาอังกฤษ และนโยบายการศึกษาเพื่อรองรับ ประชาคมอาเซียน โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบาย/ แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ ประชาคมอาเซียน 7 ข้อ ที่สำคัญคือ ข้อที่ 2 ที่เน้น “การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มพูนทักษะการใช้ “ภาษาอังกฤษ” ซึ่งถูกกำหนดในข้อตกลงเบื้องต้นให้ใช้เป็นภาษาอาเซียน ให้แก่คนไทยในทุกกระดับ ข้อที่ 3 จัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “ภาษาของ ประเทศเพื่อนบ้าน” อย่างน้อย 1 ประเทศ เช่น ภาษาจีน ภาษาเวียดนาม ภาษามลายู และข้อที่ 7 การกำหนด “มาตรฐานวิชาชีพ” สาขาต่างๆ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานอาเซียน พบว่า ทั้งสาระสำคัญ การปฏิรูปการศึกษาฯ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ และ การเตรียมความพร้อมทั้งเชิงรุก และรับของอุดมศึกษาไทยใน AEC มีความสอดคล้องกับนัยใน “กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ” กล่าวคือ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Nation Qualifications Framework - NQF) จัดเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่ง ในการพัฒนากำลังคนสู่มาตรฐานสากล การประเมินศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล เชื่อมโยงคุณวุฒิ การศึกษากับการเทียบโอนประสบการณ์ เป็นแนวคิดสำคัญในการเชื่อมโยงและสร้างความร่วมมือ ระหว่างการศึกษาในระดับต่างๆ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยที่อยู่ในวัยแรงงานมีความรู้ความสามารถตรงความต้องการ ของตลาดแรงงานทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ด้วยเหตุนี้ ภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ภาษาอังกฤษ” จึงจัดเป็น “ปัจจัยสำคัญ” ต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เรียน

การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับ “ภาษาอังกฤษ” สำหรับประเทศไทยมีมากกว่า 120 ปี แต่เริ่มจริงจังมากขึ้นในปี พ.ศ. 2558 เนื่องจากประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ตามกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 บัญญัติไว้ว่า “The working language of

ASEAN shall be English” “ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2555) จากนัยดังกล่าว ในระบบการศึกษา ผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา จึงจำเป็นต้องฝึกฝน เรียนรู้ พัฒนาสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้สามารถใช้ในการสื่อสารได้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ ในประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตาม ในรอบสิบปีที่ผ่านมาคุณภาพของระบบการศึกษาไทยและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยมีแนวโน้มตกต่ำลงอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2556) ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการจัดอันดับทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษ (English Proficiency Index) โดยบริษัท Education First ซึ่งเป็นผู้นำด้านการเรียนต่อต่างประเทศและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทั่วโลก ได้จัดอันดับทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษปี 2013 ผลปรากฏว่า ประเทศไทยได้อันดับที่ 55 จาก 60 ประเทศ และในปี 2014 ได้อันดับที่ 48 จาก 63 ประเทศ หากดูจากผลของการวัดประสิทธิภาพการใช้ภาษาอังกฤษระดับภูมิภาค ปี 2557 (2014) ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 11 จาก 14 ประเทศ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 47.79 ในกลุ่มทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษต่ำมาก และจากแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ (TOEFL: Test of English as a Foreign Language) ในกลุ่มประเทศอาเซียน พบว่า คะแนน TOEFL iBT หรือ TOEFL Internet Base Test ประเทศที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงมากคือ สิงคโปร์ ได้คะแนน 98/120 ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ได้คะแนน 89/120 เท่ากัน ส่วนไทยได้คะแนน 76/120 โดยยังเป็นรองอินโดนีเซีย พม่า และเวียดนาม ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของสถาบันภาษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สำรวจพบว่า บัณฑิตสายวิทยาศาสตร์ที่จบการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของบุคคลทั่วไป มีผลคะแนนการสอบภาษาอังกฤษเทียบเท่าคะแนน TOEFL ที่ระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 450 คะแนนเท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าบัณฑิตจากประเทศสิงคโปร์ และประเทศฟิลิปปินส์ ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนน TOEFL เกิน 550 คะแนน ในขณะที่บัณฑิตจากประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย พม่า เวียดนาม และกัมพูชา มีค่าเฉลี่ยคะแนน TOEFL เกิน 500 คะแนน

ดังนั้นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ จึงเป็นภารกิจที่จำเป็นและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ รวมทั้ง “ภาษาอังกฤษ” ยังเป็นกลไกสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ แต่การที่จะดำเนินการพัฒนามาตรฐานทั้งสาระวิชาและทักษะวิชา ให้ประสบผลสำเร็จ นักวิชาการหลายท่าน เช่น Strevens (1980) Littlewood (1984) Michko (2007) ได้แสดงผลการศึกษาไว้ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยตัวผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญา (Intelligence) ความถนัดทางภาษา (Language Aptitude) บุคลิกภาพ อายุ ความเต็มใจที่จะเรียน ความกระตือรือร้น การให้ความสำคัญกับภาษาและชีวิตของผู้เรียน การได้รับการยอมรับทางสังคม

2. ปัจจัยการจัดการ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน อุณหภูมิ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการเรียนรู้ ประมวลสาระในการสอน ระยะเวลาในการเรียนรู้ต่อครั้ง แบบเรียน ที่สำคัญ คือเทคโนโลยีที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

3. ปัจจัยตัวผู้สอน ได้แก่ ความสามารถ ความรู้ในการสอน ความสามารถในการสร้าง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความสามารถในการเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ (Learning Strategies) ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) เป็นของตนเอง กลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ กลยุทธ์ในการสื่อสาร เทคนิคการจำ เทคนิค การถาม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การประเมินตนเอง การวางแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง การใช้วิธีเรียนแบบต่างๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ ได้เหมาะสมกับตนเองตามระดับชั้น

ในระดับอุดมศึกษา การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายหลายประการ อันเป็นผลจากการวางแผนของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (2549) ให้มีกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ซึ่ง เป้าหมาย (หน้า ก) มุ่งเน้นที่ การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มี คุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้ และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการ พัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และ เครือข่ายอุดมศึกษาบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ ด้วยคาดหวังว่า จะสามารถแก้ปัญหาอุดมศึกษาในปัจจุบันได้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน, 2551) ไม่ว่าจะเป็นปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำ การแข่งขันแย่งชิงนักศึกษาในพื้นที่ เดียวกัน การไม่คำนึงว่าบัณฑิตจะว่างงาน ตลอดจนการละเลยต่อธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพของ การบริหารสถาบันและอุดมศึกษาโดยรวม

ประเด็น “คุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำ” ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ในระดับอุดมศึกษา ในทุกปัจจัยข้างต้นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปัจจัยย่อยๆ เหล่านี้ได้แก่ กระบวนการ จัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน ผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ล้วนมีผลต่อคุณภาพทางการศึกษาร่วมกัน ดังผลการวิจัยของ เฉลิมลาภ ทองอาจ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2555) ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร และการสอนภาษาอังกฤษในทุกะดับยังขาดประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อความท้าทายต่อการจัด การศึกษาของชาติเมื่อต้องก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ขณะที่ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และ พัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.) (2557) เสนอแนวคิดเรื่องอภิวุฒนาการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย ไว้เมื่อ 6-7 พฤษภาคม 2557 ความว่า “การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มี 5 กลุ่ม ได้แก่ ความรู้ในวิชาแกน คุณธรรมและคุณลักษณะ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางสังคม และทักษะ

การใช้เทคโนโลยี สำหรับวิชาภาษาอังกฤษจัดเป็นหนึ่งในส่วนของทักษะทางปัญญา ที่เกี่ยวข้องกับ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การคิดวิพากษ์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสังเคราะห์ การคิด ริเริ่ม การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดตัดสินใจ การคิดจินตนาการ การคิดกว้าง รวมถึง ทักษะการแสวงหาข้อมูล/ เข้าถึงข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างความรู้ การชี้แนะตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ของตน การใฝ่รู้และการรับผิดชอบการเรียนรู้ของ ตน” ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ ที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาของไทยในศตวรรษใหม่นี้ จึงต้องมีเป้าหมาย ในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนไปสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทั้งครูและผู้เรียนที่มุ่งเน้น “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ” โดยใช้ฐาน คิด“ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century skills) ที่พัฒนาโดยองค์กรภาคีเพื่อทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Skills: P21.org) อันประกอบด้วย 3 ทักษะ สำคัญได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมมุ่งเน้นให้เกิดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ และแก้ปัญหาการ สื่อสาร การสร้างความร่วมมือ การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการยืดหยุ่นและปรับตัวมีเป้าหมายของชีวิตและความมุ่งมั่น เข้าใจสังคม และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีศักยภาพการผลิต และยอมรับการตรวจสอบมีความเป็น ผู้นำและมีความรับผิดชอบ และทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยี มุ่งเน้นให้มี ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศและสื่อต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดการ เชื่อมโยง ประเมินและสร้างสารสนเทศ รวมถึงการประยุกต์ใช้เรื่องจริยธรรมและกฎหมายกับการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศได้

ในประเด็น “คุณภาพทางการศึกษา” นอกจากจะต้องพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามนัยข้างแล้วหากพิจารณาพร้อมกับ กระบวนการพัฒนาประเทศ ภายใต้ “ประเทศไทย 4.0” ยังคงมี 3 ประเด็นที่สำคัญที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องสร้างความตระหนัก ได้แก่ 1) การขับเคลื่อน ประเทศไทยสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม 2) เป็น “Reform in Action” ที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการ ปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน 3) เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” โดยเป็นประชารัฐที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรระดับโลก ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการ “รู้จักเต็ม รู้จักพอ และรู้จักปัน” โดยในมิติทางการศึกษา ก็ต้องมีการเตรียมการ เช่น อาจต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของการศึกษาดังเช่นการพัฒนา การศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ดำรงต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตร นวัตกรรมที่ผู้เรียนผลิตได้ ต้องนำมาใช้งานได้จริงและมีประโยชน์เชิงพาณิชย์ (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2559)

แต่เนื่องด้วย ธรรมชาติของภาษาอังกฤษ ที่เป็นทักษะกระบวนการ ทั้งกระบวนการปฏิบัติ (Performance Skills) กระบวนการทางปัญญา (Cognitive Skills) และ กระบวนการทางสังคม

(Social Skills) ซึ่งตามหลักของการสอนทักษะกระบวนการในประเทศไทย มักจะเน้นเป็นความรู้ โดยแนวการสอนทักษะกระบวนการ ที่ใช้มีเพียง 2 แนวทาง ได้แก่ แนวการสอนทักษะกระบวนการแบบนิรนัย (Deductive Approach) และแนวการสอนทักษะกระบวนการแบบอุปนัย (Inductive Approach) ขณะที่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังผลการวิจัยของ (ถนอมพร เลหาจรัสแสง, 2556) ที่พบว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุค Conceptual Age ในการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ทุกคนต้องมีทักษะที่จำเป็นคือ ทักษะด้านการคิด และทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับสากล ทักษะด้านการบริหารจัดการกับข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมหาศาล รวมทั้งความสามารถในการใช้และเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และสื่อสารโทรคมนาคม (ICT) ผู้เรียนมีสภาพเป็น “Gen Net / Tweenies” เน้นความรับผิดชอบ และพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ ไม่ชอบการบังคับ ส่วนการคิดที่ต้องพัฒนาประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดไตร่ตรอง และการคิดแก้ปัญหา ก็เป็นผู้เรียนที่ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการสืบเสาะค้นหาค้นคว้าตามสมมติฐานของตน กระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีทักษะด้านไอที ที่ความสนใจกับภาษาสากล รวมถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ และความเป็นไปของโลก ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีลักษณะของ C-teachers ได้แก่ C-Content ผู้สอนต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบในการสอน C-Computer (ICT) Integration ผู้สอนมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ C-Constructionist ผู้สอนเป็นผู้สร้างสรรค์ มุ่งเน้นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นเป็นเรื่องภายในของตัวบุคคลจากการที่ได้ลงมือทำกิจกรรมใดๆ ให้เกิดการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่อยู่ในตัวบุคคลนั้นมาก่อน C-Connectivity ผู้สอนมีทักษะในการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เพื่อนอาจารย์ทั้งในสถานศึกษาเดียวกันและต่างสถานศึกษา หรือเชื่อมโยงสถานศึกษา บ้าน และ/หรือชุมชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน C-Collaboration ผู้สอนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ C-Communication ผู้สอนมีทักษะในการสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคการสื่อสารที่ดี การเลือกใช้สื่อ (Media) ที่หลากหลาย C-Creativity ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน C-Caring ผู้สอนต้องมีเมตตา ความรัก ความปรารถนา และความห่วงใยอย่างจริงใจแก่ผู้เรียน ซึ่งนับเหล่านี้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่มีหลากหลายรูปแบบ เช่น แบบหลอมรวม แบบคู่ขนาน แบบสหวิทยาการ และแบบข้ามวิทยาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวคิดของ Johnson & Johnson ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย IIPG (Interaction, Individual accountability, Positive Interdependence, Group Process) โดยต้องอาศัย 1) อินเทอร์เน็ต ตลอดเวลา 2) มีการผสมผสาน

ระหว่างเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน 3) ให้ความสำคัญกับผู้เรียน /มีส่วนร่วมกันในการกำหนดเนื้อหา กิจกรรมต่างๆ 4) มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานหลายอย่าง ผ่านกรณีศึกษาต่าง ๆ และ 5) มีการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านการสื่อสาร (Communication)

จากนัยข้างต้น พิจารณาได้ว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถสื่อสารได้ในยุค เปลี่ยนผ่าน (ศตวรรษที่ 21) และเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเสมือนโค้ช ทั้งผู้สอนผู้เรียนต้องร่วมกันในการออกแบบและจัดการการเรียนรู้ ที่มีลักษณะ การจัดการเรียนการสอนแบบกระตือรือร้น หรือการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ต้องพร้อม ด้วย 1) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างกระฉับกระเฉง (Active Participation) 2) การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนาตนเอง (Feedback) 3) การจัดสถานการณ์เพื่อสร้างพลังใจให้ผู้เรียนรู้ว่าตนเองก็มีความสามารถทำได้ (Success Experience) และ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบค่อยเป็นค่อยไป (Gradual Approximation) เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมจากง่ายไปหายาก จากสิ่งที่ซับซ้อนน้อยไปสู่สิ่งที่ ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ (Jakobovits, 1970) ที่วิจัยพบว่า การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร ปัจจัยที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัย ด้านการสอน ได้แก่ คุณภาพครู โอกาสทางการเรียนของผู้เรียน และเกณฑ์การประเมิน 2) ปัจจัย ด้านตัวผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถที่จะเข้าใจการสอน ความถนัด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะที่ดีต่อ ครู และกลยุทธ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ 3) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ความยึดมั่น ในภาษาตนเอง องค์ประกอบทางภาษาตนเองและภาวะสองวัฒนธรรมในสังคม ในขณะที่ (Walberg & Stariha, 1992) ผู้ตั้งทฤษฎีผลผลิตทางการศึกษา (A theory of education productivity) ให้ ความเห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม มี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของตัวผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์เดิม เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ 2) ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วยพฤติกรรมสอนของครูและกลยุทธ์ในการ เรียนของผู้เรียน และ 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก “ภาษาอังกฤษ” เพื่อการสื่อสาร ปัจจัย สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำคัญ ต่อ “การสื่อสารแบบผสมผสาน” แต่การจะเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการ ทำงานร่วมกันของผู้เรียนที่เป็นนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพหรือไม่อย่างไร ยังคงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ภายใต้อาการวิจัยที่ว่า

ก) ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนฯ เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร ข) โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีควรเป็นเช่นใด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยการพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด ไว้ดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่คำนึงถึงผู้เรียน (Audience) เนื้อหา (Content) งบประมาณ (Finance) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Bonk & Graham, 2006 ;Clark, 2003; Van Dam, 2003; Valiathan, 2002; Rovai & Jordan, 2004; Harvey Singh, 2003; Harvi Singh & Reed, 2001; Bersin, 2004; Valiathan, 2002; Thorne, 2003a; ปณิตา วรณพิรุณ, 2551; วิวรรณจันทร์เทพย์, 2553; อภินภัส จิตรกรม, 2555) โดยการเรียนการสอนแบบผสมผสานแบบออฟไลน์ ได้แก่ ผู้สอน หรือที่ปรึกษาในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อกระจายเสียง วิทยุ และโทรทัศน์ และการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ (A: Analysis) การออกแบบ (D: Design) การพัฒนา (D: Development) การทดลองใช้ (I: Implementation) และการประเมินผล (E: Evaluation) และการเรียนการสอนแบบผสมผสานแบบออนไลน์ ได้แก่ การรวมเทคโนโลยี วิธีการและผู้ใช้งานร่วมกันที่เป็นทั้งผู้เรียน ผู้สอน ผู้สอนเสริม หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เข้าด้วยกัน ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีองค์ประกอบเป็นการเรียนรู้แบบออนไลน์ การสอนแบบใช้อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ เว็บบ และการเรียนรู้ผ่านคอมพิวเตอร์แบบพกพา โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. กำหนดจุดมุ่งหมายในแต่ละขั้นตอนของการเรียน 2. การจัดกิจกรรมระหว่างการเรียนการสอน 3. การกำหนดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียน 4. กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียน 5. การจัดการเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน 6. การประยุกต์วิธีการในการจัดการเรียนการสอน 7. กำหนดวิธีการประเมินผล

2. การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) นำเสนอสถานการณ์ 2) ประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน 3) ระดมสมอง 4) นำเสนอผลงาน 5) อภิปรายและสรุปผล (Goodsell, 1992; Jones & Creese, 2000; สุพิน ดิษฐสกุล, 2543,

กันยายน-ธันวาคม) ทั้งนี้องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน ประกอบด้วย 1) กลุ่ม 2) การปฏิบัติงาน 3) ปัญหา ค้นพบ แลกเปลี่ยน และสร้างความรู้ 4) เทคโนโลยี 5) สภาพแวดล้อม 6) ประเมินผล (ตรุณนภา นาชัยฤทธิ, 2557; พิชัย ทองดีเลิศ, 2547; สนิท ตีเมืองซ้าย, 2552)

3. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อันเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้ กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้มีความหมายและถาวรมากยิ่งขึ้น (กฤษดา กรุดทอง, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความรู้ จึงเกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน การเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเรียนรู้กันอย่างจริงจัง (Actively Involved) แม้แต่การเรียนรู้จากการฟัง ผู้เรียนก็ต้องได้ปฏิบัติการฟังจริงๆ อย่างตั้งใจ จึงจะเกิดการเรียนรู้ได้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่งานวิจัยที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่าสองทศวรรษให้ข้อเสนอว่า ผู้เรียนต้อง “ทำ” มากกว่าเพียงแต่ฟัง กล่าวคือ ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน อภิปราย หรือแก้ปัญหา ที่สำคัญที่สุด ต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง ในงานที่ใช้การคิดขั้นสูงในระดับวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน (Chickering & Gamson, 1987) จึงได้มีการเสนอว่า กลวิธีที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) จัดเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ทำ และ คิด ในสิ่งที่ทำ (Bonwell & Eison, 1991) เช่น กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process: 5Es) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research-Based Learning: RBL) การสอนอย่างไตร่ตรอง (Reflective Teaching)

3.1 องค์ประกอบพื้นฐานของการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพูดและการฟัง 2) การอ่าน 3) การเขียน เป็นการผลิตความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร และ 4) การสะท้อนกลับ เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนว่า บทเรียนมีความเหมาะสมกับสถานการณ์และความสามารถของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

3.2 ลักษณะของ Active Learning ประกอบด้วย 4 ลักษณะใหญ่ คือ

3.2.1 เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิด และเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอดความคิดรวบยอด

3.2.2 ผู้เรียนจึงสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน ผู้เรียนจึงได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.2.3 ผู้สอน เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

3.2.4 ความรู้ จึงเกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบททวนของผู้เรียน

4. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ตามแนวคิด หลักการ และงานวิจัยของ (K. Johnson & Morrow, 1981; Littlewood, 1984; Morrow, 1981; J. e. Richards & Rodgers, 1986; Savignon, 1991; Swain, 1985) (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2532; สุมิตรา อังวัฒน์กุล, 2537; อรุณี วิริยะจิตรา, 2532) โดยมีหลักการของแนวการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5 หลักการดังนี้ คือ 1. การที่รู้ว่าตนกำลังทำอะไร (Know what you are doing) 2. การเห็นส่วนรวมทั้งหมดสำคัญกว่าการเห็นผลรวมของส่วนย่อย (The whole is more important than the sum of the parts) 3. กระบวนการในการสื่อสารมีความสำคัญทัดเทียมกับรูปแบบของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร (The processes are as important as the forms) 4. การเรียนรู้ได้มาจากการปฏิบัติ (To learn it, do it) 5. ความผิดพลาดไม่ทำให้การสื่อสารผิดพลาดเสมอไป (Mistakes are not always a mistakes) โดยมีขั้นตอนการสอนทักษะต่างๆ เพื่อการสื่อสาร แบ่งออกเป็นขั้นตอนใหญ่ๆ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การตั้งจุดประสงค์ (Setting Objectives) 2. การดำเนินการสอน (Presentation) 3. การฝึก (Practice) 4. การถ่ายโอน (Transfer)

5. สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนตามแนวคิด หลักการ และงานวิจัยของ (กรมวิชาการ, 2543; จันทร์พิมพ์ สายสมร, 2552; ไชยยศ เรืองสุวรรณ & ปรีชา วิทโคโต, 2541; พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ & มนต์รี แยมกร, 2551; สาโรช โศภีรักษ์, 2551; สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ, 2553; สุนทรี ดวงทิพย์, 2543; สุพจน์ อิงอาจ, 2548; สุมาลี ชัยเจริญ, 2551; อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์, 2533) และ (Hannafin, Land, & Oliver, 1999) ประกอบด้วย

5.1 ประเภทของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ได้แก่

5.1.1 สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ

5.1.2 สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ

5.1.3 สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม

5.1.4 สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ

5.2 องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

5.2.1 ผู้สอน

5.2.2 ผู้เรียน

5.2.3 รูปแบบการสอน หรือเทคนิคการสอน

5.2.4 ศูนย์สนับสนุนการเรียนรู้ หรือฐานการช่วยเหลือ

5.2.5 ห้องเรียน หรือบรรยากาศในห้องเรียน

5.2.6 เพื่อน หรือความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

5.2.7 สื่อการสอน และเทคโนโลยี

5.3 ขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

ประกอบด้วย

5.3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษาเนื้อหาวิชาเพื่อนำทฤษฎีที่ศึกษามาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของรายวิชา

5.3.2 กำหนดกรอบแนวคิด เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมที่ต้องการ

5.3.3 ออกแบบและพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน โดยมีกำหนดวิธีการพัฒนาและเครื่องมือที่ใช้ จากนั้นทำการพัฒนาโมเดลตามที่ออกแบบ

5.3.4 นำโมเดลสภาพแวดล้อมที่พัฒนาไปทดลองใช้

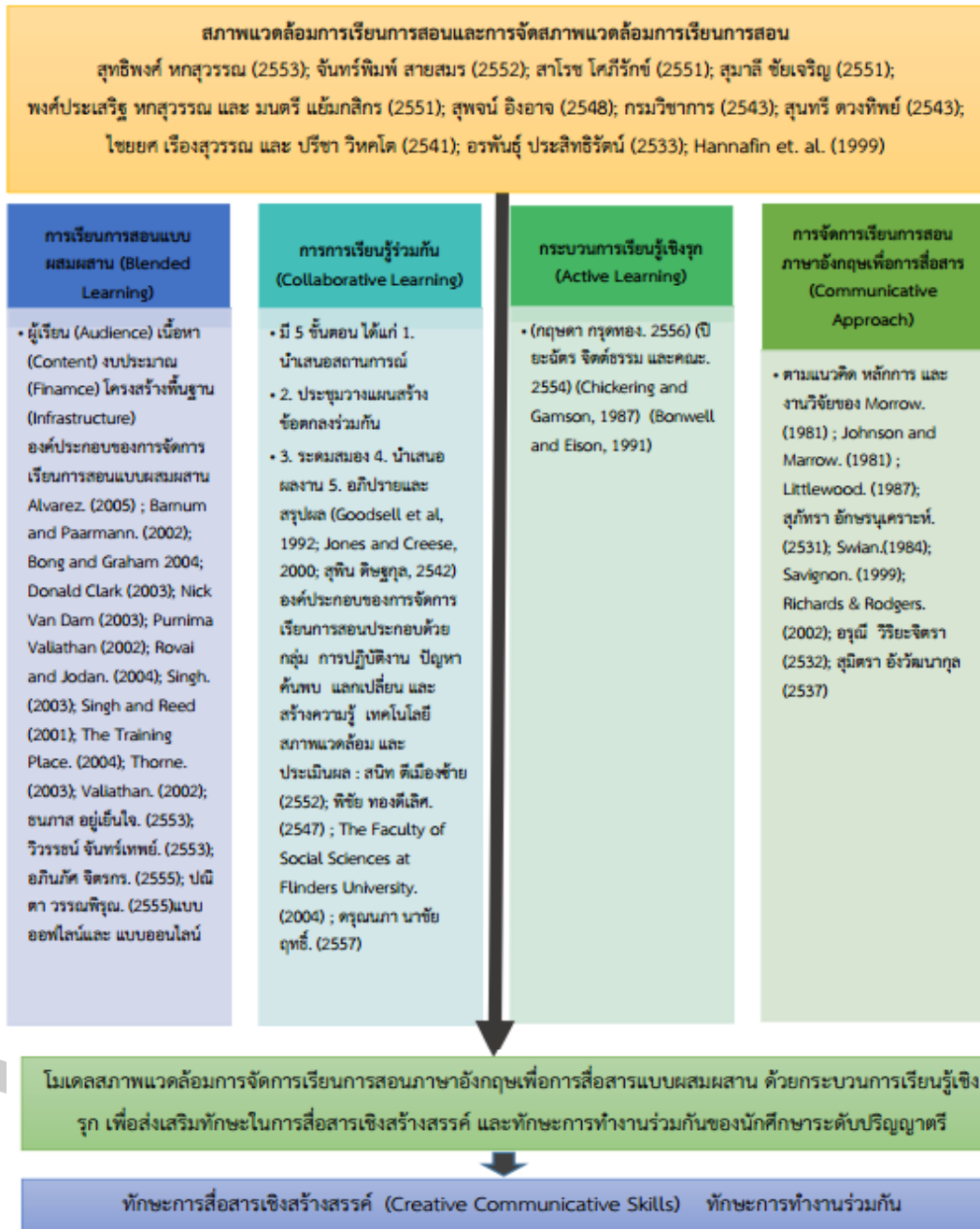
5.3.5 ประเมินประสิทธิภาพของโมเดลสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่พัฒนา

6. ความคิดสร้างสรรค์ นักคิดในกลุ่มนี้ ได้แก่ (Davis, 1983; Joy P Guilford, 1967; Guilford, Merrifield, & Wilson, 1958; Koberg & Bagnall, 1981; Alex F Osborn, 1953; Plsek, 1996; E Paul Torrance, 1962) เสนอขั้นตอนที่เกี่ยวข้องไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นจินตนาการ 3) ขั้นการพัฒนา 4) ขั้นการปฏิบัติ โดยอาศัยองค์ประกอบด้านความคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ

7. ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaborative Skills) ซึ่ง Baker (1995) Woodcock (1989) ทิศนา ขัมมณี (2545) หลุย จำปาเทศ (2533) กล่าวถึง องค์ประกอบของการเรียนรู้เป็นทีมไว้คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะของสมาชิก ด้านความสามารถและความเข้าใจในการเรียนรู้ เป็นทีมทัศนคติ และทักษะในการเรียนรู้เป็นทีม 2) วิธีการสื่อสารในการเรียนรู้เป็นทีม ประกอบด้วย การสนทนา การอภิปราย และการระดมสมอง 3) วิธีการในการเรียนรู้เป็นทีม ประกอบด้วย การเรียนรู้สภาพจริงในปัจจุบัน และการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติ โดยพิจารณาจากแบบวัดการทำงาน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การร่วมกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และแบ่งหน้าที่กันทำงาน

- 2) การตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง 3) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ฟังพาทอาศัยและช่วยเหลือกัน
- 4) การรักษาสภาพบรรยากาศในการทำงานและปรับตัวหากัน 5) การสื่อสารแบบเปิด มีการปรึกษาและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้นจึงนำมาสู่ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. คำถามการวิจัยหลัก

โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีควรเป็นเช่นใด (ทั้งในเชิงองค์ประกอบและคุณลักษณะวิธีการ)

2. คำถามการวิจัยเฉพาะ

ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนฯ เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้การจะตอบคำถามการวิจัยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโมเดลฯ ได้ ต้องได้มาซึ่งคำตอบจากคำถามย่อย 4 ข้อ ประกอบด้วย (1) ปัญหา และความต้องการสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับอาจารย์และนักศึกษา มีอะไรบ้าง (2) องค์ประกอบหลักและคุณลักษณะวิธีการ ของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่สำคัญมีอะไรบ้างและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในแต่ละองค์ประกอบอย่างไร (3) ผู้เรียนที่เรียนรู้จากโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มี ก) ความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ข) ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และ ค) ทักษะการทำงานร่วมกัน อย่างไร (4) นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการต่อสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ของอาจารย์ และนักศึกษา

2. เพื่อศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

3. เพื่อทดลองและศึกษาผลการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. คะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เรียนด้วยสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. คะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาที่เรียนด้วยโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยพัฒนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน มีความพึงพอใจในระดับสูง

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้โมเดลโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. ได้ผลทดลองการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเรื่องโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้กำหนดระยะเวลาการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบ สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 1

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. สัมภาษณ์สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน กับอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในระยะที่ 1

ประชากร ประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก ได้แก่

1. อาจารย์ หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน

2. นักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)

กลุ่มตัวอย่าง

1. อาจารย์ หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน ที่ยินยอมให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จังหวัดที่มีปริมาณนักศึกษา/นิสิตระดับปริญญาตรีสูงที่สุดในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจังหวัดดังกล่าวคือ จังหวัดนครราชสีมา รวมจำนวนอาจารย์ 70 คน นักวิชาการ 20 คน ผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษา 10 คน รวม 100 คน (ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามสัดส่วน)

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) ที่ยินยอมให้ข้อมูลด้วยการสอบถามปัญหาและความต้องการ ที่ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Taro Yamane' ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และเป็นไปตามหลักความเป็นเอกพันธ์ (homogeneity) ในการลงทะเบียนในรายวิชาดังกล่าว กลุ่มตัวอย่าง กระจายตามสถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสถาบันละ 50 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด จุดเน้นของเครื่องมือทั้งสองฉบับคือ เพื่อนำข้อมูลที่นำมาพัฒนาเป็นองค์ประกอบสำหรับ “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” (ซึ่งต่อจากนี้เป็นต้นไปผู้วิจัยจะใช้คำว่า โมเดลฯ เป็นหลักตลอดการวิจัย) เครื่องมือนี้ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาเชิงลึกด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน
2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ในระยะที่ 1

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจึงเรียบเรียงสรุปประเด็นต่างๆ นำเสนอในลักษณะคำบรรยาย

ผลที่คาดว่าจะได้รับในระยะที่ 1

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษา และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน จะนำไปสู่การออกแบบโมเดลฯ และเครื่องมือวัดทักษะ 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน แบบวัดทักษะในการสื่อสาร

เชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน รวมทั้งแบบสอบถามที่สอบถามระดับความคิดเห็นที่มีต่อโมเดลฯ อีก 1 ฉบับ (รวมทั้งมีการสังเคราะห์ร่วมกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ที่จะนำมาพัฒนาโมเดลฯ ร่วมด้วย)

ระยะที่ 2 การสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (ที่สะท้อนผ่านการวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความคิดเห็นของผู้สอน (อาจารย์) และผู้เรียน (นักศึกษา) ที่มีต่อโมเดลฯ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาและทดลองใช้โมเดลฯ

ขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 2

1. ขั้นการพัฒนา “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”
2. ขั้นการพัฒนาโปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมตามโมเดลฯ
3. ขั้นการพัฒนาเครื่องมือวัด ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน แบบวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน
4. ขั้นการพัฒนาแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโมเดลฯ
5. ขั้นการรับรองโมเดลฯ

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในระยะที่ 2

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในระยะที่ 2 ประกอบด้วย 2 กลุ่มหลักคือ

กลุ่มหลักที่ 1 สำหรับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเครื่องมือทั้งที่มีลักษณะเป็นแบบวัดทักษะ จำนวน 3 ฉบับ (แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ แบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน) และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโมเดลฯ จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย 2 กลุ่มย่อย ได้แก่

1. ผู้ทรงคุณวุฒิในการนำเสนอรูปแบบ จำนวน 5 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)
2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communications) จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

กลุ่มหลักที่ 2 สำหรับการทดลองโมเดลฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนา เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for

Communication) จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ทั้งนี้ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเครื่องมือ หากแต่เป็นกลุ่มทดลองที่จะดำเนินการทดลองเรียนรู้ตามร่าง โมเดลฯ ที่ได้รับการพัฒนาโดยผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2

1. ร่างโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. โปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ออกแบบตามร่างโมเดลฯ
3. เครื่องมือวัด จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ แบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน
4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อร่างโมเดลฯ
5. แบบประเมินฉบับผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและคุณภาพของร่างโมเดลฯ

6. แบบรับรองโมเดลฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 2

1. นำข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมของร่างโมเดลฯ และโปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรม ที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ที่วิเคราะห์ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเที่ยงรายข้อ (reliability)
2. นำข้อมูลการประเมินคุณภาพของ เครื่องมือวัดทักษะทั้ง 3 ฉบับ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อร่างโมเดลฯ จำนวน 1 ฉบับ ที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง (ตามรายละเอียดข้างต้น) มาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ที่วิเคราะห์ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเที่ยงรายข้อ (Reliability)
3. นำข้อมูลจากการทดลองใช้แบบวัดทักษะทั้ง 3 ฉบับ มาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน E1/E2
4. นำข้อมูลจากการทดลองใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”

ขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 3

1. ขั้นการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน เพื่อประเมินทักษะที่จำเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. ขั้นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโมเดลฯ ที่พัฒนาได้ในระยะที่ 2

3. ขั้นการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน เพื่อประเมินทักษะที่จำเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโมเดลฯ

4. ขั้นการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโมเดลฯ

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 3

ในขั้นตอนนี้มีลักษณะเสมือนการทดลองโมเดลกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) ซึ่งในการวิจัย ผู้วิจัยจึงดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา จำนวน 35 คนหรือ 1 ห้องเรียน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ดำเนินการทดลองโมเดล แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (one group pretest-posttest design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 3

1. “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”

2. โปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

3. แบบวัดทักษะฯ ซึ่งมี 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโมเดลฯ

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 3

ขั้นการวิเคราะห์ทักษะ โดยเน้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน ของ กลุ่มทดลองก่อนและหลังเรียนโดยใช้โมเดลฯ ที่พัฒนา ด้วยสถิติทดสอบที่แบบที่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test)

ขั้นการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโมเดลฯ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปรที่ศึกษาในระยะที่ 3

ตัวแปรต้น คือ “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”

ตัวแปรตาม คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ระดับทักษะการทำงานร่วมกัน และค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโมเดลฯ

ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ผลการใช้โมเดลฯ ขอบเขตของระยะนี้เน้นที่ เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นหลัก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โมเดล (Model) ในการวิจัยนี้ หมายถึง “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ที่ออกแบบมาจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ องค์ประกอบ และขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผสานรวมกันกับหลักการวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อันนำมาสู่วิธีการ/แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน ที่สามารถส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเมื่อเทียบกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

2. การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) หมายถึง การเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างครู ผู้สอน หรือผู้ควบคุม ในฐานะผู้นำในการกำกับชั้นเรียน ผสานรวมกันกับการเรียนรู้แบบออนไลน์ และออฟไลน์ ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้สัดส่วนร้อยละ 30-70 กล่าวคือร้อยละ 30 เป็นการเรียนการสอนที่มีครู ผู้สอน หรือผู้ควบคุม ในฐานะผู้นำ

ในการกำกับชั้นเรียน และร้อยละ 70 เป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และออฟไลน์ ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้

3. การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัวร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้รูปแบบ (Group Investigation) ซึ่งอาศัยทั้งรูปแบบการเรียนทั้งแบบออนไลน์ และออฟไลน์ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 เลือกหัวข้อที่จะศึกษา (Topic Selection) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนวางแผนร่วมมือในการทำงาน (Cooperative Planning) ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ (Implementation) ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานที่ทำ (Analysis and Synthesis) ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนนำเสนอผลงาน (Presentation of Final; Report) และขั้นตอนที่ 6 ขั้นตอนประเมินผล (Evaluation)

4. ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ (Creative Communication Skill) หมายถึง การแสดงออกทางด้านความคิด ด้วยการพูด การเขียน และท่าทาง รวมทั้งความสามารถในการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ รวมถึงความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการถ่ายทอดความคิด ซึ่งในการวิจัย ผู้วิจัยวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ผ่านแบบประเมินทักษะการสื่อสารฯ ในรูปแบบออนไลน์ และออฟไลน์

5. ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaborative Skill) หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดนครราชสีมา) ที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)

6. การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียน (นักศึกษา) ต้องคิด วิเคราะห์ คั่น สังเคราะห์ ประมวลผล นำเสนอ ภายใต้การเรียนรู้ที่ไม่เน้นบรรยาย (Lecture) แต่เน้นการถกแถลง (Discussion) การทำโครงการ (Project) การฝึกปฏิบัติจริงนอกห้องเรียนและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียน (นักศึกษา) สามารถตอบคำถามเชิงเหตุผล (Why) ได้มากกว่าเชิง ปรากฏการณ์พื้นฐาน (What) หรือแค่การแสดงสิ่งที่ปรากฏประกอบคำอธิบาย (How) ขณะที่ผู้สอน (อาจารย์) จะไม่เน้นที่การให้คะแนนจากการสอบมากเกินร้อยละ 50

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด 9 ลักษณะ ได้แก่

1. การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี
2. โมเดลและการพัฒนาโมเดล
3. สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน
4. การเรียนการสอนแบบผสมผสาน
5. แรงจูงใจในการเรียน
6. การเรียนรู้เชิงรุก
7. การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
8. ความคิดสร้างสรรค์
9. ทักษะการทำงานเป็นทีม
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 5 ที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 34 ได้กำหนดให้ คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยคำนึงถึงความจำเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป มาตรฐานการอุดมศึกษาที่จัดทำขึ้นฉบับนี้ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ

ที่เปรียบเสมือนร่มใหญ่เป็นกรอบในการพัฒนา โดยมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมเป้าหมายและหลักการของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยและเป็นมาตรฐานที่คำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มหรือประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทุกสถาบันสามารถนำไปใช้กำหนดพันธกิจและมาตรฐานของการปฏิบัติงานได้

มาตรฐานการอุดมศึกษา ที่ปรากฏตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษาและ มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานย่อยทั้ง 3 ด้านนี้ ปรากฏอยู่ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่ประกอบด้วย มาตรฐานย่อย 3 มาตรฐานเช่นกัน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ แต่ละมาตรฐานย่อยของมาตรฐานการอุดมศึกษาจะมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับมาตรฐานย่อยของมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาของชาติ

นอกเหนือจากมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เป็นมาตรฐานแม่บท คณะกรรมการการอุดมศึกษายังได้จัดทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกันให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน คือ มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง และกลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาเอก นอกจากนั้น ยังได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา โดยกำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากนี้หากพิจารณา นัยของ “การศึกษา” ตามนิยามที่ได้กล่าวไว้ในประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม ปี พ.ศ. 2545 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) โดยนิยามการศึกษา ตามมาตรา 4 พบว่า มีนัยหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสาน

ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการ จัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่วนมาตราอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยช่วยสนับสนุนการศึกษา โดยมีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับหลายมาตราในพระราชบัญญัติ ได้แก่

มาตรา 22 การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนสำคัญสุด

มาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความสนใจและถนัดของผู้เรียน

ฝึกทักษะจากประสบการณ์จริง

มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่เพื่อการศึกษาและเรียนรู้ ไม่ใช่การหา

ผลประโยชน์

มาตรา 64 ส่งเสริมการพัฒนาตำรา

มาตรา 65 การพัฒนาบุคลากร ผู้ผลิตทรัพยากรการศึกษา

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เพื่อการศึกษา

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการทำเทคโนโลยีทางการศึกษา

มาตรา 68 จัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา 69 รัฐต้องจัดตั้งหน่วยงานกลาง ที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนส่งเสริมและ

ประสานงานวิจัย และประเมินคุณภาพการผลิตและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติจึงปรากฏว่าเกี่ยวข้องกับหลักการ 3 ประการหลัก คือ (1) คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก คนไทยเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข (2) แนวการจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และ (3) แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งความรู้ การสร้างวิถีการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง โดยจัดการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐาน การอุดมศึกษา ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการ พัฒนาสังคมและประเทศ พร้อมทั้งสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้

ดังนั้น สำหรับ “การจัดการศึกษา” จึงต้องมีอุดมการณ์ ซึ่งอุดมการณ์สำคัญของการจัดการ การศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่าง ปัญญาธรรม คุณธรรม และ วัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวงมุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็น สมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มี คุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

การดำเนินการให้เป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น จึงต้องอาศัย มาตรฐานและตัวบ่งชี้ไว้ 3 มาตรฐานและ 11 ตัวบ่งชี้ ที่ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก การศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้

1. กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์

1.1 คนไทยมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เจริญเติบโต อย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย

2. ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและการพัฒนา

สังคม

2.1 คนไทยได้เรียนรู้ เต็มตามศักยภาพของตนเอง

2.2 คนไทยมีงานทำ และนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงานและ

สร้างประโยชน์ให้สังคม

3. มีทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว

3.1 คนไทยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ รู้ทันโลกรวมทั้งมีความสามารถในการใช้แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

3.2 คนไทยสามารถปรับตัว มีมนุษยสัมพันธ์ดีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เป็นอย่างดี

4. มีทักษะทางสังคม

4.1 คนไทยเข้าใจและเคารพในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสังคม มีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

4.2 คนไทยมีความรับผิดชอบ เข้าใจ ยอมรับและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันสามารถแก้ปัญหาในฐานะสมาชิกของสังคมไทยและสังคมโลกโดยสันติวิธี

5. มีคุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ

พลโลก

5.1 คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจาสุจริต และมนสุจริต

5.2 คนไทยมีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึก

ในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทย รักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัคร เพื่อชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก

มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหาร โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

ตัวบ่งชี้

1. การจัดหลักสูตรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

1.1 มีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความเหมาะสม ความต้องการ และศักยภาพของกลุ่มผู้เรียนทุกระบบ

1.2 ผู้เรียนมีโอกาส/สามารถเข้าถึงหลักสูตรต่างๆ ที่จัดไว้อย่างทั่วถึง

1.3 องค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย

1.4 มีการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ สื่อเพื่อการเรียนรู้ และการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2. มีการพัฒนาผู้บริหาร ผู้สอน คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

2.1 ผู้บริหาร ผู้สอน คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ

2.2 ผู้บริหาร ผู้สอน คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีคุณธรรม มีความพึงพอใจในการ ทำงาน และผูกพันกับงาน มีอัตราการออกจากงานและอัตราความผิดพลาดลดลง

2.3 มีแนวโน้มในการรวมตัวจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานเฉพาะกลุ่ม และติดตามการดำเนินงานของบุคลากรและสถานศึกษา ตลอดจนการสั่งสมองค์ความรู้ที่หลากหลาย

3. มีการบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

3.1 องค์กร ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามสภาพท้องถิ่น บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน

3.2 ผู้รับบริการ/ ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการจัดบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา

3.3 มีการกำหนดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้

มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/ สังคมแห่งความรู้ “การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง”

ตัวบ่งชี้

1. การบริการวิชาการและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้

1.1 สถานศึกษาควรร่วมมือกับบุคลากรและองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับร่วมจัดปัจจัยและกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และให้บริการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาคนในชุมชน เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และคนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2 ชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งขององค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสถานภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ มีความปลอดภัย ลดความขัดแย้ง มีสันติสุข และมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

2. การศึกษาวิจัย สร้างเสริม สนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ และกลไกการเรียนรู้

2.1 มีการศึกษาวิจัย สำรวจ จัดหา และจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ

2.2 ระดมทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกภูมิปัญญาและอื่นๆ) และความร่วมมือจากภายในและภายนอกสถานศึกษา ในการสร้างกลไกการเรียนรู้ทุกประเภท เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จริง

2.3 ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาประเทศ

3. การสร้างและการจัดการความรู้ในทุกระดับทุกมิติของสังคม

3.1 ครอบครัว ชุมชน องค์กรทุกระดับ และองค์กรที่จัดการศึกษามีการสร้างและใช้ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งได้แก่ หลักสูตรอนุปริญญา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง ประกาศนียบัตรศิลปชั้นสูง ระดับปริญญาตรี และรวมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพผู้สอนเทคนิคชั้น (ปทส.) และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ประกาศนียบัตรบัณฑิตปริญญาโท ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญาเอก

มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงยึดหลักตามพันธกิจของอุดมศึกษา 4 ประการ อันได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยอาจมีจุดเน้นแตกต่างกันตามลักษณะ/ประเภทของสถาบัน และจะต้องมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

นอกเหนือจากมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เป็นมาตรฐานแม่บท คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน คือ มาตรฐานด้านศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่ม (ตามนัยที่ปรากฏดัง 1.1 ได้แก่กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน กลุ่ม ข สถาบันที่ เน้นระดับปริญญาตรี กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง และกลุ่ม ง สถาบันที่ เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาเอก) นอกจากนั้น ยังได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา โดยกำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

คุณภาพ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการบ่งบอกคุณภาพในการจัดการศึกษาของนานาประเทศและการจัดการศึกษาของรัฐจึงถือเป็นการวางรากฐานในการสร้างและพัฒนาคนโดยอาศัยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านสถาบันทางการศึกษาผ่านกระบวนการ

บริหารจัดการ และจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา บทบาทสำคัญของสถาบันทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน “ผู้สอน” ให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุดจากภารกิจที่รับผิดชอบและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) กำหนดกรอบแนวคิดสำคัญในการพัฒนา คือ ยึดแนวความคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพและในการสร้างหลักประกันที่สำคัญให้กับสถาบันทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 หมวด 2 ข้อ 14 บัญญัติว่า ให้สถาบันการศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีภารกิจ เน้นการดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ดังที่ จำลอง รัตโนเศศ & ภาวะบุตร (2552) กล่าวสรุปไว้ว่า เหตุที่สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพ คือ สถานศึกษาต้องการสร้างความมั่นใจให้กับสังคมและผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ที่จะดำเนินกิจการในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพครบทุกด้าน จะเป็นสถานศึกษา ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพเพื่อไม่ให้ด้อยไปกว่าเดิม ทั้งในด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น ขึ้นอยู่กับการสอนของผู้สอนและการบริหารจัดการของผู้บริหาร รวมถึงการดำเนินงานของบุคลากรอื่นในสถานศึกษาอีกด้วย โดยนัยนี้ ผู้สอนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนเป็นอย่างมาก

การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอน อันเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการจัดการเรียนการสอน ตามองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาที่ต้องพิจารณา มีรายละเอียดที่ต้องพิจารณาหลายด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน, 2544)

นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอน ยังเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ การจัดเวลาเรียน การจัดห้องเรียน การเลือกแหล่งวิทยาการ การดำเนินการสอนหรือการให้ข้อมูล กิจกรรมการสอน การใช้กลวิธีการสอนและการใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน หากการดำเนินการเรียนการสอนทำให้เกิดความตื่นเต้นสนุกสนานและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โอกาสที่จะบรรลุจุดหมายปลายทางก็ย่อมจะมีมาก เช่นเดียวกับที่ (อาภรณ์ใจเที่ยง, 2540) ให้ความเห็นว่า ลักษณะกระบวนการเรียนการสอนที่ดีควรมี 8 ลักษณะนี้ ได้แก่

1. มีการเตรียมองค์ประกอบของการเรียนการสอนมาเป็นอย่างดี ได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การจัดเนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมรวมทั้งการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
2. เป็นการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งความรู้ความคิด เจตคติ และทักษะทำให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้ง คิดชอบและปฏิบัติดีเกิดการเติบโตทุกด้านอย่างขึ้นบานและแจ่มใส
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหาโดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่างๆได้เหมาะสมกับเนื้อหา
4. ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน
5. เป็นการเรียนการสอนที่เร้าความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจจนจบกระบวนการเรียนในวิชานั้น ๆ
6. เป็นการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป เช่น การสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์วิจารณ์ได้รู้จักแสวงหาความรู้ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา
7. มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศด้านวัตถุและด้านจิตใจ ด้านวัตถุ เช่น สภาพห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน และสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การให้ความรัก ความเมตตา
8. เป็นการเรียนการสอนที่มีกระบวนการ หมายถึง มีลำดับขั้นของการเรียนที่ไม่สับสน มีความสอดคล้องและต่อเนื่องของเนื้อหากันอย่างเหมาะสมส่วนแนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนในด้านกระบวนการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ก็ต้องพิจารณา 5 ลักษณะนี้ประกอบ (ทววงมหาวิทยาลัย, 2543)
  - 8.1 การเรียนการสอนควรลดการบรรยาย เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
  - 8.2 มีวิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติเนื้อหาวิชาและระดับความรู้ของผู้เรียนโดยเฉพาะในระดับปริญญาตรีที่เน้นการเรียนแบบมุ่งให้เกิดความคิดวิเคราะห์

วิจารณ์ญาณและทักษะการแก้ปัญหา ตลอดจนทักษะในการกลั่นกรองหรือย่อข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้

8.3 จัดกระบวนการพัฒนาทักษะในการสอนของอาจารย์ให้สามารถดำเนินการสอนตามหลักการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดโปรแกรมการพัฒนาเป็นระยะในระหว่างการทำงานรวมทั้งกำหนดเป็นนโยบายภาระงานที่อาจารย์จะต้องมีการพัฒนาเป็นช่วง ๆ

8.4 ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น ได้แก่ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ได้แก่ การใช้อินเทอร์เน็ต

8.5 จัดให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความสนใจและความถนัด ทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย ซึ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากนัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่าในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา สิ่งสำคัญที่ต้องมี คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นไปตามหลักสูตรในชั้นเรียน และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและด้านสังคม รวมทั้งได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนในการสร้างสรรค์กิจกรรมได้อย่างเต็มที่ จนเกิดเป็นทักษะพื้นฐานหรือ “สมรรถนะพื้นฐานประจำตน” ดังที่ พลสัณฑ์ โพธิ์ศรีทอง (2548) ได้กล่าวไว้ 5 สมรรถนะ/ ด้าน ที่ต้องเกิดกับผู้เรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษา อันประกอบด้วย

1. สมรรถนะด้านการจัดการทรัพยากร ประกอบด้วยรายละเอียดย่อย 4 ประการ ได้แก่

1.1 เวลา คือ การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายแล้ว จัดลำดับความสำคัญ เพื่อให้กำหนดเวลาได้ถูกต้องเหมาะสม แล้วจัดเป็นตารางปฏิบัติการได้อย่างคุ้มค่า

1.2 เงิน คือ การใช้หรือเตรียมงบประมาณได้ถูกต้องตามที่ได้กำหนดคาค่าหมาย รวมถึงการเก็บหลักฐานการใช้จ่าย และใช้เงินคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ

1.3 วัสดุครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการ คือ ความสามารถในการจัดหา เก็บรักษา การจัดสรร และการใช้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ

1.4 ทรัพยากรมนุษย์ คือ ความสามารถในการประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการให้ข้อมูลย้อนกลับได้

2. สมรรถนะด้านเข้าใจผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ประกอบด้วย 6 รายละเอียด ได้แก่

- 2.1 การมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกของกลุ่ม โดยการให้ความร่วมมือร่วมใจ
อย่างเต็มความสามารถ
- 2.2 การสอนหรือเผยแพร่ทักษะใหม่ๆ ให้กับผู้อื่น
- 2.3 การให้บริการเพื่อสร้างความพึงพอใจ
- 2.4 แสดงความคิดเห็นที่ถูกต้องชัดเจนเหมาะสม สามารถโน้มน้าวและชักจูงผู้อื่น
ได้เพื่อให้เห็นถึงความเป็นผู้นำ
- 2.5 ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ทำงานด้วยวิธีการคิดแบบใหม่ กำหนดและออกแบบหรือ
วางระบบใหม่ มีแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาใหม่ๆ ที่หลากหลาย
- 2.6 ทำงานร่วมกับบุคคลที่มีความหลากหลายได้ดี
3. สมรรถนะด้านการจัดการข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วย 4 รายละเอียด ได้แก่
- 3.1 การจัดหาและประเมินข้อมูลข่าวสาร
- 3.2 การจัดการและการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสาร
- 3.3 การนำข้อมูลข่าวสารมาแปรความและสื่อสาร
- 3.4 การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลข้อมูลข่าวสาร
4. สมรรถนะด้านความเข้าใจในระบบ ประกอบด้วย 3 รายละเอียด ได้แก่
- 4.1 การเข้าใจระบบ คือ รู้ว่าระบบของสังคม ระบบขององค์กร และระบบของ
เทคโนโลยีว่าเป็นอย่างไร จะทำงานและปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพกับระบบต่างๆ เหล่านั้นได้อย่างไร
- 4.2 การจัดการและการแก้ไขในผลที่เกิดขึ้น
- 4.3 การปรับปรุงหรือการออกแบบระบบ
5. สมรรถนะด้านการทำงานกับเทคโนโลยีที่หลากหลาย ประกอบด้วย 3
รายละเอียด ได้แก่
- 5.1 การเลือกสรรเทคโนโลยี เช่น การเลือกกระบวนการเครื่องมือหรืออุปกรณ์
รวมทั้งคอมพิวเตอร์และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี
- 5.2 การประยุกต์เทคโนโลยีเพื่อการทำงาน
- 5.3 การดูแลรักษาและการแก้ไขอุปกรณ์ ได้แก่ การป้องกัน การแก้ปัญหา
เกี่ยวกับอุปกรณ์ทั้งที่เป็นคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีต่างๆ
- นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องพิจารณาผลิตบัณฑิตให้มีทักษะและ
คุณลักษณะเฉพาะที่เป็นหัวใจของการประกอบอาชีพ ให้กับผู้เรียนทุกคน ซึ่งประกอบด้วย 3 ทักษะ
ดังนี้

1. ทักษะพื้นฐาน (Basic Skills) ซึ่งได้แก่ การอ่าน การเขียน ความสามารถทางเลขคณิต
และการทำใจทรงคณิตศาสตร์ การฟัง และการพูด

2. ทักษะในการคิด (Thinking Skills) ได้แก่ 1) การคิดอย่างสร้างสรรค์ คือ การให้แนวคิดใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าในเรื่องต่างๆ 2) การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 3) การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 4) การเห็นสิ่งต่างๆ อย่างแจ่มแจ้ง 5) การรู้วิธีที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ 6) การรู้จักเหตุผล

3. คุณลักษณะเฉพาะตัว (Personal Qualities) ได้แก่ คุณลักษณะเฉพาะตัวที่แสดงให้เห็นถึง 1) ความรับผิดชอบ 2) ความนับถือในตนเอง 3) ความเป็นกัลยาณมิตร 4) ความสามารถในการควบคุมหรือจัดการตนเอง 5) ความซื่อสัตย์สุจริต

นัยดังกล่าว สอดรับกับการกำหนดเป้าหมายของผลผลิต จากกระบวนการเรียนการสอนของ(สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ที่กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ไว้ว่า บัณฑิตที่พึงประสงค์ ต้อง

1. เป็นผู้มีความรอบรู้วิชาการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
2. เป็นผู้มีความคุณธรรม จริยธรรม สามารถครองตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ
3. เป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ได้แก่
  - 1) มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เพียงพอที่จะใช้งานได้
  - 2) มีความสามารถในการเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด หรือมีความสามารถในเชิงศิลปะและวรรณกรรม
  - 3) มีความสามารถในการกีฬาอย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา และ
  - 4) มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา
4. เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และดำรงชีวิตด้วยความเหมาะสม

บริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอนภายใต้การบริหารของหน่วยงานเอกชน ในประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา การวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถบรรจุเข้ารับราชการในอัตราเงินเดือนเทียบเท่ากับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เหตุนี้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชน จึงต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 34 และสามารถกำหนดปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกันได้ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ยังคงมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาไว้ตามความในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดังนี้

มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ด้าน ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานย่อย 4 ด้าน ได้แก่

1.1.1 ด้านกายภาพ สถาบันอุดมศึกษามีอาคารที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญของ อาคารเรียนที่ดี มีห้องครบทุกประเภท พื้นที่ใช้สอยที่ใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุก ประเภทมีจำนวนเพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ประจำ จำนวนนักศึกษาในแต่ละหลักสูตร และจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษา ตามเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยอาคารโดยประมาณ รวมทั้งต้อง จัดให้มีห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐาน มีครุภัณฑ์ประจำอาคาร ครุภัณฑ์การศึกษา และคอมพิวเตอร์ จำนวนเพียงพอต่อการจัดการศึกษาทั้งนี้ อาคารและบริเวณอาคารจะต้องมีความมั่นคงปลอดภัย ถูกสุขลักษณะหรือความจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

1.1.2 ด้านวิชาการ สถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการปฏิบัติ ภารกิจด้านวิชาการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสถาบันอุดมศึกษาและแผนการผลิตบัณฑิต ที่ตอบสนองความต้องการของประเทศและผู้ใช้บัณฑิตโดยรวม มีหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการ บริการการศึกษาที่ดี สามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ สถาบันต้องมีการบริหารวิชาการที่มี คุณภาพประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพทั้งในด้านการวางแผนรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิต การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน และ การพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

1.1.3 ด้านการเงิน สถาบันอุดมศึกษามีความพร้อมด้านการเงินทั้งงบการเงินรวม และงบที่จำแนกตามกองทุน มีแผนการเงินที่มั่นคง เป็นหลักประกันได้ว่าสถาบันจะสามารถจัด การศึกษาได้ตามพันธกิจและเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาในอนาคต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้ให้บริการอุดมศึกษา สถาบันมีการจัดทำรายงานการเงินที่ แสดงถึงการได้มาของรายได้รายรับ การจัดสรร การใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ และทำถึงเป็นธรรม อย่างชัดเจนรวมทั้งการนำรายได้ไปลงทุนภายใต้การประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยง มีระบบ การติดตามตรวจสอบ ประเมินผล การปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการใช้เงินทุกประเภท และมีระบบ การติดตามตรวจสอบผลประโยชน์ทับซ้อนของบุคลากรทุกระดับ

1.1.4 ด้านการบริหารจัดการ สถาบันอุดมศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยมีสภาสถาบันทำหน้าที่กำกับ นโยบาย การดำเนินการตามแผน การบริหารบุคคลการบริหารงบประมาณและทรัพย์สิน การบริหารสวัสดิการ ที่จัดให้กับนักศึกษาและบุคลากรทุกระดับรวมทั้งกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการเผยแพร่ผลการกำกับ

ดำเนินงานของสภาสถาบันและการบริหารจัดการของผู้บริหารทุกระดับสู่ประชาคมภายในสถาบัน และภายนอกสถาบัน ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ประกอบด้วย หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า

1.2 มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่

1.2.1 ด้านการผลิตบัณฑิต สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่มี คุณสมบัติและจำนวนตรงตามแผนการรับนักศึกษาและสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมี คุณภาพ สถาบันผลิตบัณฑิตได้ตามคุณลักษณะ จุดเน้นของสถาบัน ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และจัดให้มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจนเผยแพร่ต่อสาธารณะในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตร และตอบสนองความต้องการ ของนักศึกษา

1.2.2 ด้านการวิจัย สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยอย่างมี คุณภาพประสิทธิภาพ และภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผน งบประมาณ มีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย ส่งเสริม และสร้างเครือข่าย การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบันเพื่อให้ได้ผลงานวิจัย ผลงาน ประดิษฐ์และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชน

1.2.3 ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม สถาบันอุดมศึกษามีการให้บริการ ทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในและ ต่างประเทศ ซึ่งอาจให้บริการโดยการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ ในหลายลักษณะ เช่น การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัยการค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทางวิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการ ให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้ เกิดองค์ความรู้ใหม่

1.2.4 ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการ ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและ กลไก ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน โดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ตระหนักถึง คุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่อง จรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพมีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการ

วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรมของสถาบัน

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทุกสถาบันการศึกษาที่จัดดำเนินการ เรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ต้องดำเนินการตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 5 พร้อมดำเนินการอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 โดยพิจารณาว่า สถาบันการศึกษาอยู่ในกลุ่มใด เพื่อที่จะได้ กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรฐาน “การจัดการศึกษา” ทั้ง 3 มาตรฐานและ 11 ตัวบ่งชี้ และดำเนินการตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพตามคุณวุฒิและสาขาวิชา พร้อมกับมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน ดังนั้นในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้พิจารณา “กลุ่มของสถาบันการศึกษา” โดยเน้นเฉพาะกลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี เป็นสำคัญเพื่อตอบนัยแห่ง “การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี” ให้ได้ครอบคลุมตามนัยดังกล่าวครบทุกรายละเอียด ที่สำคัญสอดคล้องกับการกำหนดเป้าหมายของ ผลผลิต จากกระบวนการเรียนการสอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้ง 4 ลักษณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “การเป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ที่ต้องมีความสามารถทางภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา”

โมเดลและการพัฒนาโมเดล

ความหมายของโมเดล (Model)

คำว่า “โมเดล” เป็นการกล่าวทับคำภาษาอังกฤษ “Model” อย่างไรก็ตามในประเทศไทยมีการใช้คำที่หลากหลายแต่ก็มีนัยคล้ายกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำว่า “รูปแบบ” ดังนั้นในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะใช้คำหลัก “โมเดล” เพื่อมิให้เกิดความสับสน สำหรับความหมายของ “โมเดล” ผู้วิจัยสามารถสรุปเรียงตามปี (เพื่อสะท้อนให้เห็นวิวัฒนาการ การให้ความหมาย) ได้ดังนี้

Wheeler (1969) กล่าวว่า Model หมายถึง การสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการของระบบรูปนัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดการกระจ่างชัดของนิยามและประพจน์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบที่มีความเที่ยงตรง จะพัฒนาเป็นทฤษฎีต่อไป

Good & Merkel (1973) ให้ความหมายว่า Model หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งแทนตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการ หรือแนวคิด เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม

Paul (1978) ให้ความหมายคำนี้ไว้ใน Longman Dictionary of Contemporary English สรุปว่า มี 3 ลักษณะความหมาย กล่าวคือ Model หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของจริง ความหมายนี้ตรงกับภาษาไทยว่า แบบจำลอง เช่น แบบจำลองของเรือดำน้ำ เป็นต้น Model หมายถึง สิ่งของหรือคนที่น่ามาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ผู้สอนแบบอย่าง นักเดินแบบ หรือแม่แบบในการวาดภาพศิลปะ เป็นต้น Model หมายถึง แบบ หรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์รุ่น 864X เป็นต้น

Joyce & Weil (1996) รูปแบบ หมายถึง แบบแผนที่น่าไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอนหรือการสอนในลักษณะกลุ่มย่อย หรือการสอนพิเศษเพื่อจัดสื่อการสอนมีความหมาย รวมถึงหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียงโปรแกรมคอมพิวเตอร์และหลักสูตรสำหรับรายวิชาซึ่ง แนวทางการออกแบบการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่รูปแบบกำหนดจุดมุ่งหมาย ที่แตกต่างกัน

ขณะที่ในประเทศไทย มีนักวิชาการหลายท่านให้นิยาม “โมเดล หรือรูปแบบ” ไว้ ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2535) สรุปว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่างๆ อธิบาย ลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ การเสนอรูปแบบกระทำได้หลายลักษณะ เช่น สมการ Flow chart แผนภูมิธรรมดา

ทิตินา เขมมณี (2551) ให้ความหมายว่า รูปแบบ หมายถึง เครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการแสวงหาคำตอบ ความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น คำอธิบาย แผนผัง ไดอะแกรม หรือ แผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

รัตน์ะ บัวสนธ์ (2552) ความหมายของรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ได้แก่ 1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น 2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model” 3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บางทีเรียกกันว่าภาพยอส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดใน เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการ ประเมิน เป็นต้น

จากการนิยามข้างต้น สรุปได้ว่า ทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย พิจารณาว่า โมเดล หรือรูปแบบ มี 2 นัยคือ 1) นัยเชิงนามธรรม ที่ระบุว่า โมเดลเป็นการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ หรือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2) นัยเชิงรูปธรรม ที่ระบุว่า โมเดล เป็นแบบอย่าง

ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น แบบจำลอง ผู้สอนต้นแบบ หรือรุ่น/แบบของอุปกรณ์ต่างๆ หรือแบบแผนในการจัดการเรียนการสอน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เน้นความหมายตามนัยเชิงรูปธรรม เป็นหลัก

ประเภทของโมเดล

รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์นั้น (Keeves, 1997) แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจาก การเปิดน้ำเข้า และปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเทียบกับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้นนักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ

Mathematical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการ สร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญา ของผู้เรียน เป็นต้น

Smith et. al. (1980) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ได้แก่

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นโลก หุ่นตามรานตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องฝึกหัดบิน รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่

2.1 รูปแบบขอความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการไขข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือ รูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Von Bertalanffy (1968) ผู้สร้างทฤษฎีระบบ กล่าวว่า การมีรูปแบบของควมมันั้น บางครั้งจะเข้าใจยาก แต่ก็ดีกว่าไม่มีรูปแบบเสียเลยเพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป

ดังนั้นหากพิจารณา “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี” สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า โมเดลฯ มีลักษณะ Semantic Model ตามแนวคิดของ Keeves และ Symbolic Model ตามแนวคิดของ Smith and others

องค์ประกอบของโมเดล

ในการวิจัยนี้ พิจารณาองค์ประกอบของโมเดลตามแนวคิดของ Torsten Husen & Postlethwaite (1994) และ ทิศนา ขมมณี (2551) ที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. สามารถนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ/สังเกตได้
2. มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น/ปรากฏการณ์เชิงสาเหตุที่กำลังศึกษาและอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา
3. ช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา/ช่วยสืบเสาะความรู้
4. มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง

ขั้นตอนการพัฒนาโมเดล

สำหรับขั้นตอนการพัฒนา โมเดล ในการวิจัยนี้ พิจารณาตามแนวคิดของ Joyce & Weil (1996) ที่เสนอขั้นตอนการพัฒนาโมเดลไว้ 5 ขั้นตอน ผสานร่วมกับแนวคิดของ Willer (1967) (ที่เน้นการสร้างและการหาความจริง) ได้แก่

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบจากการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน หรือปัญหาจากเอกสารผลการวิจัย หรือการสังเกต สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดหลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบอื่น ๆ ของโมเดลให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ
3. การกำหนดแนวทางในการนำโมเดลไปใช้ ประกอบด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้การใช้โมเดลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินโมเดล เป็นการทดสอบความมีประสิทธิภาพของโมเดลที่สร้างขึ้น โดยทั่วไป จะใช้วิธีการต่อไปนี้ คือ ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่างๆ และประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการ โดยการนำโมเดลที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง

5. การปรับปรุงโมเดล มี 2 ระยะ คือ ระยะก่อนนำโมเดลไปทดลองใช้ การปรับปรุงโมเดลในระยะนี้ ใช้ผลจากการประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง และระยะหลังนำโมเดลไปทดลองใช้ การปรับปรุงโมเดลในระยะนี้ อาศัยข้อมูลจากการทดลองใช้เป็นตัวนำในการปรับปรุง และอาจจะมีการนำโมเดลไปทดลองใช้และปรับปรุงซ้ำจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ (Willer, 1967) กล่าววา ในการพัฒนา “โมเดล/แบบจำลอง” นั้นอาจมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจแบ่งเป็น 2 ตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้าง (Construct) แบบจำลอง และการหาความตรง (Validity) ของแบบจำลอง

การทดสอบโมเดล

การทดสอบรูปแบบมีความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการตรวจสอบรูปแบบว่ามีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเที่ยงตรง เชื่อถือได้เพียงใด

Eisener (1976) ได้เสนอแนวคิดโดยใช้อยู่ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีวิธีการแตกต่างจากการดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์ หรือเชิงปริมาณ เนื่องจากการศึกษาในบางเรื่องต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าตัวเลขที่นำมาพิจารณาสรุป ดังนั้นจึงได้เสนอแนวทางการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

- 1) การประเมินโดยแนวทางนี้จะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่างๆ ในการพิจารณาเขาด้วยกันตามวิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ ขอสรรูปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน
- 2) รูปแบบการประเมินที่เป้นความเฉพาะทาง ในเรื่องที่จะประเมินโดยที่พัฒนา มาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูง มาเป็นผู้วินิจฉัย แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ในวงการอุดมศึกษา ซึ่งนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสูง
- 3) รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือวาผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี มาตรฐานและเกณฑ์มาจากประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒินั้นๆ

4) รูปแบบที่ยอมรับใหม่มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบงชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

เช่นเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ ที่ผู้วิจัย “ทดสอบโมเดลฯ” ตามแนวคิดของ Eisner ที่เน้นการทดสอบเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ เน้นการใช้ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ทดสอบประสิทธิภาพหรือคุณภาพของ “โมเดลฯ”

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

ความหมายของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

Robbins (1990) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม (Environment) ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายนอกองค์การ คือ เป็นภาพรวมทั้งหมด ส่วนองค์การถือว่าเป็น ส่วนประกอบย่อยที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมภายนอกนั้น และองค์การจะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ต้อง มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย

Ziegenfuss (2010) กล่าวว่า “สภาพแวดล้อมการเรียนรู้” มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หากไม่ตระหนัก ให้ความสำคัญ และเตรียมความพร้อมรับมือกับมัน จะทำให้ไม่ว่าการเรียนหรือการดำรงชีวิตต้องเจอกับอุปสรรคอย่างแน่นอน นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะมีเรื่องของ “เทคโนโลยี” เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก ดังเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ระบบการเรียนการสอนมีแนวโน้มในการกระตุ้นให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการประกอบอาชีพให้ได้

สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ (2548) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรม การสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และรวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดการเรียนรู้อัน

สุมาลี ชัยเจริญ (2551) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ว่า หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือสิ่งที่ห้อมล้อมทางกายภาพที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะที่เด่นชัด ได้แก่ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน อาจมีรายละเอียดที่ซับซ้อน ประเภทแรก ได้แก่ ความแตกต่างด้านต่างๆ ของห้องเรียน ได้แก่ ขนาด การวางผัง แสง ที่นั่ง ประการที่สอง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายนอกห้องเรียน เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์หรือทางภาษา สนามเด็กเล่น ชายหาด เวทีโรงละคร/ภาพยนตร์ หรือที่บ้าน

พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ & มนตรี แยมกร (2551) ได้อธิบายว่า สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นสภาวะหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกจัดขึ้นและสิ่งที่มีอยู่แล้วทั้งในและนอกห้องเรียนในสถาบันการศึกษา ในครอบครัวและสังคม ที่มีผลกระทบต่อผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จึงครอบคลุมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม

จากนัยที่เกี่ยวข้องกับ “สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน” ข้างต้น สำหรับการวิจัย ครั้งนี้สรุปได้ว่า มีนัยหมายถึง ห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมภายในทั้งกายภาพที่เหมาะสม (ขนาด การวางผัง แสง ที่นั่งฯ) ที่ทำให้ผู้เรียนอยู่ในภาวะ “รู้สึกสบาย/ผ่อนคลาย” ขณะเดียวกันมี สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย บุคคล (ผู้สอน ผู้เรียน) และเทคโนโลยีที่สำคัญ เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อการสอนต่างๆ ที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีหลายประการได้แก่ (วิชิต เทพประสิทธิ์, 2558)

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่นห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียน เกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติ ไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญใน กระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ อยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด ดังนั้นถ้าผู้เรียนอยู่ใน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ ผู้เรียนประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของ ผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากกระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับ

ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้ว สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกาย วาจาและใจตามแบบอย่างที่ดีซึ่งยอมรับกล่าวคือมีคุณธรรม และจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติ ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้องใช้เวลา และอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกล่าผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบ วินัยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม ก็จะรู้จักสำรวมอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัดการ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแหล่งเห็นความสำคัญของ มุมวิชาการ ศูนย์วิชาการมุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่ง ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียน จะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจาก สิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษา หาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัด

ว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหว โยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียนเช่นการจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกายของผู้เรียนช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

องค์ประกอบและประเภทของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

จากคู่มือการพัฒนาโรงเรียนในการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนของ กรมวิชาการ (2543) เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียนดังนี้

1. ผู้สอน เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการปลูกฝัง เจตคติ ค่านิยม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน
2. เพื่อน เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลสำคัญในการสร้างเจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้เรียน
3. ศูนย์วิทยากร เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางการเรียนได้มากที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียน ค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้หลายรูปแบบ
4. บรรยากาศในชั้นเรียน เป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ทั้งนี้บรรยากาศการเรียนที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง

วิจิตร วรุตบางกูร (2524) กล่าวว่า การวางแผนจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุนการเรียนของนักศึกษา ควรมียุทธศาสตร์ประกอบด้วยคุณสมบัติของปัจจัย

4 ประการ คือ

1. การจัดบริเวณและความงามของบริเวณ การจัดบริเวณเพื่อการเรียนรู้มีการตื่นตัว และมีความหมายมากขึ้น อาคารเรียนที่ไม่สวยงามเป็นการทำลายสภาพภายในและภายนอกอาคาร ให้หมดไป นอกจากนี้อาคารเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับความรักสวย รักงามอยู่มาก เพราะนักศึกษาจะต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาเป็นเวลานานในช่วงเวลานี้ นักศึกษาจะ ซาบซึ้งต่อความงดงาม นักศึกษาจะเฉยเมยไม่ยินดียินร้ายกับสภาพของมหาวิทยาลัยที่ไม่สวยงาม เมื่อจบการศึกษาไปแล้วนักศึกษาก็จะสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมของตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยจึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้มีความงดงาม ความสะอาดเรียบร้อย เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและพัฒนาความต้องการ

2. แสง สี การมองเห็น และแสงสว่าง เนื่องจากแสงสว่างมีบทบาทสำคัญในการสื่อ ความรู้ จึงจำเป็นต้องจัดให้แสงสว่างในอาคารและห้องเรียน มีระดับที่มองเห็นได้ดีซึ่งหมายความว่า มองเห็นได้เร็ว สบายตา และชัดเจน ความสว่างพอดีกับห้องหรือบริเวณ การพรางความจ้าของแสง และความเด่นและตัดกันระหว่างวัตถุกับสีพื้นจะช่วยให้มองเห็นได้ชัดเจนและสบายตาได้เช่นเดียวกัน

3. เสียงภายในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เสียงดังรบกวนจากบริเวณรอบ ๆ หรือภายนอกห้องเรียนจะทำให้รู้สึกรำคาญ หงุดหงิด เครียด กระวนกระวายใจ และเหน็ดเหนื่อย เสียงรบกวนเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการสื่อความหมายระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

4. อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศ ในกระบวนปัจจัยแวดล้อมในห้องเรียนทั้งหมด สิ่ง สำคัญที่จะทำให้เกิดความสุขสบายทางร่างกาย คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับอุณหภูมิและความชื้นในอากาศ

เทศ แก้วกสิกรรม (2544) ชี้ให้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่มี ผลกระทบต่อการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษา ที่สนับสนุน แนวคิดความสมดุลของปัจจัย 4 ประการ ดังกล่าวข้างต้นในเรื่องการวางแผนจัดสภาพแวดล้อมอาคาร สถานที่ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. แสงสว่าง แสงสว่างเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการมองเห็น การอ่านหนังสือ แสงสว่าง ควรผ่านเข้าทางด้านข้างไม่แรงจ้าเกินไป การจัดแสงสว่าง หรือควบคุมแสงสว่างจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อ การใช้ห้องเรียน ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นได้ชัด ความเมื่อยล้าและความเครียดของประสาทตาจะไม่ เกิดขึ้น

2. สี สีมียุทธศิลป์และมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์มากเพราะสีมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ มนุษย์สีจึงให้ความรู้สึกต่อมนุษย์ต่าง ๆ กัน อธิปไตยของสีทำให้คนเรามีความรู้สึกสดชื่นตื่นตัว สงบ ยินดีหดหู่เศร้า แจ่มใส เบิกบาน ไร้ใจหรือเฉยเมย ดังนั้น ในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของ ผู้เรียนก็ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้มีชีวิตชีวา สดชื่น แจ่มใส น่าอยู่น่าเรียน สีสมีส่วนช่วยได้มาก โดยเฉพาะสีที่ใช้กับอาคารเรียน และห้องเรียนต่าง ๆ

3. เสียง เสียงนับว่ามีส่วนสำคัญ ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ซึ่งถือว่าเป็นสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของมนุษย์

4. การถ่ายเทอากาศ อากาศเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตเรา ดังนั้นอากาศที่ต้องการ คือ อากาศบริสุทธิ์ที่สดชื่น ไม่อบอ้าวร้อยจัดจนเกินไป มีการถ่ายเทอากาศอยู่เสมอ

อนันต์ เลหาทวิกุล (2544) กล่าวถึงสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า อาคารสถานที่ สะอาด มีระเบียบถูกต้อง และสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย ย่อมแสดงถึงความสามารถทางการบริหารสถาบันทางการศึกษา ในการหาทรัพยากรในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียน การสอน การค้นคว้าและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยอื่น ๆ ด้วย

Astin (1970) ได้จัดแบ่งประเภทสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาที่เป็นสิ่งรื้อให้ นักเรียนแสดงพฤติกรรม กิจกรรม หรือลักษณะ ที่พึงประสงค์ต่างๆ ออกมาเป็น 4 ประเภท คือ

- 1) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
- 2) สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
- 3) สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน
- 4) สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

Hannafin et al. (1999) ได้เสนอสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนแบบเปิด (Open Learning Environments: OLEs) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การเข้าสู่บริบท (Enabling Contexts) เป็นการแนะนำผู้เรียน หรือกำหนด ปัญหาและสร้างกรอบความต้องการในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับแนวคิดและบริบทที่เป็นทางเลือกที่จะช่วยกระตุ้นความรู้เดิมที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ที่มีมาก่อนและทักษะที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ซึ่งช่วยผู้เรียนในการสร้างกลยุทธ์ที่มีศักยภาพ

2) แหล่งทรัพยากร (Resources) เป็นแหล่งรวมความรู้ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ มีทั้งแหล่งทรัพยากรที่คงที่ (Static) ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ด้านทฤษฎีที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง และแหล่งทรัพยากรที่เป็นพลวัต (Dynamic) ซึ่งเป็นแหล่งความรู้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

3) เครื่องมือ (Tools) ประกอบด้วยเครื่องมือในการช่วยสนับสนุนพุทธิปัญญาของผู้เรียน เช่น เครื่องมือช่วยค้นหา เครื่องมือในการสืบค้น เครื่องมือในการจัดหมวดหมู่ เครื่องมือในการเชื่อมโยงความคิด เครื่องมือในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เป็นต้น เครื่องมือในการแปลผลข้อมูล และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร

4) ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding) เป็นส่วนที่ให้คำแนะนำและสนับสนุน การเรียนรู้ของผู้เรียน

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2535) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมในโรงเรียนออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านมนุษย์ และด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ โดยสภาพแวดล้อมในแต่ละด้านมีขอบเขตโดยสังเขป ดังนี้

- 1) ด้านมนุษย์ จะมีอิทธิพลต่อผู้เรียนทางด้านสรีรวิทยา เช่น ความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์การรู้สึกรับรู้ เกิดการเรียนรู้ การจำและการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมภายนอก เป็นต้น นอกจากนี้จะมีอิทธิพลทางด้านบุคลิกภาพ ทางด้านสังคมทางวัฒนธรรมอีกด้วย
- 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จะก่อให้เกิดโอกาสซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์เกิดพฤติกรรมที่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความซบซึ้ง ความง่าย ลักษณะกำกวม ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ การจำ การคิด เป็นต้น นอกจากนี้ก็จะก่อให้เกิดตำแหน่งของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนนั่งแถวหน้า นักเรียนนั่งแถวกลางและนักเรียนที่นั่งแถวหลัง มีตำแหน่งแห่งสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนด้วย

สุพจน์ อิงอาจ (2548) ทำการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่

- 1) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ทางสังคมประกอบด้วย เทคนิคการสอนของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสัมพันธ์กับครอบครัว
- 2) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพประกอบด้วย สื่อการเรียนการสอน
- 3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพประกอบด้วย เจตคติทางการเรียน
- 4) สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย การใช้แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การใช้ข้อมูลทางสื่อสารมวลชน

สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ (2548) จำแนกประเภทของสภาพแวดล้อมทางการเรียนดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment) เป็นสภาวะรอบตัวที่มนุษย์สามารถสัมผัสได้ด้วย ตา หู จมูก ลิ้นและกาย ได้แก่ สถานที่ ความร้อน หนาว เสียง กลิ่น ความหยากกร้านหรือละมุนละไม เป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ สื่อ อุปกรณ์การสอนต่างๆ รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ต้นไม้ พืช ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ จะส่งผลต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

1.1 สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ประกอบด้วยห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนต่างๆ แสงสว่าง สี เสียง อุณหภูมิ

1.1.1 ห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ห้อง พื้นห้อง ผนัง ประตู หน้าต่างขนาดและพื้นที่ว่างภายในห้องเรียน โตะ เก้าอี้ กระดานดำ อุปกรณ์ตกแต่งห้องเรียน เช่น แจกันดอกไม้ ภาพวาด เป็นต้น

1.1.2 แสงสว่าง ได้แก่แสงธรรมชาติจากดวงอาทิตย์และแสงประดิษฐ์ ซึ่งเป็นแสงจากหลอดไฟประดิษฐ์

1.1.3 เสียง ได้แก่ เสียงบรรยายของผู้สอน เสียงการสนทนาระหว่างผู้สอน และผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้เรียน เสียงจากเครื่องขยายเสียง เหล่านี้จะต้องมีระดับความดังที่พอเหมาะ

1.1.4 อุณหภูมิ ได้แก่ ระดับความชื้นของอากาศ การถ่ายเทของอากาศ การระบายอากาศโดยธรรมชาติและการระบายอากาศจากอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ได้แก่ พัดลม เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ได้แก่ แหล่งความรู้ต่างๆ เช่น แหล่งวิทยบริการ ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง โรงฝึกงาน ห้องสมุด ศูนย์วัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเรียนและการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากในห้องเรียน

2. สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment) เป็นสภาพที่สัมผัสได้ด้วย จิตใจ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ได้แก่ บรรยากาศ ความอบอุ่นใจ ความจริงใจ ความใจกว้าง ความเห็นอกเห็นใจ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกจิตใจ ได้แก่ บรรยากาศ ความอบอุ่นทางใจ ความไว้วางใจ ความกระตือรือร้น การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในทางจิตภาพ ทศนคติหรือค่านิยมมากอย่างกลายเป็นเงื่อนไขของสังคม และเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน แบ่งออกเป็นองค์ประกอบสำคัญใหญ่ ๆ 2 องค์ประกอบ คือ

2.1 องค์ประกอบด้านผู้เรียน

2.1.1 บุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้เรียน จะมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.2 ระดับสติปัญญา ระดับสติปัญญาของผู้เรียนมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.3 สถานภาพทางครอบครัว พื้นฐานทางครอบครัวจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพบว่าอาชีพและรายได้ของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งการเอาใจใส่ของผู้ปกครองจะส่งผลทางตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 องค์ประกอบด้านผู้สอน

2.2.1 บุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สอน บุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สอนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2.2.2 ความรู้และประสบการณ์มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.3 เทคนิคการสอน การวางแผนการสอนเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากผู้สอนมีการวางแผนการสอนที่ดี จะทำให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

3. สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment) สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางจิตภาพเมื่อรวมกันก็จะกลายเป็นสภาวะแวดล้อมทางสังคม ในทางสังคม การประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน เป็นวัฒนธรรมที่สมาชิกเลียนแบบกัน ที่กฎหมายเป็นกรอบกำหนดความประพฤติหรือวิถีแห่งการปฏิบัติ มีองค์ประกอบคือ

3.1 การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 การสร้างแรงจูงใจ หากผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียน จะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น แรงจูงใจจะมีทั้งภายนอกและภายใน สำหรับแรงจูงใจภายนอกนั้นผู้สอนสามารถกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ต้องการได้

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ความสำเร็จด้านวิชาการและพฤติกรรมของผู้เรียนมีผลมาจากความสัมพันธ์ที่มีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

4. สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment) เป็นสภาพแวดล้อมด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข่าวสารข้อมูล การจัดเก็บ สืบค้น บริการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน การพิจารณาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดีจะพบว่า เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดีได้และการจัดการกับเทคโนโลยีซึ่งนับวันจะเพิ่มขึ้นทั้งการนำมาใช้ในเชิงของปริมาณ และเชิงของคุณภาพที่สามารถเข้ามาช่วยเหลือเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนให้อยู่ในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ไชยยศ เรืองสุวรรณ & ปรีชา วิหคโต (2541) กล่าวถึงแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2 หลักการได้แก่

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ยึดวัตถุประสงค์ ประกอบด้วยหลักการ

ดังนี้

1.1.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

1.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องมีคุณลักษณะตามการใช้งาน

1.1.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องมีองค์ประกอบที่ทันสมัย

1.1.4 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องมีปริมาณเพียงพอ

1.1.5 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องมีความคงทนที่จะใช้งาน

1.1.6 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องคุ้มประโยชน์กับแรงงานและ

ค่าใช้จ่าย

1.1.7 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องใช้สะดวกและใช้ง่าย

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ยืดสุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อมทางกายภาพหากมีปริมาณหรือคุณภาพที่ถูกต้องแล้วจะส่งเสริมสุขภาพอนามัยของบุคลากรทางการศึกษา แต่ในขณะเดียวกันหาก มีปริมาณ มากเกินไป น้อยเกินไป และด้วยคุณภาพก็จะเกิดสิ่งคุกคามสุขภาพอนามัยซึ่งมี 4 ลักษณะดังนี้

1.2.1 สิ่งคุกคามอนามัยทางกายภาพ ได้แก่ ความร้อนที่ร้อนเกินไป หรือเย็นเกินไป แสงสว่างที่สว่างจ้าเกินไป

1.2.2 สิ่งคุกคามสุขภาพอนามัยทางเคมี ได้แก่ ฝุ่น ละออง ก๊าซพิษ ตัวทำลาย (แอลกอฮอล์ เบนซิน น้ำมันสน)

1.2.3 สิ่งคุกคามสุขภาพอนามัยทางชีวภาพ ได้แก่ จุลินทรีย์ชนิดต่างๆ

1.2.4 สิ่งคุกคามสุขภาพอนามัยทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบุคคล

2. การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพ เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับความรู้สึกที่เกิดบุคคล จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

2.1 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่เป็นกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่เป็นกายภาพที่สัมพันธ์กับความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบ เช่น สัมผัสความรู้สึก ที่ว่างส่วนบุคคลกับความรู้สึกใกล้ชิด สภาพแวดล้อมกับความรู้สึกแออัด

2.2 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่เป็นบุคคล สภาพแวดล้อมที่สำคัญได้แก่บุคคลในสถานศึกษา ทั้งบุคลิกภาพผู้บริหาร ของ ผู้สอน และของเพื่อน ต่างมีอิทธิพลต่อความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบแก่ผู้เรียน

3. การจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล ระหว่างบุคคลกับกลุ่มบุคคล กลุ่มบุคคลกับกลุ่มบุคคล ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจะส่งผลได้ทั้งผลทางบวกและทางลบ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาองค์ประกอบและประเภทของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนทั้งในมิติกายภาพ มิติจิตวิทยา และมิติทางสังคม โดยการจัดองค์ประกอบและสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนมุ่งเน้นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ “โมเดลฯ” เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การเรียนการสอนแบบผสมผสาน

ความหมายของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

ผู้วิจัยดำเนินการทบทวนวรรณกรรมของสมาคมสโตน Allen & Seaman (2005) Bernath (2012) Graham (2012) Horn & Staker (2011) สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบผสมผสาน หมายถึง โปรแกรมหรือรูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสาน ก) ทฤษฎีการเรียนรู้เข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ ข) ระบบการเรียนรู้ (learning systems) ที่หลากหลายเข้าด้วยกันเพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่หลากหลายในการเรียนและให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด ค) รูปแบบการเรียนรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ E-learning กับการสอนในชั้นเรียน โดยมีสัดส่วนของเนื้อหาที่นำเสนอออนไลน์ระหว่างร้อยละ 30 ต่อร้อยละ 79 และผู้เรียนสามารถควบคุมตัวแปรทางการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในด้านเวลา สถานที่ แนวทางการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งนี้เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งผ่านระบบออนไลน์ และมีการอภิปรายออนไลน์ ส่วนการพบปะกันในชั้นเรียนมีบ้าง ซึ่งการเรียนออนไลน์ส่วนใหญ่มีการส่งผ่านเนื้อหาร้อยละ 80-100 ดังนั้นในการวิจัย ผู้วิจัยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ E-learning กับการสอนในชั้นเรียน โดยมีสัดส่วนของเนื้อหาที่นำเสนอออนไลน์ระหว่างร้อยละ 30 ต่อร้อยละ 79

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

แนวคิดของการเรียนแบบผสมผสาน สามารถแบ่งออกเป็น 4 แนวคิด สรุปได้ดังนี้

พหุ ประสิทธิภาพ ชีวะ

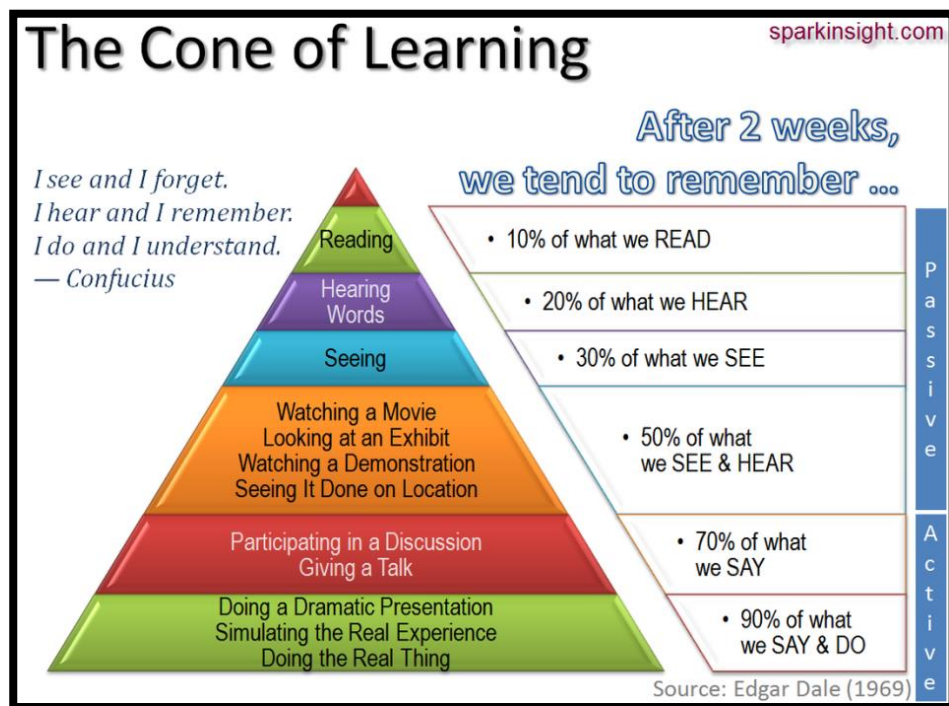
ตาราง 1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

แนวคิด	จุดเน้นหลัก
1) to combine or mix modes of web-based technology	แนวคิดผสมผสานเทคโนโลยีการเรียนการสอนบนเว็บกับการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมนั้นในห้องเรียนผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านวิดีโอสตรีมมิ่ง เสียง และข้อความ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด
2) to combine various pedagogical approaches ตามแนวคิดของ Carman	แนวคิดการผสมผสานวิธีสอนที่หลากหลายเข้าด้วยกัน ซึ่งอาจผสมผสานแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (constructivism) แนวคิดพฤติกรรมนิยม (behaviorism) และแนวคิดพุทธินิยม (cognitivism) เข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ผลลัพธ์จากการเรียนที่ดีที่สุด หรืออาจใช้หรือไม่ใช้เทคโนโลยีเทคโนโลยีการสอน (instructional technology) ก็ได้
3) to combine any form of instructional technology with face-to-face instructor-led training ตามแนวคิดของ Uwes	แนวคิดการผสมผสานเทคโนโลยีการเรียนการสอนทุกรูปแบบกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมที่มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4) to mix or combine instructional technology with actual job tasks in order to create a harmonious effect of learning and working ตามแนวคิดของ Bersin	แนวคิดการผสมผสานเทคโนโลยีการเรียนการสอนกับการทำงานจริง เป็นการเรียนแบบผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมในองค์กร เป็นการผสมผสานการเรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่นๆ ในการส่งผ่านความรู้ในการเรียนและการฝึกอบรม

จากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเรียนแบบผสมผสาน เป็นรูปแบบการเรียนที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ วิธีการสอนของผู้สอน รูปแบบการเรียนของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน ช่องทางการสื่อสาร และรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับเนื้อหาผู้เรียนกับบริบทในการเรียนรู้ที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดจากการเรียนการสอน

รูปแบบและองค์ประกอบของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันเน้นการจัดการชั้นเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นหลักตามการศึกษาแห่งชาติ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีหลากหลายรูปแบบที่เน้นตัวผู้เรียน จากภาพประกอบ แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่ต่างกันแต่อย่างจะทำให้อาจจำสิ่งที่ได้การเรียนรู้ต่างกันคิดเป็นร้อยละ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 พีระมิดแห่งการเรียนรู้

จากพีระมิดแห่งการเรียนรู้ จึงอาจแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มการเรียนรู้ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 การเรียนรู้ ประกอบด้วย การบรรยาย การอ่าน การดูและได้ยินเสียง กล่าวคือ เป็นการเรียนรู้ที่เริ่มจากคนอื่น (แบบ outside-in)

กลุ่มที่ 2 การเรียนรู้ ประกอบด้วย การพูดคุยกันในกลุ่มย่อย การลงมือปฏิบัติ และการได้ถ่ายทอดสิ่งที่ทำได้ให้คนอื่นเป็นการเรียนรู้ที่ต้องทำความเข้าใจด้วยตนเอง แล้วสะท้อนออกมาด้วยการปฏิบัติเป็นการเรียนแบบเข้าใจข้างในตัวเองก่อนแล้วถึงจะถ่ายทอดให้บุคคลอื่น กลุ่มนี้จึงมีประสิทธิภาพของการเรียนรู้ดีกว่า หมายถึงระดับความลึกของการเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในระดับที่ลึกกว่า

ดังนั้นการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) จึงเป็นการบูรณาการ เรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (Online Learning) และการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Meetings) เข้าด้วยกันภายใต้ข้อสมมติของการเรียนรู้ที่ว่าผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ และร่วมมือกัน ที่ลึกซึ้งขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มที่มีการจัดวาง การทำงานกลุ่มเป็นอย่างดี ด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ก่อน และ/หรือหลังจากมีการเผชิญหน้า แล้วก็ได้ ซึ่งอาจจะรวมถึงกิจกรรม pre-event activities เพื่อ warm-up ก่อนมีการประชุม เป้าหมายก็เพื่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในระหว่างผู้เรียน สร้างความรู้สึกร่วมกันซึ่งจะส่งผล ต่อประสิทธิภาพ และความรวดเร็วในการทำงานกลุ่ม อาจมีการปฐมนิเทศ แนะนำ ชี้แจง ก่อนเรียน ทาง Web conferences, online discussions, และ conference ซึ่งจะช่วยให้มีการเปิดใจกว้าง ที่จะเรียนรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กัน ถ้าหากสุดท้ายผู้เรียนจะต้องมาพบกันในชั้นเรียนแบบเดิม หรือในอีกกรณีตัวอย่างหนึ่ง คือการให้มี Follow-up learning community หลังจาก มี face-to-face event แล้ว ชุมชนการเรียนรู้ในลักษณะนี้ อาจด้วยการให้ผู้เรียนทำ group projects, discussing research findings, และ mentoring peers เป็นต้น หรือลักษณะ end-to-end communities ที่รวมทั้ง pre-event และ follow-up learning activities ด้วย ผู้เรียนบางคน อาจชอบ end-to-end community มากกว่า เพราะ face-to-face meeting แบบปกติ มักเป็นเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ที่จะมาร่วมมือกันทำงาน ตัวอย่างเช่น ผู้สอนอาจใช้ ice-breaker community สำหรับ prework และแนะนำ เรื่องต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ใช้ face-to-face experiential workshop ในการให้ความชัดเจนเรื่องจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละคน และใช้ follow-up community ในการ coaching และ mentoring เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ ที่วางไว้

การเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ตามมโนทัศน์ (Concepts) ที่กำหนด นั้น จะเป็นลักษณะของการผสมผสานการเรียนรู้ใน 4 ลักษณะดังต่อไปนี้ (Oliver & Trigwell, 2005)

1. การผสมผสานเทคโนโลยีการเรียนการสอนจากการเรียนผ่านเว็บ (Web-Based Instruction) ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. การผสมผสานในรูปแบบหรือวิธีการที่เน้นเชิงวิชาการในการสร้างผลผลิตทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้นโดยปราศจากเทคโนโลยีเพื่อการสอนอื่นๆ เข้ามาช่วย
3. การผสมผสานรูปแบบวิธีการทางเทคโนโลยีทางการสอนผ่านหลักสูตรเฉพาะ และ/หรือการฝึกอบรม
4. การผสมผสานเทคโนโลยีการสอนเข้ากับงานปกติ หรือการเรียนตามปกติที่กระทำ อยู่ในขณะเดียวกันกับที่ (Horn & Staker, 2011) ได้จำแนกถึงคุณลักษณะในการจัดการเรียนการ

สอนแบบผสมผสานหรือ Blended Learning สำหรับผู้เรียนในระดับ K-12 ไว้ว่าการสอนรูปแบบดังกล่าวสามารถจำแนกออกเป็น 6 รูปแบบ ดังนี้

Model 1: Face to Face Driver เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติที่มีการเรียนแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในชั้นเรียนโดยการเรียนรู้แบบออนไลน์ในแต่ละเรื่องหรือแต่ละประเด็นที่กำหนดในหลักสูตรของการเรียนรู้แต่ละครั้ง

Model 2: Rotation เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบหมุนเวียนตามหลักสูตรเนื้อหาในตารางกำหนดของการสอนปกติในชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์ที่มีความหลากหลายและเป็นไปตามอัตราการเรียนของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

Model 3: Flex เป็นลักษณะการเรียนแบบผสมผสานที่มีความยืดหยุ่นในการปรับใช้ภายใต้สถานการณ์ที่ต่างกันว่าผู้สอนสามารถจัดให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้หลายรูปแบบทั้งการเรียนแบบ tutoring หรือการเรียนแบบกลุ่มเล็กตามกลุ่มสนใจ เป็นต้น

Model 4: Online Lab เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เน้นการเรียนในห้องเรียนออนไลน์ภายใต้สภาพการณ์ของการใช้ห้องปฏิบัติการทางเทคโนโลยีสารสนเทศเต็มรูปแบบโดยผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้คอยควบคุมให้ความช่วยเหลือทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

Model 5: Self Blended เป็นรูปแบบของการเรียนแบบผสมผสานด้วยตัวของผู้เรียนเองตามประเด็นหรือหลักสูตรที่กำหนด ลักษณะดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลทางการเรียนระหว่างกันหรือระหว่างสถาบัน ลักษณะดังกล่าวนี้จะมีโปรแกรมควบคุมหลักอยู่ที่ห้องปฏิบัติการตาม Model 4 ที่จะคอยควบคุมและอำนวยความสะดวกในการเรียนในการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยตนเอง

Model 6: Online Driver เป็นลักษณะการเรียนแบบผสมผสานที่เต็มรูปแบบโดยมีการเรียนแบบออนไลน์ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจากหลักสูตรที่กำหนด เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศจะมีบทบาทค่อนข้างสูงต่อกระบวนการขับเคลื่อนในรูปแบบดังกล่าว

จากรูปแบบของการเรียนแบบผสมผสานข้างต้น เห็นได้ว่าการนำเอากระบวนการเรียนแบบผสมผสานมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ประเด็นสำคัญคงต้องคำนึงถึงความพร้อมและความเป็นไปได้หลายประการที่จะเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาปรับใช้การเรียนรู้ในลักษณะนี้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ บริบทและความพร้อมทุกด้านเพื่อเกิดผลและประสิทธิภาพสูงสุดของการประยุกต์ใช้

องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน (5 Keys Ingredients) ภายใต้สถานการณ์ของการเรียนแบบผสมผสานนั้น จะประกอบไปด้วยสิ่งบ่งชี้สำคัญ 5 ประการ ต่อไปนี้ที่บ่งบอกถึงสภาพการณ์ของการเรียนแบบ Blended Learning ได้แก่ (Carman, 2002)

1. เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจุบัน (Live Events) เป็นลักษณะของการเรียนรู้ที่เรียกว่า “การเรียนแบบประสานเวลา (Synchronous)” จากเหตุการณ์จริงหรือ

สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนในช่วงเวลาเดียวกัน เช่นเหตุการณ์ในการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่เรียกว่า “ห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom)” เป็นต้น

2. การเรียนเนื้อหาแบบออนไลน์ (Online Content) เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามสภาพความพร้อมหรืออัตราการเรียนรู้ของแต่ละคน (Self-Paced Learning) รูปแบบการเรียนเช่นการเรียนแบบสื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive) การเรียนจากการสืบค้น (Internet-Based) หรือการฝึกอบรมจากสื่อ CD-ROM เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Collaboration) เป็นสภาพการณ์ทางการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถสื่อสารข้อมูลร่วมกันกับผู้อื่นจากระบบสื่อออนไลน์ เช่น e-Mail, Chat Blogs เป็นต้น

4. การวัดและประเมินผล (Assessment) การเรียนลักษณะดังกล่าวต้องมีการประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระยะนับตั้งแต่การประเมินผลก่อนเรียน (Pre-assessment) การประเมินผลระหว่างเรียน (Self-Paced Evaluation) และการประเมินผลหลังเรียน (Post-Assessment) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้นต่อไป

5. วัสดุประกอบการอ้างอิง (Reference Materials) การเรียนหรือการสร้างงานในการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้นต้องมีการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์จากการศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงจากหลากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อเพิ่มคุณภาพทางการเรียนให้สูงขึ้นลักษณะดังกล่าวอาจเป็นลักษณะของการสืบค้นข้อมูลในระบบ Search Engine จาก PDA , PDF Downloads เหล่านี้เป็นต้น

ข้อควรคำนึงถึงในการผสมผสานวิธีสอนแบบต่าง ๆ

1. ผู้สอนควรคำนึงถึงจุดประสงค์การสอนเป็นหลักสำคัญ อย่าผสมผสานจนบ่อกินไป และอย่าผสมผสานเพียงเพื่อให้มีการสอนหลาย ๆ แบบเท่านั้น

2. ผู้สอนต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน และของผู้สอนเองด้วย ผู้สอนต้องเข้าใจและมองเห็นภาพการผสมผสานว่าสามารถดำเนินการได้ดีเหมาะสมเพียงไร ส่วนผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนโดยวิธีเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด

3. สถานที่และอุปกรณ์ ก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง เพราะการเปลี่ยนวิธีสอนหมายถึงการเปลี่ยนบรรยากาศ เปลี่ยนกิจกรรม อุปกรณ์และสถานที่อาจเปลี่ยนตามไปด้วย โดยสรุปสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ตามมโนทัศน์ (Concepts) ที่กำหนด ที่ผสมผสานการเรียนรู้ใน 4 ลักษณะตามแนวคิดของ (Oliver & Trigwell, 2005) ที่ต้องมีคุณลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาต่อยอดแบบ Blended Learning ตามแนวคิดของ (Horn & Staker, 2011) และ (Carman, 2002) ให้ความสำคัญกับ ผู้สอนในส่วนของจุดประสงค์การสอน และการคำนึงความพร้อมของผู้สอน ผู้เรียน ที่สำคัญ มีสถานที่และอุปกรณ์จำเป็นสำหรับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในสถาบันการศึกษาระดับ อุดมศึกษา)

แนวทางการและขั้นตอนจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

การออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Blended Learning ให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้นั้น นักออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Designer) ต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียนที่กำหนดไว้ ระยะเวลาในการเรียน รวมถึงความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้ และรูปแบบการคิดของผู้เรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบบทเรียน และการประเมินผลการเรียน จากจุดเด่นของการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่ทำให้ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและเพื่อนผู้เรียนคนอื่นๆ ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนใกล้ชิดกันมากขึ้นทำให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันได้โดยสะดวก สามารถเข้าใจเพื่อนร่วมชั้นเรียนและเคารพเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้รับผลป้อนกลับจากการเรียนได้โดยทันที ซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพที่ผู้เรียนแต่ละคนมี มีผู้เสนอแนวทางในการออกแบบบทเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน ดังนี้

The Training Place เสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสาน โดยพัฒนาจากรูปแบบการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์และการวางแผน (Analysis and Planning)

ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design Solutions)

ขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development)

ขั้นที่ 4 การนำไปใช้ (Implementation)

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation)

ขั้นวิเคราะห์และการวางแผน ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ผู้เรียน การปฏิบัติการ องค์กรรูปแบบการเรียน และความต้องการของระบบ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

1.2 วิเคราะห์ทรัพยากรที่สนับสนุนต่อการจัดกิจกรรมการเรียน

1.3 วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การวางแผน การนำไปใช้ในการทดสอบ และการประเมินผล

1.4 การวิเคราะห์แผนงาน กระบวนการทำงานการนำไปใช้ในภาพรวม เพื่อนำไปสู่การสร้างวงจรในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบกระบวนการทำงานที่วางไว้

1.5 การวิเคราะห์ความต้องการขององค์กร

2. ชั้นการออกแบบ ประกอบด้วย

2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (Objectives)

2.2 การออกแบบให้ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน (Personalization)

2.3 การออกแบบประเภทของการเรียนรู้ (Taxonomy)

2.4 การออกแบบบริบทที่เกี่ยวข้อง (Local Context) ได้แก่ บ้าน การทำงาน (On-The-Job) การฝึกปฏิบัติ (Practicum) ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ และการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration)

2.5 การออกแบบผู้เรียน (Audience) ได้แก่ การเรียนด้วยการนำตนเอง (self-directed) การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer-to-peer) การเรียนแบบผู้ฝึกสอนและผู้เรียน (trainer-learner) และการเรียนแบบผู้ให้คำปรึกษากับผู้เรียน (mentor-learner)

3. ชั้นการพัฒนาการเรียนแบบผสมผสาน ประกอบด้วย

3.1 องค์ประกอบแบบไม่ผสมเวลา (Asynchronous) ได้แก่ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กระดานข้อความ เวทีเสวนาและการสนทนาแบบปฏิสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้องค์ความรู้เป็นฐาน ระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ (EPSS) ระบบบริหารจัดการเนื้อหาการเรียนรู้ ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เครื่องมืออินเทอร์เน็ต บราวเซอร์ ระบบติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน บทความ เว็บฝึกอบรม การติดตามงานที่มอบหมาย การทดสอบ การทดสอบก่อนเรียนการสำรวจ การชี้แนะแบบมีส่วนร่วม เครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการประชุมที่มีการบันทึกเสียงและฟังซ้ำได้

3.2 องค์ประกอบแบบผสมเวลา (Synchronous) ได้แก่ การประชุมผ่านเสียง การประชุมผ่านวิดีโอ การประชุมผ่านดาวเทียม ห้องปฏิบัติการแบบออนไลน์ ห้องเรียนเสมือน การประชุมผ่านระบบออนไลน์ และการอภิปรายออนไลน์

3.3 องค์ประกอบแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) ได้แก่ ห้องเรียนแบบดั้งเดิม ห้องปฏิบัติการ การเผชิญหน้าการประชุม การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มหาวิทยาลัย ที่ปรึกษา กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทีมสนับสนุน และการแนะนำในการเรียน

4. ชั้นการนำไปใช้

ในการนำระบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานไปใช้ ต้องกำหนดประเด็นแนวทาง การนำไปใช้ การวางแผนการนำไปใช้ การวางแผนการใช้เทคโนโลยี และการวางแผนในประเด็นอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำระบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานไปใช้ ได้แก่ ผู้เรียน เพื่อนร่วมเรียน ผู้สอน และสถาบันการศึกษา เกิดการยอมรับและมีความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. ชั้นประเมินผล

การวัดและการประเมินผลสำหรับการจัดการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสาน ทำโดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achieve Objectives) ของผู้เรียนโดยเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงการประเมินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน

6. ปัจจัยสำคัญในการออกแบบระบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสาน ปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบระบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่

6.1 ปัจจัยด้านผู้เรียน (Audience) เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน นักออกแบบการเรียนการสอนควรออกแบบบทเรียนให้มีรูปแบบยืดหยุ่น และมีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการเรียน รูปแบบการเรียนรู้ รูปแบบการคิด ความสามารถในการเรียนรู้ และบุคลิกภาพของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกันตามศักยภาพของตนเอง

6.2 ปัจจัยด้านเนื้อหา (Content) เนื่องจากเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นนักออกแบบการเรียนการสอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนแบบออนไลน์ คือ เนื้อหาที่มีระดับความยากไม่มากนัก และเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนในห้องเรียน คือ เนื้อหาที่มีความซับซ้อน ต้องการคำอธิบายเพื่อความกระจ่างในการเรียนจากผู้สอน และการฝึกปฏิบัติการ

6.3 ปัจจัยด้านระบบโครงข่ายพื้นฐาน (Infrastructure) เนื่องจากความสามารถในการเข้าถึงระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์แบบผสมผสานที่แตกต่างกัน นักออกแบบการเรียนการสอนควรออกแบบบทเรียนโดยคำนึงถึงความสามารถของระบบโครงข่ายพื้นฐาน ประกอบด้วย ความเสถียรของระบบการเชื่อมต่อกับระบบเครือข่าย ความเร็วในการส่งผ่าน รับและส่งข้อมูล รูปแบบของสื่อสำหรับบทเรียนบนเว็บ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาและออกแบบแนวทางการและขั้นตอนจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ตามนัยที่ The Training Place เสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสาน ที่พัฒนาจากรูปแบบการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ เนื่องจากเป็นการออกแบบที่มีมาตรฐานและทั่วโลกให้การยอมรับ

เทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

จากลักษณะการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกชั้นเรียน ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการช่วยให้การเรียนการสอนมีรูปแบบ วิธีการและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเดิม (พงค์ประเสริฐ ทกสุวรรณ, 2548) เช่น ในงานวิจัยของ (Ausburn, 2004) การศึกษาเกี่ยวข้องกับการสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้แบบผสมผสานในหลักสูตรการออกแบบเบื้องต้นสำหรับผู้ใหญ่และทำการเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ศึกษาจากการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว พบว่า โดยทั้งสองกลุ่มมีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งทางด้านเพศ พื้นฐานของหลักสูตรทางการใช้เทคโนโลยี ทักษะทางด้านทิศทาง ประสบการณ์ และการทราบถึงวัตถุประสงค์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความสามารถในการรับรู้ ตนเอง เกิดการรับรู้ตระหนักถึงการกำกับตนเองไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ และการทบทวนความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยีของตนเองอยู่เสมอ นอกจากนี้ (Dowling, Godfrey, & Gyles, 2003) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างการสอนโดยใช้การเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ของการสอนแบบดั้งเดิม (Traditional) และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จากการศึกษาพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนรู้แบบผสมผสานช่วยให้เกิดการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พงค์ประเสริฐ ทกสุวรรณ (2548) Ausburn (2004) Dowling et al. (2003) สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน เปลี่ยนบทบาทผู้สอนจากเดิมเป็นผู้สอนภายในชั้นเรียนกลายเป็นผู้อำนวยการและนำเสนอเนื้อหาบทเรียน ส่วนผู้เรียนจะกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ ด้วยตนเองผ่านคอมพิวเตอร์ ได้รับความสามารถที่มีภายในตนเอง พัฒนาทักษะและความรู้ของตนตลอดจนส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2. การใช้เทคโนโลยีการศึกษาเป็นเครื่องมือ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการนำเสนอเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน แบบฝึกทักษะให้ผู้เรียน ตลอดจนเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยสร้างลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นรายบุคคลนอกจากนี้ยังสามารถช่วยลดระยะเวลาในการเรียนภายในชั้นเรียนและผู้เรียนสามารถหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ เช่น งานวิจัยของ (Boyle, Bradley, Chalk, Jones, & Pickard, 2003) ที่มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดความสำเร็จ โดยใช้การผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบดั้งเดิม (Traditional) ร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้บนเครือข่าย (Online resources) และสนับสนุนการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหา (Tutorial Support) พบว่า การเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางเนื้อหาเพื่อสอนเนื้อหาใหม่ และการใช้แหล่งความรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีผลต่อการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จเป็นรายบุคคลมากขึ้นกว่าการสอนแบบดั้งเดิม (Traditional) เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้คอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังช่วยลดระยะเวลาในการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยดังเช่นการวิจัยของ Cottrell &

Robison (2003) ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการลดเวลาการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน เพื่อเอื้อต่อการเปิดหลักสูตรสำหรับนักศึกษาที่อยู่ห่างไกลได้มีโอกาสทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีการจัดการเรียนรู้ภายนอกชั้นเรียนโดยอาศัยเครื่องมือทางเทคโนโลยีการศึกษาคือ การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้สามารถลดระยะเวลาในการเรียนภายในชั้นเรียนให้ลดลงได้นอกจากนี้จากการสอบถามผู้เรียนพบว่ามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเนื่องจากช่วยลดระยะเวลาในการเข้าชั้นเรียนลง นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นแนวทางในการเพิ่มจำนวนนักศึกษาในหลักสูตรให้มากขึ้นการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจึงเป็นการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการออกแบบการเรียนการสอนรวมถึงการจัดประสบการณ์ของผู้เรียนให้มีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบนำเสนอเนื้อหาใหม่ การสอนแบบจำลองสถานการณ์ และการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้เมื่อการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลและสารสนเทศได้อย่างหลากหลาย ผู้สอนจึงควรส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ คัดเลือกข้อมูลหรือสารสนเทศของผู้เรียนรวมทั้งชี้แนะการรับข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือให้แก่ผู้เรียน

3. การใช้เทคโนโลยีการศึกษาช่วยสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน และผู้เรียนเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมถึงความกล้าในการซักถามและช่วยสร้างบรรยากาศเพื่อลดความวิตกกังวลในการเรียนเนื่องจากการนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ สามารถสร้างช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน ได้อย่างหลากหลายช่องทางทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous) สามารถโต้ตอบกันได้ทันที เช่น การสนทนาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) โดยสามารถสร้างข้อความไว้ในขณะที่ผู้ตอบสามารถเข้ามาตอบคำถามหลังจากนั้น เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

ดังตัวอย่างงานวิจัยของ Bieber et al. (2002) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อฝึกผู้เรียน หรือการสร้างสังคมเสมือนด้วยซอฟต์แวร์ รวมถึงการมีเครื่องมือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) มีส่วนเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการมีปฏิสัมพันธ์กันแบบประสานเวลา (Synchronous) หรือการเรียนแต่เพียงภายในชั้นเรียนรูปแบบเดียวเท่านั้น และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และข้อคิดเห็นทางการเรียนผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ Leh (2002) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเริ่มทำการวิจัยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 ถึง ปี ค.ศ. 2001 เกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนในการใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานและผลของการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีการวางกลยุทธ์แตกต่างกันในสังคมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียน

และผู้สอนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้เรียนรู้สึกว่าจะสามารถเรียนรู้จากการเรียนรู้แบบผสมผสานได้มากกว่าการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนในลักษณะของการเรียนแบบดั้งเดิม (Traditional) และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบผสมผสานมากกว่าการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ผู้เรียนยังตระหนักถึงการให้ความสำคัญในรายวิชาที่ตนเองเรียนและใช้เครื่องมือช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous) และขอปลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ทางด้านเวลาของการสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) และการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้บนเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นของผู้เรียนในชุมชนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Online Communities) และช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเข้าร่วมในสังคมดังกล่าว

ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาและสรุปว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานสามารถช่วยสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้โดยผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนในกลุ่มสถานศึกษาเดียวกัน หรือกับเพื่อนต่างสถานศึกษา ได้เป็นอย่างดี และมีเวลาในการคิดพิจารณาคำถามหรือคำตอบของตนเองได้อย่างรอบคอบมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความกล้าในการซักถามผ่านเครื่องมือช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การ บูรณาการเรียนการสอนด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ความแตกต่างและลักษณะร่วมกันของวิธีการ ผสมผสานและบูรณาการ ในสาขา การพัฒนาต่างๆ ในอดีตนั้น การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและการจัดกระบวนการเรียนรู้จากสื่อประสม เป็นประเด็นที่ถกเถียงกันมากกว่ามีนัยต่อความแตกต่างในเชิงระเบียบวิธีกันอย่างไรหรือไม่วะหว่างการใช้คำว่า ผสมผสาน กับ การประสม เพราะบางครั้งก็เรียกและให้นิยามปฏิบัติการกันว่า Mixed-Method Learning, Mixed-Media for Learning Development, Multi-Methods Learning และในการออกแบบกิจกรรมตามแนวคิดกรวยประสบการณ์ของ Edgar Dale ที่เน้นการศึกษา และนักเทคโนโลยีการศึกษารู้จักแพร่หลายกันดีทั่วโลกนั้น ก็ใช้คำว่า Integration มากกว่า Mixed-Method และ Blended Learning อย่างเป็นทางการมากกว่าในวงการศึกษปัจจุบัน

การ ผสมผสานและการบูรณาการในการพัฒนาแบบสหสาขา

การบูรณาการทางการศึกษาในสาขาประชากรศึกษาและการพัฒนาสุขภาพ รวมไปจนถึงการพัฒนาในสาขาต่างๆ ที่ไม่ใช่การพัฒนาการศึกษาในห้องเรียนนั้น การผสมผสานและการบูรณาการ ก็จะหมายถึงการขยายกรอบปฏิบัติจากที่เป็นการมุ่งบรรลุผลสูงสุดต่อจุดหมายเดี่ยว (Singularity Goal and Objective) ไปสู่การมุ่งบรรลุผลสูงสุดไปพร้อมกันหลายด้านหลายวัตถุประสงค์ (Multiples-Objectives and Complicated Goals) ในเวลาเดียวกัน เช่น ต้องบูรณาการเพื่อมุ่งสู่ทั้งเป้าหมายทางการศึกษา สุขภาพ สิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองภาคทางการ การเมืองภาคประชาชน และอื่นๆ วัตถุประสงค์ของส่วนรวม วัตถุประสงค์ของปัจเจก

วัตถุประสงค์เชิงนโยบายของภาครัฐ วัตถุประสงค์ของเอกชนและประชาชน เหล่านี้เป็นต้น พิจารณาในแง่นี้จะเห็นว่ามิใช่เพียงการออกแบบและการแก้ปัญหาทางเทคนิคด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเท่านั้น ทว่า เป็นการดำเนินงานออกแบบระดับวิคิด (Re-conceptualization) เพื่อสร้างกระบวนการสรรคนในการพัฒนาอย่างใหม่ในเรื่องนั้นๆเลยทีเดียว อีกทั้งมีความหมายต่อการทำงานอย่างเห็นความเป็นไปของสังคมมาก เพราะบางเรื่องในโลกความเป็นจริงนั้น หลายอย่างที่เป็นความจำเป็นของสังคมไม่สามารถแยกส่วนและลดทอนในใ้ง่ายเพื่อทำอย่างเอกเทศ ต้องทำในเวลาเดียวกันแต่ให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการให้ทั่วถึงมากที่สุด การผสมผสานและการบูรณาการในสาขาการพัฒนาดังกล่าวจึงอาจจะมีแตกต่างไปจากที่ใช้ในวงการศึกษามาก เพราะกรอบแนวคิดและสรรคนะต่อมิตติการศึกษาเรียนรู้ที่นำมาเอามาเชื่อมโยงกับการพัฒนาในสาขานั้นๆ ก็นิยมเขตกว้างขวางกว่าการศึกษาในห้องเรียนและการศึกษาในระบบโรงเรียน

การผสมผสานการเรียนรู้ในนิยามและสรรคนะของนักการศึกษาและนักเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มักใช้ Blended Learning จะมุ่งเน้นไปอีกทางหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะมุ่งบูรณาการในเชิงประสบการณ์ หลายอย่าง หลายช่องทาง เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการศึกษาเรียนรู้โดยมีวัตถุประสงค์เชิงเดี่ยวและไม่ซับซ้อนมากนักเป็นเกณฑ์ เมื่อพิจารณาตามเงื่อนไขแวดล้อมอย่างนี้แล้ว ก็จะเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะเรียกว่า Blended Learning มากกว่าใช้ Integration Learning อย่างในวงการอื่นๆ

สำหรับการวิจัยและพัฒนา การใช้ปนกันทั้งการผสมผสาน การผสมระเบียบวิธี การวิจัยอย่างบูรณาการ หลักการสำคัญอยู่ที่การตรวจสอบดูในเรื่องวัตถุประสงค์กับระเบียบวิธีที่ได้ออกแบบกับปฏิบัติการวิจัย ซึ่งปัจจุบันงานวิจัยและพัฒนาอาจมุ่งบรรลุผลหลายอย่างไปด้วยกัน ไม่ใช่ต้องการสร้างแต่ความรู้อย่างเดียว แต่ต้องการแก้ปัญหาและพัฒนาด้านต่างๆให้เกิดขึ้นได้ด้วย เช่น การพัฒนาคน พัฒนาสังคมประชากรในพื้นที่ พัฒนาสิ่งแวดล้อม พัฒนาการศึกษาและการสื่อสารเรียนรู้ พัฒนาสุขภาพและสุขภาพะ ขณะเดียวกันก็มุ่งได้ความรู้และการสร้างสิ่งใหม่ทั้งในเชิงทฤษฎี วิชาการ และนวัตกรรมทางการศึกษา ดังนั้นการดำเนินการอย่างนี้ จึงถูกนิยามว่า เป็น “การวิจัยและพัฒนาแนวผสมผสาน” “การวิจัยและพัฒนาแบบบูรณาการ” “Integration Research and Development” แต่ถ้าหากดำเนินการคล้ายกัน เน้นการใช้ระเบียบวิธี (Methodology and Methods) หลายอย่างเพื่อให้มุ่งแก้ปัญหาและบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาหลายอย่างไปพร้อมกันเหมือนกัน ให้ความสำคัญต่อการสร้างความรู้และบริหารจัดการด้วยระเบียบวิธีที่อิงการใช้ระเบียบวิธีทางความรู้ การใช้วิชาการ (Knowledge-Based and Problem-Based Learning Oriented : K-PBL) และวิธีวิทยาในการสร้างความรู้ที่เชื่อมโยงใกล้ชิดกับภาคปฏิบัติการมากกว่า เพื่อสะท้อนความเป็นเหตุเป็นผลเพื่อการสร้างความเข้มแข็งหนักแน่นของการได้ความรู้ด้วยการผสมผสานทางระเบียบวิธี ก็เรียกว่า Mixed-Method ซึ่งใกล้เคียงกับ Blended Learning

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณา คุณลักษณะเฉพาะของ Blended e-Learning และนัยสำคัญต่อการพัฒนาในอนาคต ภายใต้บริบทและกรอบทฤษฎีข้างต้น พบว่า Blended e-Learning เป็นรูปแบบการผสมผสานการเรียนรู้และนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นองค์ประกอบ ดำเนินการ มีวัตถุประสงค์จำเพาะเป็นตัวตั้ง มุ่งผสมผสานเชิงวิธีการและกระบวนการ เพื่อบูรณาการเชิงประสบการณ์ทางการเรียนรู้หลายๆช่องทาง อิงอยู่กับจุดหมายหลักจุดหมายเดียวตามที่ต้องการ พัฒนาการศึกษาระดับนั้นๆ

แรงจูงใจในการเรียน

ความหมายและความสำคัญของแรงจูงใจ

เป็นที่เข้าใจตรงกันว่า แรงจูงใจ (Motive) เป็นสภาวะที่เป็นแรงกระตุ้นหรือเป็นกระบวนการที่สร้างและกระตุ้น/ผลักดันให้บุคคลเกิดพฤติกรรมหรือแสดงพฤติกรรมออก ทั้งที่เป็นพฤติกรรมโดยสัญชาตญาณและพฤติกรรมจากการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแรงจูงใจ แรงจูงใจ จะอยู่ในภาวะที่ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และเป็นกระบวนการ (Process) ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้างให้สภาวะของร่างกายอยู่ในความสมดุล (Homeostasis) ขณะที่ การจูงใจ (Motivation) เป็น กระบวนการนำปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจมากระตุ้น หรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปอย่างมีทิศทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือเงื่อนไขที่ผู้ถูกจูงใจต้องการ โดยปัจจัยที่นำมากระตุ้น อาจเป็นสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่มาเร้า ล่อ จูงใจและผลักดันให้บุคคลเกิดความต้องการในเบื้องต้น และความต้องการนี้จะเป็พื้นฐานทำให้เกิดเป็นภาวะของแรงจูงใจ มีผู้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้หลายท่านเช่น

Hull (1943) กล่าวว่า แรงจูงใจ เป็นมูลฐานของการเรียนรู้และถือว่ามีสำคัญมาก การที่จะทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจ ต้องอาศัยแรงขับภายในของบุคคลนั้นที่มีต่อเครื่องล่อ (Incentives) และจะนำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย

Seidenberg & Snadowsky (1976) กล่าวว่า แรงจูงใจคือ ความต้องการภายในของบุคคลด้านชีววิทยา ที่แสดงออกมาโดยทางพฤติกรรม เพื่อสนองความต้องการ เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อให้อยู่รอด เมื่อมนุษย์มีการเรียนรู้จาก สังคม จะมีความต้องการในสิ่งอื่นๆ อีก เช่น ความต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง เป็นต้น

Steers & Porter (1979) ระบุว่าแรงจูงใจมี 3 ประการ ได้แก่ 1) แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่เป็นพลังกระตุ้นให้แต่ละบุคคลกระทำพฤติกรรม 2) แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่มีทิศทางหรือแนวทางให้บุคคลกระทำพฤติกรรม เพื่อจะได้บรรลุเป้าหมายของแต่ละคน 3) แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่จะช่วยสนับสนุนและรักษาพฤติกรรมนั้นๆ ให้คงอยู่หรือแรงที่เกิดขึ้นจากความต้องการ

Entwistle (1987) ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้เรียน ผู้เรียนจะเกิดความพร้อมในการเรียนมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่มี หากผู้เรียนมีแรงจูงใจสูงก็จะสามารถเรียนรู้ได้เร็ว และประสบผลสำเร็จทางการเรียนได้มากกว่าผู้ที่ขาดแรงจูงใจหรือมีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ

Woolfolk, Hoy, & McCune-Nicolich (1980) กล่าวว่า แรงจูงใจคือ ภาวะภายในซึ่งกระตุ้น กำหนดทิศทาง และรักษาพฤติกรรมให้คงอยู่

McCombs & Pope (1994) ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจถือเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ไพบูลย์ เทวรักษ์ (2537) ได้กล่าวว่า การจูงใจเป็นกระบวนการของพฤติกรรมที่เริ่มต้นด้วยความต้องการ (Need) แล้วเกิดแรงขับ (Drive) นำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมเป้าหมาย (Motivated Behavior)

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2541) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง แรง หรือ พลังในการทำพฤติกรรมอย่างเข้มแข็งและกระตือรือร้น มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และรักษาพฤติกรรมนั้นไว้

เสนาะ ติเยาว์ (2543) ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจเป็น การจูงใจเป็นพลังที่กระตุ้นพฤติกรรม กำหนดทิศทางของพฤติกรรม และมีลักษณะเป็นความมุ่งมั่นอย่างไม่ลดละไปยังเป้าหมาย หรือสิ่งจูงใจนั้น ดังนั้นการจูงใจประกอบด้วยความต้องการ (Needs) พลัง (Force) ความพยายาม (Effort) และเป้าหมาย (Goal)

อารี พันธมณี (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจไว้ว่า การเรียนรู้ใดๆก็ตาม ถ้าผู้เรียนไม่มีความรู้สึกอยากเรียน มีความเต็มใจ และพร้อมที่จะเรียนแล้ว แสดงว่าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

ประสาธ อิศรปริดา (2547) กล่าวว่าแรงจูงใจ หมายถึง พลังทางจิตซึ่งเป็นสภาวะภายในที่กระตุ้น (Arouses) กำหนดทิศทาง (Directs) และคงสภาพ (Maintain) พฤติกรรมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจ เป็นกระบวนการของพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย โดยมีความต้องการ พลัง ความพยายามเป็นองค์ประกอบรวม ซึ่งสำหรับ “แรงจูงใจในการเรียนรู้” ในครั้งนี้ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนกระตุ้นให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) ผ่านกระบวนการจูงใจด้วยเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้เชิงรุก อาศัยสื่อออนไลน์เป็นตัวจูงใจ เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบ กระบวนการ และประเภทของแรงจูงใจ

องค์ประกอบของแรงจูงใจ ซึ่งจัดว่าเป็นปัจจัยหรือสาเหตุที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจมีด้วยกันหลากหลายประการ มีแนวคิดที่น่าสนใจ เช่น

รั้งสรรค โฉมยา (2553) การเกิดแรงจูงใจ เป็นกระบวนการ อธิบายได้ ดังนี้

1. ขั้นที่บุคคลมีความต้องการ (Need) ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดสมดุล หรือขาดสิ่งที่จะทำให้ร่างกายทำงานต่อไปตามปกติซึ่งอาจจะเกี่ยวกับความจำเป็นทางกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความเหนื่อยล้า เป็นต้น หรือความต้องการทางจิตใจ เช่น ความรัก การได้รับการยอมรับ การได้รับเกียรติยศชื่อเสียง เป็นต้น
2. ขั้นเกิดแรงขับ (Drive) ซึ่งเป็นผลจากความต้องการที่ไปกระตุ้นให้เกิดแรงขับขึ้นในบุคคลก่อให้เกิดสภาวะกระวนกระวาย ซึ่งแรงขับนี้จะมีระดับมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเข้มข้นหรือระดับของความต้องการ เช่น หากหิว หรือกระหายมาก ก็จะก่อให้เกิดความกระวนกระวายมาก หรือ หากต้องการได้รับการยอมรับมาก ก็จะกระวนกระวายมาก เป็นต้น
3. ขั้นแสดงพฤติกรรม (Behavior) เมื่อบุคคลเกิดแรงขับ แรงขับก็จะทำหน้าที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมา เช่น เมื่อเกิดความหิว จะก่อให้เกิดความรู้สึกกระวนกระวาย ต้องการรับประทานอาหาร บุคคลจึงแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ตนเองได้รับประทานอาหาร เป็นต้น
4. ขั้นการลดลงของแรงขับ (Drive Reduction) เป็นขั้นที่ระดับของแรงขับลดลง เพราะบุคคลตอบสนองความต้องการ เช่น เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ความหิวก็จะลดลงหรือหายไป แต่เมื่อเวลาผ่านไป ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นอีก

Atkinson (1964) ได้กำหนดองค์ประกอบของแรงจูงใจไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. ความคาดหวัง (expectation) หมายถึง การคาดล่วงหน้าถึงผลการกระทำของตน คนที่มีแรงจูงใจสูงก็จะคาดหวังล่วงหน้าถึงความสำเร็จของงานที่ตนได้กระทำ
2. สิ่งล่อใจ (incentive) หมายถึง ความพึงพอใจที่ได้รับจากการทำงาน เช่น งานที่ตนสนใจ งานที่ตนถนัด งานที่มีผลตอบแทนสูง ถ้าบุคคลพอใจในสิ่งล่อใจเหล่านี้ก็จะทำให้มีแรงจูงใจสูงตามไปด้วย
3. สิ่งที่มุ่งหวัง (expectancy) หมายถึง สิ่งที่มุ่งหวังที่จะได้รับจากการกระทำเหล่านั้น เช่น นักเรียนมุ่งหวังที่จะสำเร็จการศึกษา
4. ความพึงพอใจ (satisfaction) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้รับแรงเสริม เช่น การได้รับรางวัลเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำงาน

จันท์ ชุ่มเมืองปัก (2546) ได้เสนอองค์ประกอบที่ส่งผลให้เกิดเป็นแรงจูงใจ

2 ประการ

1. ธรรมชาติของแต่ละบุคคล เพราะคนแต่ละคนไม่เหมือนกัน (individual differences) มีความแตกต่างกันในสิ่งที่เป็นธรรมชาติ เช่น กรรมพันธุ์ นิสัย อารมณ์ ความต้องการ ผิพรรณ สีขนง้วนตา เป็นต้น แต่ธรรมชาติที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแรงจูงใจคือ

1.1 แรงขับ (Drive) เป็นความตึงเครียดทางร่างกาย ที่ทำให้เกิดกิจกรรมที่จะบรรเทาหรือลดความตึงเครียดนั้นๆ เช่น ความหิว ความกระหาย ความรู้สึกทางเพศ ความต้องการที่เป็นความประสงค์อย่างรุนแรงจนกลายเป็นราคะ (Desire) เป็นต้น แรงขับเหล่านี้จะต้องก่อพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้แรงขับหายไป ซึ่งแรงขับเหล่านี้ มี 2 ประเภทด้วยกัน

1.1.1 แรงขับภายในร่างกาย (Primary Drive) หรือว่าแรงขับปฐมภูมิ ได้แก่ แรงขับที่เกิดอยู่ภายในร่างกาย เนื่องจากร่างกายขาดสภาวะสมดุลจนทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ เช่น หิว กระหาย ความรู้สึกทางเพศ หรือว่าง่วงเหงา แรงจูงใจภายในร่างกายนี้แต่ละบุคคลจะมีไม่เท่ากัน

1.1.2 แรงขับภายนอกในร่างกาย (Secondary Drive) หรือว่าแรงขับทุติยภูมิ คือแรงขับที่มาจากภายนอกในร่างกาย ได้แก่ แรงขับที่เกิดจากความต้องการด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และสังคม แต่ละบุคคลจะมีความสนใจ ความต้องการ และแรงกระตุ้นที่ต่างกันน้อยต่างกัน และเช่นกันแรงขับประเภทนี้ก็มีได้ทั้งทางบวก และทางลบ

1.2 ความวิตกกังวล (Anxiety) ความวิตกกังวลเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์เป็นเจตคติด้านอารมณ์และเป็นความรู้สึกของบุคคลที่วาดภาพไปถึงอนาคตที่ยังมาไม่ถึงที่เรียกว่า Sentiment Concerning the Future พอเกิดความวิตกกังวลก็จะเกิดความกลัวต่างๆ

2. สถานการณ์ต่างๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่ 2 ของแรงจูงใจ เนื่องจากองค์ประกอบที่ 2 เป็นเรื่องของสถานการณ์ต่างๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อม เช่น บ้านที่ตั้งอยู่ริมถนนใหญ่ มีคนขวักไขว่รถแล่นเสียงดัง นักศึกษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อม นี้ก็คงจะไม่เกิดแรงจูงใจมากพอที่จะอ่านหรือท่องหนังสือได้นานๆ เป็นต้น

วรรณิ ลิ้มอักษร (2551) ให้แนวคิดที่ว่าแรงจูงใจประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการด้วยกันคือ

1. ผู้รับการจูงใจ เช่น ในชั้นเรียนผู้รับแรงจูงใจ คือ นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ผู้สอนจะใช้กระบวนการจูงใจเข้าไปดำเนินการให้เขาปฏิบัติในสิ่งที่ผู้สอนต้องการ

2. วิธีการจูงใจ เป็นกระบวนการที่เป็นศาสตร์และศิลป์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ถูกจูงใจให้เข้ามามีความคิดคล้อยตามและลงมือปฏิบัติจนบรรลุเป้าหมายของการจูงใจ

3. เป้าหมายของการจูงใจ คือ พฤติกรรมที่ผู้จูงใจมุ่งหวังจะเกิดขึ้นในตัวผู้ที่ถูกจูงใจในขั้นสุดท้ายภายหลังจากที่ได้ใช้วิธีการจูงใจไปแล้ว

4. องค์ประกอบภายนอกตัวบุคคล หรือองค์ประกอบจากสภาพการณ์ทางสังคม ประกอบด้วย ลักษณะของสิ่งแวดล้อมภายนอก ทั้งที่เป็นบุคคล กลุ่มคน สิ่งแวดล้อมที่เป็นสภาพการณ์ต่างๆ ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบุคคล และการเสริมแรงด้วยรางวัล คำชม หรือสิ่งล่อใจต่างๆ

5. องค์ประกอบภายในตัวบุคคล ประกอบไปด้วยลักษณะต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ได้แก่ 1) ความสนใจและความอยากรู้อยากเห็น 2) เป้าหมายที่บุคคลเป็นผู้กำหนด 3) ระดับความวิตกกังวล 4) ความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในงานที่ทำ 5) ประสบการณ์ในอดีตของบุคคล

นักจิตวิทยาปัจจุบันได้ศึกษาและสรุปว่า องค์ประกอบของแรงจูงใจ มี 3 ด้านคือ องค์ประกอบทางด้านกายภาพ (Biological Factors) ในองค์ประกอบด้านนี้ จะพิจารณาถึงความต้องการทางกายภาพของมนุษย์ เช่น ความต้องการปัจจัย 4 เพื่อจะดำรงชีวิตอยู่ได้ องค์ประกอบทางการเรียนรู้ (Learned Factors) องค์ประกอบด้านนี้เป็นผลสืบเนื่องต่อจากองค์ประกอบข้อ 1 ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนไม่สามารถได้รับการตอบสนองความต้องการในปริมาณ ชนิด และคุณภาพตามที่ตนเองต้องการ และในหลาย ๆ ครั้ง สิ่งแวดล้อมเป็นตัววางเงื่อนไขในการสร้างแรงจูงใจของมนุษย์ และองค์ประกอบทางด้านความคิด (Cognitive Factors) ดังนั้นแรงจูงใจ จึงถูกแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 แรงจูงใจฉับพลัน (Aroused Motive) คือแรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม ออกมาทันทีทันใด แรงจูงใจสะสม (Motivational Disposition หรือ Latent Motive) คือแรงจูงใจที่มีอยู่แต่ไม่ได้แสดงออกทันที จะค่อย ๆ เก็บสะสมไว้รอการแสดงออกในเวลาใดเวลาหนึ่งต่อ

กลุ่มที่ 2 แรงจูงใจภายในและภายนอก (Intrinsic and Extrinsic Motivation) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) คือแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายในตัวของบุคคลผู้นั้น เป็นแรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล และเป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม โดยไม่หวังรางวัลหรือแรงเสริมภายนอก (White, 1959) ได้อธิบายว่าความมีสมรรถภาพ (Competence) เป็นแรงจูงใจภายใน ซึ่งหมายถึงความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไวท์ถือว่า มนุษย์เราต้องการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่วัยทารกและพยายามที่จะปรับปรุงตัวอยู่เสมอความต้องการมีสมรรถภาพจึงเป็นแรงจูงใจภายใน ส่วนความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) ความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงจูงใจภายในที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่อยากค้นคว้าสำรวจสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากเด็กวัย 2-3 ขวบจะมีพฤติกรรมที่ต้องการจะสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) คือแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายนอก (Maw & Maw, 1964) ได้เสนอแนะเครื่องชี้ (Indicators) ของความกระตือรือร้นของผู้เรียนจากพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งใหม่ๆ แปลก และตลก คือมีการเคลื่อนไหว หาสิ่งเหล่านั้น ผู้เรียนแสดงความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะเสาะแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัว และผู้เรียน

จะแสดงความเพียรพยายามอย่างไม่ท้อถอยในการสำรวจค้นพบสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ Maw & Maw ได้เน้นความสำคัญของความกระตือรือร้นว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และสุขภาพจิต ความต้องการพัฒนาด้าน (Growth Needs) ก็เป็นความต้องการที่ทำให้เกิดแรงจูงใจภายใน ในการเรียนการสอน ผู้สอนมีหน้าที่ที่จะสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าสำรวจและทดลองความสามารถของตน โดยจัดสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนหรือจัดประสบการณ์ที่ทำหายความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน

กลุ่มที่ 3 แรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary Motive) คือแรงจูงใจอันเนื่องมาจากความต้องการที่เห็นพื้นฐานทางร่างกาย เป็นผลต่อเนื่องมาจากแรงจูงใจขั้นปฐมภูมิเช่น ความหิวโหย กระหายน้ำ แรงจูงใจทุติยภูมิ (Secondary Motive)

องค์ประกอบที่สำคัญของแรงจูงใจ คือพลังงานที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคล แสดงพฤติกรรมแหล่งพลังงานที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม คือความต้องการ (Needs) แรงกระตุ้น (Motives) และแรงขับ (Drives)

ความต้องการ (Needs) หมายถึงสภาพขาดแคลนซึ่งเกิดขึ้นเมื่อใดก็ตามที่มีความไม่สมดุลทางสรีระหรือทางใจ แรงกระตุ้น (Motives) หมายถึงสิ่งที่กระตุ้นให้อินทรีย์กระทำ กิริยาอาการและควบคุมกิริยาอาการนั้นให้ไปยังเป้าหมาย พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นนี้เรียกว่า พฤติกรรมที่ถูกจูงใจ (Motivated Behavior) พฤติกรรมที่ถูกจูงใจมี 2 ลักษณะ คือ จะต้องมีการอย่างไรอย่างหนึ่งออกมาในลักษณะที่เพิ่มพลัง และจะต้องมุ่งไปสู่ทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แรงขับ (Drives) หมายถึงสภาพทางสรีระที่เกิดขึ้นในขณะที่อินทรีย์อยู่ในภาวะขาดแคลน แรงขับเป็นตัวสำคัญของกระบวนการแรงจูงใจ เพราะแรงขับจะเป็นตัวมุ่งกระทำและเสริมกำลังเพื่อไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ปราณี รามสูตร (2529) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. แบ่งประเภทตามแหล่งที่เกิด สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางกาย เป็นแรงจูงใจที่เป็นไปเพื่อการมีชีวิตอยู่ซึ่งจัดเป็นความจำเป็นตามธรรมชาติ เช่น การกิน การขับถ่าย หายใจ เคลื่อนไหว พักผ่อนหลับนอน และสนองความต้องการทางเพศ

1.2 แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางจิตวิทยา เป็นแรงจูงใจที่มีผลในทางจิตใจซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความเป็นมนุษย์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น ความรัก ความสนใจเอาใจใส่ ความอยากรู้อยากเห็น การได้รับการยกย่อง เป็นต้น

1.3 แรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ในสังคม เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมผสมผสานกับลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะบุคคล ซึ่งมักทำให้แต่ละคนมี

วิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน และระดับแรงจูงใจในเรื่องเหล่านี้ก็ไม่เท่ากันในแต่ละคน โดยแรงจูงใจจากการเรียนรู้ในสังคมสามารถแยกได้เป็น 3 ประการ คือ

- 1.3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการความสำเร็จ เช่น ด้านการเรียน การทำงาน ชีวิตครอบครัว ชีวิตส่วนตัว เป็นต้น
- 1.3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น มีความผูกพันต่อกัน มีเพื่อน มีญาติ มีกลุ่มสมาชิก
- 1.3.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการครอบครองและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีสถานะที่จะดูแลหรือสั่งการผู้อื่นได้

2. แบ่งประเภทตามสิ่งเร้า สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจภายใน เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากพฤติกรรมภายใน เช่น ความสนใจอยากรู้ ความคิดเห็น ความเข้าใจ ความรู้สึก ความตั้งใจ ค่านิยม ความต้องการทางใจ ความพอใจ ซึ่งจะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่มีความคงทนถาวร มีการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากมาจากสิ่งผลักดันที่อยู่ภายในใจหรือพฤติกรรมภายในของตน

2.2 แรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการมีสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นภายนอกร่างกาย เช่น การได้รับรางวัล การถูกลงโทษ เกียรติยศ ชื่อเสียง คำชม ฯลฯ ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมเพียงชั่วคราวครั้งชั่วคราวนั้น ไม่คงทนถาวร บุคคลมักจะแสดงพฤติกรรมเมื่อได้รับหรือต้องการสิ่งดังกล่าว แต่เมื่อไม่ได้รับสิ่งเหล่านั้นบุคคลก็มักจะไม่ได้แสดงหรือกระทำพฤติกรรมนั้น

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (Survival Motivation) เป็นแรงจูงใจอันเนื่องมาจากความต้องการด้านสรีระหรือร่างกาย ช่วยให้คนเราสามารถมีชีวิตอยู่ได้ เช่น ความหิว ความกระหาย การพักผ่อน การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (social motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจในการดำเนินชีวิต เช่น การอยากมีเพื่อน การอยากมีหน้ามีนามีชื่อเสียง ความอบอุ่น ความปลอดภัย เป็นต้น

3. แรงจูงใจส่วนบุคคล (self-motivation) เป็นแรงจูงใจที่พัฒนาขึ้นในตัวมนุษย์เรา ซึ่งจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งมีรากฐานมาจากความต้องการทางกายหรือความต้องการทางสังคม หรือทั้งสองอย่างประกอบกันก็ได้

จากแนวคิด สรุปว่า องค์ประกอบ กระบวนการ และประเภทของแรงจูงใจนั้นมาจากภายใน และภายนอกร่างกาย รวมถึงแรงจูงใจทางสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคลนั้นให้มีแรงกระตุ้นในการทำงาน หรือ ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ องค์ประกอบ กระบวนการ

และประเภทของแรงจูงใจ สำหรับการวิจัยนี้ พิจารณาตามนัยของ ปราณี รามสูตร (2529) ในลักษณะที่สองความต้องการทางจิตวิทยาของผู้เรียน (นิสิต/นักศึกษา) และแรงจูงใจจากการเรียนรู้ในสังคมที่ผู้เรียน (นิสิต/นักศึกษา) ต้องร่วมเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน โดยมี โมเดลฯ เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมภายใน เช่น ความสนใจอยากรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความพอใจ ซึ่งจะผลักดันให้ผู้เรียน (นิสิต/นักศึกษา) เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ทงทนถาวร ในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนรู้

นุชลี อุปภัย (2555) แบ่งแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. แนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approaches) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้อธิบายถึงการเกิดแรงจูงใจในตัวบุคคลว่าส่วนใหญ่จะเน้นไปที่รางวัล (Reward) หรือสิ่งล่อใจ (Incentive)
2. แนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanistic Approaches) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าแรงผลักดันจากภายในตัวบุคคล (Intrinsic Sources) กระตุ้นความต้องการตามธรรมชาติภายในตัวบุคคลออกมา ถือเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแรงจูงใจในการทำพฤติกรรมในตัวบุคคล
3. แนวคิดของกลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Approaches) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่าการใช้ความคิดของบุคคล การพิจารณา การตีความ ต่อสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้าภายนอกที่มากระทบ เป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแรงจูงใจในการทำพฤติกรรมในตัวบุคคล ถึงแม้จะมีสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้าจะส่งผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมอยู่บ้าง
4. แนวคิดของกลุ่มการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Approaches) จากปัจจัยความคาดหวังที่หวังว่าตนเองจะสามารถทำให้บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ได้ และคุณค่าของผลตอบแทนที่ได้รับ นักจิตวิทยาเชื่อว่าก่อให้เกิดแรงจูงใจ ซึ่งเป็นการผนวกเอาแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม เข้ากับกลุ่มปัญญานิยมนั่นเอง

ดังนั้นหากต้องการที่จะสร้างเสริมแรงจูงใจในการเรียน Woolfolk et al. (1980) ได้ให้แนวทางไว้ดังนี้

1. สร้างเสริมความเชื่อมั่นและการคาดหวังเชิงบวกในการเรียนแก่ผู้เรียน ได้แก่
  - 1.1 ให้ผู้เรียนในระดับที่มีความยากที่สามารถทำได้ แล้วจึงค่อยๆ เลื่อนไปเรียนในสิ่งที่ยากขึ้นตามลำดับ
  - 1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนให้แจ่มชัด และแน่ใจว่าสามารถสอนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายนั้นได้
  - 1.3 เน้นการเปรียบเทียบกับตนเองมากกว่าเปรียบเทียบกับผู้อื่น

1.4 สื่อให้ผู้เรียนทราบว่าความสามารถทางการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้

1.5 เสนอแม่แบบ (Model) หรือแบบฉบับที่ดีแก่ผู้เรียน

2. เสริมสร้างแรงจูงใจโดยการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน สามารถทำได้ดังนี้

2.1 ผู้สอนควรตระเตรียมกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

2.2 การกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น

2.3 การทำบทเรียนให้สนุก

2.4 การสอนเนื้อหาที่แปลกใหม่และใช้วิธีการที่หลากหลาย

2.5 การเน้นให้ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหาที่เรียนในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตในอนาคตอย่างไร

2.6 ตระเตรียมรางวัลสำหรับผู้เรียน

3. เสริมสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในสิ่งที่เรียนหรือสิ่งที่ทำ ดังนี้

3.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตอบสนองให้มาก

3.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานเสร็จ

3.3 หลีกเลี่ยงการให้ความสำคัญของคะแนนและไม่เน้นการแข่งขัน

3.4 สำหรับงานที่ยากๆ ผู้สอนควรใช้เวลาในการทำงานเพิ่มขึ้นมากกว่าวิธีลด

ความยากของงานให้น้อยลง

3.5 สอนกลเม็ดในการเรียนแก่ผู้เรียน

หากพิจารณาถึง องค์ประกอบ กระบวนการ และประเภทของแรงจูงใจแล้ว ผู้วิจัยขอ
นำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ 3 ทฤษฎีหลัก คือ

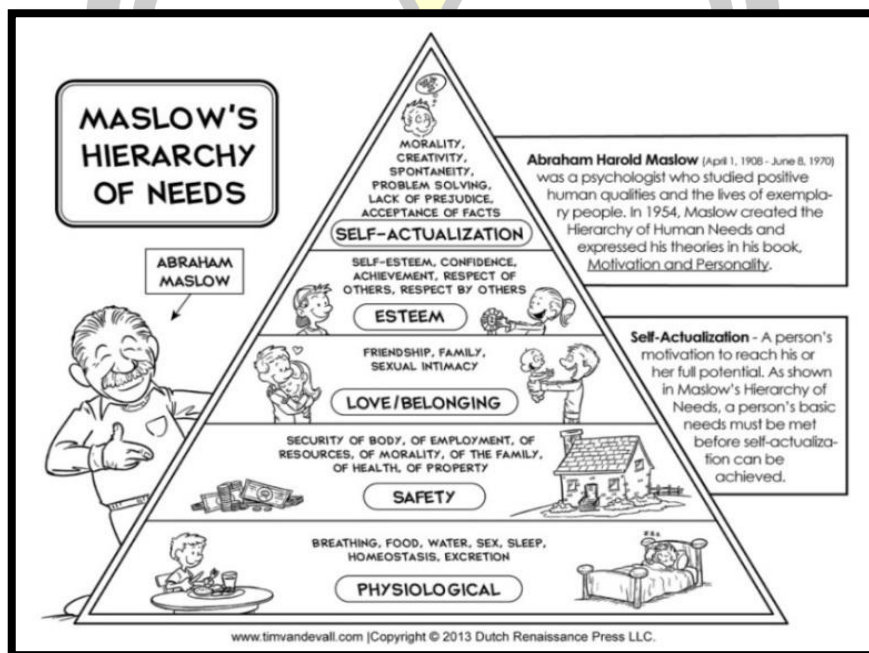
1) กลุ่มทฤษฎีที่เน้นเนื้อหาของการจูงใจ (Content Theories of Motivation)
ทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่

1.1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Theory of Hierarchy of Needs) อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ว่าจะมีความต้องการเป็นไปตามลำดับขั้น 5 ขั้น โดยมีฐานแนวคิด 3 ประการ ประการแรก มนุษย์มีความต้องการตลอดเวลาและมากขึ้นเรื่อยๆ สิ่งซึ่งมนุษย์แต่ละคนต้องการขึ้นอยู่กับสิ่งที่เขาได้รับหรือมีอยู่แล้วเมื่อความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองความต้องการด้านอื่นๆ จะเกิดขึ้นแทนที่กระบวนการอย่างนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันไปไม่มีวันยุติ

ประการที่สอง ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจ พฤติกรรมของมนุษย์อีก แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการสนองตอบจะเป็นสิ่งจูงใจต่อไป

ประการที่สาม ความต้องการของมนุษย์สามารถจัดได้เป็นลำดับชั้น เมื่อความต้องการในลำดับต่ำได้รับการตอบสนองจนเต็มที่แล้ว ความต้องการในลำดับสูงขึ้นถัดไปจะเกิดขึ้น และมนุษย์ก็จะแสวงหาสิ่งที่จะตอบสนองความต้องการเรื่อยๆ ไป Maslow (1943) ได้สรุปลักษณะของการจูงใจไว้ว่า การจูงใจจะเป็นไปตามลำดับ โดยลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) ของมนุษย์ตามทฤษฎีดังกล่าวมี 5 ระดับต่อเนื่องกันไปเหมือนสายน้ำไม่มียอด คือ

ภาพประกอบ 3 พีระมิตแห่งความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

ขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐานทางสรีระ (Basic physiological needs or Biological Needs, Physical Needs) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการในขั้นนี้ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ที่มีอำนาจมากที่สุด และเห็นได้ชัดที่สุด กว่าความต้องการทั้งหมด เป็นความต้องการที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ ความต้องการด้านปัจจัย 4 บำบัดความหิวกระหาย การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการทางเพศ ตลอดจนความต้องการ ที่จะถูกกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส แรงขับของร่างกายเหล่านี้ เกี่ยวข้องโดยตรงกับความอยู่รอดของร่างกาย และอินทรีย์หากความต้องการในขั้นนี้ ได้รับการตอบสนองแล้ว จะกระตุ้นให้เกิดความต้องการ ในขั้นที่สูงกว่า แต่ถ้าบุคคลประสบความล้มเหลว ในการสนองความต้องการขั้นพื้นฐานนี้แล้ว ก็จะไม่ได้รับการกระตุ้น ให้เกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs and Security)

ความต้องการขั้นนี้ จะยังมีอิทธิพลต่อบุคคล โดยเฉพาะคนที่ทำงานในฐานะเป็นผู้คุ้มครอง หรืองานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ความต้องการความปลอดภัย จะเกี่ยวข้องกับการเผชิญสิ่งต่างๆ เช่น สงคราม อาชญากรรม ภัยธรรมชาติ ความสับสน ไม่เป็นระเบียบของสังคม เป็นต้น ในขั้นนี้ศาสนาและปรัชญาที่มนุษย์ยึดถือ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคง เพราะทำให้บุคคลได้จัดระบบของตัวเอง ให้มีเหตุผลและวิถีทางที่ ทำให้ตนเองรู้สึกปลอดภัย

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and

Belonging Needs or Social Needs) ความต้องการขั้นนี้ จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัย ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของ โดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว หรือกลุ่มสังคม และจะรู้สึกเจ็บปวดมาก เมื่อถูกทอดทิ้ง หรือไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม หรือแม้แต่กรณีที่จำนวนเพื่อน หรือสมาชิกในบ้านลดน้อยลงไป ผู้ที่ไปอยู่ในสังคมใหม่ จะเกิดความต้องการเป็นเจ้าของ และจะแสวงหาการยอมรับจากสังคมใหม่อย่างยิ่ง การขาดสิ่งนี้ทำให้มนุษย์เกิดความคับข้องใจ และเกิดปัญหาปรับตัวไม่ได้ ส่งผลเป็นความผิดปกติในพฤติกรรม หรือความเจ็บป่วยทางจิตใจ

ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs, Self-Esteem

Needs) เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองด้านความรัก และความเป็นเจ้าของแล้ว จะส่งผลให้เกิดความต้องการในขั้นนี้เกิดขึ้น ความต้องการในขั้นนี้แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ความต้องการนับถือตนเอง (Self-respect) คือ ความต้องการมีอำนาจ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความสามารถและความสำเร็จ ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นและมีความอิสระ 2) ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (esteem from others) คือ ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ได้รับความสนใจการยอมรับ และยกย่อง มีสถานภาพทางสังคมและเป็นที่ชื่นชมยินดี ทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่า

ขั้นที่ 5 ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs,

Self-Realization, Self-Fulfillment Needs) หมายถึง ความปรารถนาในสิ่งท้าทายทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งบุคคลจะได้รับโดยใช้ความสามารถ และศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ และอย่างเหมาะสม หากความต้องการในขั้นต้น ได้รับการตอบสนองมาโดยลำดับ ทำให้เกิดความพึงพอใจอย่างบริบูรณ์ ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงในระดับนี้ก็จะเกิดขึ้น บุคคลที่ประสบความสำเร็จ ในขั้นสูงสุดนี้จะใช้พลังอย่างเต็มที่ ในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ และศักยภาพของตน มีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเองเสมอ พลังแรงขับจะผลักดันให้แสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความสามารถของตนออกมา

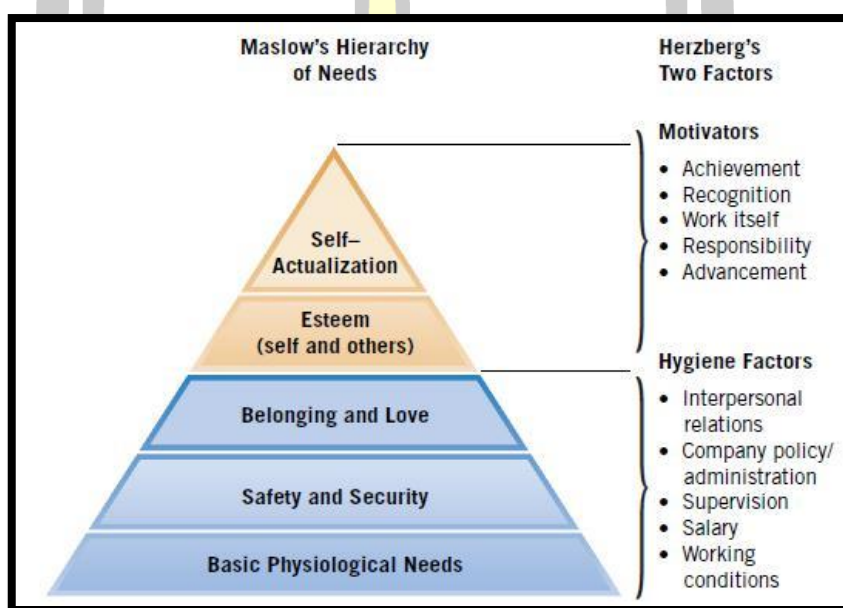
1.2) ทฤษฎีสองปัจจัย (Dual-Factor Theory) ของ Frederick Herzberg

เป็นทฤษฎีแรงจูงใจทางสังคม ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญ

2 ประการ ที่สัมพันธ์กับความชอบหรือไม่ชอบในงานของแต่ละบุคคล

ปัจจัยจูงใจ (Motivators): เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงเพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานปฏิบัติ สามารถสนองตอบความต้องการภายในบุคคลได้ เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับความยอมรับ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า

ปัจจัยค้ำจุน หรือ ปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene Factors): เป็นปัจจัยที่จะค้ำจุนให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา เป็นปัจจัยที่มาจากภายนอก เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน นโยบายการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ความมั่นคงในงาน

ภาพประกอบ 4 เปรียบเทียบทฤษฎีสองปัจจัย กับพีระมิตแห่งความต้องการของมาสโลว์

1.3) ทฤษฎี ERG ของ Alderfer

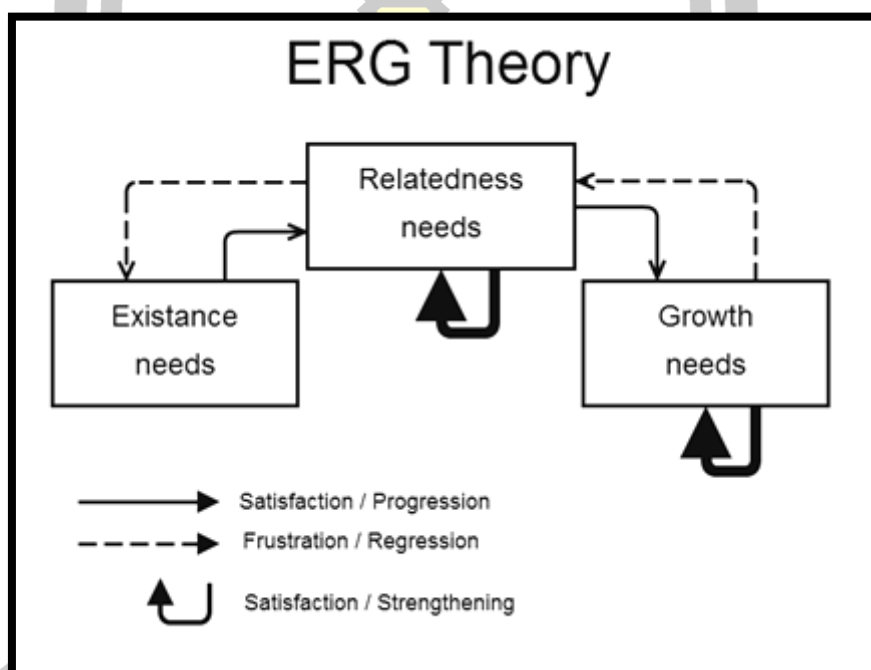
ในปี ค.ศ. 1969 นั้น (Alderfer, May 1969) ได้เสนอโมเดลที่เรียกว่า ERG Needs Model เพื่อแสดงให้เห็นว่าความต้องการของคนเรานั้นไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามลำดับชั้นอย่างที่มาสโลว์ได้กล่าวไว้ โดยเขาได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ระดับ คือ ความต้องการที่จะดำรงชีวิตหรือความต้องการที่จะคงอยู่ (Existence: E) ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness: R) และความต้องการด้านความเจริญเติบโต (Growth: G) ซึ่งมีรายละเอียดว่า

Existence หมายถึง ความต้องการในการที่จะดำรงอยู่ ซึ่งก็คือ ปัจจัย 4 (อาหาร, เครื่องนุ่งห่ม, ที่อยู่อาศัย และ ยารักษาโรค) และ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หรือเทียบง่าย ๆ ก็คือ ความต้องการในลำดับขั้นที่ 1 และ 2 (ในส่วนของความปลอดภัยในด้านกายภาพ หรือ Physical Security) ตามแนวคิดของมาสโลว์นั่นเอง

Relatedness หมายถึง ความต้องการในการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้รับการยอมรับนับถือจากตัวผู้อื่น ซึ่งในที่นี้ก็หมายถึงความต้องการในลำดับขั้นที่ 2 (ในส่วนของความปลอดภัยในความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่น หรือ Interpersonal Security) ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 (ในส่วนของ การได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่น หรือ Social Esteem) ของมาสโลว์ นั่นเอง

Growth หมายถึง ความต้องการที่จะเจริญเติบโตก้าวหน้า และสามารถได้รับการนับถือในตนเอง ซึ่งเทียบได้กับความต้องการในลำดับขั้นที่ 4 (ในส่วนของ การยอมรับนับถือตนเอง หรือ Self-esteem) และลำดับขั้นที่ 5 ของมาสโลว์ (คงเดช กี่สุขพันธ์, 01 ม.ค. 2009)

ภาพประกอบ 5 ERG Mode

Alderfer พิจารณาว่า เมื่อแต่ละลำดับขั้นได้รับการเติมเต็มจนพอใจแล้ว ก็จะมีการพัฒนาไปยังลำดับขั้นต่อไป นั่นก็คือ พัฒนาจาก Existence -> Relatedness -> Growth นั่นเองซึ่งมีความแตกต่างของแนวคิดของมาสโลว์ คือความต้องการในแต่ละลำดับขั้นตามแนวคิด ERG Theory นั้นสามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องเรียงลำดับ และสามารถเกิดขึ้นพร้อมๆ กันได้มากกว่าหนึ่งขั้น จึงสามารถอธิบายเรื่องที่ว่าบางคนที่มีแต่ความต้องการในเรื่องของปัจจัย 4 ยังไม่ครบแต่กลับ

มีความต้องการด้านการเติบโตอยู่มากได้ และหากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่
 คนเราจะเกิดความสับสน (Frustration) แล้วก็จะหันกลับไปมีความต้องการในลำดับขั้นที่ต่ำกว่าแทน
 เช่น หากไม่ได้รับการตอบสนองในส่วนของ การเจริญเติบโต (Growth) อย่างพอเพียง ก็จะหันไปมี
 ความต้องการในการได้รับการยอมรับนับถือจากคนอื่น การได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น (Relatedness)
 แทน

1.4) ทฤษฎีแรงจูงใจของแมคเคลลันด์ (McClelland's Motivation Theory)
 แบ่งแรงจูงใจตามความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลเป็น 3 แบบ (McClelland, 1958)

1.4.1) ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement: nAch)
 เป็นความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อความสำเร็จ จากการวิจัยของ McClelland
 พบว่า บุคคลที่ต้องการความสำเร็จสูง จะมีลักษณะชอบการแข่งขัน ชอบงานที่ท้าทาย และต้องการ
 ได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อประเมินผลงานของตนเอง มีความชำนาญในการวางแผน มีความรับผิดชอบสูง
 และกล้าที่จะเผชิญกับความล้มเหลว

1.4.2) ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation: nAff) เป็นความ
 ต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น
 บุคคลที่ต้องการความผูกพันสูงจะชอบสถานการณ์การร่วมมือมากกว่าสถานการณ์การแข่งขัน โดยจะ
 พยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

1.4.3) ความต้องการอำนาจ (Need for Power: nPower) เป็นความ
 ต้องการอำนาจเพื่อมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น บุคคลที่มีความต้องการอำนาจสูง จะแสวงหาวิถีทางเพื่อทำให้
 ตนมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับหรือยกย่อง ต้องการความเป็นผู้นำ ต้องการ
 ทำงานให้เหนือกว่าบุคคลอื่น และจะกังวลเรื่องอำนาจมากกว่าการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

หากต้องการให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจสูงต้องเสนองานหรือกิจกรรมในลักษณะ
 3 ประการดังนี้

1. งานหรือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับผิดชอบเฉพาะส่วนของเขา และมีอิสระที่จะตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง
2. งานหรือกิจกรรมที่มีระดับยากง่ายพอดี ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไปกว่าความสามารถของผู้เรียน
3. งานที่มีความแน่นอน และต่อเนื่อง ซึ่งสร้างผลงานได้ และทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อจะพิสูจน์ตนเองถึงความสามารถของเขาได้

2) กลุ่มทฤษฎีที่เน้นกระบวนการของการจูงใจ (Process Theories of Motivation)

ทฤษฎีความคาดหวัง (Vroom's Expectancy Theory)

Vroom (1964) อธิบายว่า ความคาดหวังเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคล ความต้องการ เหตุผลในการที่จะกระทำกิจกรรมใดๆ เพื่อให้ผลตอบแทนตามที่ตนต้องการ หรือ ความคาดหวัง เกิดจากคุณค่าของสิ่งที่มีค่าที่คาดว่าจะได้รับ ถ้าสิ่งของเหล่านั้นมีคุณค่าสำหรับบุคคลนั้นๆ และบุคคลนั้นๆ มีความสามารถหรือมีความหวังที่จะไปได้เขาจะเกิดความสนใจที่จะกระทำทันที แรงจูงใจขึ้นอยู่กับตัวแปรสร้าง (Constructs) 3 ตัวแปร คือ ความคาดหวัง (Expectancy) เกี่ยวกับการใช้งานเป็นเครื่องมือ (Instrumentality) และคุณค่า (Valence) ของงาน ภายใต้ความเชื่อที่เป็นฐานคติของทฤษฎีที่เชื่อว่าระดับผลผลิตของบุคคลอยู่ที่แรงกดดัน 3 ประการ คือ (1) เป้าหมายของบุคคล (2) ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตและการประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (3) ความเชื่อที่ว่า ความสามารถของบุคคลจะมีอิทธิพลต่อผลผลิตมากน้อยเพียงใด ซึ่งทฤษฎีนี้จะชี้ให้เห็นว่า บุคคลแตกต่างกันและระดับแรงจูงใจจะขึ้นอยู่กับแรงกดดัน ภายในของแต่ละบุคคล รวมถึงสถานการณ์ของการทำงานด้วย

นอกจากนี้ Vroom ยังเสนอว่า วาระที่บุคคลลองตัดสินใจเลือกที่จะปฏิบัติอย่างไร เมื่อเกิดความต้องการพร้อมๆ กันหลายสิ่ง บุคคลจะมีการพิจารณาอยู่ 2 ประการ คือ (1) พิจารณาว่าเป้าหมายที่จะไปสู่ นั้น มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด (Valence) (2) พิจารณาว่าสามารถคาดหวังให้ไปถึงจุดมุ่งหมายได้เพียงใด (Expectancy) ซึ่งทั้ง 2 ประการนี้ เป็นกระบวนการในการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการที่จะเลือกกระทำหรือเลือกไม่กระทำ

3) กลุ่มทฤษฎีที่เน้นการเสริมแรงจูงใจอื่น ๆ

เน้นการใช้วิธีการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรม หรือ ดำเนินการทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่

ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Leadership Theories) ของ Rensis Likert ประกอบด้วย ความคิดรวบยอดเรื่อง ภาวะผู้นำ แรงจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ และการใช้อิทธิพล การตัดสินใจ การตั้งเป้าหมาย การควบคุมคุณภาพและสมรรถนะของเป้าหมาย

ทฤษฎีการจัดการแบบมนุษย์สัมพันธ์ (ทฤษฎี Hawthorne Effect) ของ Elton Mayo จากการศึกษาและทำการวิจัย Mayo ผลได้เป็นที่ประจักษ์แก่คณะวิจัยว่าขวัญ (Morale) ของกลุ่ม และการจูงใจส่วนบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำหรือแบบปฏิบัติการ (Operant Conditioning Theory หรือ Instrumental Conditioning Theory หรือ Type-R Conditioning Theory)

สกินเนอร์ได้เสนอแนวความคิดโดยจำแนกทฤษฎีทางพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ TypeS (Response Behavior) ซึ่งมีสิ่งเร้า

(Stimulus) เป็นตัวกำหนดหรือดึงออกมา และพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ TypeR (Operant Behavior) พฤติกรรมหรือการตอบสนองขึ้นอยู่กับ การเสริมแรง (Reinforcement) การใช้เสริมแรง ทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม ควรให้การเสริมแรง ด้วยการชมเชยหรือให้แรงจูงใจโดยวิธีการต่าง ๆ การให้แรงจูงใจจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ พอใจที่จะเรียน

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ เมื่อนำมาพิจารณาความเกี่ยวข้องกับการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า ทฤษฎีหรือแนวคิดที่มี อิทธิพล เป็นได้ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approaches) ที่เน้นที่รางวัล (Reward) หรือสิ่งล่อใจ (Incentive) กลุ่มมนุษยนิยม (Humanistic Approaches) ที่เน้นแรงผลักดัน จากภายในตัวบุคคล (Intrinsic Sources) กระตุ้นความต้องการตามธรรมชาติภายในตัวบุคคลออกมา กลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Approaches) ที่เน้นการใช้ความคิด และกลุ่มการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Approaches) ที่เกี่ยวข้องกับความ ต้องการส่วนบุคคล

แรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้สอนจำเป็นต้องมีกลยุทธ์การสอนภาษาที่สร้าง แรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ มานานแล้วว่าแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบด้านจิตวิทยาที่มีความสำคัญสำหรับการเรียนรู้ (ณภัทร วุฒิมงศา, 2557)

Jakobovits (1970) ได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็นความถนัด สติปัญญา ความขยันหมั่นเพียรหรือแรงจูงใจ และองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งปัจจัย ดังกล่าวส่งผลต่อความสำเร็จ และความไม่สำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยอิทธิพลต่อการ ถ่ายโอนการเรียนรู้ในด้านของความถนัด คิดเป็น 33% สติปัญญา 20% ความขยันหมั่นเพียรหรือ แรงจูงใจ 33% และองค์ประกอบอื่นๆ 14% การที่แรงจูงใจมีอิทธิพลอย่างมากในการเรียนนั้นเป็น เพราะผู้เรียนที่มีแรงจูงใจสูง มักจะกระตือรือร้นในการเรียน และแสวงหากลยุทธ์ในการเรียนรู้เพื่อให้ ประสบความสำเร็จในการเรียน และพบว่าแรงจูงใจสำคัญที่จะนำไปใช้ในการเรียนภาษา ต่างประเทศ ได้แก่ ความต้องการสำเร็จในการศึกษา ความต้องการภาษาต่างประเทศอีกภาษาเพื่อการยอมรับในสังคม ความต้องการใช้ประโยชน์ในการทำงาน และความต้องการแสดงว่าตนเองนั้นมีการศึกษา

Dornyei & Ottó (1998) ให้คำจำกัดความแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สอง หมายถึง ความรู้สึกทั่วไป โดยแรงจูงใจสามารถอธิบายลักษณะของพลังงานภายในตัวบุคคลที่เปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นจากตัวกระตุ้นที่นำไปใช้ร่วมกันทั้งด้านความรู้ กระบวนการทางทักษะ ซึ่งจะทำให้เกิด ความปรารถนาและเกิดความต้องการที่จะเลือกใช้ในการปฏิบัติทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526) กล่าวว่า แรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ เป็นความรู้สึกของผู้เรียนที่อยากเรียนเพื่อใช้ภาษาต่างประเทศที่ตนเรียนติดต่อกับชนชาติอื่น

สุรางค์ โค้วตระกูล (2544) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ปรับปรุงวิธีการสอนของผู้สอนโดยตรง
    - 1.1 ผู้สอนควรจัดให้มีบรรยากาศที่ท้าทายความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน
    - 1.2 ผู้สอนควรบอกวัตถุประสงค์เฉพาะของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ
    - 1.3 ผู้สอนควรพยายามให้งานแก่ผู้เรียนตามความสามารถ และให้โอกาสผู้เรียนทุกคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จในการเรียนรู้
    - 1.4 ผู้สอนควรพยายามให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน และแนะนำให้ผู้เรียนใช้ข้อมูลย้อนกลับนั้นในการพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น
    - 1.5 ผู้สอนควรพยายามพบผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยวิเคราะห์ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนคนนั้น
    - 1.6 บรรยากาศในห้องเรียนต้องปราศจากการขู่เข็ญ ผู้เรียนต้องมีความไว้วางใจผู้สอนว่าเป็นผู้ที่คอยเอื้อการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอ
    - 1.7 ใช้หลักการสอนของนักจิตวิทยามนุษยนิยม Maslow ที่ว่า “ผู้เรียนจะเรียนรู้ก็ต่อเมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานสมปรารถนา”
    - 1.8 ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างในการแสดงความกระตือรือร้นในขณะที่สอน
  2. การทำงานร่วมกับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียน
    - 2.1 ช่วยให้ผู้เรียนตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้วิชาต่างๆ
    - 2.2 ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนในการทำงาน
    - 2.3 ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักประเมินผลงานที่ทำ และใช้ข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น
    - 2.4 ช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุของความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในการเรียน
    - 2.5 ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการพยายามในการทำงาน
    - 2.6 ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถพิเศษของตนในวิชาต่างๆ ที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในวิชานั้นๆ
    - 2.7 ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล เกี่ยวกับการตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศให้ใกล้เคียงกับระดับความสามารถของตน
    - 2.8 ช่วยให้ผู้เรียนจัดเวลาอ่านหนังสือ ทำการบ้าน และการเตรียมตัวสอบ
- กุสุมา ล่ามัญญ์ (2538) ให้แนวทางการสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับผู้เรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนต้องจัดให้น่าอยู่
  2. การเรียนการสอนต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมาย และตรงกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน
  3. การเรียนการสอนจะต้องมีกิจกรรมเน้นการสร้างสรรค์
  4. การส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษในอนาคต รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จของผู้เรียน
  5. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
- ในกระบวนการเรียนการสอน
6. การใช้วิธีการประเมินผลที่เป็นไปในทางบวกของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเสริมแรงใจ และเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ
  7. การเรียนการสอนจะต้องมีการใช้สื่อประกอบ ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง
- ในชีวิตประจำวัน

มยุรี สุขวิวัฒน์ & คณะ (2539) ได้ให้แนวการสร้างแรงจูงใจในภาษาต่างประเทศไว้ดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมเสริมความสนใจ เนื่องจากกิจกรรมเป็นเครื่องมือฝึกฝนและช่วยเสริมความสนใจของผู้เรียนต่อการเรียนภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดี กิจกรรมที่จัดควรมีหลายประเภท เช่น เกม เพลง บทกวี เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้จะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียน เพราะวิธีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และการเล่นเกมจะมีการแข่งขันและร่วมมือกัน ตลอดจนการไถ่รางวัลและคำชมเชย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานและความพอใจ
2. ขจัดปัญหาที่ก่อให้เกิดความท้อแท้และขาดกำลังใจจากการเรียนภาษาอังกฤษ โดยสร้างแรงจูงใจขึ้นมาแทนที่
3. ให้ผู้เรียนทำงานกลุ่มเพื่อที่จะให้ผู้เรียนที่เรียนเก่ง ได้ช่วยเหลือผู้เรียนที่เรียนอ่อน
4. จัดสอนซ่อมเสริมให้ในวันหยุด เวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน หรือหลังเลิกเรียน เพื่อขจัดปัญหาที่ผู้เรียนไม่เข้าใจบทเรียน เพื่อเสริมกำลังใจให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนจากนี้ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยวิธีการสอนของผู้สอน ซึ่งหากเป็นภาษาต่างประเทศ ควรเน้นหลักการสอนกลุ่มนักจิตวิทยามนุษยนิยม เช่น Maslow 2) ปัจจัยการทำงานร่วมกันหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 3) ปัจจัยเชิงกลไก ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน สื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ วิธีการประเมินผล การเรียนรู้ที่เสริมแรงจูงใจและสร้างเจตคติที่ดี

การเรียนรู้เชิงรุก

ความหมายของการเรียนรู้เชิงรุก

การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเอง หรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอ และสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน หรือเป็นการเปลี่ยนผู้เรียนจากการเป็นผู้นั่งฟังเพียงอย่างเดียว (Passive) มาเป็นผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด (ศักดา ไชยกิจภิญโญ, 2548)

Bonwell & Eison (1991) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การจัดการเรียน การสอนที่ผู้เรียนทำบางสิ่งบางอย่างและการคิดเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างที่พวกเขากำลังลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

Meyers & Jones (1993) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การจัดการเรียนรู้อันที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกเกี่ยวกับการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการไตร่ตรองแนวคิด และความรู้ที่ได้รับจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

บุหงา วัฒนะ (2546) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ครูต้องลดบทบาทในการสอนและการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น และอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการพูด การเขียน การอภิปรายกับเพื่อน ๆ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Baldwin & Williams (1988) เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมพร้อม เป็นขั้นที่ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหา โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการอยากที่จะเรียนรู้ต่อไป
2. ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มย่อยเพื่อทำงานร่วมกันและสรุปความคิดเห็นของกลุ่มอีกทั้งต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มอื่นๆ โดยที่ผู้สอนต้องเสริมข้อมูลให้สมบูรณ์
3. ขั้นประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำแบบทดสอบหลังเรียน
4. ขั้นติดตามผล เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าอิสระเพิ่มเติมโดยจัดทำเป็นรายงาน หรือให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวัน รวมถึงให้ผู้เรียนเขียนสรุปความรู้ที่ได้รับในคาบเรียนนั้นๆ

Johnson & Johnson (1991) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถทำตามขั้นตอนได้ดังนี้

1. ขั้นนำ (Advanced Organizer) (3-5 นาที) เป็นขั้นที่แสดงให้ผู้เรียนถึงความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่จะสอนกับสิ่งที่ผู้เรียนมีพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว พร้อมทั้งระบุโครงร่างของเนื้อหา แนวคิด ประเด็นหลัก ในการสอน ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญและอยากเรียนรู้เรื่องนั้นมากขึ้น
2. ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนสอนเนื้อหา (10-15 นาที) ตามด้วยกิจกรรมอื่น (Collaborative activities) (3-4 นาที) ปกติผู้สอนมักจะสอนติดต่อกันเป็นเวลานาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเฉื่อย และไม่กระตุ้นการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่าสมาธิหรือความสนใจของผู้เรียนจะลดลงอย่างรวดเร็วภายใน 15 นาที ดังนั้นในรูปแบบการสอนจึงแนะนำการสอน 10-15 นาที ตามด้วยกิจกรรมอื่น 3-4 นาที เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและเป็นการให้โอกาส ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ หรือจะให้ผู้เรียนช่วยกันคิดเป็นกลุ่มเพื่อตอบ ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อหา และจำได้นานกว่าถามการอภิปรายร่วมกัน ผู้สอนทำซ้ำโดยสอนเนื้อหาสลับกับกิจกรรมเรื่อยๆ ไป จนใกล้หมดเวลาสอน
3. ขั้นสรุป (Individual Summaries) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนด้วยตนเอง (4-6 นาที) โดยผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจของตนเอง โดยเขียนใจความสำคัญของเนื้อหาลงในแผ่นกระดาษ และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนข้างๆ กันอ่าน หรือผู้สอนอาจสุ่มให้ผู้เรียนมาอ่านหน้าชั้นเรียน

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Meyers & Jones (1993) กล่าวถึง องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่า ประกอบด้วยปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกัน 3 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Element) เช่น การพูดและการฟัง (Talking and Listening) การเขียน (Writing) การอ่าน (Reading) และ การสะท้อนความคิด (Reflecting)
2. กลวิธีในการเรียนรู้ (Learning Strategies) เช่น กลุ่มเล็กๆ (Small Groups) การทำงานร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Work) กรณีศึกษา (Case Studies) สถานการณ์จำลอง (Simulations) การอภิปราย (Discussion) การแก้ปัญหา (Problem Solving) และการเขียนบันทึกประจำวัน (Journal Writing)
3. ทรัพยากรทางการสอน (Teaching Resources) เช่น การอ่าน (Reading) การกำหนดการบ้าน (Homework Assignments) วิทยากรภายนอก (Outside Speakers) การใช้เทคโนโลยีในการสอน (Teaching Technology) การเตรียมอุปกรณ์การศึกษา (Prepared Educational Materials) และโทรทัศน์ทางการศึกษา (Commercial and Educational Television)

Fink (1999) ได้เสนอถึงองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. การสนทนากับตัวเอง

เพื่อผู้เรียนจะได้สะท้อนความคิด ถามตนเองว่าคิดอะไร มีความรู้สึกอย่างไร โดยบันทึกการเรียนรู้ หรือแฟ้มสะสมงาน ว่ากำลังเรียนอะไร เรียนอย่างไร สิ่งที่ยังมีบทบาทอย่างไรในชีวิตประจำวัน

2. การสนทนาสื่อสารกับผู้อื่น

การอ่านตำรา หรือฟังคำบรรยาย ในการสอนแบบเดิมนั้นผู้เรียนจะถูกจำกัดความคิด ไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้นในการสนทนาสื่อสาร หากผู้สอนมอบหมายให้อภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อที่น่าสนใจ จะช่วยสร้างสรรค์สถานการณ์ในการสนทนาสื่อสารให้มีความสนุกสนาน ทำทาย

3. ประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือกระทำ

นักเรียนเกิดประสบการณ์โดยตรงจากการออกแบบและทำการทดลอง หรือทางอ้อมจากกรณีศึกษา บทบาทสมมติ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง ฯลฯ

4. ประสบการณ์ที่ได้จากการสังเกต

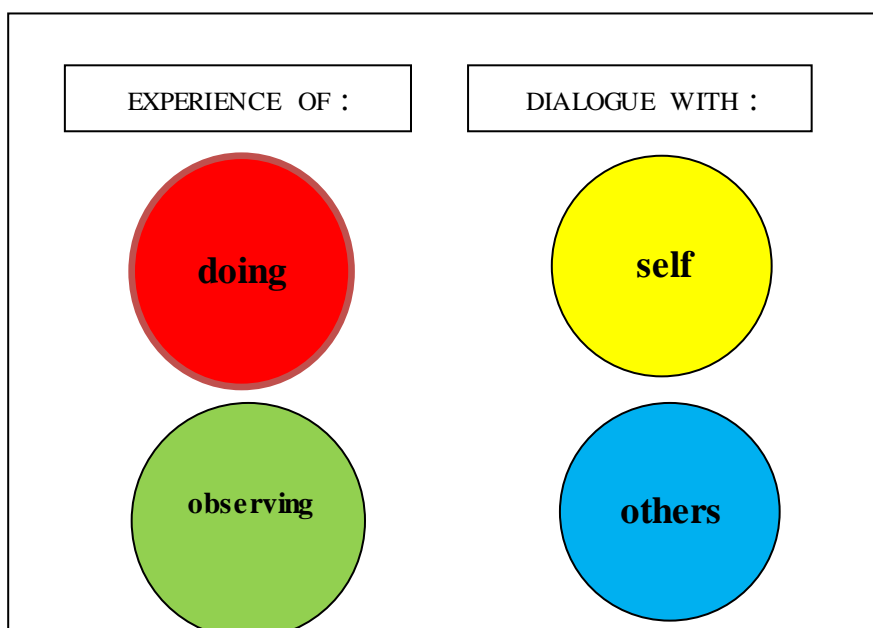
นักเรียนมองหรือฟังคนอื่นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังเรียน นักเรียนอาจสังเกตโดยตรงจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หรือจากการสังเกตสถานการณ์จำลอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า

Shenker, Goss, & Bernstein (1996) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีองค์ประกอบ 5 ประการดังนี้

1. การสื่อสารกับนักเรียนอย่างชัดเจน
2. การส่งเสริมความรับผิดชอบในการค้นคว้า
3. การส่งเสริมการเรียนรู้นอกเวลา
4. การปรับวิธีสอนและเทคนิคการสอน
5. การเรียนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 6 โมเดลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

บัญญัติ ชำนาญกิจ (2549) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ โดยดัดแปลงมาจากองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ Meyers & Jones (1993) ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานของการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ มีอยู่ 4 ประเด็น ได้แก่
  - 1.1 การพูดการฟัง จะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นหาความหมายของสิ่งที่เรียน
  - 1.2 การเขียน จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประมวลสารสนเทศใหม่ๆ เป็นภาษาของตนเอง
  - 1.3 การอ่าน การตรวจเอกสารสรุป การบันทึกย่อ สามารถช่วยให้ผู้เรียนประมวลสิ่งที่อ่านและพัฒนาความสามารถในการเน้นสาระสำคัญ
  - 1.4 การสะท้อนความคิด จะช่วยให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปเชื่อมโยงกับสิ่งที่รู้มาก่อน หรือนำความรู้ที่ได้รับไปเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือการให้ผู้เรียนหยุดเพื่อใช้เวลาในการคิด และบอกให้ผู้อื่นรู้ว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มความสามารถในการเก็บกักความรู้ของผู้เรียน
2. กลวิธีในการเรียนรู้ สามารถใช้วิธีการได้หลากหลาย ดังนี้
  - 2.1 การแบ่งกลุ่มเล็กๆ ได้แก่ การทำงานแบบร่วมมือ กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง การอภิปราย การแก้ปัญหา การเขียนบทความ
  - 2.2 ห้องเรียนใหญ่ อาจใช้ rally robin, rally table, round robin, round table, pair checks, pair works, think-pair-share, team-pair-solo หรือ think-pair-square

3. ทักษะในการสอน จะต้องมีความรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้แก่

- 3.1 การอ่าน
- 3.2 การให้การบ้าน
- 3.3 วิทยากรภายนอก
- 3.4 การใช้เทคโนโลยีในการสอน
- 3.5 การเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน
- 3.6 การใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในฐานะที่เป็นเครื่องมือและกลไกในการสร้างการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภายใต้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) เป็นแนวคิดในการสอนภาษาที่มุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้จริง มีการจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษา และความสามารถในการสื่อสาร ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องคำนึงถึงการให้ผู้เรียนได้สื่อสารในชีวิตจริง กิจกรรมและภาระงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารจริง สื่อที่ใช้ก็เป็นสื่อจริง แต่ก็ไม่ได้ละเลยความรู้ด้านไวยากรณ์ เมื่อเกิดความผิดพลาดทางด้านไวยากรณ์เพียงเล็กน้อย แต่ยังสามารถสื่อสารได้ ผู้สอนไม่ควรขัดจังหวะโดยการแก้ไขให้ถูกต้องทันที ควรแก้ไขเมื่อความผิดพลาดนั้น ทำให้เกิดความไม่เข้าใจ หรือสื่อสารไม่ประสบความสำเร็จเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Davies & Pearse, 2000; Brown & Lee, 1994; Jack C Richards, 2005)

Canale & Swain (1980) ได้แยกองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ หรือโครงสร้าง (Linguistic Competence and Grammatical Competence) หมายถึงความรู้ด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกด และการออกเสียง

2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึงการใช้คำ และโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถาม ทิศทางและข้อมูลต่าง ๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูด และเขียน (Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical Form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด เช่น การใช้ภาษาท่าทาง (Body Language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น

จากแนวคิดข้างต้น การสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเน้น การใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นโครงสร้างทางไวยากรณ์ แต่ก็ไม่ได้ละเลยโครงสร้างทางไวยากรณ์ เพียงแต่เน้นการนำหลักไวยากรณ์เหล่านี้ไปใช้เพื่อการสื่อความหมาย หรือการสื่อสาร จึงเป็นการ ให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความถูกต้อง (Accuracy) ด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนแนวนี้จะต้องเน้นการทำกิจกรรมเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ใกล้เคียง สถานการณ์จริงมากที่สุด (Littlewood, 1984; Larsen-Freeman & Anderson, 2013)

หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารมีหลักสำคัญดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับการฝึกฝน รูปแบบภาษาที่เรียนจะใช้ได้ในสถานการณ์ที่มีความหมาย ผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายของการเรียน การฝึกการใช้ภาษาเพื่อการเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนแล้วสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้เพิ่มขึ้น สามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ
2. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหรือทักษะสัมพันธ์ (Integrated Skills) คือใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ประกอบด้วยกริยาท่าทางที่ควรจะได้ทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับในชีวิตจริง
3. ฝึกสมรรถภาพด้านการสื่อสาร (Communicative Competence) คือ ผู้เรียนทำกิจกรรม ใช้ภาษามีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) ผู้เรียนทำกิจกรรมนี้จะไม่ทราบข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง จำเป็นต้องสื่อสารกันจึงจะทราบข้อมูล สามารถเลือกใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาท สถานการณ์ สำนวนภาษาในรูปแบบต่าง ๆ (Function)

4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถแสดงความคิดเห็น หรือระดมสมอง (Brainstorming Activity) ฝึกการทำงานกลุ่ม แสดงบทบาทสมมติ (Role Play) เกมจำลองสถานการณ์ (Simulation) การแก้ปัญหา (Problem Solving) ฯลฯ

5. ฝึกผู้เรียนให้ใช้ภาษาในกรอบของความรู้ทางด้านหลักภาษา (Grammatical Competence) ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา สื่อสารได้คล่อง (Fluency) เน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์ (Function)

6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียน

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบ และสนับสนุนให้ศึกษาหาความรู้นอกชั้นเรียน

8. ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองความสนใจของผู้เรียน

9. ให้โอกาสผู้เรียนพูดแสดงความคิดเห็นตามที่ต้องการ

10. ต้องช่วยชี้แนะ นำทางผู้เรียน ให้คำแนะนำ ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม พร้อมกับตรวจความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน

Richards (2005) ได้ให้ข้อสรุป 10 ประการในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Ten Core Assumptions of Current Communicative Language Teaching) ไว้ดังนี้

1. Interaction: การเรียนรู้ภาษาที่สองจะเกิดขึ้นได้ง่ายถ้าผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสารในภาษานั้นอย่างมีความหมาย

2. Effective Tasks: กิจกรรมภาษาหรือแบบฝึกหัดที่มีคุณภาพในชั้นเรียนจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสนำเสนอความหมายในภาษา เพิ่มพูนแหล่งการเรียนรู้ภาษา สังเกตการใช้ภาษา และมีส่วนร่วมในการร่วมสื่อสาร

3. Meaningful Communication: การสื่อสารจะมีความหมายก็ต่อเมื่อผู้เรียนสื่อสารเรื่องเกี่ยวข้องกับตน น่าสนใจ และนำมามีส่วนร่วม

4. Integration of Skills: การสื่อสารเป็นกระบวนการเน้นภาพรวม (Holistic Process) ที่ต้องใช้ทั้งทักษะทางภาษาและหลายรูปแบบ

5. Language Discovery/Analysis/Reflection : การเรียนภาษาเกิดจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบอุปนัย (Inductive Learning) คือผ่านกระบวนการค้นพบกฎและรูปแบบของภาษาด้วยตนเอง และจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอนกฎและรูปแบบของภาษา (Deductive Learning)

6. Accuracy & Fluency : การเรียนภาษาเป็นการเรียนรู้ที่ค่อยเป็นค่อยไปที่ผู้เรียนเรียนรู้จากการใช้ภาษาและการลองผิดลองถูกในภาษา ถึงแม้ความผิดพลาดในการใช้ภาษาจะเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ แต่เป้าหมายปลายทางของการเรียนภาษา คือการมีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม

7. Individuality : ผู้เรียนแต่ละคนมีหนทางพัฒนาภาษาของตนเอง และมีอัตราการพัฒนาที่ไม่เท่ากันและมีความต้องการและแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่ต่างกัน

8. Learning and Communication Strategies: การเรียนภาษาที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ในการเรียนและกลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

9. Teacher as a Facilitator: บทบาทของผู้สอนในห้องเรียนคือผู้ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกและใช้ภาษาและให้ผลสะท้อนกลับในการใช้ภาษาและการเรียนภาษาของผู้เรียน

10. Collaboration & Sharing Atmosphere: ห้องเรียนเปรียบเสมือนชุมชนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และแบ่งปันการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

Baker (2016) ได้เสนอแนวคิดในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาวิทยากรแกนนำกลวิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน (Communicative Language Teaching Approach and Integrating in Classroom) ระหว่างวันที่ 9 – 11 มกราคม 2557 สำหรับใช้ขยายผลผู้สอนภาษาอังกฤษในจุดอบรมทั่วประเทศ โดยได้สรุปจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของนักวิชาการศึกษาหลายท่านว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีการสอนมากกว่าเป็นระเบียบวิธีที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งหมายความว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสามารถสอนด้วยวิธีการและเทคนิคที่หลากหลาย (Harmer Jeremy, 2003) ทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารคือ หน้าที่หลักของภาษา คือการสื่อสาร และการให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมีส่วนร่วมในการสื่อสารในสถานการณ์จริง ทักษะที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนแนวนี้คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนส่วนไวยากรณ์ (การเขียนและการพูด) ยังคงมีความสำคัญ แต่จุดต่างอยู่ตรงที่ไวยากรณ์นั้นจะสอนในบริบทของการสื่อสารที่มีความหมายมากกว่าการแยกสอนไวยากรณ์ต่างหาก

ทั้งนี้ Baker (2016) ได้สรุปการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามหลักทฤษฎีและงานวิจัยไว้ 4 ประการดังนี้

1. เน้นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพด้วยความถูกต้องและคล่องแคล่ว (A Focus on Effective Communication with Accuracy and Fluency) ความสามารถในการสื่อสารเป็นเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นสัมพันธ์กับความถูกต้องในด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ ซึ่งต้องควบคู่ไปกับความคล่องแคล่วในการพูดและการเขียน

(Hymes, 1972) นอกจากนี้ Canale & Swain (1980) ได้เพิ่มเติมจากแนวคิดของ Hymes โดยสรุปความสามารถที่จำเป็นในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพไว้ 4 ประการ ประกอบด้วยความสามารถด้านไวยากรณ์ (Grammatical) ด้านวาทกรรม (Discourse) ด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic) และด้านการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic) และที่ผ่านมากกว่าสี่ทศวรรษ นักวิชาการยังคงศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อยืนยันความสำคัญของความถูกต้องในความรู้ด้านหน่วยเสียง ไวยากรณ์ คำศัพท์ และความคล่องแคล่วในการสื่อสาร

2. ความกล้าใช้ภาษาในการรวมกิจกรรมกลุ่ม (Risk-taking in Cooperative Groups) กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันแสดงถึงการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (D. W. Johnson & Johnson, 1991) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและพัฒนาเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างของการเอื้อประโยชน์ต่อกันในกลุ่ม (Kagan, 1994) กลุ่มนั้นสำคัญยิ่งต่อการเริ่มใช้ภาษาของนักเรียนที่ประหม่าในการพูดต่อหน้ากลุ่มใหญ่ กิจกรรมในกลุ่มเล็ก ๆ นั้นสร้างแรงจูงใจในการใช้ภาษาและกระตุ้นนักเรียนให้กล้าเสี่ยงในการใช้คำศัพท์และโครงสร้างภาษาใหม่ (Calderón, Slavin, & Sánchez, 2011)

3. เชื่อมโยงกับความหมายและบริบท (Connected to Meaning and Context) ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น นักเรียนจะมีพัฒนาการทางภาษาด้วยการใช้ภาษาในชีวิตจริง (Harmer, 2003), (Nunan, 1989) สอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมวัฒนธรรมของ Vygotsky ที่ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า “วิธีที่ดีที่สุดที่จะเรียนรู้และสอนภาษาคือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม” (Chaiklin, 2003) ภาระงานด้านภาษาควรเชื่อมโยงกับบริบทของชีวิตจริงที่มีความหมายต่อนักเรียน นั่นคือภาระงานด้านภาษานั้นอาจจะเชื่อมโยงถึงประเด็นทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในชีวิตจริง

4. ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking Skills) ทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญมากขึ้นสำหรับนักเรียนในทุกสาขาวิชา ไม่เพียงแต่ด้านภาษาเท่านั้น ทฤษฎีการคิดที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย คือทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy) ได้เสนอแนวคิดว่า นักเรียนมีความจำเป็นที่ต้องรู้จักทักษะการคิดทั้งในระดับสูงและระดับล่าง ทักษะในระดับล่างคือ การจำและความเข้าใจ เช่น การจดจำคำศัพท์ใหม่ และเข้าใจวลีพื้นฐาน ทักษะในระดับสูง คือ การสังเคราะห์และการประเมินผล เช่น การรวบรวมข้อมูลย่อยในการเล่าเรื่อง หรือแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจด้วยเหตุผล ทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะภาระงานด้านการสื่อสารนั้นต้องบูรณาการทั้งทักษะระดับล่างและระดับที่สูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในการสร้างภาษาใหม่นั้นนักเรียนต้องจดจำคำศัพท์ใหม่ สังเคราะห์ความคิด และประเมินเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการสื่อสาร

แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

เป็นแนวการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงที่มีโอกาสพบในชีวิตประจำวัน และยังให้ความสำคัญกับโครงสร้าง ไวยากรณ์ แนวทางการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษา (Use) มากกว่า วิธีใช้ภาษา (Usage) นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียนและการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน การสอนภาษาโดยแยกเป็นส่วนๆ ไม่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดีเท่ากับการสอนในลักษณะบูรณาการในชีวิตประจำวัน

2. การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจะต้องใช้ทักษะหลายๆ ทักษะรวมๆ กันไป ผู้เรียนควรจะได้ฝึกฝนและใช้ภาษาในภาพรวม

3. ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา เหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด

4. ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามากๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้มากที่สุดที่จะเป็นไปได้

5. ผู้เรียนต้องไม่กลัวว่าจะใช้ภาษาผิด

Richards (2008) ได้เสนอวิธีการสอนเพื่อการสื่อสารอีก 2 วิธีที่เน้นกระบวนการ คือ แนวการสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเป็นฐาน (Content-Based Approach: CBI) และแนวการสอนที่ยึดภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Instruction: TBI) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวการสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเป็นฐาน (Content-Based Approach) เป็นแนวการสอนที่เน้นเนื้อหาสาระการเรียนรู้มาบูรณาการกับจุดหมายของการสอนภาษา กล่าวคือ ให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันก็พัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปด้วย ดังนั้น การคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเนื้อหาที่คัดเลือกมาจะต้องเอื้อต่อการบูรณาการการสอนภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ สามารถติดตาม ประเมินข้อมูลของเรื่อง และพัฒนาการเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาในลักษณะองค์รวม (Whole Language Learning)

2. แนวการสอนที่ยึดภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Approach) เป็นการเรียนรู้ภาษาที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ในขณะที่ทำภาระงานให้สำเร็จ ความรู้ด้านคำศัพท์และโครงสร้างจะเป็นผลที่ได้จากการฝึกใช้ภาษาในขณะที่ทำกิจกรรม นิยมนำแนวคิดนี้ไปใช้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษา เพราะเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเกิดจากกระบวนการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจนลุล่วง

ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (Willis & Willis, 1996) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน มีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารและในการปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นผลสำเร็จ 2) เพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ทางภาษาที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงได้ 3) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดโดยผ่านกระบวนการปฏิบัติภาระงาน 4) เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ขั้นตอนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

สมิตรา อังวัฒนกุล (2540) ได้สรุปขั้นตอนวิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ 3 ขั้นตอน

1. **ขั้นนำเสนอ (Presentation)** เป็นการให้ตัวป้อนทางภาษา (Language Input) แก่ผู้เรียน ซึ่งจัดเป็นขั้นการสอนที่สำคัญขั้นหนึ่ง ในขั้นนี้ผู้สอนจะเสนอเนื้อหาใหม่ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริงทั่วไป รวมทั้งวิธีการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการออกเสียง ความหมาย คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ควบคู่กันไป
2. **ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice)** เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความแม่นยำในรูปแบบภาษา เพื่อจะได้สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารต่อไป หลังจากที่ผู้เรียนได้รับรู้รูปแบบภาษาว่าเป็นอย่างไรและสื่อความหมายอย่างไรในขั้นนำเสนอไปแล้ว ในขั้นนี้ควรเป็นการฝึกที่เน้นความหมาย (Meaningful Drills) เพราะผู้เรียนมีความจำเป็นในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การฝึกเน้นความหมายมีหลายแบบ เช่น ฝึกการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information Gap) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-play) ฝึกด้วยการเล่นเกมที่มีการควบคุมการใช้ภาษา เป็นต้น
3. **ขั้นนำไปใช้ (Production)** เป็นการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เปรียบเสมือนการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริง การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไป มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรือที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น ผู้เรียนมีหน้าที่ในการผลิตภาษา กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติควรเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีความต้องการและมีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกใช้ภาษาหรือเนื้อหาด้วยตนเองมากที่สุด อีกทั้งผู้เรียนจะได้ประเมินผลการสื่อสารของตนจากผลสะท้อนกลับของผู้ร่วมสื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารเหมือนจริงมากที่สุด

ที่สำคัญกระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ กิจกรรม เทคนิคการสอน และบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน

1. กิจกรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากในกระบวนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพราะเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่สมจริงในห้องเรียน (Jack Croft Richards, 2008) กิจกรรมที่ดีนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรม

1.1 ลักษณะของกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์บทเรียน 2) กิจกรรมมีจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย 3) กิจกรรมทำให้เกิดความจำเป็นที่จะสื่อความหมาย 4) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับรู้ผลของการสื่อความหมาย 5) กิจกรรมน่าสนใจและท้าทาย 6) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกตามความต้องการ 7) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ และ 8) กิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนมีกลยุทธ์การเรียนรู้

1.2 ลักษณะของการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นสามารถทำได้หลายลักษณะ ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบ ในชั้นเรียน เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-บทเรียน ผู้เรียน-ผู้เรียน ผู้เรียน-ผู้สอน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ลักษณะการจัดกิจกรรมมีดังนี้

1.2.1 การจัดกิจกรรมรายบุคคล (Individual Work) เป็นกิจกรรมที่ฝึกพึ่งตนเองในการเรียนรู้ (Autonomous Learning) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามลีลาการเรียนรู้ (Learning Style) ในรูปแบบที่ตนต้องการ ในเวลาที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถทำได้นอกชั้นเรียน กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมรายบุคคล ได้แก่ การอ่านหนังสือนอกเวลา การเล่นเกมต่างๆ เช่น เกมปริศนาอักษรไขว้ เกมสร้างคำ เป็นต้น

1.2.2 การจัดกิจกรรมแบบคู่ (Pair Work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันที่จะต้องคิดและทำร่วมกัน (Collaborative Learning) ทำให้เกิดการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง อย่างไรก็ตาม ระหว่างทำกิจกรรมผู้สอนจะเป็นผู้ควบคุมคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมรายคู่ ได้แก่ การถามหาข้อมูลที่ตนขาดหายไปจากคู่ของตน (Information Gap) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Play) เป็นต้น

1.2.3 การจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม (Group Work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีภาวะอิสระ (Autonomy) ลดการพึ่งผู้สอน จำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับลักษณะงาน แต่ไม่ควรเกิน 6 คน กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมแบบกลุ่ม ได้แก่ การอภิปราย (Discussion) การอ่านและฟังส่วนต่าง ๆ ของเรื่องราวแล้วนำส่วนเหล่านั้นมาปะติดปะต่อกัน (Jigsaw Reading/Listening) การช่วยหาข้อมูลเพื่อมาทำโครงการ การเล่นเกมต่าง ๆ เช่น เกมต่อคำ เกมยี่สิบคำถาม เป็นต้น

1.2.4 การจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น (Class Work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทำพร้อมกันทั้งห้อง ผู้สอนสามารถชี้แนะและควบคุมกิจกรรมได้มากกว่ากิจกรรมที่จัดในลักษณะอื่น กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น ได้แก่ การฝึกออกเสียงคำ ฝึกการอ่านออกเสียง การทำตามคำสั่ง การอภิปราย แสดงความคิดเห็น เป็นต้น

2. เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร เพราะเทคนิคการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารประสบความสำเร็จ เทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.1 ให้ผู้เรียนได้พบและได้ใช้ภาษาในการสื่อสารให้มากที่สุด การสื่อสารที่สมจริงคือการทำที่ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่สารที่สื่อออกมาหรือสารที่ต้องการสื่อออกไป ไม่ใช่มุ่งที่ตัวภาษา (Breen & Candlin, 1980)

2.2 ใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาได้ง่ายขึ้น สื่อตามแนวการสอนแบบ CLT ประกอบด้วย

2.2.1 เนื้อหา (Text-Based Materials) คือ แบบเรียนที่จัดกิจกรรมเน้นการสอนแบบ CLT เช่น มีกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม

2.2.2 งาน/กิจกรรม (Task-Based Materials) คือ สื่อที่เน้นการทำกิจกรรมและภาระงาน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่มเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

2.2.3 สื่อจริง (Real/Authentic Materials) คือ สื่อที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน เช่น ป้ายประกาศ โฆษณา รูปภาพ แผนที่ แผ่นพับ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2.3 ทหารวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกระหว่างเรียน และสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนไม่อายเวลาตอบผิด (Dulay, Burt, & Krashen, 1982)

2.4 ศึกษาความสนใจของผู้เรียนและแทรกสิ่งที่ผู้เรียนสนใจไว้ในบทเรียนด้วย และผู้สอนควรเรียนรู้ด้วยว่าผู้เรียนชอบทำงานกับผู้ใด

2.5 เน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Process) มากกว่าผลงานการเรียนรู้ (Product)

3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

Richards (2005) ได้เสนอบทบาทผู้สอนและผู้เรียนที่ต้องปรับเปลี่ยนในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

1) บทบาทผู้สอน (Teacher's Role) ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เตรียมและดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาให้มากที่สุด ผู้สอนจะควบคุม

การเรียนในช่วงที่มีการฝึกรูปแบบภาษาเท่านั้น แต่ในช่วงที่ให้ผู้เรียนใช้ภาษา ผู้สอนจะลดบทบาทลง เป็นเพียงผู้กำกับรายการ คอยให้ความสะดวก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการเท่านั้น ด้วยการกระตุ้นให้กำลังใจ ช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้ได้ความหมายและ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ อันเป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างความสามารถทางไวยากรณ์ (Grammar Competence) และความสามารถทางด้านสื่อสาร (Communicative Competence) ของผู้เรียน ผู้สอนจะไม่ขัดจังหวะในขณะที่ผู้เรียนกำลังใช้ภาษา ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะใช้ภาษาไม่ถูกต้องก็ตาม แต่ผู้สอนจะช่วยอธิบายและให้ความช่วยเหลือก็ต่อเมื่อการสื่อสารของผู้เรียนชงกักัน อย่างไรก็ตาม ผู้สอนยังคงเป็นแหล่งความรู้ (Resource) ให้ผู้เรียนเมื่อต้องการ เป็นผู้เตรียมผู้เรียนให้พร้อมก่อน การเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ผู้สอนต้องพยายามใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ในห้องเรียนให้มากที่สุด เป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้สอน ยังเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียนอีกด้วย

2) บทบาทผู้เรียน (Learner's Role) ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการ สื่อสาร ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในห้องเรียนมากกว่าผู้สอน ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ลง มือใช้ภาษาด้วยตนเองโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการ เรียนรู้จากการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน และผู้เรียนพยายามเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น โดยนำสิ่งที่ตน เรียนรู้ในห้องเรียนเป็นเครื่องมือช่วยในการหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน เช่น การอ่านหนังสือ ภาษาอังกฤษ เรียนรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนสนใจจากห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้เรียน ยังสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่เพื่อร่วมชั้นเรียนได้ อีกด้วย

จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ขั้นตอนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการ สื่อสาร สะท้อนได้ว่า สำหรับการวิจัยครั้งนี้ขั้นตอนการเรียนการสอน จะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นนำไปใช้ (Production) ภายใต้ กระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่มุ่งเน้นสิ่งสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ กิจกรรม เทคนิคการสอน และบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถทางการคิดอย่างหนึ่งของสมองมนุษย์ซึ่งเป็นที่มียู่ในตัวบุคคลทุกคนอาจจะมีมากหรือน้อยแตกต่างกันไปมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ พอสรุปได้ดังนี้

Getzels & Jackson (1962) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดที่หาคำตอบหลาย ๆ คำตอบในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักจะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีอิสระในการตอบสนอง จึงจะสามารถตอบได้มาก

Mednick (1962) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือความสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์องค์ประกอบในแบบใหม่ ๆ ได้ และถ้าสิ่งทีนำมาเชื่อมโยงกันนั้น มีความห่างไกลกันมากเพียงใด การเชื่อมโยงสัมพันธ์ก็มีความสร้างสรรค์มากขึ้นเพียงนั้น

Osborn (1963) กล่าวว่าความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นจินตนาการประยุกต์ (Applied Imagination) ซึ่งเป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหายุ่งยากที่มนุษย์กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งความคิดจินตนาการเป็นลักษณะที่สำคัญของความคิดเชิงสร้างสรรค์ซึ่งจะนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นและการผลิตสิ่งแปลกใหม่ แต่ผลผลิตที่สร้างสรรค์ไม่สามารถเกิดขึ้นจากความคิด

Wallach & Kogan (1965) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ได้ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือบุคคลที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ ยิ่งคิดได้มากเท่าไรยิ่งแสดงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น

Guilford (1967) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้อย่างซับซ้อน กว้างไกล หลายทิศทาง หรือที่เรียกว่า คิดนอกกรอบ (Divergent thinking) ซึ่งประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

Torrance & Myers (1970) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดสร้างสรรค์ผลิตผล หรือสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มักจะเกิดจากการรวมความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์แล้วเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่ ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นแต่ไม่จำเป็นสิ่งสมบูรณ์อย่างแท้จริง ซึ่งอาจออกมาในรูปของผลผลิตทางศิลปะ วรรณคดี วิทยาศาสตร์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การขยายขอบเขตความคิดออกไปจากความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุม เรียกว่า ความคิดแบบอนกนัย ซึ่งทำให้เกิด ความคิดแปลกใหม่ แตกต่างไปจากเดิม เป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รวมตัวเกิดการเรียนรู้ เกิดความคิดเชิงจินตนาการ เป็นลักษณะของความคิดอันจะนำไปสู่การประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งแปลกใหม่ หรือเพื่อการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการจากประสบการณ์และความรู้ ทั้งหมดที่ผ่านมา

ลักขณา สรีวัฒน์ (2549) ได้กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของสมองของบุคคลที่ประกอบด้วยความคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดละเอียดลออ และคิดริเริ่ม ผสมประสานกันจนเกิดเป็นแนวคิดได้หลายทิศทาง หรือแบบอนกนัย (Divergent Thinking) เป็นการคิดที่ทำให้เกิดสิ่งใหม่หรือเป็นการดัดแปลงปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้มี ประสิทธิภาพดีกว่าเดิม หรือประดิษฐ์คิดค้นสิ่ง ๆ ใหม่ที่ไม่ซ้ำของเดิมและเป็นการคิดที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น จากนิยามของนักจิตวิทยาและนักวิชาการทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นกระบวนการการทำงานของสมองที่สะท้อนผ่าน ความสามารถทางการคิด ที่สามารถนำมาสู่การสร้างสิ่งใหม่หรือนวัตกรรม (innovation) ได้ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ความคิดสร้างสรรค์ที่ผลิตสร้างได้จากโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

Guilford (1967) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำกันกับความคิดของผู้อื่น และแตกต่างจากความคิดธรรมดา ความคิดริเริ่มอาจเกิดจากการคิดจากเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้แปลกแตกต่างจากที่เคยเห็น หรือสามารถพลิกแพลงให้กลายเป็นสิ่งที่ไม่เคยคาดคิด ความคิดริเริ่ม อาจเป็นการนำเอาความคิดเก่ามาปรุงแต่งผสมผสานจนเกิดเป็นของใหม่ ความคิดริเริ่มมีหลายระดับ ซึ่งอาจเป็นความคิดครั้งแรกที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสอนแม้ความคิดนั้นจะมีผู้อื่นคิดไว้ก่อนแล้วก็ตาม
2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้
  - 2.1 ความคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่ว
  - 2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคล่องแคล่วทางด้านการแสดงออก (Expression Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค กล่าวคือ สามารถที่จะนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดค้นสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น ใช้คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดซึ่งอาจเป็น 5 นาที หรือ 10 นาที

3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภท หรือแบบของการคิดแบ่งออกเป็น

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดได้หลายทางอย่างอิสระ ตัวอย่างของคนที่มีความคิดยืดหยุ่นในด้านนี้จะคิดว่าประโยชน์ของหนังสือพิมพ์มีอะไรบ้าง ความคิดของผู้ที่ยืดหยุ่นสามารถจัดกลุ่มได้หลายทิศทางหรือหลายด้าน เช่น เพื่อรู้ข่าวสาร เพื่อโฆษณาสินค้า เพื่อธุรกิจ ฯลฯ ในขณะที่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะคิดได้เพียงทิศทางเดียว คือ เพื่อรู้ข่าวสาร เท่านั้น

3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางด้านการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) หมายถึงความสามารถในการดัดแปลงความรู้ หรือประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์หลายๆ ด้าน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา ผู้ที่มีความยืดหยุ่นจะคิดดัดแปลงได้ไม่ซ้ำกัน

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดในรายละเอียดเป็นขั้นตอน สามารถอธิบายให้เห็นภาพชัดเจน หรือเป็นแผนงานที่สมบูรณ์ขึ้น ความคิดละเอียดลออจัดเป็นรายละเอียดที่นำมาตกแต่ง ขยายความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ขึ้น

อารี พันธุ์มณี (2537) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง หรือเรียกว่าลักษณะการคิดแบบบอนเนกนัย หรือการคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. ความคิดคล่องตัว (Fluency) เป็นความสามารถในการคิดหาแนวทางที่คล้ายกันในการแก้ปัญหาได้หลายแนวทางในเวลาที่กำหนด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ ความคิดคล่องตัวในด้านถ้อยคำ (Word Fluency) ความคิดคล่องตัวในเรื่องการโยงความสัมพันธ์ (Associational Fluency) ความคิดคล่องตัวทางการแสดงออก (Expressional Fluency) และความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency)

2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการหาแนวทางที่ไม่ซ้ำกันได้หลายแนวทางในการแก้ปัญหา เช่น ให้คิดว่าจะนำแก้วพลาสติกไปใช้ทำอะไรได้บ้างภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะคิดได้หลายทิศทางในเวลาที่กำหนด และความคิดยืดหยุ่นในการ

ดัดแปลง (Adaptive Flexibility) เป็นความสามารถในการดัดแปลงความรู้ หรือประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์หลายๆ ด้าน

3. ความคิดริเริ่ม (Originality) เป็นความคิดที่แปลกแตกต่างจากความคิดเดิมซึ่งไม่เหมือนใครอาจเกิดจากการนำความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น ความคิดริเริ่มจึงเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ความคิดริเริ่มนี้จึงเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นด้วยการอาศัยความกล้าคิด กล้าลอง

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) เป็นความคิดในรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ที่จะนำความคิดนั้นไปสู่การปฏิบัติการสร้างการกระทำให้เป็นผลสำเร็จ ทำให้เกิดผลงานหรือผลิตผล สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อทำให้ความคิดริเริ่มนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การที่บุคคลจะมีความคิดสร้างสรรค์ได้นั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพการทำงานและการพัฒนาของสมองคนแต่ละบุคคลจะคิดสร้างสรรค์ได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญหลายประการและเป็นคุณลักษณะที่ผู้มีความคิดสร้างสรรค์ที่ดีจำเป็นต้องมีทุกคนเพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความคิดแก่ตนเององค์ประกอบของบุคคลที่ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านทัศนคติและบุคลิกลักษณะ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ ผู้ที่รู้เพียงเทคนิคทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์อาจจะสามารถคิดเชิงสร้างสรรค์ได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าบุคคลนั้นมีทัศนคติและบุคลิกในเชิงสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบร่วมกับบุคคลนั้นจะสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้อย่างดี ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะต้องประกอบด้วย

1.1 ต้องมีทักษะของการคิด ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูลทักษะการตรวจสอบข้อมูล และทักษะการสรุปข้อเท็จจริงของข้อมูล

1.2 แรงจูงใจในการสร้างสรรค์ มีความตั้งใจจริง มีจิตใจจดจ่อและผูกพันกับงาน มีความอดทนสูง ไม่ยอมล้มเลิกสิ่งที่ตั้งใจทำ มีความมานะพยายาม ไม่ท้อแท้ต่อความล้มเหลวหรือคำวิพากษ์วิจารณ์

1.3 มีความสามารถในการหยั่งเห็นคิดพลิกแพลงสามารถที่จะคิดเหตุผลและวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้เป็นอย่างดี

1.4 เป็นผู้มีความคิดอิสระด้านการคิดและการกระทำ ไม่ชอบทำตามอย่างผู้อื่น โดยไม่มีเหตุผล คิดหรือทำสิ่งที่ซับซ้อน แปลกใหม่และมีอารมณ์ขัน มีความมั่นใจในตนเอง มีทัศนคติเชิงบวก รวมทั้งมีลักษณะของความเป็นผู้นำ แต่ไม่ยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกินไป พร้อมเปิดใจรับแนวคิดของผู้อื่นรวมถึงประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ผ่านเข้ามา

2. องค์ประกอบด้านความสามารถทางสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์จัดอยู่ในทักษะขั้นสูงของความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งความสามารถเหล่านี้ ได้แก่

2.1 ความสามารถในการกำหนดขอบเขตของปัญหา ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมองปัญหาที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้าด้วยมุมมองแบบใหม่ เพื่อทำให้เห็นหนทางในการแก้ปัญหาใหม่ที่ที่เหมาะสมกว่าวิธีการเดิม ๆ โดยเริ่มต้นจากการให้คำนิยาม การกำหนดขอบเขตของปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้ชัดเจน รวมทั้งการตั้งเป้าหมาย เพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

2.2 ความสามารถในการใช้จินตนาการ การใช้จินตนาการมีส่วนช่วยให้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นไปได้ง่ายขึ้น

2.3 ความสามารถในการคัดเลือกอย่างมียุทธศาสตร์ในกรณีที่มีวิธีการในการแก้ปัญหาหนึ่ง ๆ นั้นมีหลายวิธีการจึงจำเป็นต้องมีการตัดทางเลือกที่ไม่เกี่ยวข้องออก เพื่อคัดเลือกวิธีการที่ดีที่สุดมุ่งสู่หนทางการแก้ปัญหาที่มีศักยภาพ

2.4 ความสามารถในการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นความสามารถในการแยกแยะ และคัดเลือกความคิดที่ดีมีความสอดคล้องเหมาะสมมารวมประกอบกัน สร้างเป็นความคิดใหม่ขึ้นมา พร้อมทั้งนำแนวความคิดใหม่ที่ได้มานั้น มาพิจารณาประเมินคุณค่า เพื่อให้ได้คำตอบที่มีคุณภาพสูง เป็นสิ่งใหม่ที่ดีกว่า และมีความเหมาะสมยิ่งกว่า

3. องค์ประกอบด้านความรู้ ความรู้อาจมีผลกระทบต่อความคิดสร้างสรรค์ได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ความรู้ที่ได้รับการสะสมมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ เช่น มีความเข้าใจในธรรมชาติของปัญหาได้ลึกซึ้ง ช่วยกระตุ้นให้มีการต่อยอดความรู้อันเป็นต้นกำเนิดของความคิดอื่น ๆ ตามมา แต่ในทางตรงกันข้าม หากยึดติดในความรู้มากจนเกินไป อาจทำให้ขาดความยืดหยุ่นในการคิดนอกกรอบหรือขาดมุมมองใหม่ๆ ที่กว้างขวางขึ้นอันเป็นตัวขัดขวางความคิดสร้างสรรค์

4. องค์ประกอบด้านรูปแบบการคิด รูปแบบการคิดแต่ละบุคคลมีผลต่อการรับรู้และบุคลิกลักษณะของบุคคลนั้น ๆ รูปแบบการคิดช่วยส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถทางสติปัญญา รวมถึงการประยุกต์ในการแก้ปัญหาของบุคคล

5. องค์ประกอบด้านแรงจูงใจ แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่กระตุ้นให้บุคคลต้องการคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจภายใน เช่น ความต้องการประสบความสำเร็จ ความต้องการสิ่งใหม่ ๆ ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น เป็นต้น แรงจูงใจภายนอก หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การได้รับผลตอบแทนการเป็นที่ยอมรับ การได้รับการยกย่อง การมีชื่อเสียง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ถูกกระตุ้นด้วยรางวัลนั้นจะมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำกว่าผู้ที่มีแรงกระตุ้นจากความต้องการที่อยู่ภายใน

6. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม การที่บุคคลจะสามารถคิดสร้างสรรค์ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมร่วมด้วยเป็นสำคัญ ผู้มีลักษณะการคิดสร้างสรรค์มักเป็นผู้ที่ได้รับการกระตุ้น หรือการสนับสนุนส่งเสริม เช่น อยู่ในบรรยากาศที่ไม่มีการสร้างกรอบมาตรฐานมาบีบรัดสังคมที่ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชนสังคมที่ส่งเสริมหลากหลายทางวัฒนธรรม

เป็นต้น ลักษณะของผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นโครงสร้างหรือรูปแบบของความคิดที่ได้แสดงกลุ่มความหมายใหม่ออกมาและเป็นอิสระต่อความหมายของความคิดหนึ่งที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้านั้น โดยอาจเป็นความคิดหรือสิ่งของที่ผลิตขึ้นที่เป็นได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม

สำหรับคุณภาพของผลผลิตความคิดสร้างสรรค์ Taylor (1964) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ว่า ไม่จำเป็นต้องเป็นขั้นสุดยอด หรือการค้นคว้าประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเสมอไป แต่ผลของความคิดสร้างสรรค์อาจอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งใน 6 ขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ขั้นการแสดงออกอย่างอิสระที่อาจไม่จำเป็นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์หรือทักษะขั้นสูงแต่อย่างใด เพียงแค่กล้าที่จะแสดงออกอย่างอิสระ เช่น การแสดงความคิดเห็น/ความรู้สึกของตนเองออกมาโดยไม่มีใครมากำหนด การวาดภาพได้อย่างใจชอบได้โดยไม่มีใครเป็นผู้กำหนด เป็นต้น
2. ขั้นผลิตงานออกมาโดยที่งานนั้นอาศัยเพียงทักษะบางประการเท่านั้น แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่
3. ขั้นสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่แสดงความคิดใหม่ของคุณ โดยไม่ได้ลอกเลียนแบบความคิดจากใคร ถึงแม้ว่างานนั้นจะมีคนอื่นไว้แล้วก็ตาม
4. ขั้นประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่สามารถประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นโดยไม่ซ้ำของใคร
5. ขั้นพัฒนาผลงานจากขั้นที่ 4 นั่นคือ การนำสิ่งประดิษฐ์มาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. ขั้นความคิดสร้างสรรค์สุดยอด สามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ พิจารณาได้ผ่านคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งต้องมี 1) “ทักษะของการคิด” มีแรงจูงใจ มีความเป็นเหตุเป็นผล มีทัศนคติเชิงบวก 2) ระดับความสามารถทางปัญญาหรือ IQ 3) ความรู้ 4) มีแรงจูงใจ 5) มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

อุปสรรคของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

Adams (2001)กล่าวว่าอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ มี 3 ประการ คือ

1. อุปสรรคด้านการรับรู้ (Perceptual Block) ได้แก่การที่คนเราไม่สามารถมองเห็นปัญหา ที่แท้จริงได้ เป็นเหตุให้การแก้ปัญหาที่ดำเนินไปโดยปราศจากเป้าหมายที่ชัดเจนและแน่นอน เช่น

ความยากในการจำแนกปัญหาที่แท้จริงจากปัญหาทั่วไปซึ่งเปรียบเสมือน นายแพทย์ที่พยายามรักษาคนไข้โดยไม่ทราบสาเหตุของโรคที่แท้จริง

การมองปัญหาแคบเกินไป ขาดการพิจารณาสภาพแวดล้อมของปัญหานั้น

ความสามารถที่จะเข้าใจคำจำกัดความหรือนิยามของปัญหานั้นเป็นเหตุให้
สื่อความ เข้าใจตรงกันไม่ได้

ความสามารถที่จะใช้ประสาทสัมผัสทั้งหลายในการสังเกต การสังเกตนั้น
เราสามารถใช้อุปสรรคสัมผัสทั้งหมด คือ ตา หู จมูก และ การสัมผัส ช่วยในการสังเกตได้

ความยากที่จะมองเห็นความสัมพันธ์ของวัตถุ หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกัน
(Remote Relationship) น้อย ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

การมองข้ามสิ่งที่ใกล้ตัวหรือสิ่งที่เด่นชัดซึ่งบางครั้งความเคยชินกับปัญหา
หรือสถานการณ์ที่คุ้นเคยอาจทำให้มองข้ามประเด็นที่น่าสนใจไป

ความล้มเหลวในการจำแนกเหตุและผลมีหลายสถานการณ์ที่ยากแก่การ
แยกแยะได้อย่างชัดเจนว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผลเช่นนั้นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจะไม่ด่วน
สรุปสาเหตุและผลจนกว่าจะรู้แน่ชัดเสียก่อน

2. อุปสรรคด้านวัฒนธรรม (Cultural Block) เป็นผลเนื่องมาจากเหตุการณ์ของ
สังคมซึ่งเป็นสิ่งกำหนดให้บุคคลต้องมีพฤติกรรมอยู่ในกรอบระเบียบแบบแผนทำให้มีผลต่อการสกัด
กั้นความท้าทายต่อการคิดค้นในสิ่งใหม่ๆและความเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์
ของบุคคล อุปสรรคประเภทนี้ได้แก่

ความต้องการทำตามแบบอย่างในกรอบที่ไม่แตกต่างจากผู้อื่นทำให้เกิดรูปแบบ
พฤติกรรมและการมองปัญหาที่คล้ายคลึงกันการหาวิธีแก้ปัญหาที่ยึดติดกับระเบียบ แบบแผนมากไป
ทำให้บางครั้งไม่สามารถแก้ปัญหาได้

การมุ่งเน้นในความประหยัดซึ่งมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจที่รวดเร็วเกินไปทำ
ให้บุคคลไม่พยายามที่จะใช้ความคิดของตนในสิ่งที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับของเดิมเพราะการกระทำเช่นนี้
ต้องลงทุนทั้งเวลาและเงินมากขึ้น ช้ายังไม่แน่ใจในความสำเร็จด้วย

ความกลัวที่จะเป็นคนไม่สุภาพเรียบร้อยกลัวผู้อื่นเห็นว่าเป็นบุคคลที่น่ารำคาญ
จึงทำให้ขาดความอยากรู้อยากเห็นไม่กล้าซักถามหรืออภิปรายในสิ่งที่ตนยังไม่เข้าใจทำให้ กลายเป็น
คนขาดจิตสำนึกแห่งการสืบค้น (Inquiring Mind)

การมุ่งเน้นในเรื่องการแข่งขันหรือความร่วมมือกันมากเกินไปบุคคลทั่วไปมักคิด
ว่า การร่วมมือกันนั้นแต่ละคนต้องลดความคิดของตนเองลงเพื่อให้สอดคล้องกับความคิดของกลุ่มหรือ
ลดความขัดแย้งลง ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก ความจริงความร่วมมือ หมายถึง การทำงาน
ร่วมกับบุคคลอื่นได้โดยไม่ต้องสามารถอธิบายหรือชี้แจงความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจหรือยอมรับได้
ส่วนการมุ่งแข่งขันจนเกินไปนั้นก็มีผลทำให้บุคคลมองข้ามเป้าหมายที่แท้จริงของงานนั้นไปโดยจะมุ่ง
เอาชนะแต่อย่างเดียวทำให้ละเลยความคิดริเริ่มของตนต่อไป

การยึดมั่นสติดีมากเกินไปการยึดมั่นในตัวเลขโดยไม่ได้พิจารณาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เข้าใจสภาพความเป็นจริงผิดไปได้

ความยากในการสรุปอ้างอิงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเพราะแต่ละบุคคลก็มีพฤติกรรมเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จึงเป็นการยากในการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล การยึดมั่นในเหตุผลและความจริงมากเกินไปหรือการหลงเชื่อความจริงในอดีตมากเกินไปมีผลทำให้บุคคลขาดความคิดสร้างสรรค์ได้ เช่น ถ้าเราเชื่อว่าพายุหิมะที่เบากว่าอากาศเท่านั้นที่สามารถบินได้ บัดนี้ก็ยังคงไม่มีเครื่องบินใช้

การขาดความประนีประนอมในความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันเข้าด้วยกันซึ่งส่วนมากแล้วบุคคลส่วนใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะต่อต้านหรือไม่ยอมรับความคิดที่ไม่ตรงกับตนโดยสิ้นเชิง และจะยอมรับความคิดเห็นที่ตรงกับตนในทันที ลักษณะเช่นนี้มีผลทำให้ไม่เกิดความคิดใหม่ขึ้นมา

การมีความรู้เกี่ยวกับขอบข่ายงานที่ปฏิบัติมากหรือน้อยเกินไปบุคคลที่มีความรู้ น้อยหรือแคบเกินไปก็ไม่สามารถนำมาอภิปรายและสร้างสรรค์ให้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ๆ ขึ้นมา เช่นเดียวกับบุคคลที่มีความรู้มากหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆจะมีความรู้สึกว่าความคิดของตน ถูกต้องดีกว่าผู้อื่นเสมอจึงไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลยลักษณะเช่นนี้ก็อุปสรรคต่อความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลในองค์กรนั้น ๆ การมีความเชื่อว่าความฝันเป็นสิ่งไร้ค่าบุคคลจึงไม่ยอมรับฟังความคิดฝันในสิ่งแปลกใหม่โดยเห็นว่าเป็นเรื่องเพ้อฝันไร้สาระซึ่งความเป็นจริงแล้วประดิษฐ์ประดิษฐ์ นวัตกรรมใหม่ๆที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่จะได้มาจากความคิดฝันก่อนเท่านั้น

3. อุปสรรคด้านอารมณ์ (Emotional Block) จัดเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะอารมณ์ของบุคคลอันได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ความรัก ความชอบ ความเกลียดเป็นต้น นับว่ามีความสำคัญต่อปัญหาและเหตุผล ถ้าบุคคลมีอารมณ์เกิดขึ้นสูงความสามารถทางปัญญาและเหตุผลของคนนั้นก็ต่ำลง นั่นคืออารมณ์เป็นตัวสกัดกั้นความคิดและเหตุผลตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล อุปสรรคทางอารมณ์ที่สำคัญ คือ

ความกลัวที่จะทำผิดหรือทำในสิ่งที่ผู้อื่นมองเห็นว่าโง่งด้วยความกลัวเช่นนี้จึงทำให้สูญเสียความคิดดีๆไปเพราะเจ้าของความคิดไม่กล้าที่จะเสนอความคิดนั้นออกมา ด้วยเกรงว่าจะถูกผู้อื่นมองเห็นว่าเป็นเรื่องไร้สาระ

การด่วนตัดสินใจยอมรับความคิดอันแรกที่เกิดขึ้นทันทีโดยไม่เปิดโอกาสคิดหาแนวทางอื่นที่ดีกว่าได้ ถ้ายอมรับตั้งแต่ความคิดอันแรกแล้วจะเป็นการสกัดกั้นความคิดอื่น ๆ ไป เป็นการที่บุคคลยึดติดกับความคิดของตนเอง บุคคลส่วนมากมักจะยึดติดความคิด ความเชื่อของตน และอยากที่จะเปลี่ยนแปลงตามความคิดหรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น และต่อต้านความคิดที่ไม่ตรงกับความคิดของตนเองด้วย

ความไม่อดทน อดกลั้นต้องการไม่แสวงหาวิธีแก้ปัญหาที่ยุงยาก บุคคลทั่วไปส่วนมากจะมุ่งหวังในผลสำเร็จไว้สูงเมื่องานนั้นประสบปัญหา ก็จะเกิดความคับข้องใจและมุ่งที่จะแก้ปัญหาที่แบบหัวชนฝา ไม่พยายามที่จะรวบรวมสติและความคิดในการหาหนทางอื่นๆ

ความต้องการความปลอดภัยทุกคนมีความต้องการความปลอดภัยสูง แต่ถ้าสูงมากเกินไปก็ทำให้เราเป็นโรคประสาทได้และเมื่อบุคคลต่างมุ่งไปที่ความปลอดภัยของตัวเองแล้ว ก็จะมีผลทำให้ละเลยต่อโอกาสที่จะรับรู้สิ่งใหม่ๆ ไปอย่างน่าเสียดาย

ความกลัวต่อการนิเทศแนะนำและไม่วางใจเพื่อนร่วมงาน ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้บุคคลขาดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการสัจต่อกัน

ความสามารถในการแก้ปัญหาและการกระทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์การขาดความพยายามที่จะแก้ปัญหาโดยตลอดจนแก้ปัญหาได้สำเร็จ บุคคลส่วนมากชอบที่จะดำเนินโครงการใหม่ๆ และให้ความสนใจกับโครงการนั้นในระยะสั้นๆ ในระยะยาวบุคคลมักขาดการเอาใจใส่ติดตามแก้ปัญหาและหาวิธีการใหม่ๆ มาดำเนินให้โครงการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

การขาดแรงจูงใจในการแก้ปัญหา สาเหตุเนื่องจากขาดผู้เห็นด้วยหรือขาดผู้สนใจในแนวทางแก้ปัญหาที่ตนได้เสนออาจเป็นเพราะไม่แน่ใจในแนวทางแก้ปัญหานั้นหรือมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ จึงมีผลทำให้ผู้เสนอทางแก้ปัญหานั้นขาดแรงจูงใจที่จะคิดต่อไป

อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาอุปสรรคของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไว้ในมิติของความสามารถทางปัญญาและทักษะ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและแรงจูงใจ ที่สามารถวัดได้ผ่านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน แบบวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน (รายละเอียดปรากฏในข้อกระทงคำถามในเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทั้ง 3 ฉบับ)

ทักษะการทำงานเป็นทีม

ความหมายของทีม และการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม คือ ลักษณะการทำงานที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมแรงกันของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากความสมัครใจ เข้าใจและเห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของการร่วมกันทำงาน หรืออาจเกิดจากนโยบายที่ได้รับมอบหมาย จากเงื่อนไขใดก็ตามที่ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม นับเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะสามารถส่งผลกระทบต่อแนวคิดและการประพฤติปฏิบัติของสมาชิก ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับคุณสมบัติ และคุณภาพของสมาชิกเป็นสำคัญ

หัวใจของทีม คือ การมีข้อผูกมัดร่วมกันทำให้กลายเป็นพลังในการทำงานแบบร่วมมือกัน เป็นการร่วมแรงร่วมใจกันทำในงานที่คนเดียวทำไม่ได้ หรือบรรลุความสำเร็จได้ยาก ผลงานของ

ทีมจึงให้คุณค่ามากกว่าผลรวมของงานที่ทุกคนแล้วนำมาบวกรวมกัน (Worth more than sum of its parts) เพราะความร่วมมือร่วมใจกันจึงทำงานด้วยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (A team is a group of people who function as a unit.) ดังนั้นสิ่งที่ทำให้ทีม แตกต่างจากกลุ่ม คือ ความสามารถที่จะนำงานไปสู่ความสำเร็จได้มากกว่าโดยการนำความรู้และทักษะมาบูรณาการเข้าด้วยกัน

Katzenbach & Smith (2015) อธิบายว่า ทีมเป็นการรวมตัวของบุคคลที่มีทักษะ ประกอบกันได้อย่างสมบูรณ์ (Complementary Skills) โดยมีการตกลงร่วมกันในจุดมุ่งหมาย (Common Purposes) มีเป้าหมายปฏิบัติการ (Performance Goals) ตามแนวทางที่ก้าวร่วมกันไป (Common Approaches) ด้วยความเชื่อมั่นต่อกันและกัน (Mutually Accountable) จากนั้นได้อธิบายเพิ่มเติมว่า จำนวนบุคคลที่พอเหมาะของทีมควรเป็นกลุ่มเล็ก ๆ (Small Number) ประมาณ 5-9 คน แต่อาจมีถึงจำนวนได้ถึง 25 คน ถ้าจำนวนนั้นพอเหมาะกับงานและสามารถนำทักษะของสมาชิกทีมที่หลากหลายมาประสานพลังรวมกัน (Complementary Skills) ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ การวางจุดมุ่งหมายร่วมกันของทีมงาน (Common Purposes) จะเป็นทิศทางที่ทำให้ทีมสามารถกำหนดเป้าหมายปฏิบัติการ (Performance Goals) อย่างมีแนวทางร่วมกัน (Common Approaches) เช่น ตั้งกฎเกณฑ์ในการทำงาน และวางแผน กำหนดพฤติกรรมที่คาดหวัง และบทบาทของสมาชิก เช่น ผู้กำกับเวลา ผู้กระตุ้น ผู้รวบรวมข้อมูล ผู้ประเมิน เป็นต้นอันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นต่อกันและกันในผลลัพธ์หรือประโยชน์ที่พึงได้ร่วมกัน (Mutually Accountable) ทั้งที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลว

Francis & Young (1979) ได้กล่าวถึงทีมว่า หมายถึง กลุ่มบุคคลและผู้มีพลัง มีความผูกพันรับผิดชอบที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน สมาชิกในทีมเป็นผู้ที่ทำงานร่วมกันได้ดีและรู้สึกเพลิดเพลินที่จะทำงานนั้น สามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพสูง

Parker (1990) อธิบายว่า ทีมเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์และต้องพึ่งพากันเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือปฏิบัติงานให้เสร็จสมบูรณ์ คนกลุ่มนี้มีเป้าหมายร่วมกันและยอมรับว่าวิธีเดียวที่จะทำงานให้สำเร็จ คือ การทำงานร่วมกัน

Woodcock & Francis (1994) ได้นิยามว่า ทีมเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องสัมพันธ์กันเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งสองเห็นว่าบุคคลจำนวน 50 คน ไม่ใช่ทีม ถ้าเขาเหล่านั้นไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและไม่มีเป้าหมายร่วมกัน จะเป็นทีมต่อเมื่อสมาชิกมีกิจกรรมผูกพันกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

เจิมจันทร์ ทองวิวัฒน์ & ปันรส มาลากุล ณ อยุธยา (2531) ได้อธิบายว่า ทีม ประกอบไปด้วยบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันโดยตรง เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ทีมนักกีฬาบาสเกตบอลเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเพราะสมาชิกในทีมมีเป้าหมายร่วมกัน คือต้องโยนลูก

บาสเกตบอลให้ลงห่วงของฝ่ายตรงกันข้ามเพื่อเอาชนะคู่แข่ง สมาชิกแต่ละคนมีหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย และจะต้องประสานเข้ากับเพื่อนร่วมทีมทำคะแนนให้เป็นที่น่าพอใจ ผู้เล่นมีความห่วงใยกับการทำคะแนนของทีมมากกว่าของตนเอง ทุกคนรับรู้ว่าการสนับสนุนซึ่งกันและกันในการเล่น จะช่วยให้ทีมปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจสูง

ณัฐพันธ์ เขจรันนัท & คณะ (2545) กลาวว่าทีม (Team) หรือ ทีมงาน (Teamwork) หมายถึงกลุ่มคนที่ต้องมาทำงานร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน และเป็นการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจ ความผูกพัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่มเพื่อที่สมาชิกแต่ละคนจะสามารถทำงานร่วมกัน จนประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายสูงสุดของทีมได้ นอกจากนี้ ณัฐพันธ์ยังกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มงานกับทีมงานไว้สรุปได้ดังนี้

ตาราง 2 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มงานและทีมงาน

กลุ่ม	ทีม
1. ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการหรือเกิดจากการรวมตัวของสมาชิก	1. ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ
2. สมาชิกรวมตัวเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือความสนใจร่วมกันโดยไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสิทธิภาพองค์การ	2. สมาชิกรวมตัวเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายของทีม/องค์การร่วมกันและพยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ
3. ระยะเวลาไม่แน่นอน อาจจะมีระยะเวลาสั้น ๆ หรือยาวนาน	3. มักจะมีระยะเวลาในการรวมตัวที่แน่นอนและชัดเจน
4. โครงสร้างของกลุ่มไม่ซับซ้อนและเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการ	4. โครงสร้างของทีมมีความเป็นทางการและมีความสัมพันธ์ของสมาชิกอย่างซับซ้อน
5. สมาชิกของกลุ่มจะมาจากพื้นฐานความสนใจที่ใกล้เคียงกัน มารวมตัวในการทำสิ่งที่สนใจร่วมกัน	5. สมาชิกในทีมอาจจะมาจากพื้นฐานที่ต่างกัน มารวมตัวเพื่อประสานความรู้ทักษะ และความสามารถในการทำงานร่วมกัน
6. สมาชิกปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่กำหนดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ	6. สมาชิกจะมีบรรทัดฐาน กฎเกณฑ์ในการทำงานร่วมกัน
7. สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนทางจิตใจ เช่น ความพอใจ ความภาคภูมิใจ	7. สมาชิกจะได้รับรางวัลที่เป็นทางการและความผูกพันในทีมงาน ซึ่งทำให้บุคคลพอใจในทีมและผลงาน
8. มีการคัดเลือกและยอมรับผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ	8. มีการแต่งตั้งผู้นำอย่างเป็นทางการแต่อาจจะผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ
9. การติดต่อสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการและขยายตัวตามความสัมพันธ์ทางสังคม	9. มีการสื่อสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ตาราง 2 (ต่อ)

กลุ่ม	ทีม
10. สมาชิกจะทำงานกันตามความเหมาะสมของสถานการณ์	10. สมาชิกทำงานอย่างเป็นระบบและสัมพันธ์กัน
11. มีการควบคุมโดยใช้การคว่ำบาตรจากสมาชิกในกลุ่ม	11. มีการควบคุมทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติตามบรรทัดฐานของทีม

ประกาศรี อิงกุล (2542) ให้ความหมายของการทีม และการทำงานเป็นทีม หมายถึง การรวมกันของบุคคลจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการติดต่อสื่อสาร ประสานงานกัน เพื่อความสำเร็จของงานตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน การทำงานเป็นทีมมีลักษณะเป็นกระบวนการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างที่พร้อมจะปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ผู้นำทีมงาน สมาชิกทีมงาน การบริหารและการจัดการทีม มีเป้าหมายร่วมกัน และร่วมปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง หนึ่งงานสำเร็จ

ปริญญา ต้นสกุล (2547) กล่าวไว้ว่าการเป็น “ทีมเวิร์ค” ได้นั้นก็ต่อเมื่อแต่ละคนจะต้องมารวมตัวกันภายใต้เงื่อนไขหลักสำคัญ 7 ประการ คือ 1) ต้องมีวัตถุประสงค์เดียวกันในการอยู่ร่วมกัน 2) ต้องทำงานนั้นโดยมีเป้าหมายเดียวกัน 3) ต้องมองเห็นประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน 4) ถู้ออกฎกติกาและกรอบการทำงานเดียวกัน 5) ต้องกำหนดหน้าที่ของแต่ละคนไว้อย่างชัดเจน 6) ต้องมีผู้นำกลุ่มหรือหัวหน้าทีมคนเดียวกัน 7) ต้องรับผิดชอบในความสำเร็จหรือความล้มเหลวร่วมกัน

McIntyre (1995) ได้กล่าวถึงการทำงานเป็นทีมที่สำคัญไว้ดังนี้

1. สมาชิกในทีมจะต้องมีการตอบรับและยอมรับผลสะท้อนหรือการตอบรับจากสมาชิกอื่น ๆ
2. การทำงานเป็นทีมต้องมีความเต็มใจ มีการเตรียมตัว เตรียมใจ
3. การทำงานเป็นทีมต้องมีการรวบรวมความคิดเห็นของสมาชิกในทีม
4. การทำงานจะต้องสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
5. ผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เห็นว่าทีมจะดำเนินไปลักษณะใด ผู้นำจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสมาชิก

สำหรับการวิจัยนี้ การวัด “การทำงานเป็นทีม” ดำเนินการผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลการใช้แบบวัด แบบทดสอบต่างๆ กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ลักษณะและองค์ประกอบของทีม

Clark (2003) ให้ข้อพิจารณาในด้านพฤติกรรมการแสดงออกของสมาชิก

ประกอบด้วย

1. การแสดงตัว (Identity) ของสมาชิกในทีมที่แสดงตนอย่างชัดเจนว่าเป็นสมาชิกในทีมมีวิสัยทัศน์ และพันธกิจร่วมกัน ซึ่งสมาชิกใช้เป็นแนวทางและทิศทางในการทำงานของทีมงานเพื่อผลลัพธ์ที่ต้องการร่วมกัน
2. การยึดเกาะระหว่างสมาชิก (Cohesion) เป็นการแสดงออกของทีมงานถึงความผูกพันเชื่อมโยงกันในทีมด้วยจิตและวิญญาณที่บุคคลในทีมรู้สึกได้
3. การกระตุ้นการทำงาน (Facilitate) สมาชิกในทีมจะใช้เวลาประชุมเป็นเครื่องมือที่มีค่าเพื่อกำกับการดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้อง ใช้เป็นเวทีในการสื่อสารเพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติงาน
4. การสื่อสาร (Communication) เมื่อการทำงานขึ้นอยู่กับพลังอำนาจที่แต่ละคนได้รับการเปิดช่องทางการสื่อสารทำให้ทีมได้ขยายความคิดให้กันและกัน อย่างจริงจัง มีการรับฟังในสิ่งที่สำคัญ ความคิดที่แตกต่างมีคุณค่า และวิธีการบริหารความขัดแย้งที่ตีก่อให้เกิดผลดีกับทีมงาน
5. ความยืดหยุ่น (Flexibility) ทีมที่มีความยืดหยุ่นจะทำงานที่ได้รับมอบหมาย และรักษาหน้าที่ไว้ได้ตามที่กำหนด มีความรับผิดชอบและมีภาวะผู้นำร่วมกัน ทำให้สมาชิกได้แสดงจุดแข็งของตน
6. ความเป็นเพื่อน (Friendship) ทำให้ขวัญและกำลังใจ (Morale) ของสมาชิกแต่ละคนอยู่ในระดับที่จะสร้างความกระตือรือร้นในการทำงาน รู้สึกภาคภูมิใจในที่ได้เป็นสมาชิกของทีม มีความมุ่งมั่นในงาน เพื่อให้มีผลผลิตในระดับที่ทีมพึงพอใจร่วมกัน

ยงยุทธ เกษสาคร (2547) ไดกลาวไวว่า ปัจจัยหลักซึ่งเป็นองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสมาชิกกลุ่ม กลุ่มจะทำงานร่วมกันได้อย่างไรมีประสิทธิภาพนั้น สมาชิกควรมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1.1 มีเจตนาที่ดีและตั้งใจทำงาน (The Will to Work) ไตแก่การอยากที่จะทำงานร่วมกัน มีความภักดีและซื่อตรงต่อกลุ่ม ยึดมั่นในอุดมการณ์ของกลุ่ม ยอมรับวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ไตร่รวมกำหนดขึ้น

1.2 มีทักษะในการทำงานนั้น (The Skill to Work) เชื่อมั่นในความสามารถของสมาชิกด้วยกัน และพร้อมที่จะช่วยเหลือกันได้

1.3 มีความร่วมมือและประสานกันอย่างดี (Cooperation and Coordination) ไต่แกยัดหญนในบทบาทที่แสดงออก มีการติดต่อสื่อสาร และประสานงานในระหว่างสมาชิกด้วยความยินดีมีความรู้สึกวาทุคคนในกลุ่มมีความสำคัญและยอมรับกัน

1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (Human Relationship) พยายามปรับคานิยมให้กลมกลืน มีความไวเนื้อเชื่อใจกัน พยายามเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลอื่น มีความไวใจที่จะตระหนักถึงความต้องการและความรู้สึกของบุคคลอื่นในกลุ่ม

2. องค์ประกอบทางด้านผู้นำกลุ่ม การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลอื่น พบว่าได้มีการนำเอาหลักปรัชญาการปกครองมาประยุกต์ใช้เพื่อดึงเอาเทคนิคการจูงใจของผู้นำและผู้บริหารที่พึงปฏิบัติต่อบุคลากรในองค์การให้บรรลุเป้าประสงค์

ประกาศรี อังกูล (2542) กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมสรุปได้ดังนี้

1. จำนวนบุคคล (Person) การทำงานเป็นทีมต้องประกอบด้วยบุคคลจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. การมีเป้าหมายร่วมกัน (Common Goal) สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อสนองตอบความต้องการได้อย่างเต็มที่
3. การวางแผนร่วมกัน (Common Plan) ต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานและการประเมิน ผลงานร่วมกันจึงจะทำให้งานสำเร็จลงได้
4. การมีส่วนร่วม (Participation) สมาชิกต้องมีจิตสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง ไม่ใช่เกิดจากการบังคับ
5. การติดต่อสื่อสาร (Communication) การทำงานเป็นทีมจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกด้วยกัน ผู้นำกับสมาชิก การติดต่อสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจ
6. ความผูกพันแน่นแฟ้น (Cohesiveness) สมาชิกที่ทำงานร่วมกันเป็นทีมจะเกิดความรู้สึกผูกพันซึ่งกันและกัน ความรู้สึกเช่นนี้ปรากฏออกมาในรูปของการปกป้องสมาชิกด้วยกันเปิดเผย และมีความจริงใจ
7. การพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependent) การทำงานเป็นทีมต้องมีลักษณะการพึ่งพาอาศัยกัน ร่วมมือกันระหว่างทีมงาน
8. การร่วมมือประสานงานกัน (Coordinating) การทำงานเป็นทีมต้องประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามัคคีรวมแรงรวมใจปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหา มีการแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
9. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Common Benefit) สมาชิกของทีมนำจะทำงานร่วมกันโดยมีเป้าหมายร่วมกันและร่วมมือกันจนกว่างานจะสำเร็จ ความสำเร็จตลอดจนผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นของสมาชิกทุกคน

วราภรณ์ ตระกูลสุชัย (2545) ลักษณะที่สำคัญของทีม มี 4 ประการ ได้แก่

1. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล หมายถึง การที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความเกี่ยวข้องในกิจการของกลุ่ม ตระหนักในความสำคัญของกันและกัน แสดงออกซึ่งการยอมรับ การให้เกียรติกัน สำหรับกลุ่มขนาดใหญ่ มักมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย มากกว่าการติดต่อกันตัวต่อตัว
2. มีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มจะมีส่วนร่วมกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมร่วมกันโดยเฉพาะจุดประสงค์ของสมาชิกกลุ่มที่สอดคล้องกับองค์กร มักจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการทำงานได้ง่าย
3. การมีโครงสร้างของทีม หมายถึง ระบบพฤติกรรมซึ่งเป็นแบบแผนเฉพาะกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่มซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มแบบทางการ (Formal Group) หรือกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) ก็ได้ สมาชิกทุกคนของกลุ่มจะต้องยอมรับ และปฏิบัติตามเป็นอย่างดี สมาชิกกลุ่มย่อย อาจจะมีกฎเกณฑ์แบบไม่เป็นทางการ มีความสนิทสนมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกด้วยกัน
4. สมาชิกมีบทบาทและมีความรู้สึกร่วมกัน การรักษาสภาพที่มั่นคงในแต่ละทีม จะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของกลุ่ม รวมทั้งความรู้ความสามารถของสมาชิก โดยการจัดแบ่งบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบ การกระจายงานกันตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของสมาชิก

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ & คณะ (2545) ได้จำแนกขั้นตอนการพัฒนาของแต่ละทีม โดยพิจารณาจากช่วงเวลาต่าง ๆ ในวงจรชีวิตโดยรวม 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การก่อตัว (Forming) เป็นขั้นตอนเริ่มต้นของการก่อตั้งทีม โดยการรวมบุคคลต่าง ๆ เขามาเป็นสมาชิกในทีม การก่อตัวจะเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้สมาชิกทำความรู้จัก และคุ้นเคยกัน การสื่อสารระหว่างกันเป็นสิ่งจำเป็น อย่างไรก็ตามในขั้นต้นของการก่อตัวของทีมอาจเกิดการคัดค้านและต่อต้านความคิดของกลุ่ม หรือคตินี้เกิดจากความแตกต่างของบุคลิกภาพ และการปรับตัวเข้ากับกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างปฏิสัมพันธ์ (Storming) ถึงแม้สมาชิกจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มแล้ว แต่ความแตกต่างของแต่ละบุคคลจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจ ความขัดแย้ง การโต้เถียง และเกิดการแข็งขันเพื่อแย่งชิงสถานะ บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบในทีม ซึ่งจะออกมาในรูปของการถกเถียง การขังจูง และการสร้างมิตรภาพโดยสมาชิกที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นในทีมงาน อาจลดบทบาทลงและถอนตัวออกจากกลุ่ม ทีมงานที่ประสบความสำเร็จจะมีพัฒนาการผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ไปยังขั้นตอนถัดไปได้อย่างสร้างสรรค์ สมาชิกต่างเปิดใจที่จะเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างสอดคล้อง ส่งเสริมกัน ในขณะที่ทีมที่ล้มเหลวจะทำให้สมาชิกเกิดความขัดแย้ง ซึ่งจะส่งผลให้มีปัญหาต่อเนื่องในการทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างบรรทัดฐาน (Norming) โดยสมาชิกจะร่วมกันกำหนดกฎเกณฑ์บรรทัดฐาน บทบาท และระเบียบวิธีปฏิบัติระหว่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นไปอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ โดยที่สมาชิกจะต้องมีการประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการทำงานและเติบโตของทีม โดยมุ่งสร้างผลงานให้บรรลุเป้าหมายของทีมโดยสมาชิกจะต้องเปลี่ยนแปลงความสนใจส่วนตัวมาสู่การสนับสนุนและความสนใจร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเป็นเอกภาพ การประสานพลังและการทำงานให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงาน (Performing) สมาชิกในทีมต่างมีความเข้าใจ ผูกพัน และสามัคคีระหว่างกัน โดยสมาชิกจะไม่แสดงเพียงความสนใจในการทำงานของตนเอง และทีมงานให้ดีเท่านั้น แต่จะให้ความสนใจกับความต้องการหรือปัญหาส่วนตัวของสมาชิกคนอื่น โดยพยายามทำความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ซึ่งความเป้นอันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกในทีม จะช่วยให้ในทีมมีบรรยากาศในการทำงานที่ดีผลงานก้าวหน้า และทำให้การปฏิบัติงานของทีมมีผลิตภาพสูงมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การแยกตัว (Separating) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในวงจรชีวิตของทีม ซึ่งเกิดขึ้นก่อนที่ทีมงานจะแยกย้ายกันไปปฏิบัติงานหรือใช้ชีวิตตามทางของตน หลัจากที่ทีมงานประสบความสำเร็จในเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งสมาชิกแต่ละทีมจะต้องตระหนักถึงการแยกตัวและมีการวางแผนสำหรับกิจกรรมที่กำลังจะจบลง เพื่อสมาชิกจะแยกย้ายกลับไปปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบเดิมที่เคยทำมา หรือเขารวมเป็นสมาชิกของทีมงานในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ต่อไป

หากกล่าวโดยสรุป ในการวิจัยนี้ พฤติกรรมของทีมจะเป็นองค์ประกอบหลักอย่างหนึ่งสำหรับความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน ข้อพิจารณาในด้านพฤติกรรมแสดงออกของสมาชิกทีมที่สามารถสะท้อน “ความเป็นทีม” ประกอบด้วย การแสดงตัว (Identity) การยึดเกาะระหว่างสมาชิก (Cohesion) การกระตุ้นการทำงาน (Facilitate) ความเป็นเพื่อน (Friendship) และความยืดหยุ่น (Flexibility)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องด้วยการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” เป็นงานวิจัยไม่มีงานวิจัยก่อนหน้าดำเนินการมาก่อนอย่างตรงตามชื่องานข้างต้น ดังนั้นในการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในและต่างประเทศ จึงเป็นงานวิจัยที่มีลักษณะบางส่วนใกล้เคียงกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ตาราง 3 สรุปการทบทวนวรรณกรรมประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย/ พ.ศ.ที่ตีพิมพ์	ชื่อเรื่องงานวิจัย	ข้อสรุปจากการวิจัย
(ณัฐธิดา ศิริรัตน์, 2551)	การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมสำหรับบุคลากรทางการศึกษา	การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการใช้และรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนว่า องค์ประกอบของรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ฐานข้อมูลบนเครือข่าย ทีมเรียนรู้บนเครือข่าย เครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญบนเครือข่าย และเทคโนโลยีสนับสนุนการทำงานร่วมกันบนเครือข่าย โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผนและกำหนดทิศทาง การเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การสนับสนุนแหล่งวิทยากร การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลนำผลจากข้อค้นพบไปใช้ การฝึกทักษะในการสืบสวนและการลองผิดลองถูก การทบทวนผลการเรียนรู้และการปรับปรุงแก้ไข และการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้ งานวิจัยฉบับนี้เน้นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมตามแนวคิดของ (Senge, 1991) ส่วนเครือข่ายเน้นที่ประกอบด้วย web board, E-mail, chat, search engine, weblog ขณะที่แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเองอาศัยแนวคิดของ (Chickering, 1964; Skager, 1978) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เน้นแนวคิดของ (Hauser, Wakkary, & Neustaedter) (Andriessen, 2012), (Sharratt & Usoro, 2003) และแนวคิดเทคโนโลยีบนเครือข่ายของ (Bollinger & Smith, 2001) (จิราภรณ์ สุธัมมสภา, 2538; สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546)
(พรณิภา เพชรบุญมี & มนต์ชัย เทียนทอง, 4-5 กันยายน 2555)	กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานภายใต้สภาพแวดล้อมของเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่จัดกลุ่มผู้เรียนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ	การวิจัยนี้มุ่งเน้นการสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานภายใต้สภาพแวดล้อมของเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่จัดกลุ่มผู้เรียนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อนำมาเป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาบทเรียนในรายวิชาการจัดการฐานข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนว่า โมเดลรูปแบบการเรียนการสอนแบบ BL-COL Model ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ส่วน ได้แก่ ผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน เนื้อหา การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการประเมินผลบทเรียน ทั้งนี้ในการวิจัยเน้นการประเมินผลด้วยวิธีการแบบ Kirkpatrick Model ที่เน้นการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เรียน การประเมินการเรียนรู้ การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังเรียนรู้และการประเมินผลลัพธ์ต่อองค์การ

ตาราง 3 (ต่อ)

ผู้วิจัย/ พ.ศ.ที่ตีพิมพ์	ชื่อเรื่องงานวิจัย	ข้อสรุปจากการวิจัย
(สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล, 2553)	การพัฒนาความสามารถในการแก้ ปัญหาและการเรียนรู้เป็นทีมของนิสิตปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่แตกต่างกัน	เป้าหมายคือ พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้เป็นทีมของนิสิตปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ผลคือรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ต่างกัน ไม่ได้มีผลต่อผู้เรียนที่ต่างกลุ่มกัน แต่รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวต้องมี บุคคล เนื้อหา กรณีศึกษา สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผลภายใต้รูปแบบ 3 ขั้นตอนคือ เตรียมความพร้อม ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และการประเมินผล ผู้เรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่างพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้เป็นทีม แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน อาศัยแนวคิดของ (Donaldson & Conrad, 2002) (Rovai & Jordan, 2004) (Harvi Singh & Reed, 2001), (Thorne, 2003b),
(ทิพเนตร ขรรค์ทัฬห, 2554)	การพัฒนาแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อการเรียนรู้รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิตของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏ	พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อการเรียนรู้รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยทำการทดลอง 3 ระยะ พบว่ามี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบฯ วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ผลการทดลองพบว่ารูปแบบฯ ที่พัฒนานั้นมีประสิทธิภาพ มีผลดีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ด้านการนิรนัย ด้านการตีความ และด้านการประเมินข้อโต้แย้ง รวมถึงมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน ด้านการวางแผนการเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนดีขึ้น
(วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556)	ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	การวิจัยนี้มุ่งเน้นเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และศึกษาความคิดเห็นต่อแบบฝึกทักษะการคิดและการเขียนฯ โดยทดลองกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 ผลการวิจัยสะท้อนว่า แบบฝึกทักษะฯ มีผลต่อการเพิ่มความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ฯ แต่ทั้งนี้หลักการหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องหลักใช้แนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยม ของ Skinner เป็นหลัก

ตาราง 3 (ต่อ)

ผู้วิจัย/ พ.ศ.ที่ตีพิมพ์	ชื่อเรื่องงานวิจัย	ข้อสรุปจากการวิจัย
(ณัฐพงษ์ กัญจนฉายา, 2555)	การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามหลักการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอนของนิสิต นักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	การวิจัยนี้ศึกษาสภาพปัญหาในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอนของนิสิต นักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามหลักการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ วิเคราะห์ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน พร้อมเสนอรูปแบบการสอนแบบผสมผสาน ทั้งนี้ดำเนินการกับอาจารย์ 32 คน นิสิตนักศึกษา 438 คน ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ผลการวิจัยเชิงสำรวจพบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสืบค้นข้อมูลจากแหล่งใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการกลุ่มมาช่วยจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนคิดได้หลากหลายมากขึ้น ทั้งนี้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามหลักการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมควรประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ เนื้อหา ผู้เรียน ผู้สอน/ผู้ช่วยสอน เทคโนโลยี และการวัดประเมินผล ภายใต้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นศึกษาเนื้อหาตามวัตถุประสงค์รายวิชา ขั้นการเรียนรู้ตามหลักการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคการคิดนอกกรอบ ขั้นการปฏิบัติและขั้นการประเมินผล
(ไพฑูริย์ กานต์ธัญลักษณ์, 2557)	การพัฒนาแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแก้ปัญหาพร้อมกันและเทคนิคซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู	การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแก้ปัญหาพร้อมกันและเทคนิคซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลสะท้อนว่ารูปแบบการเรียนรู้นี้ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้ภายใต้องค์ประกอบกลุ่ม ประเด็นปัญหา/งาน โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน เนื้อหาหรือแหล่งข้อมูล เทคนิคคิดแบบซินเนคติกส์ เครื่องมือสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ออนไลน์ และการประเมินผล ภายใต้การเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียน การกระตุ้นผู้เรียนกับการกำหนดโครงการ การค้นคว้าแนวคิดในการแก้ปัญหา การค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา และการทบทวนขั้นตอนการค้นหาคำตอบรับ และความคิดสร้างสรรค์ที่วัดด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ด้านภาษา โดยวัด 4 มิติ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ซึ่งพบว่าผู้รับการทดลองมีความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 มิติเพิ่มมากขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 3 (ต่อ)

ผู้วิจัย/ พ.ศ.ที่ตีพิมพ์	ชื่อเรื่องงานวิจัย	ข้อสรุปจากการวิจัย
(วจิรภา อรรถพร & ประกอบ กรณีกิจ, 2557)	การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ ของนิสิตปริญญาบัณฑิต	การวิจัยและพัฒนามีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของ นิสิตปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบคือ ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนารูปแบบ 5 คน และ ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินรูปแบบฯ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บทบาทผู้สอน 2) บทบาทผู้เรียน 3) ระบบจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหาบทเรียน 5) การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 6) การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยี 7) กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ 8) การสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 9) การวัดและ ประเมินผล รูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ฯ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นศึกษาค้นคว้า 2) ชั้นเชื่อมโยงปัญหา 3) ชั้นระดมสมอง 4) ชั้นสังเกตการณ์ และ 5) ชั้นสะท้อนคิด
(Delialioglu & Yildirim, 2007)	Students 'Perceptions on Effective Dimensions of Interactive Learning in a Blended Learning Environment	การวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาการรับรู้ของผู้เรียนในประเทศตุรกี ต่อ interactive learning โดยทำการทดลองเป็นเวลา 14 สัปดาห์กับ ผู้เรียน 25 คน มีเครื่องมือสำคัญคือ คอมพิวเตอร์ เครือข่ายและการสื่อสาร ผลการวิจัยสะท้อนว่า การจะเรียนรู้ได้ดีต้องอาศัยความสามารถทางสติปัญญา (metacognition) ของผู้เรียนผสมร่วมกับคอมพิวเตอร์เครือข่ายและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่เน้นการสร้างความร่วมมือ ผ่านการตั้งใจของผู้สอนและการตระหนักในตนเองของผู้เรียน ทั้งนี้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตถือว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทมากที่สุดต่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนสมัยใหม่

จากงานวิจัยในประเทศไทยข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การวิจัยและพัฒนา ที่มุ่งเน้น “การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ไม่มีนักวิจัยคนใดดำเนินการวิจัยในลักษณะดังกล่าวและไม่มีงานวิจัยที่พิจารณาผลจากการเรียนรู้เชิงลึก ก็กับการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน ส่วนใหญ่เป็นในลักษณะของการดำเนินการตามกรอบแนวคิดทฤษฎีต่างประเทศเป็นหลักในลักษณะยืนยันเชิงแนวคิดหรือทฤษฎี (Confirmatory Research/ Study) และมุ่งเน้นคำตอบเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนหรือการเรียนรู้เป็นหลัก แต่สำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้น

ให้เห็นทั้งในรูปแบบการสอน กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และผลที่เกิดกับผู้เรียนในเชิงทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกัน

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศ มุ่งเน้นการพิจารณาที่ละคู่ตัวแปร กล่าวคือ การเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกกับการทำงานร่วมกัน เป็นต้น

ดังนั้นในการทบทวนวรรณกรรมประเภทงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงสำหรับงานวิจัยนี้ ที่เป็นงานวิจัยต่างประเทศจึงไม่ปรากฏ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้กำหนดระยะเวลาการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบ สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาจาก หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถอธิบายขั้นตอนย่อยดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
2. สัมภาษณ์ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ
3. การวิเคราะห์สังเคราะห์ เอกสารหลักการทฤษฎี ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ถึงขั้นตอน และองค์ประกอบวิธีการสอนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก
4. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนการสอนแบบผสมผสาน และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนการสอนแบบผสมผสาน และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ในระดับอุดมศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อนำมาพัฒนาร่างโมเดลฯ

ระยะที่ 2 การสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (ที่สะท้อนผ่านการวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความคิดเห็นของผู้สอน (อาจารย์) และผู้เรียน (นักศึกษา) ที่มีต่อโมเดลฯ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาและทดลองใช้โมเดลฯ สามารถอธิบายขั้นตอนย่อยดังนี้

1. เก็บข้อมูลโดยการสำรวจ ระดับสภาพปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และระดับความต้องการในการแก้ปัญหาเพื่อนำมาสกัดสร้างโมเดล
2. การจัดทำร่างโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. การตรวจสอบร่างโมเดลฯ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)
4. การประเมินและการปรับปรุงร่างโมเดลฯโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการคิด เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างโมเดลฯ รวมทั้งการประเมินคุณภาพของเครื่องมือวัดทักษะทั้ง 3 ฉบับและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อร่างโมเดลฯ จำนวน 1 ฉบับ โดยผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง (ตามรายละเอียดข้างต้น) มาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ซึ่งวิเคราะห์ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเที่ยงรายข้อ (reliability)
5. พัฒนาร่างโมเดลฯ สู่การเป็นโมเดลฯ เพื่อนำไปใช้สำหรับการทดลองในระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” สามารถอธิบายขั้นตอนโดยย่อได้ดังนี้

ในระยะนี้จะมีการทดลองใช้โมเดลฯ และศึกษาผลการทดลองใช้โมเดลฯ จากนั้นวัดผลการทดลองผ่านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน รวมถึงการสอบถามระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโมเดลฯ

ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ผลการใช้โมเดลฯ ซึ่งเน้นที่ เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นหลัก เพื่อรับรองและเสนอโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ทั้งนี้ผู้วิจัยนำผลจากการทดลองโมเดลฯ ในระยะที่ 3 มาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ อีกครั้งหนึ่ง และนำผลที่ได้ มาพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ในรายละเอียดก่อนทำการสรุปผลการวิจัยต่อไป

ระยะที่ 1

การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบ สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน (ผ่านการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของแบบสอบถาม

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัยในระยะที่ 1 ประกอบด้วย ได้แก่ กลุ่มหลักที่เป็นอาจารย์ หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน และกลุ่มนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร (English for Communication)

กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยในระยะที่ 1 ประกอบด้วย กลุ่มหลักที่เป็นอาจารย์ หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน ที่ยินยอมให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ 4 ท่าน เรียกว่าผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อภิบาลศรี อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.รสริน พิมลบรรยงก์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาบุคลากรและวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต สิทธิธิตกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชสรุา บุญแสน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตสุรินทร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จุดเน้นของเครื่องมือคือ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นองค์ประกอบสำหรับ แบบสำรวจเพื่อพัฒนาสู่ “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” (ซึ่งต่อจากนี้เป็นต้นไปผู้วิจัยจะใช้คำว่า โมเดลฯ เป็นหลักตลอดการวิจัย) เครื่องมื่อดังกล่าวได้แก่ แบบสัมภาษณ์ อาจารย์ หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาเชิงลึกด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน และสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในขั้นตอนนี้ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก จากเอกสารและงานวิจัย
2. การวิเคราะห์สังเคราะห์ เอกสารหลักการทฤษฎี ถึงขั้นตอน และองค์ประกอบวิธีการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก
3. การศึกษาวิธีการสร้างประเด็นคำถามจากเอกสาร บทความ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
4. การร่างเค้าโครงคำถามหรือแนวประเด็นคำถาม และสร้างคำถามให้ตรงกับวัตถุประสงค์
5. การกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ด้านการเรียนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้านวิธีสอน ด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน และขั้นตอน องค์ประกอบ ในการนำไปจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยกำหนดรูปแบบคำถามแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้มีการตอบหรือให้สัมภาษณ์

อย่างละเอียด ครบถ้วน ส่วนการกำหนดประเด็นคำถามสำหรับแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ดำเนินการในรูปแบบข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นมาตรวัด 6 ระดับ ที่แสดงดังนี้

คะแนน 6	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนน 5	หมายถึง	มาก
คะแนน 4	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	น้อยที่สุด

และการแปลความหมายคะแนน ดังนี้

คะแนน 6.00 - 5.51	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนน 5.50 - 4.51	หมายถึง	มาก
คะแนน 4.50 - 3.51	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
คะแนน 3.50 - 2.51	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
คะแนน 2.50 - 1.51	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1.50 - 1.00	หมายถึง	น้อยที่สุด

6. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์อาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาเชิงลึกด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน

7. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นฯ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อดำเนินการประเมินรายละเอียดที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านวิธีสอน ด้านเนื้อหา เพื่อให้ได้ขั้นตอน และองค์ประกอบ ในการนำไปจัดการเรียนการสอนด้านการเรียนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อขอคำแนะนำ และดำเนินการปรับปรุง แก้ไข

8. นำแบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน เกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ปัญหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ขอเรียกว่าผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 ได้แก่

8.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต เกตุกระทุม รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

8.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษรา บุญแสน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

8.3 อาจารย์จิรพรรณ ขจรจิตต์จรัส มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

8.4 อาจารย์วารุณี สุรโยธี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

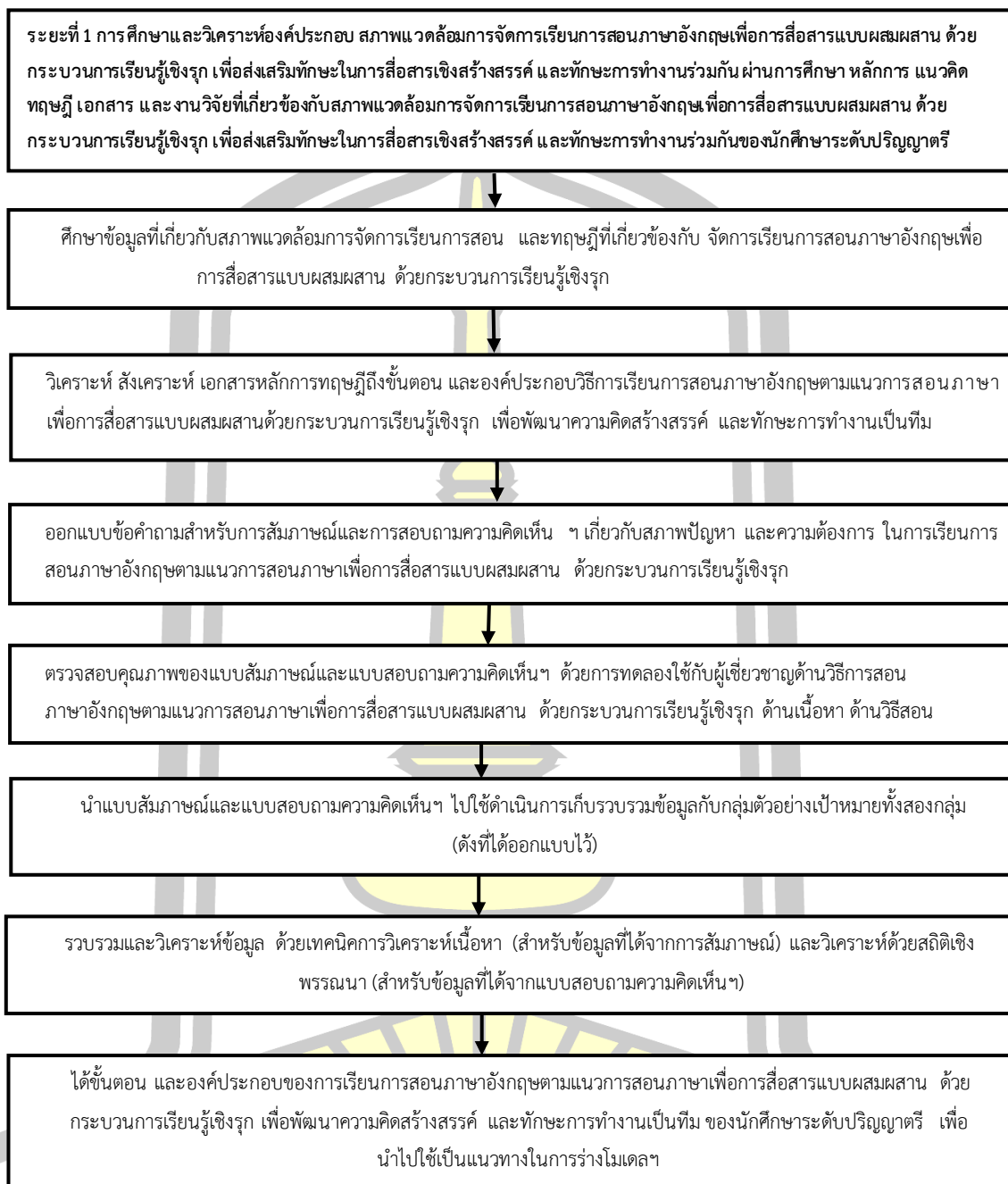
8.5 ดร. พิสุทธิพงศ์ เอ็นดู มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขต สุรินทร์ พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับจากกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ตรวจสอบคุณภาพและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปจึงจะถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และปรับแก้ไข เสนออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วสร้างเป็นแบบสอบถาม ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.06 – 1.00 พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับจากกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับและรายด้าน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.912

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในระยะที่ 1

1. ติดต่อประสานงานส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ
2. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็น ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพฯ
3. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสถาบันอุดมศึกษาที่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน ที่ยินยอมให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จังหวัดที่มีปริมาณนักศึกษา/นิสิตระดับปริญญาตรีสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจังหวัดดังกล่าวคือ จังหวัดนครราชสีมา รวมจำนวนอาจารย์ นักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา
4. ดำเนินการนัดหมายสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นฯ
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากอาจารย์ นักวิชาการ มาวิเคราะห์เพื่อนำมาสู่การสร้างแบบสำรวจเพื่อพัฒนาในการออกแบบโมเดลฯ และเครื่องมือวัดทักษะ 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน แบบวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน รวมทั้งแบบประเมินโมเดลฯ อีก 1 ฉบับ (รวมทั้งมีการสังเคราะห์ร่วมกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ที่จะนำมาพัฒนาโมเดลฯ ร่วมด้วย)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากข้อมูลที่ตรงกัน และเรียบเรียงสรุปประเด็นต่างๆ นำเสนอในลักษณะคำบรรยาย สำหรับในขั้นตอนนี้เป้าหมายหลักอยู่ที่การได้มาซึ่ง ขั้นตอน และองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามต่อไป

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการศึกษาสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน และข้อมูลพื้นฐาน

ระยะที่ 2

การสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่สะท้อนผ่านการวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความคิดเห็นของผู้สอน (อาจารย์) และผู้เรียน (นักศึกษา) ที่มีต่อโมเดลฯ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาและทดลองใช้โมเดลฯ สามารถอธิบายขั้นตอนย่อย ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำร่างโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในระยะที่ 2 ประกอบด้วย 3 กลุ่มหลักคือ

กลุ่มหลักที่ 1 สำหรับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเครื่องมือทั้งที่มีลักษณะเป็นแบบวัดทักษะ จำนวน 3 ฉบับได้แก่ แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ แบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน โดยผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต เกตุกระทุ่ม รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชสรุ บุญแสน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
3. อาจารย์จิรพรรณ ขจรจิตต์จรัส มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
4. อาจารย์วารุณี สุรโยธี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
5. ดร. พิสุทธิพงศ์ เอ็นดู มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

กลุ่มหลักที่ 2 แบบประเมิน ความสอดคล้องขององค์ประกอบเพื่อพัฒนาสู่การสร้างโมเดลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 3 ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อภิบาลศรี อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.รสริน พิมลบรรยงก์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาบุคลากรและวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต สิทธิธิตกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต เกตุกระท่อม รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชสรา บุญแสน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
วิทยาเขตสุรินทร์

6. อาจารย์จิรพรรณ ขจรจิตต์จรัส มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

7. อาจารย์วารุณี สุรโยธี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กลุ่มหลักที่ 3 เป็นการประเมินร่างโมเดลด้วยกระบวนการ connoisseurship
โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิ ในการประเมินร่างโมเดลประเมิน ร่างโมเดล ที่สร้างขึ้น โดย
ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 4 จำนวน 9 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)
ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ อิศรปรีดา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม

4. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อภิบาลศรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครราชสีมา

5. รองศาสตราจารย์ ดร.รสริน พิมลบรรยงก์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาบุคลากร

และวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต สีทธิธิติกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต เกตุกระท่อม รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

8. ดร พิสุทธิ์ พงศ์ เอ็นดู มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขต

สุรินทร์

9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชสรา บุญแสน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

วิทยาเขตสุรินทร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ร่าง “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการ
สื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ซึ่งมีขั้นตอนการ
ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นฯ จากระยะที่ 1
ในแต่ละด้าน คือ ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบ

ผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และข้อมูลความคิดเห็นของ นักศึกษามาสรุป และดำเนินการออกแบบร่างโมเดลฯ

2. ออกแบบและกำหนดสร้าง ร่างโมเดลฯ ด้วยการนำองค์ประกอบและระยะที่ได้ จากการวิเคราะห์ในระยะที่ 1 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และ ความคิดเห็นของนักศึกษา มาจัดสร้างเป็นร่างโมเดลฯ ดังนี้

2.1 การกำหนด ขั้นตอนและองค์ประกอบของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยที่

2.1.1 ผู้สอน เป็นผู้ฝึก (Coach) ผู้ชี้แนะ หรือที่ปรึกษา เป็นผู้สนับสนุนและ เสริมแรง ด้านสื่ออุปกรณ์ หรือให้คำแนะนำช่วยเหลือ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนการสอนที่ผู้สอนได้จัดไว้ให้ เป็นผู้จัดรายวิชา ชี้แจงทำความเข้าใจในภาพรวมของกิจกรรมต่างๆ จัดทำเนื้อหา แบ่งกลุ่มผู้เรียน ออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน วางแผนการ จัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการคิด อย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

2.1.2 ผู้เรียน เป็น “ผู้แสวงหา” (Researcher) ผู้เรียนจะไม่เป็นผู้เรียน ที่คอยแต่รับการสอน แต่จะมีบทบาทเป็นผู้ศึกษา ผู้ค้นคว้า แสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ และใช้องค์ความรู้นั้นๆ ด้วยตนเองในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วย กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบ เพราะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามกิจกรรมที่กำหนด

2.1.3 เทคโนโลยี คือ เทคโนโลยีที่สามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารและส่งงาน ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย นำมาใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษา เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และ ทักษะการทำงานเป็นทีม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.1.4 สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (การเรียนการสอน ในชั้นเรียน ออนไลน์) มุ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มียุทธวิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้เอง ทั้งกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มและกิจกรรมการเรียนส่วนบุคคล เป็นวิธีการเรียนที่ต้องการให้เกิดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการผสมผสานระหว่าง การเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) กับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online)

เป็นการผสมผสานระบบการเรียนรู้ (Learning Systems) ที่หลากหลายเข้าด้วยกัน โดยที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ทั้งในเวลาเดียวกันและต่างเวลากัน

2.2 การกำหนดการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

2.2.1 สภาพแวดล้อมในห้องเรียนปกติ เป็นสภาพแวดล้อมทางการเรียนในชั้นเรียน จัดที่นั่งแบบเข้ากลุ่ม สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง เป็นบรรยากาศที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นในทีม

2.2.2 สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ร่วมกันผ่านสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เรียนสามารถติดต่อกับผู้สอนและผู้เรียนอื่นๆ ได้อย่างสะดวก โดยไม่ต้องเดินทางมาที่สถาบัน เพราะว่าบทเรียนสามารถเรียนได้อย่างสมบูรณ์แบบผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ทั้งในเวลาเดียวกันและต่างเวลากัน โดยที่ผู้เรียนแต่ละคน อยู่กันคนละสถานที่ ก็สามารถสื่อสารกันได้โดยไม่ต้องเห็นหน้ากัน มีการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มๆ โดยมีการสื่อสาร 2 ลักษณะ คือ สื่อสารแบบประสานเวลา (Synchronous) เป็นการสื่อสารที่ผู้เรียนจะต้องออนไลน์ในเวลาเดียวกัน จึงจะสื่อสารกันได้ การสื่อสารมีหลายแบบ ได้แก่ การสนทนาสด การใช้กระดานอิเล็กทรอนิกส์ และอีกลักษณะหนึ่งเป็นการสื่อสารในลักษณะที่ไม่ประสานเวลา (Asynchronous) เป็นการสื่อสารแบบไม่ต้องออนไลน์ในเวลาเดียวกัน ได้แก่ การใช้กระดานข่าว (Web Board) เป็นต้น

2.3 ขั้นตอนของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.3.1 กระบวนการ คือ การดำเนินการขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานเป็นทีม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อันประกอบด้วย ชั้นปฐมนิเทศ ชั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และชั้นการประเมินผล

2.3.1.1 ชั้นปฐมนิเทศ (F2F) เป็นชั้นที่จัดเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอน โดยมีการปฐมนิเทศแนะนำวิธีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งเตรียมผู้เรียนในวิธีการเรียนรู้ การแบ่งบทบาทหน้าที่ กระบวนการกลุ่ม การทำแบบทดสอบก่อนเรียน

1) ผู้สอนแจกและอธิบายประมวลรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2) ผู้สอนชี้แจงและแนะนำเกี่ยวกับระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) แนะนำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก การส่งงาน การตรวจงาน และการประเมินผล

3) ผู้สอนสาธิตการใช้งานระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

4) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการจัดกลุ่มผู้เรียน: ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ตามความสนใจของผู้เรียน ตั้งชื่อกลุ่ม กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม เลือกประธานกลุ่ม และเลือกเลขานุการกลุ่มการประเมินผลก่อนเรียน: ก่อนการเรียนจะมีการวัดและประเมินผลก่อนเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงระดับความสามารถในคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม โดยใช้แบบทดสอบดังนี้ 1) ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียน และ 2) ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดการทำงานเป็นทีม ก่อนเรียน

2.3.1.2 ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน (F2F+Online)

มี 7 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนร่วมกันศึกษากิจกรรม (F2F) มีกระบวนการ ดังนี้

1. ผู้สอนจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องตามหน่วยการเรียนรู้ 2. ผู้สอนบรรยายเนื้อหา (บรรยายโดยใช้ Slide เนื้อหาด้วยโปรแกรม Power Point หรือ วิดีโอ) 3. ผู้สอนเป็นผู้นำในการอภิปรายโดยการตั้งคำถามนำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงทิศทางในการศึกษาจากกิจกรรม 4. ภายหลังสิ้นสุดการบรรยาย เนื้อหาผู้เรียนแต่ละกลุ่มเข้าไปศึกษากิจกรรมในใบงานกิจกรรมที่ผู้สอนได้จัดไว้ให้ 5. ผู้เรียนอ่านทำความเข้าใจกับเนื้อหา ในกิจกรรมและช่วยกัน ระบุนิยามหรือ อุปสรรค ที่เป็นประเด็นหลักๆ ในกิจกรรม 6. หัวหน้าทีมรวบรวมความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มที่ช่วยกันเขียนความสัมพันธ์ หรือ อธิบายถึงเหตุการณ์ต่างๆ ในกิจกรรมแบบบรรยาย สั้น ๆ ในใบงานกิจกรรม 7. ผู้เรียนแต่ละทีม ออกมานำเสนอใบงานกิจกรรมในชั้นเรียน

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนร่วมกันวินิจฉัยปัญหาโดยการระดมสมอง

(online) มีกระบวนการ 1. ผู้สอนถามคำถามเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ 2. ผู้สอน จัดหาแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหาที่ผู้สอนได้จัดไว้ให้ในระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน 3. ผู้เรียนร่วมกันวินิจฉัยปัญหาและช่วยกันระดมสมองจากกิจกรรมโดยให้สมาชิกกลุ่มเสนอความคิดเห็นร่วมกันในห้องสนทนากลุ่มย่อยบน ระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน 4. ผู้เรียนวิเคราะห์ถึงที่มาหรือต้นเหตุที่แท้จริงของปัญหา และบอกได้ว่าอะไรคือสาเหตุที่สำคัญของปัญหา จากกิจกรรม 5. ผู้เรียน ระบุนิยามอุปสรรคที่เกิดขึ้น จากกิจกรรม หรือส่งผลกระทบต่อต่างๆ ของปัญหา 6. ผู้เรียน พิจารณาความสัมพันธ์ของปัญหาต่างๆ แล้วจึงจัดลำดับความสำคัญของปัญหาจากกิจกรรมและหา

วิธีการวางแผนการ แก้ปัญหาร่วมกัน 7. ผู้เรียนปรึกษาหารือร่วมกันภายในกลุ่มและร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยหัวหน้าทีมสร้างบรรยากาศของการทำงานมีความเป็นกันเอง อบอุ่น มีความกระตือรือร้น ระดมความคิดจากหลายๆ คน เพื่อคิดหา สาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง เหมาะสม และได้ผลดี โดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินว่าความคิดใครดีหรือไม่ดี ถ้าใครคิดหา วิธีอะไรได้ ต้องกล้าพูดออกมา จะนำความคิดของคนอื่นมาผสมผสาน กับความคิดของตน เพื่อสร้างเป็นความคิดใหม่ 8. หัวหน้าทีมรวบรวมความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มแล้วส่งคำตอบของ ทีมในเว็บบอร์ด

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาร่วมกัน

(online) มีกระบวนการ ดังนี้ 1. ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการหาวิธีการแก้ปัญหอย่างหลากหลาย ซึ่งอาจมีการทดลอง ค้นคว้า ตรวจสอบ และหาเหตุผลจากการเลือก แนวทางการแก้ปัญหา เป็นการค้นหาทางเลือกและแนวทางปฏิบัติที่ดี ที่สุด เพื่อนำไปสู่ข้อสรุป 2. ผู้เรียนร่วมกันตัดสินใจโดยผ่านกระบวนการคิด พิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์แล้วค่อยตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด 3. ผู้เรียนจัดลำดับความสำคัญของวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น เรียงลำดับวิธีการแก้ปัญหาก่อน-หลัง ตามสถานการณ์ว่าวิธีไหน เหมาะสมที่สุด และสำคัญที่สุด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาทางเลือกต่อไป 4. ผู้เรียนพิจารณาทางเลือกที่เป็น กลยุทธ์หลักๆ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหให้บรรลุเป้าหมาย 5. ผู้เรียนร่วมกันสรุปผลของกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมจากกิจกรรม และสามารถนำไปปฏิบัติและทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ 6. ผู้เรียนบันทึกผลประเด็นปัญหา นั้นๆ ร่วมกัน และหัวหน้าทีมรวบรวมความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มแล้วส่งคำตอบในเว็บบอร์ด

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้/เปลี่ยนแปลงความรู้

(online) ดังนี้ 1. ผู้สอนให้ความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับผู้เรียนผ่านเครื่องมือสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต 2. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้จาก การสังเกต และการบันทึกผล ในระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน 3. ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันผ่านเครื่องมือสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต 4. ผู้สอนแนะนำแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง เช่น e-book วีดิโอ ฯลฯ 5. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อหาเหตุผลต่างๆ ในการกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจกับปัญหาร่วมกัน จะต้องใช้ความคิด อย่างเต็มที่ เพื่อหาวิธีที่มีความแตกต่างและหลากหลาย ควรจะวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงเสียก่อน แล้วพยายามหาวิธีแก้ไขไว้มากๆ 6. ผู้เรียนในกลุ่มและผู้เรียนต่างกลุ่ม หารือปรึกษาหารือกันเพื่อค้นหาวิธีการที่ช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเป็นการระดมสมอง เพื่อกำหนดแนวคิดต่างๆ ที่หลากหลายในการแก้ปัญห 7. ผู้เรียนร่วมกันค้นหาทางเลือกที่ดีที่สุด ช่วยกันแก้ปัญหา ซึ่งในการแลกเปลี่ยนความรู้กันต้องมีการจดบันทึกข้อมูลว่า ได้ความรู้อะไรจาก การแลกเปลี่ยนความรู้ 8. ผู้เรียนหาคำตอบโดยสมาชิกทุกคนจะต้องเห็นด้วยกับ คำตอบของกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ผู้เรียนประเมินผลทางเลือกและระบุความเป็นไปได้

(online) มี กระบวนการ ดังนี้ 1. ผู้เรียนพิจารณาถึงผลดีผลเสีย ของทางเลือกต่างๆ และความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาจากกิจกรรม 2. ผู้เรียนระบุปัจจัยความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ จากกิจกรรม 3. ผู้เรียนประเมินและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุด โดยให้อธิบายวิธีการแก้ปัญหาให้เชื่อมโยงกับเนื้อหา ในหน่วยการเรียนรู้ 4. ผู้เรียนหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุด 5. ผู้เรียนช่วยกันวิเคราะห์และระบุเป็นประเด็นปัญหานั้นๆ ร่วมกัน เป็นขั้นตอนของการจัดกระทำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเพื่อดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน นำไปสู่ข้อสรุปของแต่ละกลุ่ม 6. ผู้สอนคอยกระตุ้น ดูแลและให้คำแนะนำกับผู้เรียน 7. หัวหน้าทีมรวบรวมความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มแล้วส่งคำตอบในเว็บบอร์ด

ขั้นที่ 6 ผู้เรียนสรุปและรายงานผล (online) มีกระบวนการ ดังนี้

1. ผู้สอนตั้งประเด็นคำถามในเว็บบอร์ดเพื่อให้ผู้เรียนได้ช่วยกันสรุปตามประเด็นคำถาม 2. ผู้สอนดูแลและให้คำแนะนำกับผู้เรียน และตรวจสอบจากที่ผู้เรียนได้สรุปผลในเว็บบอร์ด 3. ผู้สอนประเมินจากการตอบคำถามในเว็บบอร์ด และการบันทึกประชุมกลุ่มย่อย 4. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนเข้าไปศึกษา การแก้ปัญหาของแต่ละกลุ่มที่ได้ สรุปไว้ในเว็บบอร์ดในลักษณะของผังความคิด และแบบความเรียง เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีแนวทางหรือแนวคิดจากการแก้ปัญหาของ แต่ละกลุ่มนั้น นำไปแก้ปัญหาหรือเป็นประโยชน์กับผู้เรียน สามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 5. ผู้เรียนช่วยกันสรุปผลการวิเคราะห์จากการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดของกิจกรรม ให้เพื่อนคนอื่นๆ หรือผู้สอนได้ทราบ ในการทำงานและการแก้ปัญหาภายในกลุ่มเป็นผังความคิด เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดของผู้เรียน 6. หัวหน้าทีมส่งคำตอบไปที่ เว็บบอร์ดเพื่อรายงานผลของการค้นคว้าของกลุ่มตนให้เพื่อนคนอื่น หรือผู้สอนได้ทราบเพื่อเห็นร่องรอยในการเขียน

ขั้นที่ 7 ผู้เรียนนำเสนอผลงานและประเมินผล (F2F) มี

กระบวนการ ดังนี้ 1. ผู้สอนให้หัวหน้าทีมออกมานำเสนองานและสรุปภาพรวมของกลุ่มในชั้นเรียน 2. ผู้สอนทำการประเมินผู้เรียนในการนำเสนอ โดยดูผลงาน หรือชิ้นงานภาพรวมของกลุ่ม และประเมินจากความคิดเห็นของนักศึกษา ใน 3 ด้านดังนี้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 3. ผู้สอนควบคุมชั้นเรียนโดยให้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และคะแนนรายบุคคล 4. หัวหน้าทีมนำเสนอผลงาน หรือชิ้นงานให้เพื่อนในห้องและผู้สอนฟัง 5. สมาชิกในทีมร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาจากกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม 6. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม

2.3.1.3 ขั้นการประเมินผล (F2F) ดังนี้

การประเมินผล เพื่อได้ทราบผลในการพัฒนาด้านต่างๆ ของผู้เรียน คือ การคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานเป็นทีม การประเมินของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการ

เรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน เป็นการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้วิธีการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการผู้เรียนทำ การประเมินผลจากสภาพจริงจะเน้นให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาเป็นผู้ค้นพบ ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งการประเมินจะใช้แบบรูบริกส์ที่มีเกณฑ์คะแนนอย่างชัดเจน ในระหว่างการทำกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กิจกรรม และการประเมินผลก่อนและหลังเรียน เพื่อได้ทราบผลในการพัฒนาด้านต่างๆ ใช้แบบทดสอบ ดังนี้ 1. ทดสอบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ หลังเรียน 2. ทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา หลังเรียน 3. ผู้เรียนทำแบบประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม 4. ผู้เรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

2.4 การสร้างแบบประเมินร่างโมเดลฯการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

2.4.1 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินร่างโมเดลฯการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานเป็นทีม แบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบ

ตอนที่ 3 ขั้นตอนของรูปแบบ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.4.2 สร้างแบบประเมินร่างโมเดลฯเสร็จแล้วนำไปให้ที่ปรึกษาดูตรวจสอบเพื่อขอคำแนะนำ

2.4.3 แก้ไขแบบประเมินร่างโมเดลฯการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และนำไปใช้จริง

2.4.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินร่างการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ไปรับประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้านการคิด ด้านวิธีสอน ด้านเนื้อหา เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

วิธีดำเนินการ

1. นำร่างโมเดลฯ ที่พัฒนาจากระยะที่ 1 ปรึกษาและตรวจสอบกับประธานและกรรมการที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ

2. นำร่างโมเดลฯ ที่พัฒนาและได้รับการตรวจสอบจากประธานและกรรมการที่ปรึกษา ไปประเมินความเหมาะสมของร่างโมเดลฯ และโปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัด กิจกรรม ที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ที่วิเคราะห์ผ่านค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเที่ยงรายข้อ (reliability) จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไข รูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำเครื่องมือวัดทักษะทั้ง 3 ฉบับและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ไปทดสอบใช้ (try out) กับผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง (ตามรายละเอียด ข้างต้น) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ที่วิเคราะห์ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเที่ยงรายข้อ (Reliability)

4. นำข้อมูลจากการทดลองใช้แบบวัดทักษะทั้ง 3 ฉบับ มาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ ข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 ส่วนข้อมูลจากการทดลองใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนมาวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น

5. นำโมเดลฯ และแบบวัดทักษะทั้ง 3 ฉบับ ตลอดจนแบบสอบถามความคิดเห็น นักศึกษา มาพัฒนา ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะต่างๆ จากนั้นพัฒนาสู่การเป็น “โมเดลสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี”

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของข้อมูลที่ได้รับการออกแบบในรูปแบบมาตรวัด 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert's Scale นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ แปลผลการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ (Best & Kahn, 2016) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง โมเดลฯ/ แบบวัดทักษะ/ แบบสอบถาม ความคิดเห็น มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง โมเดลฯ/ แบบวัดทักษะ/ แบบสอบถาม ความคิดเห็นมีความเหมาะสมระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง โมเดลฯ/ แบบวัดทักษะ/ แบบสอบถาม ความคิดเห็นมีความเหมาะสมระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง โมเดลฯ/ แบบวัดทักษะ/ แบบสอบถาม ความคิดเห็นมีความเหมาะสมระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง โมเดลฯ/ แบบวัดทักษะ/ แบบสอบถาม

ความคิดเห็นมีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

ส่วนการตรวจสอบคุณภาพของการร่างโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการ สื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยสร้างแบบ ประเมินร่างโมเดลฯเป็นรายข้อพิจารณาจากค่าความสอดคล้องเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ(Index of Item Objective Congruence: IOC) คำนวณค่าความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ ที่ลงความเห็น ว่าสอดคล้องกันได้ 1 คะแนน ไม่แน่ใจได้ 0 คะแนน ไม่เห็นด้วยกับข้อความได้ -1 คะแนน ส่วนเกณฑ์ การแปลผลพิจารณาจากค่าความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนค่าความ สอดคล้องภายใน ที่พิจารณาจากค่าความเชื่อมั่น (reliability) วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยเกณฑ์การยอมรับคุณภาพด้านความเที่ยง/ความเชื่อมั่น ต้องไม่น้อยกว่า 0.70

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน และองค์ประกอบ การออกแบบการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก การคิด วิธีสอน เนื้อหา ในการ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อ การสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะ การทำงานเป็นทีม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สรุปได้ดังภาพประกอบ 8

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ระยะที่ 2 การสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (ที่สะท้อนผ่านการวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความคิดเห็นของผู้สอน (อาจารย์) และผู้เรียน (นักศึกษา) ที่มีต่อโมเดลฯ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาและทดลองใช้โมเดลฯ

นำผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์และการสอบถามความคิดเห็น จากระยะที่ 1 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านเนื้อหา และด้านการประเมินผล มากำหนดจัดทำร่างโมเดลฯ และโปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสาน รวมทั้งรูปแบบการจัดกิจกรรม รวมทั้งเครื่องมือวัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ แบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน รวมทั้งแบบสอบถามความคิดเห็นนักศึกษา

นำร่างโมเดลฯ รวมทั้งเครื่องมือ (แบบวัดทักษะ และแบบสอบถามความคิดเห็น) ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไปปรึกษาประธานและกรรมการที่ปรึกษา ปรับปรุง พัฒนา และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ออกแบบไว้

นำร่างโมเดลฯ รวมทั้งเครื่องมือทั้งหมดข้างต้น มาวิเคราะห์ค่าคุณภาพทั้งด้านความตรงตามเนื้อหาและด้านความเที่ยง จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไข พัฒนา สู่โมเดลฯ และเครื่องมือสำหรับการวิจัย เพื่อนำไปใช้จริง

ได้โมเดลฯ และเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง สำหรับการนำไปดำเนินการทดลอง

ภาพประกอบ 8 โมเดลฯการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

ระยะที่ 3

การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ในขั้นตอนนี้มีลักษณะเหมือนการทดลองโมเดลกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) ซึ่งในการวิจัย ผู้วิจัยจึงดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา จำนวน 35 คนหรือ 1 ห้องเรียน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ดำเนินการทดลองโมเดล แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (one group pretest-posttest design)

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา R&D (Research and Development) ซึ่งในส่วนของ D: Development ใช้กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (one group pretest-posttest design) ไม่มีกลุ่มควบคุม (control group)

สอบก่อน

O1

ทดลอง

X

สอบหลัง

O2

O1 ผลการทดสอบก่อนการทดลอง

X ทำการทดลอง

O2 ผลการทดสอบหลังการทดลอง

หมายเหตุ การทดสอบกับกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. โปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร)
3. แบบวัดทักษะฯ ซึ่งมี 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการใช้โมเดลฯ ขณะที่ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน พิจารณาผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยกิจกรรม

การสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร)

1.1 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.2 ศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 3 ด้าน ด้านการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และด้านการประเมินผล มากำหนดออกแบบเนื้อหาในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชาศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา มาออกแบบ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

1.3.1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กิจกรรมตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนร่วมกันศึกษากิจกรรม

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนร่วมกันวินิจฉัยปัญหาโดยการระดมสมอง

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้/เปลี่ยนแปลงความรู้

ขั้นที่ 5 ผู้เรียนประเมินผลทางเลือกและระบุความเป็นไปได้

ขั้นที่ 6 ผู้เรียนสรุปและรายงานผล

ขั้นที่ 7 ผู้เรียนนำเสนอผลงานและประเมินผล

1.3.2 ออกแบบเนื้อหาในรายวิชา

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การศึกษา จำนวน 10 แผนฯ ละ 3 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่ 1 การปฐมนิเทศนักศึกษา (F2F) เตรียมความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอน ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กิจกรรม จัดกลุ่ม

ผู้เรียนและทำแบบประเมินก่อนเรียน คือ ทำแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทำแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (F2F)

สัปดาห์ที่ 2 หน่วยที่ 1

สัปดาห์ที่ 4 หน่วยที่ 2

สัปดาห์ที่ 6 หน่วยที่ 3

สัปดาห์ที่ 8 หน่วยที่ 4

ในการดำเนินกิจกรรม จะมีขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป ดังนี้

ขั้นนำ ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหา และผู้สอนตั้งประเด็น

คำถามเพื่อโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน ผู้สอนนำเสนอกิจกรรมหน้าชั้นเรียนและเป็นผู้นำในการอภิปรายโดยการตั้งคำถามนำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงทิศทางในการศึกษากิจกรรม ต่อจากนั้นผู้สอนบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจก่อน

ภายหลังสิ้นสุดการบรรยายเนื้อหาผู้เรียน ทำกิจกรรมขั้นที่ 1 ด้วยการทำงานเป็นทีม ร่วมกันตอบคำถามจากกิจกรรม ในใบงานกิจกรรมทำให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมออนไลน์

ขั้นสรุป ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนมา ร่วมกันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันร่วมกันโดยใช้กิจกรรม (online) ในสัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์ที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้อันร่วมกันด้วยการทำงานเป็นทีม

สัปดาห์ที่ 5 กิจกรรมการเรียนรู้อันร่วมกันด้วยการทำงานเป็นทีม

สัปดาห์ที่ 7 กิจกรรมการเรียนรู้อันร่วมกันด้วยการทำงานเป็นทีม

สัปดาห์ที่ 9 กิจกรรมการเรียนรู้อันร่วมกันด้วยการทำงานเป็นทีม

กิจกรรมขั้นที่ 2 ผู้เรียนร่วมกันวินิจฉัยปัญหาโดยการระดมสมองกิจกรรมขั้นที่ 3 ผู้เรียนสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาาร่วมกัน กิจกรรมขั้นที่ 4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้/เปลี่ยนแปลงความรู้ กิจกรรมขั้นที่ 5 ผู้เรียนประเมินผลทางเลือกและระบุความเป็นไปได้ กิจกรรมขั้นที่ 6 ผู้เรียนสรุปและรายงานผล กิจกรรมส่วนขั้นที่ 7 ผู้เรียนนำเสนอผลงานและประเมินผล (F2F) จะเป็นการนำเสนองานในชั้นเรียนปกติ

สัปดาห์ที่ 10 ขั้นการประเมินผล (F2F) ทำแบบทดสอบทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทำแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน ทำแบบประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบ เพื่อได้ทราบผลในการพัฒนาต่างๆ ของผู้เรียน

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วย กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้กิจกรรมที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และปรับแก้ไข ตามคำแนะนำ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการวิเคราะห์ คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item objective Congruence: IOC) และปรับปรุงเกี่ยวกับรายละเอียดในกระบวนการเรียน การสอนในชั้นต่างๆ ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การตรวจสอบของ ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

เห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
เห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมสอดคล้อง ของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ ศึกษาความต้องการโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียน การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้ เชิงรุก ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ด้านการคิด เพื่อประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสอน ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก กับระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) ในรายวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในชั้นการหาประสิทธิภาพต่อไป

2. ระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน

การศึกษาความต้องการของนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ศึกษาแนวคิด การส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม และขั้นตอนการเรียนการสอนของ ระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบการเรียนการสอนของระบบบริหารการจัดการ เรียนการสอน

2.2 สร้างระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ชั้นวิเคราะห์

วิเคราะห์หลักสูตร โดยหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2552 ดังมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สำนักวิชาศึกษาทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขีดความสามารถสู่ระดับสากล ให้มี ความสามารถในการคิด สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และความสามารถในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้

วิเคราะห์เนื้อหา เนื้อหาในการนำมาจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอน วิเคราะห์ผู้สอน ผู้สอน เป็นผู้ฝึก (Coach) และเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator) ผู้ชี้แนะหรือที่ปรึกษา เป็นผู้จัดรายวิชา ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจในภาพรวมของกิจกรรมต่าง ๆ จัดทำเนื้อหา แบ่งกลุ่ม ผู้เรียน ออกแบบสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน วางแผนการจัดการเรียนการสอน การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้ เชิงรุก

วิเคราะห์ผู้เรียน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบ เพราะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตามกิจกรรมที่กำหนด

วิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐาน ในยุคปัจจุบันได้มีอินเทอร์เน็ตเข้ามาในชีวิตมนุษย์ เราเป็นอย่างมาก นักศึกษาเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว นักศึกษาส่วนมากมีสมาร์ตโฟน และทาง มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลมีระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีระบบที่ดี มีอุปกรณ์การสื่อสาร คือ ไมโครโฟน ลำโพง ฯลฯ จึงเหมาะในการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียน การสอนแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.2 ชั้นออกแบบ

ออกแบบเนื้อหารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการเรียนรู้ เชิงรุก โดยกำหนดรายละเอียดการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในระบบบริหารการจัดการเรียน การสอน

สัปดาห์ที่ 1 การปฐมนิเทศการศึกษา

สัปดาห์ที่ 2 เนื้อหาหน่วยที่ 1

สัปดาห์ที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นทีม

สัปดาห์ที่ 4 เนื้อหาหน่วยที่ 2

สัปดาห์ที่ 5 กิจกรรมการเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นทีม

สัปดาห์ที่ 6 เนื้อหาหน่วยที่ 3

สัปดาห์ที่ 7 กิจกรรมการเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นทีม

สัปดาห์ที่ 8 เนื้อหาหน่วยที่ 4

สัปดาห์ที่ 9 กิจกรรมการเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นทีม

สัปดาห์ที่ 10 ประเมินผลหลังเรียน

ออกแบบส่วนของหน้าจอบริบทหลัก ออกแบบ Sitemap ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ออกแบบทางการสื่อสาร คือ กระดานเสวนา ห้องสนทนา (Chat) เว็บบอร์ด, ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ออกแบบสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยใช้โปรแกรม Microsoft office Power point วิดีโอ ในการนำมาจัดการเรียนการสอน

2.2.3 ชั้นพัฒนา

นำระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งได้เนื้อหาทางการเรียนที่เกี่ยวข้อง และระบบสนับสนุนที่เหมาะสม สำหรับการส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ และทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยได้ทำการประเมิน และตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญด้านบทเรียน และการหาประสิทธิภาพ โดยผู้เรียน

2.2.4 ชั้นการนำไปใช้

ชั้นนี้ผู้วิจัยนำรูปแบบไปใช้ตามการออกแบบการเรียนการสอนในระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลังจากที่ได้ออกแบบและพัฒนาเรียบร้อยแล้วและได้มีการประเมินทุกขั้นตอน เพื่อได้ทราบถึงการพัฒนาทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

2.2.5 ชั้นประเมินผล

ผู้วิจัยทำการประเมินผลรูปแบบตามที่ได้ออกแบบไว้ ทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพการใช้งานของระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในลักษณะแบบประเมิน 5 ระดับ เพื่อนำบทเรียนไปหาประสิทธิภาพต่อไป

2.3 นำระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ และข้อเสนอแนะ

2.4 ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพการใช้ระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Content Validity)

2.5 นำแบบประเมินคุณภาพการใช้งานระบบบริหารการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบคุณภาพของระบบบริหารจัดการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบคุณภาพการใช้งาน ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ในแต่ละข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

3. การหาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) และแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อการฟังพูด หลังจากที่ได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และระบบบริหารจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) ในชั้นเรียนปกติและออนไลน์ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบประเมินคุณภาพเรียบร้อยแล้วจึงได้นำทั้งหมดมาหาประสิทธิภาพของกระบวนการ ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ทดสอบแบบรายบุคคลโดยให้นักศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งประกอบไปด้วย นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในระดับ เก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในด้านภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน และตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนในการเรียนบนระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) สอบถามความเข้าใจ และนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้ได้ตามเกณฑ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง

3.2 ทดลองกลุ่มเล็ก โดยนำบทเรียนบนระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS) ที่ปรับปรุงแล้วในขั้นตอนแรกไปทดลองกับนักศึกษา นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน

ด้วยบทเรียนผ่านเว็บเสมือนจริงทุกประการ เพื่อนำผลที่ได้และสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้ได้ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ

3.3 ทดลองภาคสนาม นำบทเรียนบนระบบจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วจากขั้นที่ 2 ไปใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขในบทเรียนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 เมื่อได้บทเรียนระบบบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้วจึงนำไปทดลองใช้ตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

4.1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้กิจกรรม มีทั้งหมด 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยเกณฑ์การประเมินความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และปรับปรุง

4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item objective Congruence: IOC)

4.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

4.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้ กับกลุ่มประชากร เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ระยะที่ 4

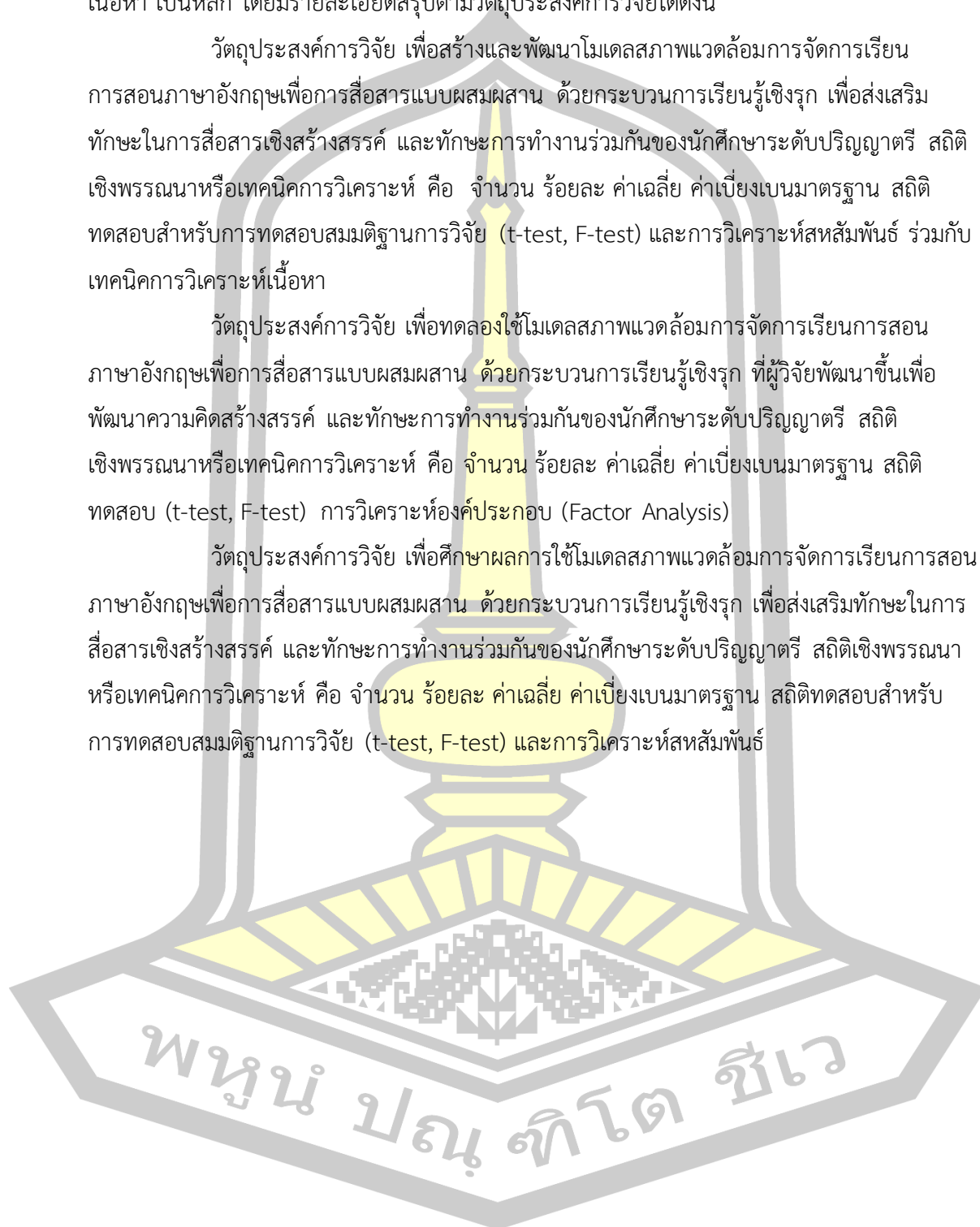
การวิเคราะห์ผลการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ระยะนี้เน้นที่ เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถิติเชิงพรรณนาหรือเทคนิคการวิเคราะห์ คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัย (t-test, F-test) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อทดลองใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถิติเชิงพรรณนาหรือเทคนิคการวิเคราะห์ คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ (t-test, F-test) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาผลการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถิติเชิงพรรณนาหรือเทคนิคการวิเคราะห์ คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัย (t-test, F-test) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่องโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีผู้วิจัยขอแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(ผู้ให้ข้อมูล)/นักศึกษา
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (The Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
Sig	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
E1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ ได้จากคะแนนแต่ละเรื่องรวมกันแล้ว เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ
E2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งหมดเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่
ระยะที่ 1

แสดงผลการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบ สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันแบ่งออกเป็น 3 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำผลการสังเคราะห์ เอกสารหลักการทฤษฎี และผลจากการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอนภาษาอังกฤษ 4 ท่าน ในส่วนของความต้องการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนการสอนแบบผสมผสาน และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยเบื้องต้นอธิบายถึงความต้องการของผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ ถึงด้านวิธีการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนการสอนแบบผสมผสาน และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน ในระดับอุดมศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทำให้ได้องค์ประกอบหลักของความต้องการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

ข้อคำถามประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ
2. สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ
3. สภาพแวดล้อมทางสังคม
4. สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ
5. กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้

แบ่งเป็น

5.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งแบ่งเป็น 4 หัวข้อย่อยประกอบด้วย

- 5.1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
- 5.1.2 เนื้อวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 5.1.3 กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก
- 5.1.4 การเรียนรู้ร่วมกัน

5.2 ด้านกระบวนการแบ่งเป็น 5 หัวข้อย่อยได้แก่

- 5.2.1 การวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดสภาพแวดล้อม
- 5.2.2 การออกแบบสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 5.2.3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 5.2.4 การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 5.2.5 การวัดผลและประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อม

5.3 ด้านผลลัพธ์ แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อย่อยได้แก่

- 5.3.1 ทักษะสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
- 5.3.2 ทักษะการทำงานร่วมกัน
- 5.3.3 เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน

ทั้ง 5 หัวข้อหลัก คือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยให้ช่องตอบความคิดเห็นแบ่งเป็น ระดับปัญหาในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบระดับความต้องการในการแก้ปัญหา

ช่วงที่ 2 สร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำผลของช่วงที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน เกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วย 12 หัวข้อหลักจำนวน 60 ข้อย่อย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาที่พบและความต้องการ ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน จำนวน 60 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามแสดงความคิดเห็น จำนวน 3 ข้อ

ช่วงที่ 3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน เกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ปัญหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ดังแสดงในบทที่ 3 ดังแสดงในตาราง 4

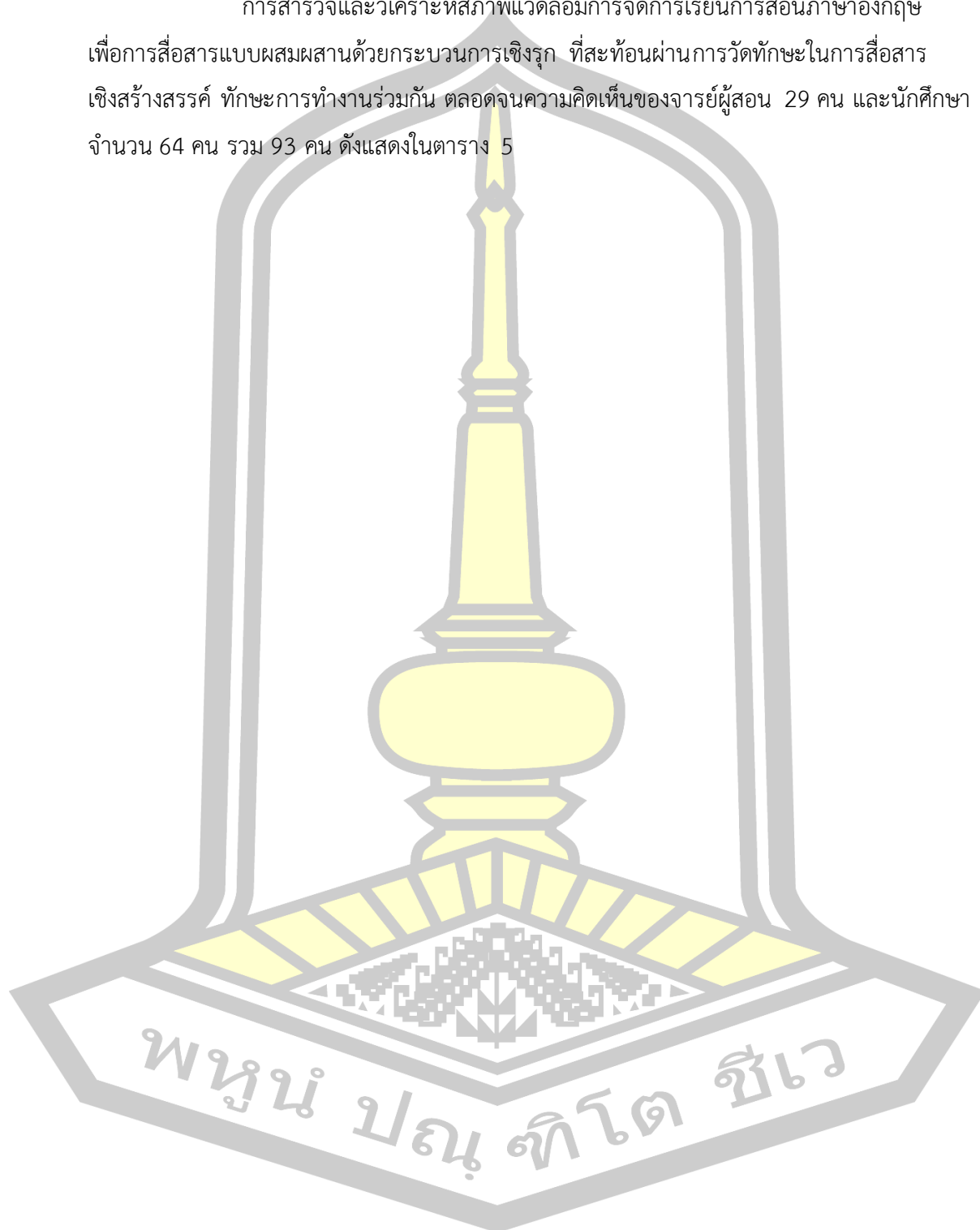
ตาราง 4 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

หัวข้อแบบสอบถาม	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	14	0.929
2. สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ	10	0.933
3. สภาพแวดล้อมทางสังคม	10	0.920
4. สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ	5	0.916
5. กระบวนการจัดการเรียนการสอน	21	0.936
ภาพรวม	60	0.912

จากตาราง 4 พบว่า ทุกหัวข้อแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.916 – 0.936 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.912

ระยะที่ 2

การสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเชิงรุก ที่สะท้อนผ่านการวัดทักษะในการสื่อสาร
เชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความคิดเห็นของจารย์ผู้สอน 29 คน และนักศึกษา
จำนวน 64 คน รวม 93 คน ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน เกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ไขปัญหา

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)												นักศึกษา (64คน)							
	ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ			ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ				
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย	
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment)																				
1. แสงสว่างในห้องเรียน	3.24	0.24	ค่อนข้างน้อย	2.35	1.72	น้อย	5.33	0.25	มาก	2.52	1.54	ค่อนข้างน้อย	2.38	0.31	น้อย	4.93	0.56	มาก		
2. ลักษณะของโต๊ะและเก้าอี้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.24	1.56	ค่อนข้างน้อย	1.93	0.25	น้อย	4.14	0.78	ค่อนข้างมาก	3.41	1.35	ค่อนข้างน้อย	3.17	0.14	ค่อนข้างน้อย	4.90	0.72	มาก		
3. ขนาดกระดานขาว หรือกระดานเขียนกับการใช้งาน	2.03	0.24	น้อย	3.02	1.45	ค่อนข้างน้อย	3.93	0.89	ค่อนข้างมาก	2.62	0.25	ค่อนข้างน้อย	1.90	0.46	น้อย	3.87	0.54	ค่อนข้างมาก		
4. คุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องฉายภาพ	3.86	1.35	ค่อนข้างมาก	1.34	0.56	น้อยที่สุด	4.72	0.52	มาก	4.07	0.98	ค่อนข้างมาก	2.41	0.87	น้อย	4.35	0.67	ค่อนข้างมาก		
5. เครื่องขยายเสียง	3.21	1.47	ค่อนข้างน้อย	2.34	0.86	น้อย	5.24	0.21	มาก	3.45	0.54	ค่อนข้างน้อย	2.36	0.74	น้อย	5.03	0.45	มาก		

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)						นักศึกษา (64คน)											
	ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ			ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
6. เครื่องมือปรับบอกาค่าในห้องเรียน	2.72	0.54	ค่อนข้างน้อย	2.55	1.65	ค่อนข้างน้อย	4.72	0.32	มาก	2.93	0.51	ค่อนข้างน้อย	2.05	0.25	น้อย	4.85	0.22	มาก
7. บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน	3.24	0.87	ค่อนข้างน้อย	4.66	0.35	มาก	5.48	0.35	มาก	3.45	0.58	ค่อนข้างน้อย	4.76	0.65	มาก	5.66	0.95	มากที่สุด
8. อุปกรณ์สำหรับเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจากภายนอกห้องเรียนสำหรับนักศึกษา	4.03	1.25	ค่อนข้างมาก	5.72	1.25	มากที่สุด	5.32	0.65	มาก	4.13	0.29	ค่อนข้างมาก	5.42	0.45	มาก	4.83	0.65	มาก
9. โสตทัศนูปกรณ์กับกรพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	3.25	0.35	ค่อนข้างน้อย	4.95	0.35	มาก	5.46	0.36	มาก	3.65	0.31	ค่อนข้างมาก	4.35	0.32	ค่อนข้างมาก	5.31	0.35	มาก
10. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	2.36	0.65	น้อย	4.65	1.85	มาก	5.45	0.35	มาก	2.66	0.35	ค่อนข้างน้อย	4.93	0.81	มาก	5.35	0.45	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)						นักศึกษา (64คน)											
	ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ		ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ							
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
11. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	3.14	1.54	ค่อนข้างน้อย	3.02	0.78	ค่อนข้างน้อย	4.65	0.25	มาก	3.02	0.63	ค่อนข้างมาก	3.57	0.72	ค่อนข้างมาก	5.65	0.26	มากที่สุด
12. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน	4.25	1.65	ค่อนข้างมาก	3.56	1.32	ค่อนข้างมาก	5.01	0.35	มาก	4.35	0.25	ค่อนข้างมาก	3.31	0.32	ค่อนข้างน้อย	5.35	0.63	มาก
13. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนาทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	3.05	0.25	ค่อนข้างน้อย	4.25	0.65	ค่อนข้างมาก	5.26	0.25	มาก	3.29	0.61	ค่อนข้างน้อย	4.69	0.23	ค่อนข้างมาก	5.36	0.29	มาก
14. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	3.48	1.45	ค่อนข้างน้อย	3.26	0.65	ค่อนข้างน้อย	5.45	0.26	มาก	3.81	0.41	ค่อนข้างมาก	3.96	0.25	ค่อนข้างมาก	5.35	0.24	มาก
เฉลี่ย	3.22	0.56	ค่อนข้างน้อย	3.40	0.55	ค่อนข้างน้อย	5.01	0.21	มาก	3.38	0.40	ค่อนข้างน้อย	3.52	0.24	ค่อนข้างมาก	5.06	0.21	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)												นักศึกษา (64คน)					
	ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความถี่องศา			ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความถี่องศา		
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
15. ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ	3.05	0.54	ค่อนข้างน้อย	2.96	0.54	ค่อนข้างน้อย	5.67	0.45	มากที่สุด	4.05	0.24	ค่อนข้างมาก	5.96	0.34	มากที่สุด	5.87	0.42	(มากที่สุด)
16. ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน	5.67	1.26	มากที่สุด	2.36	0.65	น้อย	5.64	0.85	มากที่สุด	4.36	0.65	ค่อนข้างมาก	5.86	0.65	มากที่สุด	5.74	0.66	มากที่สุด
17. ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน	5.77	0.21	มากที่สุด	2.46	0.85	น้อย	5.73	0.75	มากที่สุด	4.67	0.23	มาก	4.36	0.64	ค่อนข้างมาก	5.84	0.84	มากที่สุด
18. ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน	5.82	0.51	มากที่สุด	2.36	0.87	น้อย	5.23	0.45	มากที่สุด	3.67	0.43	ค่อนข้างมาก	5.36	0.65	มากที่สุด	5.67	0.34	มากที่สุด
19. ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ	3.12	1.31	ค่อนข้างน้อย	2.43	0.45	น้อย	5.33	0.77	มากที่สุด	4.67	0.23	มาก	4.36	0.64	ค่อนข้างมาก	5.84	0.84	มากที่สุด
20. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	2.36	1.65	น้อย	5.36	0.45	มาก	5.69	0.43	มากที่สุด	3.45	0.53	ค่อนข้างน้อย	5.69	0.36	มากที่สุด	5.87	0.36	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)												นักศึกษา (64คน)					
	ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ			ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
21. ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน	4.56	0.36	มาก	2.34	0.54	น้อย	3.54	0.26	ค่อนข้างมาก	4.23	0.65	ค่อนข้างมาก	5.74	0.65	มากที่สุด	5.45	0.14	มาก
22. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	3.26	0.85	ค่อนข้างน้อย	4.25	0.87	ค่อนข้างมาก	4.56	0.98	มาก	4.05	0.65	ค่อนข้างมาก	5.84	0.36	มากที่สุด	4.65	0.43	มาก
23. ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน	3.65	0.56	ค่อนข้างมาก	3.56	1.65	ค่อนข้างมาก	5.69	0.55	มากที่สุด	4.26	0.65	ค่อนข้างมาก	4.54	0.63	มาก	5.26	0.64	มาก
24. ผู้เรียนมีความนิยมที่ต่อการเรียนภาษาอังกฤษ	2.36	1.84	น้อย	3.65	0.64	ค่อนข้างมาก	5.47	0.54	มาก	5.06	0.34	มาก	3.98	0.97	ค่อนข้างมาก	5.03	0.74	มาก
เฉลี่ย	3.96	0.57	ค่อนข้างมาก	3.17	1.45	ค่อนข้างน้อย	5.26	2.44	มาก	4.25	0.19	ค่อนข้างมาก	5.17	0.19	มาก	5.52	2.58	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)										นักศึกษา (64คน)								
	ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ		ระดับสภาพปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ								
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย	
สภาพแวดล้อมทางสังคม Social Environment																			
25. ปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน	5.26	0.54	มาก	4.02	1.54	ค่อนข้างมาก	5.23	0.41	มาก	4.25	0.54	ค่อนข้างมาก	3.04	0.67	ค่อนข้างน้อย	5.02	0.64	มาก	มาก
26. ปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายนอกห้องเรียน	3.15	0.54	ค่อนข้างน้อย	2.92	0.55	ค่อนข้างน้อย	5.61	0.45	มากที่สุด	4.15	0.44	ค่อนข้างมาก	5.26	0.24	มาก	5.17	0.52	มาก	มาก
27. ปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน	5.07	0.16	มาก	2.34	0.65	น้อย	5.43	0.85	มาก	4.32	0.64	ค่อนข้างมาก	5.76	0.25	มากที่สุด	5.44	0.16	มาก	มาก
28. ปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน	5.77	1.21	มากที่สุด	2.46	1.85	น้อย	5.73	0.75	มากที่สุด	4.67	0.23	มาก	4.36	0.64	ค่อนข้างมาก	5.84	0.84	มากที่สุด	มาก
29. ภาวะเบี่ยงข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	5.82	0.51	มากที่สุด	2.36	0.87	น้อย	5.23	0.45	มากที่สุด	3.67	0.43	ค่อนข้างมาก	5.36	0.65	มาก	5.67	0.34	มากที่สุด	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)										นักศึกษา (64คน)							
	ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ			ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
องค์ประกอบ																		
30. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	3.11	0.33	ค่อนข้างน้อย	2.23	0.55	น้อย	5.31	0.87	ค่อนข้างมาก	4.61	0.73	มาก	4.34	0.63	ค่อนข้างมาก	5.82	0.82	มากที่สุด
31. กฎระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	2.36	1.61	น้อย	5.31	0.41	มาก	5.61	0.53	มากที่สุด	3.43	0.23	ค่อนข้างน้อย	5.29	0.35	มาก	5.21	0.22	มาก
32. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	4.56	0.36	มาก	2.34	0.54	น้อย	3.54	0.26	ค่อนข้างมาก	4.23	0.65	ค่อนข้างมาก	5.74	0.65	มากที่สุด	5.45	0.14	มาก
33. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์	3.21	1.85	ค่อนข้างน้อย	4.24	0.77	ค่อนข้างมาก	4.51	0.92	มาก	4.05	0.85	ค่อนข้างมาก	5.81	0.32	มากที่สุด	4.61	0.44	มาก
34. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน	3.21	0.31	ค่อนข้างน้อย	2.24	0.51	น้อย	5.32	0.57	มากที่สุด	5.61	0.33	มากที่สุด	4.24	0.43	ค่อนข้างมาก	5.54	0.22	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.15	0.21	ค่อนข้างมาก	3.05	0.16	ค่อนข้างน้อย	5.15	0.23	มาก	4.30	0.21	ค่อนข้างมาก	4.92	0.18	มาก	5.38	0.26	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)										นักศึกษา (64คน)								
	ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ		ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ								
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย	
สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ Information Environment																			
35. การให้บริการแหล่งข้อมูลแบบออนไลน์ที่ทันสมัย ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม	2.11	1.31	น้อย	4.23	0.55	ค่อนข้างมาก	5.31	0.77	มาก	2.61	0.78	ค่อนข้างน้อย	5.34	0.13	มาก	5.62	0.32	มากที่สุด	มาก
36. การใช้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน	3.61	1.33	ค่อนข้างมาก	4.24	0.43	ค่อนข้างมาก	5.57	0.22	มากที่สุด	5.82	0.51	มากที่สุด	2.36	0.87	น้อย	5.23	0.45	มาก	มาก
37. การกำหนดจุดให้บริการ จุดติดตั้งเครือข่ายไร้สาย เพื่อการเข้าใช้เครือข่ายโดยมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา	2.82	0.51	ค่อนข้างน้อย	5.36	0.82	มาก	5.23	0.41	มาก	2.61	0.31	ค่อนข้างน้อย	4.25	0.41	ค่อนข้างมาก	5.54	0.42	มากที่สุด	มากที่สุด
38. การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือภายนอกห้องเรียน	1.82	1.52	น้อย	4.36	0.81	ค่อนข้างมาก	5.23	0.44	มาก	2.82	0.53	ค่อนข้างน้อย	5.36	0.81	มาก	5.43	0.47	มาก	มาก
39. การจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ	2.61	0.31	ค่อนข้างน้อย	4.21	0.44	ค่อนข้างมาก	5.57	0.21	มากที่สุด	2.42	0.54	น้อย	4.36	0.83	ค่อนข้างมาก	5.73	0.55	มากที่สุด	มากที่สุด
เฉลี่ย	2.59	0.11	ค่อนข้างน้อย	4.48	0.19	ค่อนข้างมาก	5.38	0.23	มาก	3.26	0.17	ค่อนข้างน้อย	4.33	0.33	ค่อนข้างมาก	5.51	0.08	มากที่สุด	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)										นักศึกษา (64คน)							
	ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ		ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ							
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
องค์ประกอบ																		
กระบวนการจัดการเรียนการสอน																		
ด้านปัจจัยนำเข้า																		
40. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน	5.24	1.24	มาก	4.35	0.71	ค่อนข้างมาก	5.33	0.25	มาก	2.52	0.54	ค่อนข้างน้อย	2.38	0.31	น้อย	5.63	0.56	มากที่สุด
41. ผู้สอนบอกถึงความจำเป็นที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารแบบผสมผสาน	3.24	0.56	ค่อนข้างน้อย	4.9	1.25	มาก	4.14	0.78	ค่อนข้างมาก	3.41	1.35	ค่อนข้างน้อย	3.17	2.14	ค่อนข้างน้อย	4.92	0.72	มาก
42. ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน	4.03	1.24	ค่อนข้างมาก	4.02	0.45	ค่อนข้างมาก	5.93	0.89	มากที่สุด	3.62	0.25	ค่อนข้างมาก	5.30	0.46	มาก	3.87	0.54	ค่อนข้างมาก
43. ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนและวิธีการสอน ให้ผู้เรียนทราบ	5.86	0.35	มากที่สุด	2.34	0.56	น้อย	4.72	0.52	มาก	4.07	0.98	ค่อนข้างมาก	4.41	0.87	ค่อนข้างมาก	5.35	0.61	มาก
44. ผู้สอนบอกวิธีการสอนให้กับผู้เรียน	5.21	1.41	มาก	2.34	0.82	น้อย	5.24	0.21	มาก	2.45	0.54	น้อย	5.36	0.74	มาก	5.13	0.45	มาก
เฉลี่ย	4.72	0.13	มาก	3.60	0.22	ค่อนข้างมาก	5.07	0.31	มาก	3.21	0.43	ค่อนข้างน้อย	4.12	0.73	ค่อนข้างมาก	4.98	0.10	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)										นักศึกษา (64คน)							
	ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ		ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการ							
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
กระบวนการจัดการเรียนการสอน																		
ด้านกระบวนการ																		
45. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานได้อย่างเหมาะสม	5.12	1.31	มาก	3.43	0.45	ค่อนข้างน้อย	5.33	0.77	มาก	2.67	0.23	ค่อนข้างน้อย	5.36	0.64	มาก	5.74	0.24	มากที่สุด
46. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์	3.36	1.65	ค่อนข้างน้อย	2.36	0.46	น้อย	5.69	0.41	มากที่สุด	2.45	0.51	น้อย	5.39	0.26	มาก	5.81	0.31	มากที่สุด
47. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน	4.46	0.32	ค่อนข้างมาก	2.74	0.51	ค่อนข้างน้อย	5.54	0.16	มากที่สุด	5.23	0.42	มาก	5.14	0.15	มาก	5.65	0.24	มากที่สุด
48. ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม	5.26	0.75	มาก	3.25	0.55	ค่อนข้างน้อย	4.36	0.78	ค่อนข้างมาก	2.05	0.61	น้อย	5.81	0.26	มากที่สุด	4.85	0.33	มาก
49. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	5.65	1.57	มากที่สุด	3.55	0.55	ค่อนข้างมาก	5.88	0.62	มากที่สุด	2.26	0.35	น้อย	4.51	0.33	มาก	5.16	0.74	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)												นักศึกษา (64คน)					
	ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ			ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
กระบวนการจัดการเรียนการสอน																		
50. กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5.36	0.74	มาก	3.65	0.62	ค่อนข้างมาก	5.77	0.34	มากที่สุด	5.26	0.32	มาก	5.98	0.37	มากที่สุด	5.43	0.72	มาก
51. ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการสื่อสาร	5.05	0.51	มาก	2.92	0.44	ค่อนข้างน้อย	5.47	0.41	มาก	5.05	0.44	มาก	5.77	0.54	มากที่สุด	5.47	0.32	มาก
52. การฝึกฝนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	5.67	0.22	มากที่สุด	2.36	0.61	น้อย	5.74	0.55	มากที่สุด	5.36	0.61	มาก	5.46	0.35	มาก	5.24	0.56	มาก
53. บรรยากาศในการเรียนที่สนุกสนานต่อการเรียนรู้	5.77	0.21	มากที่สุด	2.45	0.81	น้อย	5.71	0.65	มากที่สุด	5.67	0.13	มากที่สุด	4.37	0.44	ค่อนข้างมาก	5.44	0.81	มากที่สุด
54. ผู้สอนให้กำลังใจในการเรียนสม่ำเสมอ	5.82	1.51	มากที่สุด	1.36	0.87	น้อยที่สุด	5.23	0.41	มากที่สุด	3.67	0.43	ค่อนข้างมาก	5.36	0.65	มากที่สุด	5.67	0.31	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.15	0.20	มากที่สุด	2.81	0.15	ค่อนข้างน้อย	5.47	0.20	มากที่สุด	3.97	0.15	มากที่สุด	5.32	0.17	มากที่สุด	5.45	0.23	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)												นักศึกษา (64คน)					
	ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ			ระดับสภาพในปัจจุบัน			ระดับปัญหาที่พบ			ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความหมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความหมาย
ด้านผลลัพธ์																		
55. ความดีในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	3.36	0.65	ค่อนข้างน้อย	3.36	0.45	ค่อนข้างน้อย	5.69	0.43	มากที่สุด	5.45	0.53	มากที่สุด	5.69	0.36	มากที่สุด	5.87	0.36	มากที่สุด
56. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	4.56	0.32	มาก	2.35	0.53	น้อย	3.54	0.21	ค่อนข้างมาก	4.23	0.65	ค่อนข้างมาก	5.74	0.61	มากที่สุด	5.45	0.14	มาก
57. กิจกรรมการวัดประเมินผล	5.26	1.85	มาก	2.25	0.87	น้อย	5.56	0.98	มากที่สุด	5.05	0.65	มากที่สุด	5.84	0.36	มากที่สุด	5.65	0.43	มากที่สุด
58. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล	5.65	0.56	มากที่สุด	2.56	0.65	ค่อนข้างน้อย	5.69	0.57	มากที่สุด	4.26	0.65	มากที่สุด	4.54	0.63	มากที่สุด	5.27	0.63	มากที่สุด
59. การกำหนดเกณฑ์เหมาะสมในการวัดประเมินผล	5.36	1.84	มาก	2.65	0.64	ค่อนข้างน้อย	5.44	0.55	มากที่สุด	2.06	0.34	มากที่สุด	5.98	0.97	มากที่สุด	5.03	0.74	มากที่สุด
60. การใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล	5.38	0.81	มากที่สุด	2.55	0.62	ค่อนข้างน้อย	5.24	0.51	มากที่สุด	2.86	0.32	มากที่สุด	5.92	0.92	มากที่สุด	5.53	0.72	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ (29คน)						นักศึกษา (64คน)												
	ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการฯ		ระดับสภาพในปัจจุบัน		ระดับปัญหาที่พบ		ระดับความต้องการฯ								
	$\bar{X}_1$	s.d.	ความ หมาย	$\bar{X}_2$	s.d.	ความ หมาย	$\bar{X}_3$	s.d.	ความ หมาย	$\bar{X}_4$	s.d.	ความ หมาย	$\bar{X}_5$	s.d.	ความ หมาย	$\bar{X}_6$	s.d.	ความ หมาย	
ด้านผลลัพธ์																			
เฉลี่ย	4.93	0.21	มาก	2.62	0.14	ค่อนข้างน้อย	5.19	0.25	มาก	3.99	0.16	ค่อนข้างมาก	5.62	0.26	มากที่สุด	5.47	0.24	มาก	
เฉลี่ยรวม	4.07	1.24	ค่อนข้างมาก	3.23	1.06	ค่อนข้างน้อย	5.21	0.59	มาก	3.83	0.99	ค่อนข้างมาก	4.66	1.14	มากที่สุด	5.32	0.45	มาก	

- $\bar{X}_1$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยระดับสภาพในปัจจุบันจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ
- $\bar{X}_2$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัญหาพบค่าเฉลี่ยจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ
- $\bar{X}_3$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการการจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ
- $\bar{X}_4$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยระดับสภาพในปัจจุบันจากความคิดเห็นของนักศึกษา
- $\bar{X}_5$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยระดับปัญหาที่พบจากความคิดเห็นของนักศึกษา
- $\bar{X}_6$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการการจากความคิดเห็นของนักศึกษา

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน เกี่ยวกับระดับสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ปัญหา พบว่า

ค่าเฉลี่ยรวมระดับสภาพในปัจจุบันจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมเท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมได้ 1.24 ข้อคิดเห็นย่อยในด้านนี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.82-5.86

ค่าเฉลี่ยรวมระดับสภาพปัญหา พบว่าค่าเฉลี่ยจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมเท่ากับ 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมได้ 1.06 คะแนน ข้อคิดเห็นย่อยในด้านนี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.34 - 5.72

ค่าเฉลี่ยรวมระดับความต้องการจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากคะแนน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมเท่ากับ 5.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมได้ 0.59 ข้อคิดเห็นย่อยใน ด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.54-5.93

ในส่วนของค่าเฉลี่ยรวมระดับสภาพในปัจจุบัน จากความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมเท่ากับ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมได้ 0.99 ข้อคิดเห็นย่อยในด้านนี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.05 - 5.82

ค่าเฉลี่ยรวมระดับปัญหาที่พบจากความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมเท่ากับ 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมได้ 1.14 ข้อคิดเห็นย่อยในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.90 - 5.94

ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการจากความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมเท่ากับ 5.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมได้ 0.45 ข้อคิดเห็นย่อยในด้านนี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.90 - 5.94

ผู้วิจัยได้นำระดับคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ และนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน เกี่ยวกับ สภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และระดับความต้องการในการแก้ปัญหา มาเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาความแตกต่าง ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ภาษาอังกฤษและนักศึกษา

รายการ	กลุ่มตัวอย่าง	n	Mean	s.d.	t	df	sig
สภาพในปัจจุบัน	อาจารย์	29	4.07	1.24	1.31	58	0.09
	นักศึกษา	64	3.83	0.99			
ระดับปัญหาที่พบ	อาจารย์	29	3.23	1.06	1.08	58	0.07
	นักศึกษา	64	4.66	1.14			
ระดับความต้องการ	อาจารย์	29	5.21	0.59	1.59	58	0.06
	นักศึกษา	64	5.32	0.44			

n แทน จำนวนคนที่ตอบแบบสอบถาม

จากตาราง 6 พบว่าสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน เกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ปัญหา ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษา ในด้านความคิดเห็นสภาพในปัจจุบัน ในด้านความคิดเห็นของระดับปัญหา ในด้านระดับความต้องการ ในการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน ด้วยนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากนั้นผู้วิจัยได้นำผลของระดับปัญหาที่พบของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา มาหาค่าเฉลี่ยโดยแปลความหมายคะแนน ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษา
ในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสานเกี่ยวกับ
ระดับปัญหาที่พบ

รายการ	ระดับปัญหา ที่พบของ อาจารย์ผู้สอน	ระดับปัญหา ที่พบของ นักศึกษา	ค่าเฉลี่ยระดับปัญหา ที่พบของอาจารย์ ผู้สอนและนักศึกษา	ความหมาย คะแนน
	$\bar{X}_2$	$\bar{X}_5$	$(\bar{X}_2 + \bar{X}_5)/2$	
สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment)				
1. แสงสว่างในห้องเรียน	2.35	2.38	2.37	น้อย
2. ลักษณะของโต๊ะและเก้าอี้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1.93	3.17	2.55	ค่อนข้างน้อย
3. ขนาดกระดานขาว หรือกระดานเกี่ยวกับการใช้งาน	3.02	1.90	2.46	น้อย
4. คุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องฉายภาพ	1.34	2.41	1.88	น้อย
5. เครื่องขยายเสียง	2.34	2.36	2.35	น้อย
6. เครื่องปรับอากาศในห้องเรียน	2.55	2.05	2.30	น้อย
7. บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน	4.66	4.76	4.71	มาก
8. อุปกรณ์สำหรับเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จากภายนอกห้องเรียนสำหรับนักศึกษา	5.72	5.42	5.57	มากที่สุด
9. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	4.95	4.35	4.65	มาก
10. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.65	4.93	4.79	มาก
11. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	3.02	3.57	3.30	ค่อนข้างน้อย
12. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียนกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน	3.56	3.31	3.44	ค่อนข้างน้อย
13. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียนกับการพัฒนาทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	4.25	4.69	4.47	มาก
14. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียนกับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	3.26	3.96	2.37	น้อย
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)				
15. ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ	2.96	5.96	3.61	ค่อนข้างมาก
16. ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน	2.36	5.86	4.46	มาก
17. ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน	2.46	4.36	4.11	ค่อนข้างมาก
18. ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน	2.36	5.36	3.41	ค่อนข้างน้อย

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ระดับปัญหาที่ พบของ อาจารย์ผู้สอน	ระดับปัญหาที่ พบของ นักศึกษา	ค่าเฉลี่ยระดับปัญหาที่ พบของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา	ความหมาย คะแนน
	$\bar{X}_2$	$\bar{X}_5$	$(\bar{X}_2 + \bar{X}_5)/2$	
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)				
19. ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ	2.43	4.36	3.86	ค่อนข้างมาก
20. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	5.36	5.69	3.40	ค่อนข้างน้อย
21. ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน	2.34	5.74	5.53	มากที่สุด
22. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	4.25	5.84	4.04	ค่อนข้างมาก
23. ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน	3.56	4.54	5.05	มาก
24. ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ	3.65	3.98	4.05	ค่อนข้างมาก
สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment)				
25. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน	4.02	3.04	3.82	ค่อนข้างมาก
26. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายนอกห้องเรียน	2.92	5.26	3.53	ค่อนข้างมาก
27. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน	2.34	5.76	4.09	ค่อนข้างมาก
28. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน	2.46	4.36	4.05	ค่อนข้างมาก
29. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	2.36	5.36	3.41	ค่อนข้างน้อย
30. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	2.23	4.34	3.86	ค่อนข้างมาก
31. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	5.31	5.29	3.29	ค่อนข้างน้อย
32. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	2.34	5.74	5.30	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ระดับปัญหา ที่พบของ อาจารย์ผู้สอน	ระดับปัญหา ที่พบของ นักศึกษา	ค่าเฉลี่ยระดับปัญหา ที่พบของอาจารย์ ผู้สอนและนักศึกษา	ความหมาย คะแนน
	$\bar{X}_2$	$\bar{X}_5$	$(\bar{X}_2 + \bar{X}_5)/2$	
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)				
33. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.24	5.81	4.04	ค่อนข้างมาก
34. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน	2.24	4.24	5.03	มาก
สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment)				
35. การให้บริการแหล่งข้อมูลแบบออนไลน์ที่ห้องสมุด ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม	4.23	5.34	3.24	ค่อนข้างน้อย
36. การให้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน	4.24	2.36	4.79	มาก
37. การกำหนดจุดให้บริการ จุดติดตั้งเครือข่ายไร้สาย เพื่อการเข้าใช้เครือข่ายโดยมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา	5.36	4.25	3.30	ค่อนข้างน้อย
38. การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือภายนอกห้องเรียน	4.36	5.36	4.81	มาก
39. การจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ	4.21	4.36	4.86	มาก
กระบวนการจัดการเรียนการสอน				
ด้านปัจจัยนำเข้า				
40. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน	4.35	2.38	4.29	ค่อนข้างมาก
41. ผู้สอน บอกถึงความจำเป็นที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร แบบผสมผสาน	4.93	3.17	3.37	ค่อนข้างน้อย
42. ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน	4.02	5.30	4.05	ค่อนข้างมาก
43. ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนและวิธีการสอน ให้ผู้เรียนทราบ	2.34	4.41	4.66	มาก
44. ผู้สอนบอกปฏิบัติตนในการเรียนให้กับผู้เรียน	2.34	5.36	3.38	ค่อนข้างน้อย

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ระดับปัญหา ที่พบของ อาจารย์ผู้สอน	ระดับปัญหา ที่พบของ นักศึกษา	ค่าเฉลี่ยระดับปัญหา ที่พบของอาจารย์ ผู้สอนและนักศึกษา	ความหมาย คะแนน
	$\bar{X}_2$	$\bar{X}_5$	$(\bar{X}_2 + \bar{X}_5) / 2$	
ด้านกระบวนการ				
45. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ได้อย่างเหมาะสม	3.43	5.36	3.85	ค่อนข้างมาก
46. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์	2.36	5.39	4.40	ค่อนข้างมาก
47. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน	2.74	5.14	3.88	ค่อนข้างมาก
48. ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม	3.25	5.81	3.94	ค่อนข้างมาก
49. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	3.55	4.51	4.53	มาก
50. กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	3.65	5.98	4.03	ค่อนข้างมาก
51. ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการสื่อสาร	2.92	5.77	4.82	มาก
52. การฝึกฝนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	2.36	5.46	4.35	ค่อนข้างมาก
53. บรรยากาศในการเรียนที่สนุกส่งผลต่อการเรียนรู้	2.45	4.37	3.91	ค่อนข้างมาก
54. ผู้สอนให้กำลังใจในการเรียนสม่ำเสมอ	1.36	5.36	3.41	ค่อนข้างน้อย
ด้านผลลัพธ์				
55. ความถี่ในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	3.36	5.69	3.36	ค่อนข้างน้อย
56. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	2.35	5.74	4.53	มาก
57. กิจกรรมการวัดประเมินผล	2.25	5.84	4.05	ค่อนข้างมาก
58. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล	2.56	4.54	4.05	ค่อนข้างมาก
59. การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดประเมินผล	2.65	5.98	3.55	ค่อนข้างมาก
60. การใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล	2.55	5.92	4.32	ค่อนข้างมาก
รวม	3.23	4.66	4.24	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 7 พบว่าค่าเฉลี่ยระดับปัญหาที่พบจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน พบว่า

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ความต้องการการบริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน อยู่ระดับมากที่สุด (5.57) รองลงมาเป็นระดับมาก ได้แก่ โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนา

ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (4.79) บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน (4.71) โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน (4.65) และ สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนาทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ (4.47) ตามลำดับ

สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน อยู่ระดับมากที่สุด (5.53) รองลงมาเป็นระดับมากได้แก่ ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน (5.50) และผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน (4.46)

สภาพแวดล้อมทางสังคม ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน (5.30) และตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน (5.03) อยู่ในระดับมาก

สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ การจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ (4.86) การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือภายนอกห้องเรียน (4.81) การใช้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน (4.79) อยู่ในระดับมาก

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนและวิธีการสอน ให้ผู้เรียนทราบ (4.66) อยู่ในระดับมาก ข้อที่เหลืออยู่ในระดับ ค่อนข้างมาก

ด้านกระบวนการ ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการสื่อสาร (4.82) และผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน (4.53) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านผลลัพธ์ ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล (4.53) อยู่ในระดับมาก ข้อที่เหลืออยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ผู้วิจัยได้นำระดับความต้องการในการแก้ปัญหาของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา มาหาค่าเฉลี่ย พร้อมแปลความหมายคะแนน ดังแสดงในตาราง 8

พูน ปณ ทิโต ชิว

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษา
ในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสานเกี่ยวกับ
ความต้องการในการแก้ปัญหา

รายการ	ระดับความ ต้องการฯของ อาจารย์ผู้สอน	ระดับความ ต้องการฯ ของ นักศึกษา	ค่าเฉลี่ย ระดับความ ต้องการฯ ของอาจารย์ ผู้สอนและนักศึกษา	ความหมาย คะแนน
	$\bar{X}_3$	$\bar{X}_6$	$(\bar{X}_3 + \bar{X}_6)/2$	
สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment)				
1. แสงสว่างในห้องเรียน	5.33	4.93	5.13	มาก
2. ลักษณะของโต๊ะและเก้าอี้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.14	4.90	4.52	มาก
3. ขนาดกระดานขาว หรือกระดานเกี่ยวกับการใช้งาน	3.93	3.87	3.90	ค่อนข้างมาก
4. คุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องฉายภาพ	4.72	4.35	4.54	มาก
5. เครื่องขยายเสียง	5.24	5.03	5.14	มาก
6. เครื่องปรับอากาศในห้องเรียน	4.72	4.85	4.79	มาก
7. บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน	5.48	5.66	5.57	มากที่สุด
8. อุปกรณ์สำหรับเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จากภายนอกห้องเรียน สำหรับนักศึกษา	5.32	4.83	5.08	มาก
9. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	5.46	5.31	5.39	มาก
10. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	5.45	5.35	5.40	มาก
11. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	4.65	5.65	5.15	มาก
12. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนา ความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน	5.01	5.35	5.18	มาก
13. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนา ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	5.26	5.36	5.31	มาก
14. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนา ทักษะการทำงานร่วมกัน	5.45	5.35	5.40	มาก
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)				
15. ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ	5.67	5.87	5.77	มากที่สุด
16. ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน	5.64	5.74	5.69	มากที่สุด
17. ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน	5.73	5.84	5.79	มากที่สุด
18. ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน	5.23	5.67	5.45	มาก
19. ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ	5.33	5.84	5.59	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการ	ระดับความ ต้องการฯ ของอาจารย์ ผู้สอน	ระดับความ ต้องการฯ ของ นักศึกษา	ค่าเฉลี่ยระดับ ความต้องการฯ ของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา	ความหมาย คะแนน
	$\bar{X}_3$	$\bar{X}_6$	$(\bar{X}_3 + \bar{X}_6)/2$	
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)				
20. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	5.69	5.87	5.78	มากที่สุด
21. ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน	3.54	5.45	4.50	ค่อนข้างมาก
22. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	4.56	4.65	4.61	มาก
23. ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน	5.69	5.26	5.48	มาก
24. ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ	5.47	5.03	5.25	มาก
สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment)				
25. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน	5.23	5.02	5.13	มาก
26. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายนอกห้องเรียน	5.61	5.17	5.39	มาก
27. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน	5.43	5.44	5.44	มาก
28. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน	5.73	5.84	5.79	มากที่สุด
29. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	5.23	5.67	5.45	มาก
30. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	5.31	5.82	5.57	มากที่สุด
31. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	5.61	5.21	5.41	มาก
32. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	3.54	5.45	4.50	ค่อนข้างมาก
33. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.51	4.61	4.56	มาก
34. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน	5.32	5.54	5.43	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการ	ระดับความ ต้องการของ อาจารย์ผู้สอน	ระดับความ ต้องการของ นักศึกษา	ค่าเฉลี่ย ระดับความต้องการ ของอาจารย์ ผู้สอนและนักศึกษา	ความหมาย คะแนน
	$\bar{X}_3$	$\bar{X}_6$	$(\bar{X}_3 + \bar{X}_6)/2$	
สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment)				
35. การให้บริการแหล่งข้อมูลแบบออนไลน์ที่ห้องสมุด ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม	5.31	5.62	5.47	มาก
36. การให้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน	5.57	5.23	5.40	มาก
37. การกำหนดจุดให้บริการ จุดติดตั้งเครือข่ายไร้สาย เพื่อการเข้าใช้ เครือข่ายโดยมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา	5.23	5.54	5.39	มาก
38. การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือ ภายนอกห้องเรียน	5.23	5.43	5.33	มาก
39. การจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ ภาษาอังกฤษ	5.57	5.73	5.65	มากที่สุด
กระบวนการจัดการเรียนการสอน				
ด้านปัจจัยนำเข้า				
40. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน	5.33	5.63	5.48	มาก
41. ผู้สอน บอกลถึงความจำเป็นที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร แบบผสมผสาน	4.14	4.92	4.53	มาก
42. ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน	5.93	3.87	4.90	มาก
43. ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนและวิธีการสอน ให้ผู้เรียนทราบ	4.72	5.35	5.04	มาก
44. ผู้สอนบอกวิธีปฏิบัติตนในการเรียนให้กับผู้เรียน	5.24	5.13	5.19	มาก
ด้านกระบวนการ				
45. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ได้ อย่างเหมาะสม	5.33	5.74	5.54	มากที่สุด
46. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะความคิดสร้างสรรค์	5.69	5.81	5.75	มากที่สุด
47. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะการทำงานร่วมกัน	5.54	5.65	5.60	มากที่สุด
48. ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอก ห้องเรียนอย่างเหมาะสม	4.36	4.85	4.61	มาก
49. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	5.88	5.16	5.52	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการ	ระดับความ ต้องการของ อาจารย์ผู้สอน	ระดับความ ต้องการของ นักศึกษา	ค่าเฉลี่ย ระดับความ ต้องการฯ ของ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา	ความหมาย คะแนน
	$\bar{X}_3$	$\bar{X}_6$	$(\bar{X}_3 + \bar{X}_6)/2$	
ด้านกระบวนการ				
50. กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5.77	5.43	5.60	มากที่สุด
51. ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการสื่อสาร	5.47	5.47	5.47	มาก
52. การฝึกฝนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	5.74	5.24	5.49	มาก
53. บรรยากาศในการเรียนที่สนุกส่งผลต่อการเรียนรู้	5.71	5.44	5.58	มากที่สุด
54. ผู้สอนให้กำลังใจในการเรียนสม่ำเสมอ	5.23	5.67	5.45	มาก
55. ความถี่ในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	5.69	5.87	5.78	มากที่สุด
56. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	3.54	5.45	4.50	ค่อนข้างมาก
57. กิจกรรมการวัดประเมินผล	5.56	5.65	5.61	มากที่สุด
58. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล	5.69	5.27	5.48	มาก
59. การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดประเมินผล	5.44	5.03	5.24	มาก
60. การใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล	5.24	5.53	5.39	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการในการแก้ปัญหาของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ในส่วนสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ความต้องการการบริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน อยู่ระดับมากที่สุด (5.57) ความต้องการขนาดกระดานขาว หรือกระดานเขียว กับการใช้งาน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก (3.90) ความต้องการข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก (5.50-4.51) สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด (6.00-5.51) ในส่วนของ ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก (4.50-3.51) และส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก (4.50-3.51)

สภาพแวดล้อมทางสังคม ความต้องการปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด (6.00-5.51) ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก (4.50) และข้อที่

เหลืออยู่ในระดับมาก (4.50-3.51)

สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ ความต้องการการจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด (5.65) ด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก (5.50-4.51)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ด้านปัจจัยนำเข้า ความต้องการให้ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียนผู้สอนบอกถึงความจำเป็นที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารแบบผสมผสาน ความต้องการให้ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน ความต้องการให้ผู้สอนแจ้งเนื้อหาและวิธีการสอนที่ใช้ในการสอน ให้ผู้เรียนทราบ ความต้องการให้ผู้สอนบอกวิธีการสอนให้กับผู้เรียน ด้านนี้ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก (5.50-4.51)

ด้านกระบวนการ ความต้องการให้ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานได้อย่างเหมาะสม ความต้องการให้ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ความต้องการให้ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน ความต้องการให้ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ความต้องการให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และความต้องการให้บรรยากาศในการเรียนที่สนุกส่งผลต่อการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด (6.00-5.51) ส่วนในข้อที่เหลือระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก (5.50-4.51)

ด้านผลลัพธ์ ความต้องการให้มีความถี่ในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล และความต้องการให้มีกิจกรรมการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด (6.00-5.51) ส่วนความต้องการให้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล ต้องการให้มีการกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดประเมินผล และความต้องการให้ใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก (5.50-4.51) สุดท้ายความต้องการให้มีเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล อยู่ในระดับค่อนข้างมาก (5.61) ส่วนค่าเฉลี่ยรวมความต้องการของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาอยู่ในระดับมาก (5.27)

จากนั้นผู้วิจัย นำผลของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน เกี่ยวกับระดับปัญหาที่พบและระดับความต้องการในการแก้ปัญหาเพื่อเปรียบเทียบ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและนักศึกษา
ในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน
เกี่ยวกับระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ปัญหา

รายการ	ความหมายคะแนนระดับ ปัญหาที่พบของอาจารย์ ผู้สอน และนักศึกษา	ความหมายคะแนน ระดับความต้องการ ในการแก้ปัญหาของอาจารย์ ผู้สอน และนักศึกษา
สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment)		
1. แสงสว่างในห้องเรียน	น้อย	มาก
2. ลักษณะของโต๊ะและเก้าอี้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ค่อนข้างน้อย	มาก
3. ขนาดกระดานขาว หรือกระดานเขียนกับการใช้งาน	น้อย	ค่อนข้างมาก
4. คุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องฉายภาพ	น้อย	มาก
5. เครื่องขยายเสียง	น้อย	มาก
6. เครื่องปรับอากาศในห้องเรียน	น้อย	มาก
7. บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน	มาก	มากที่สุด
8. อุปกรณ์สำหรับเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จากภายนอกห้องเรียน สำหรับนักศึกษา	มากที่สุด	มาก
9. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	มาก	มาก
10. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	มาก	มาก
11. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	ค่อนข้างน้อย	มาก
12. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนา ความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน	ค่อนข้างน้อย	มาก
13. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนา ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	มาก	มาก
14. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนา ทักษะการทำงานร่วมกัน	น้อย	มาก
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)		
15. ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
16. ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน	มาก	มากที่สุด
17. ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
18. ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน	ค่อนข้างน้อย	มาก
19. ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
20. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	ค่อนข้างน้อย	มากที่สุด
21. ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ความหมายคะแนน ระดับ ปัญหาที่พบของอาจารย์ ผู้สอน และนักศึกษา	ความหมายคะแนน ระดับความต้องการ ในการแก้ปัญหาของ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)		
22. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	ค่อนข้างมาก	มาก
23. ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน	มาก	มาก
24. ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ	ค่อนข้างมาก	มาก
สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment)		
25. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน	ค่อนข้างมาก	มาก
26. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ภายนอกห้องเรียน	ค่อนข้างมาก	มาก
27. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน	ค่อนข้างมาก	มาก
28. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
29. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	ค่อนข้างน้อย	มาก
30. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
31. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน	ค่อนข้างน้อย	มาก
32. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	มาก	ค่อนข้างมาก
33. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์	ค่อนข้างมาก	มาก
34. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน	มาก	มาก
สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment)		
35. การให้บริการแหล่งข้อมูลแบบออนไลน์ที่ห้องสมุด ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม	ค่อนข้างน้อย	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ความหมายคะแนน ระดับ ปัญหาที่พบของอาจารย์ ผู้สอน และนักศึกษา	ความหมายคะแนน ระดับความต้องการในการ แก้ปัญหาของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา
สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment)		
35. การให้บริการแหล่งข้อมูลแบบออนไลน์ที่ห้องสมุด ในการ จัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม	ค่อนข้างน้อย	มาก
36. การให้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน	มาก	มาก
37. การกำหนดจุดให้บริการ จุดติดตั้งเครือข่ายไร้สาย เพื่อการเข้า ใช้เครือข่ายโดยมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา	ค่อนข้างน้อย	มาก
38. การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือ ภายนอกห้องเรียน	มาก	มาก
39. การจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ ภาษาอังกฤษ	มาก	มากที่สุด
กระบวนการจัดการเรียนการสอน		
ด้านปัจจัยนำเข้า		
40. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน	ค่อนข้างมาก	มาก
41. ผู้สอน บอกถึงความเป็นที่ต่อใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร แบบผสมผสาน	ค่อนข้างน้อย	มาก
42. ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน	ค่อนข้างมาก	มาก
43. ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนและวิธีการสอนให้ผู้เรียนทราบ	มาก	มาก
44. ผู้สอนบอกวิธีการปฏิบัติตนในเรียนการสอนให้กับผู้เรียน	ค่อนข้างน้อย	มาก
ด้านกระบวนการ		
45. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ได้ อย่างเหมาะสม	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
46. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะความคิดสร้างสรรค์	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
47. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะการทำงานร่วมกัน	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
48. ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอก ห้องเรียนอย่างเหมาะสม	ค่อนข้างมาก	มาก
49. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	มาก	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ความหมายคะแนน ระดับ ปัญหาที่พบของอาจารย์ ผู้สอน และนักศึกษา	ความหมายคะแนน ระดับความต้องการในการ แก้ปัญหาของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา
กระบวนการจัดการเรียนการสอน		
ด้านกระบวนการ	ค่อนข้างน้อย	มาก
50. กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
51. ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการสื่อสาร	มาก	มาก
52. การฝึกฝนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	ค่อนข้างมาก	มาก
53. บรรยากาศในการเรียนที่สนุกส่งผลต่อการเรียนรู้	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
54. ผู้สอนให้กำลังใจในการเรียนสม่ำเสมอ	ค่อนข้างน้อย	มาก
ด้านผลลัพธ์		
55. ความถี่ในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	ค่อนข้างน้อย	มากที่สุด
56. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	มาก	ค่อนข้างมาก
57. กิจกรรมการวัดประเมินผล	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
58. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล	ค่อนข้างมาก	มาก
59. การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดประเมินผล	ค่อนข้างมาก	มาก
60. การใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล	ค่อนข้างมาก	มาก
รวม	ค่อนข้างมาก	มาก

จากตาราง 9 ผู้วิจัยเลือกระดับปัญหาและความต้องการในการแก้ปัญหาที่พบของอาจารย์ ผู้สอนและนักศึกษา ซึ่งทั้งสองช่องต้องมีระดับความคิดเห็นค่อนข้างมาก และมากที่สุด มาเป็นหัวข้อหลักในการทำร่างโมเดลฯ ได้แก่

ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment) หัวข้อที่ถูกเลือกได้แก่ บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน อุปกรณ์สำหรับเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จากภายนอก ห้องเรียนสำหรับนักศึกษา โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์

สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment) หัวข้อที่ถูกเลือกได้แก่ ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ผู้เรียน

มีความไว้วางใจในตัวผู้สอน ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน และผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment) หัวข้อที่ถูกเลือกได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ภายนอกห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน

สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment) หัวข้อที่ถูกเลือกได้แก่ การใช้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือภายนอกห้องเรียน การจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ด้านปัจจัยนำเข้า หัวข้อที่ถูกเลือก ได้แก่ ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียน ภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการสอน ให้ผู้เรียนทราบ

ด้านกระบวนการ หัวข้อที่ถูกเลือกได้แก่ ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานได้อย่างเหมาะสม ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการสื่อสาร การฝึกฝนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร บรรยากาศในการเรียนที่สนุกส่งผลต่อการเรียนรู้

ด้านผลลัพธ์หัวข้อที่ถูกเลือกได้แก่ ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล กิจกรรมการวัดประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดประเมินผล การใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล

ผู้วิจัยได้นำหัวข้อที่คัดสรรไว้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่านประเมินความสอดคล้องของ
องค์ประกอบเพื่อพัฒนาสู่การสร้างโมเดลซึ่งผลการประเมินแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบเพื่อพัฒนาสู่การสร้างโมเดลจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ

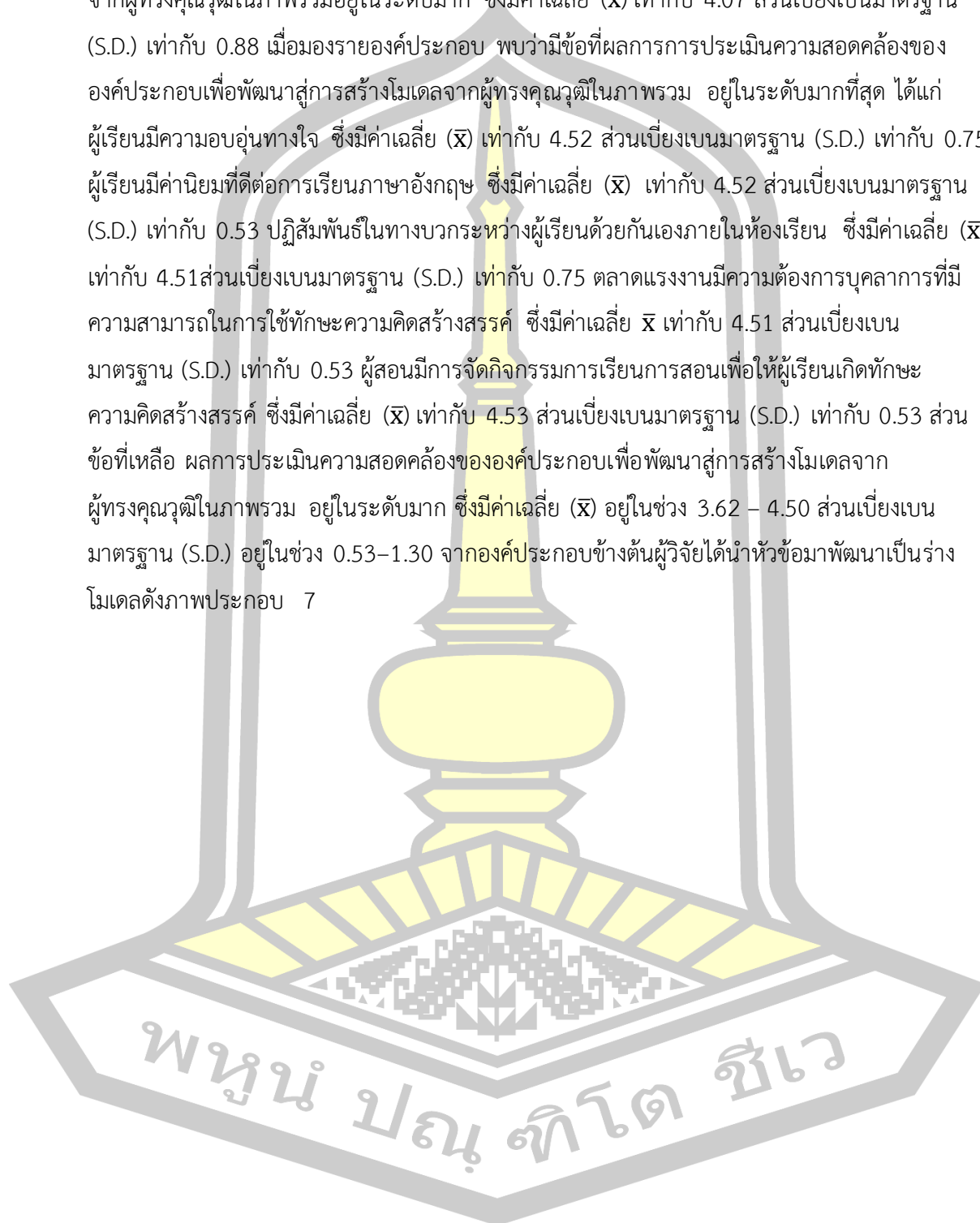
องค์ประกอบ	มีความสอดคล้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment)			
1. บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน	3.87	0.83	มาก
2. อุปกรณ์สำหรับเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จากภายนอกห้องเรียนสำหรับนักศึกษา	4.25	0.88	มาก
3. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	4.00	1.19	มาก
4. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.50	0.75	มาก
5. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนาทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์	4.25	0.88	มาก
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)			
6. ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ	4.12	0.83	มาก
7. ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน	3.87	1.12	มาก
8. ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน	4.12	0.83	มาก
9. ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน	3.75	0.88	มาก
10. ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ	4.52	0.75	มากที่สุด
11. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	3.87	1.12	มาก
12. ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน	3.87	1.12	มาก
13. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	4.25	0.88	มาก
14. ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน	4.00	1.06	มาก
15. ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ	4.52	0.53	มากที่สุด
สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment)			
16. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน	4.00	0.75	มาก
17. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ภายนอกห้องเรียน	4.12	0.99	มาก
18. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน	4.51	0.75	มากที่สุด
19. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน	4.37	0.74	มาก
20. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์	3.62	1.30	มาก
21. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	4.25	1.165	มาก

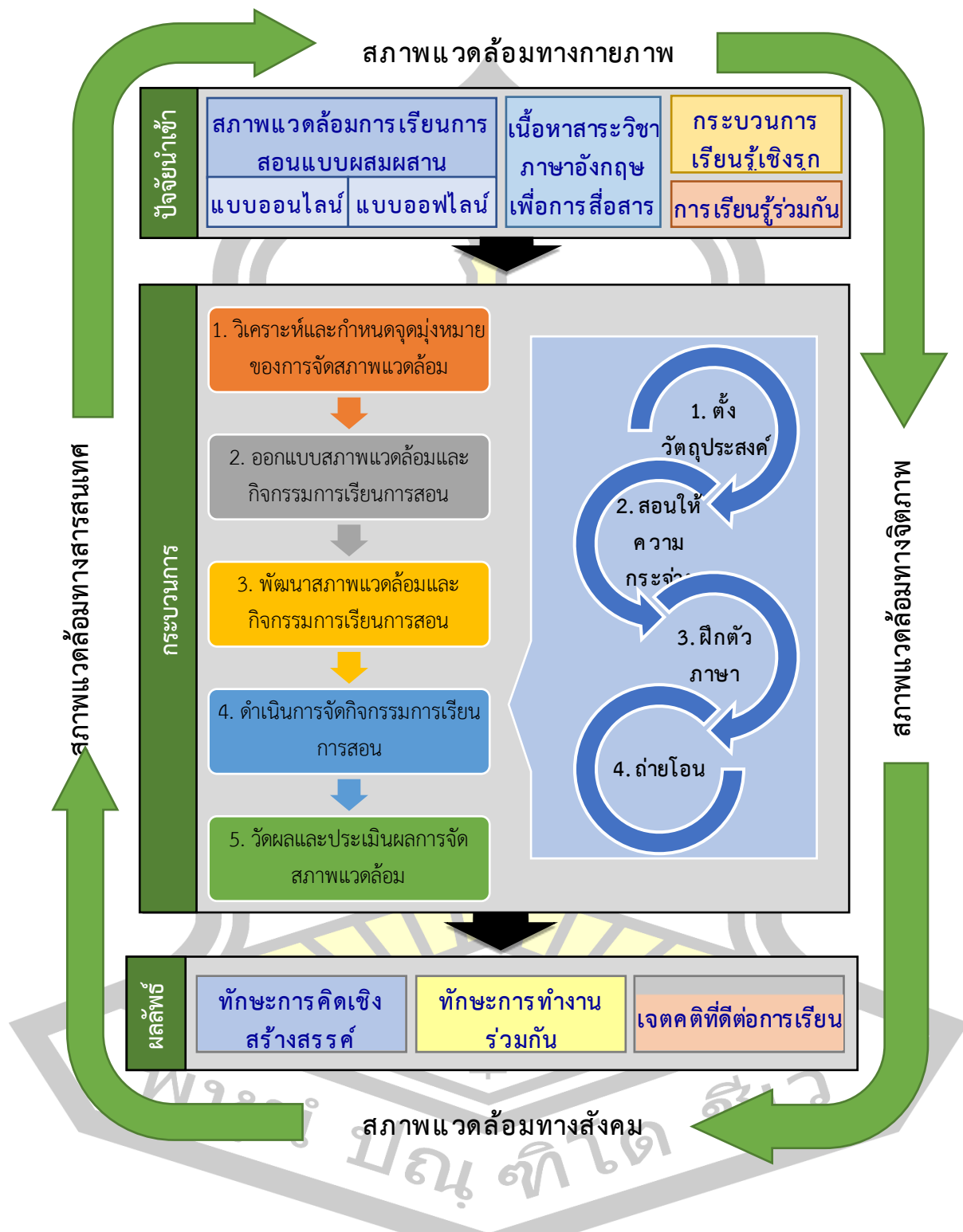
ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	มีความสอดคล้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment)			
22. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.51	0.53	มากที่สุด
23. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน	3.87	1.12	มาก
สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment)			
24. การใช้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน	3.87	1.12	มาก
25. การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือภายนอกห้องเรียน	3.87	1.12	มาก
26. การจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ	4.50	0.53	มาก
กระบวนการจัดการเรียนการสอน			
ด้านปัจจัยนำเข้า			
27. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน	4.25	0.70	มาก
28. ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน	3.87	1.24	มาก
29. ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนและวิธีการสอนให้ผู้เรียนทราบ	3.87	0.99	มาก
ด้านกระบวนการ			
30. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน ได้อย่างเหมาะสม	3.75	1.03	มาก
31. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.53	0.53	มากที่สุด
32. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน	3.87	0.83	มาก
33. ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม	4.37	0.74	มาก
34. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	4.37	0.74	มาก
35. กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.92	มาก
36. ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการสื่อสาร	4.00	0.92	มาก
37. การฝึกฝนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	3.87	0.83	มาก
38. บรรยากาศในการเรียนที่สนุกส่งผลต่อการเรียนรู้	3.62	0.51	มาก
39. ผู้สอนให้กำลังใจในการเรียนสม่ำเสมอ	3.87	0.83	มาก
ด้านผลลัพธ์			
40. ความถี่ในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	3.87	0.99	มาก
41. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล	4.12	0.83	มาก
42. กิจกรรมการวัดประเมินผล	4.00	0.92	มาก
43. เครื่องมือที่ใช้ในกาวัดประเมินผล	4.00	0.75	มาก
44. การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดประเมินผล	3.87	0.83	มาก
45. การใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล	4.00	0.75	มาก
รวม	4.07	0.88	มาก

จากตาราง 10 การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบเพื่อพัฒนาสู่การสร้างโมเดลจากผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.88 เมื่อมองรายองค์ประกอบ พบว่ามีข้อที่ผลการการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบเพื่อพัฒนาสู่การสร้างโมเดลจากผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.75 ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.53 ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.75 ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ เท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.53 ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.53 ส่วนข้อที่เหลือ ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบเพื่อพัฒนาสู่การสร้างโมเดลจากผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ในช่วง 3.62 – 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ในช่วง 0.53–1.30 จากองค์ประกอบข้างต้นผู้วิจัยได้นำหัวข้อมาพัฒนาเป็นร่างโมเดลดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 9 โมเดลการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยได้จัดการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยนำแบบร่างโมเดลฯ พร้อมคำอธิบายให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน เพื่อประเมินโมเดลฯ ที่มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ซึ่งใช้แบบประเมินโมเดลนั้นผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ซึ่งผลการประเมินโมเดลฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ความหมายของระดับคะแนนในการประเมินโมเดลในแต่ละด้าน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) แสดงในตาราง 11

ระดับ	ความหมาย
4.51 - 5.00	อยู่ในระดับดีมาก
3.51 - 4.50	อยู่ในระดับดี
2.51 - 3.50	อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	อยู่ในระดับที่ใช้ได้
1.00 - 1.50	อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง

ตาราง 11 แสดงผลการประเมินโมเดลการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นการประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของ โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	$\bar{X}$	s.d.	ความ หมาย
1. หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของโมเดล			
1.1 หลักการแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมฯ	4.43	0.53	ดี
1.2 ตรงตามวัตถุประสงค์ของโมเดลสภาพแวดล้อมฯ	4.14	0.69	ดี
1.3 คุณลักษณะของผู้เรียนหลังการจัดการจัดสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ตรงตามกับหลักการและแนวคิดของโมเดลสภาพแวดล้อมฯ	4.14	0.69	ดี
เฉลี่ย	4.24	0.09	ดี
2. องค์ประกอบของโมเดล			
2.1 ความเหมาะสมของประเภทของสภาพแวดล้อม			
2.1.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.43	0.79	ดี
2.1.2 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ	4.57	0.79	ดีมาก
2.1.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม	4.00	0.82	ดี
2.1.4 สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ	4.29	0.76	ดี

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็นการประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของ โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	$\bar{X}$	s.d.	ความ หมาย
2. องค์ประกอบของโมเดล			
2.2 ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า			
2.2.2 องค์ประกอบสภาพแวดล้อมแบบผสมผสานสภาพแวดล้อมแบบ online	4.43	0.79	ดี
2.2.3 เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.57	0.79	ดีมาก
2.2.4 กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก	4.14	0.90	ดี
2.2.5 การเรียนรู้ร่วมกัน	4.43	0.53	ดี
2.3 ความเหมาะสมของกระบวนการ			
2.3.1 กระบวนการขั้นที่ 1 วิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของจัดสภาพแวดล้อม	4.43	0.79	ดี
2.3.2 กระบวนการขั้นที่ 2 ออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.57	0.79	ดีมาก
2.3.3 กระบวนการขั้นที่ 3 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน	4.00	0.82	ดี
2.3.4 กระบวนการขั้นที่ 4 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
2.3.4.1 การตั้งวัตถุประสงค์	4.71	0.49	ดีมาก
2.3.4.2 การดำเนินการสอนด้วยการให้ความกระจ่างในบริบท	4.43	0.79	ดี
2.3.4.3 การฝึกตัวภาษาที่สอนไปแล้วในหมายเลข 2	4.43	0.79	ดี
2.3.5 การวัดผลและประเมินผล	3.86	0.69	ดี
2.4 ความเหมาะสมของผลลัพธ์ของการจัดสภาพแวดล้อม			
2.4.1 ความรู้ความเข้าใจในภาพรวม	4.29	0.76	ดี
2.4.2 ทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.29	0.76	ดี
2.4.3 ทักษะการทำงานร่วมกัน	4.57	0.53	ดีมาก
2.4.4 เจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วย กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก	4.43	0.79	ดี
เฉลี่ย	4.35	0.12	ดี
3. ภาพรวมของโมเดล			
3.1 แต่ละองค์ประกอบของโมเดลฯ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน	4.71	0.49	ดีมาก
3.2 แต่ละองค์ประกอบสอดคล้องกันตามทฤษฎีและหลักการของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิง สร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน	4.14	0.69	ดี
3.3 ความครอบคลุมของโมเดลฯ ในภาพรวม ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และ ทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา	4.29	0.76	ดี

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็นการประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของ โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	$\bar{X}$	s.d.	ความ หมาย
3. ภาพรวมของโมเดล			
3.4 ความสอดคล้องของโมเดลฯ ในภาพรวม ด้านสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการ สื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	4.43	0.53	ดี
3.5 ความเป็นไปได้ในการนำโมเดลฯ ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิง สร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	4.57	0.79	ดีมาก
เฉลี่ย	4.43	0.13	ดี
เฉลี่ยรวม	4.32	0.14	ดี

จากตาราง 11 พบว่าการประเมินโมเดลการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปในส่วนหลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของโมเดล ทุกข้ออยู่ในระดับดี ในภาพรวมจึงอยู่ในระดับดี ส่วนองค์ประกอบของโมเดล ในภาพรวมอยู่ในระดับดี และด้านสภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ด้านเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้านกระบวนการขั้นที่ 2 ออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการตั้งวัตถุประสงค์ และด้านทักษะการทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับดีมาก ในส่วนสุดท้าย ภาพรวมของโมเดลเฉลี่ยอยู่ในระดับดี มีในด้านองค์ประกอบของโมเดลฯ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และมีความเป็นไปได้ในการนำโมเดลฯ ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่อยู่ในระดับดีมาก การประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดอยู่ในระดับดี

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน
ได้ความดังนี้

1. ควรมีการช่วยเหลืออยู่ในกระบวนการเรียนการสอน
2. ต้องมีกระบวนการย้อนกลับให้เป็นวงกลม
3. อธิบายกระบวนการของโมเดลให้ละเอียดและชัดเจนกว่านี้ในส่วนของการไปประยุกต์ใช้อะไร อย่างไร

4. ควรต้องมีกระบวนการวัดความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อน เพื่อนำมาวางแผนการเรียนการสอน

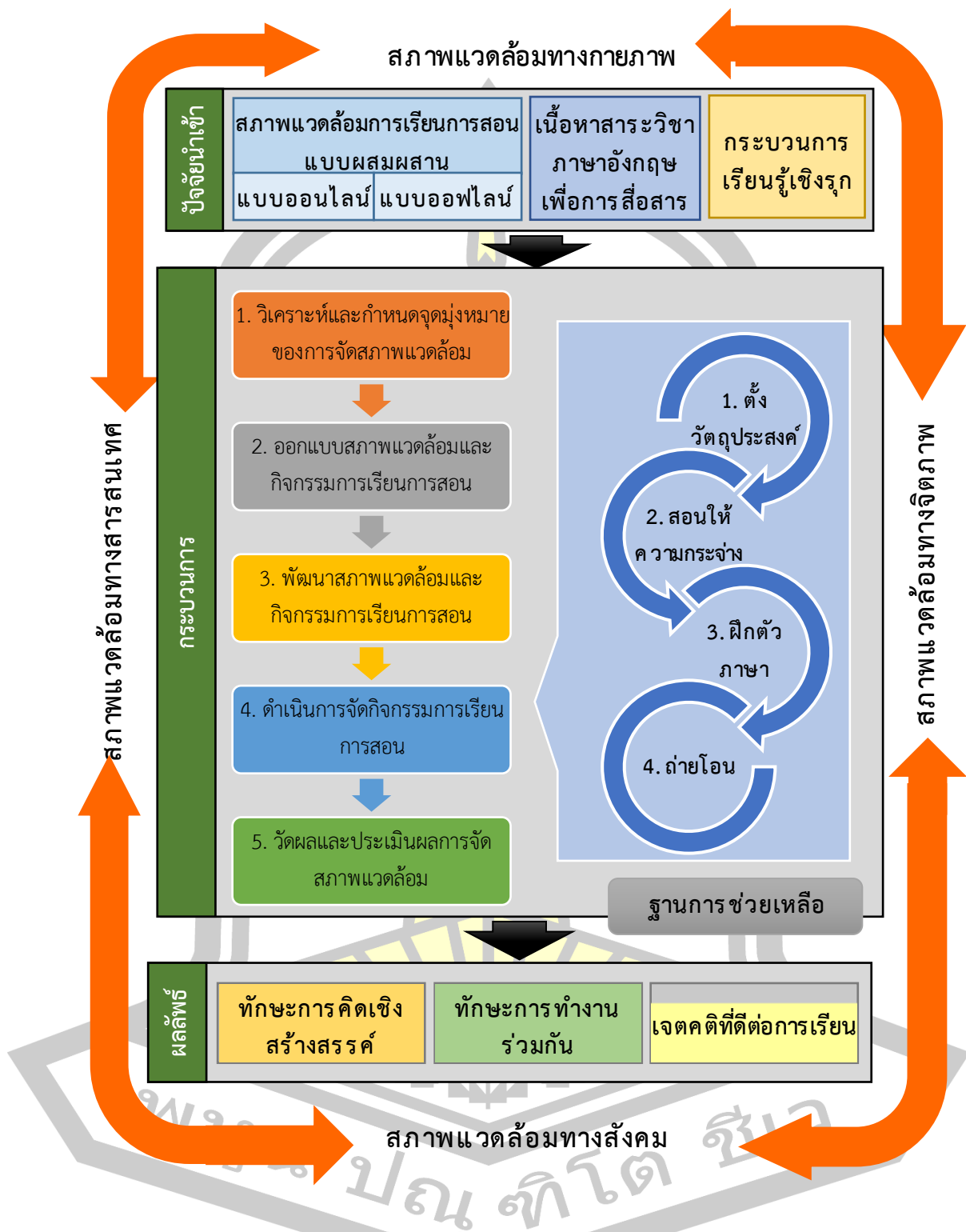
5. ควรปรับโมเดลให้เข้าระบบ PDCA

ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่านได้พิจารณาประเมินโมเดลสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เห็นว่า โมเดลมีความเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขโมเดลฯ ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งโมเดลที่แก้ไขแล้วกลับไปยังผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งได้พิจารณารับรองโมเดลสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เห็นว่าโมเดลมีความเหมาะสมดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

จากภาพประกอบ 10 มีรายละเอียดดังนี้

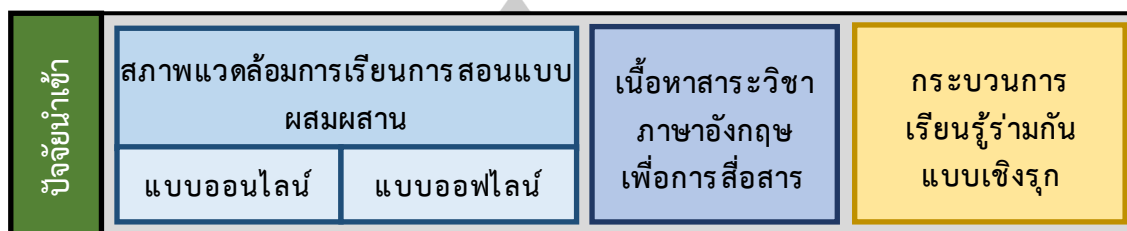
1. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment) เป็นสภาวะรอบตัวที่มนุษย์สามารถสัมผัสได้ด้วย ตา หู จมูก ลิ้นและกาย ได้แก่ สถานที่ ความร้อน หนาว เสียง กลิ่น ความหยابกร้าน หรือละมุนละไม เป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ สื่ออุปกรณ์การสอนต่างๆ รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ต้นไม้ พืช ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ จะส่งผลต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

2. สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment) เป็นสภาวะที่สัมผัสได้ด้วย จิตใจ ได้แก่ บรรยากาศ ความอบอุ่นใจ ความจริงใจ ความใจกว้าง ความเห็นอกเห็นใจ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกจิตใจ ได้แก่บรรยากาศ ความอบอุ่นทางใจ ความไว้วางใจ ความกระตือรือร้น การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในทางจิตภาพ ทักษะคิดหรือค่านิยมมากอย่างกลายเป็นเงื่อนไขของสังคม

3. สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment) สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางจิตภาพเมื่อรวมกันก็จะกลายเป็นสภาวะแวดล้อมทางสังคม ในทางสังคมการประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน เป็นวัฒนธรรมที่สมาชิกเลียนแบบกัน ที่กฎหมายเป็นกรอบกำหนดความประพฤติหรือวิถีแห่งการปฏิบัติ มีองค์ประกอบคือ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การสร้างแรงจูงใจ และ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

4. สภาพแวดล้อมด้านสารสนเทศ (Information Environment) เป็นสภาพแวดล้อมด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องในยุคปัจจุบันซึ่งในยุคข่าวสารข้อมูล การจัดเก็บ สืบค้น บริการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน การพิจารณาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดีจะพบว่า เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดีได้และการจัดการกับเทคโนโลยีซึ่งนับวันจะเพิ่มขึ้นทั้งการนำมาใช้ในเชิงของปริมาณ และเชิงของคุณภาพที่สามารถเข้ามาช่วยเหลือเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนให้อยู่ในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัจจัยนำเข้า (Input)

ภาพประกอบ 11 ปัจจัยนำเข้าของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

จากภาพประกอบ 11 ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม 2 ประเภทได้แก่ สภาพแวดล้อมแบบออฟไลน์ และสภาพแวดล้อมแบบออนไลน์ ซึ่งจะใช้จัดการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า (face to face) ประกอบด้วย

1.1 สภาพแวดล้อมแบบออฟไลน์

1.1.1 ห้องเรียน สภาพห้องต้องพร้อมใช้งาน มีโต๊ะเก้าอี้ และกระดานเขียน

1.1.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์และกระจายเสียง เป็นสื่อที่สมบูรณ์แบบที่ใช้ประกอบการทำ

กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต และเครื่องฉายภาพ

1.1.3 สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่อยู่ในรูปแบบของเอกสาร

1.1.4 อุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น กระดาษ ปากกา ไม้บรรทัด ยางลบ

1.2 สภาพแวดล้อมแบบออนไลน์ เป็นองค์ประกอบที่อยู่บนเว็บประกอบด้วย

1.2.1 บทเรียนออนไลน์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาและทบทวนเนื้อหาวิชาผ่านอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ทุกเวลา

1.2.2 แบบทดสอบออนไลน์

1.2.3 ระบบแจ้งข่าวสาร

1.2.4 ระบบสนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ระบบที่ช่วยในการติดต่อสื่อสาร

ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เพื่อสอบถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งในรูปแบบประสานเวลา และไม่ประสานเวลา

1.2.5 ระบบบริหารการเรียนการสอน (Learning Management System)

2. เนื้อหาสาระวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

เป็นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

ประกอบด้วย 7 บทเรียน

3. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้มีความหมายและถาวรมากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความรู้ จึงเกิดจากประสบการณ์การสร้างองค์ความรู้และการสรุปทบทวนของผู้เรียน ประกอบด้วย 4 ลักษณะใหญ่ คือ

3.1 เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิด และเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นทักษะการคิดขั้นสูง เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอดความคิดรวบยอด

3.2 ผู้เรียนจึงสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกัน มากกว่าการแข่งขัน ผู้เรียนจึงได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.3 ผู้สอน เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

3.4 ความรู้ จึงเกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปทบทวนของผู้เรียน

4. การการเรียนรู้ร่วมกัน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

นำเสนอสถานการณ์

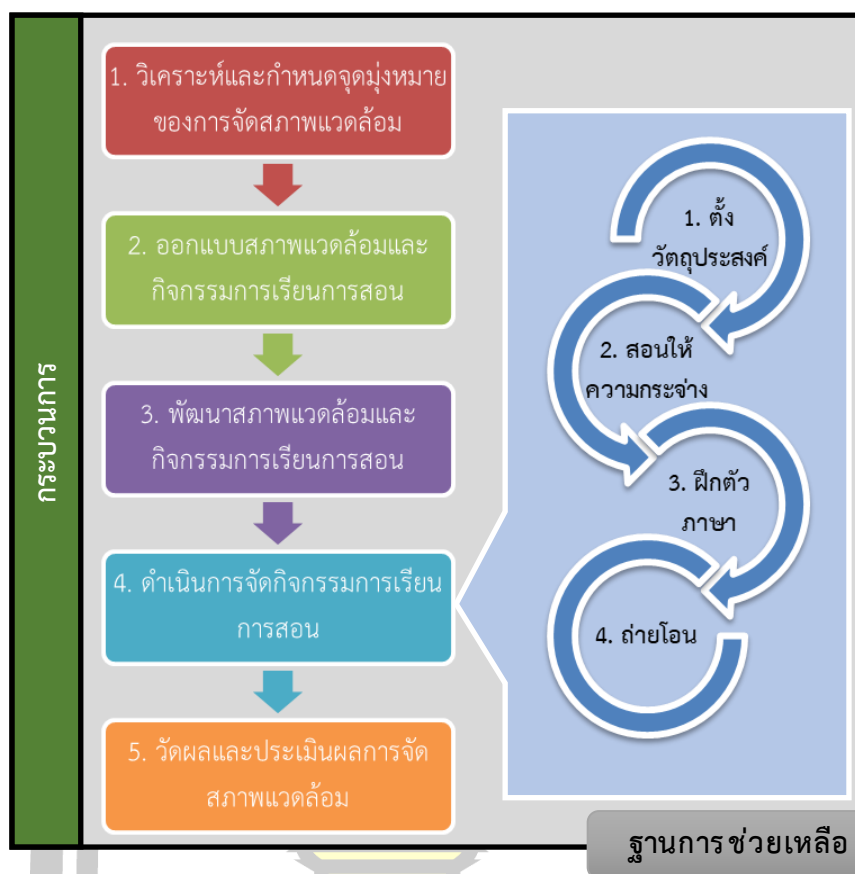
ประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน

ระดมสมอง

นำเสนอผลงาน

อภิปรายและสรุปผล

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยกลุ่ม การปฏิบัติงาน ปัญหา ค้นพบ แลกเปลี่ยน และสร้างความรู้ เทคโนโลยีสภาพแวดล้อม และประเมินผลกระบวนการ (Process)

ภาพประกอบ 12 วิธีการของการเรียนภาษาอังกฤษ ตามหลักของการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนแบบทั่วไป

จากภาพประกอบ 12 วิธีการของการเรียนภาษาอังกฤษ ตามหลักของการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนแบบทั่วไป ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดสภาพแวดล้อม ในขั้นตอนนี้เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์และประเมินความต้องการ เพื่อได้มาซึ่งการกำหนดจุดมุ่งหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ได้แก่

ความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามสถานการณ์ต่างๆ
ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
ทักษะการทำงานร่วมกัน

เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2. ออกแบบสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน

มีการกำหนดรายละเอียด และวางแผนในการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3. พัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน

ดำเนินการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตามที่ได้ออกแบบไว้

4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

4.1 การตั้งวัตถุประสงค์

ซึ่งอาจจะตั้งวัตถุประสงค์ปลายทาง Terminal Objectives และ วัตถุประสงค์นำทาง Enabling Objectives ในการสอนทักษะเพื่อการสื่อสารนั้นเน้นการสื่อความหมายทางภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสม

4.2 การดำเนินการสอน

ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายในเรื่องที่จะสอนอย่างชัดเจน โดยการทำความกระจ่างในบริบท เพื่อการสื่อความหมายทางภาษา ผู้สอนจะชี้ให้เห็นว่าประโยคนี้ใครพูดกับใคร พูดเรื่องอะไร พูดเมื่อไหร่ พูดที่ไหน เป็นพิธีการหรือไม่ ถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคมหรือไม่

4.3 การฝึก

เป็นการฝึกเกี่ยวกับตัวภาษา โดยการสร้างสถานการณ์ให้เหมือนจริง การฝึกในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจจริงๆว่า ใครจะเป็นผู้ใช้ประโยคเหล่านี้กับใคร เมื่อไหร่ ที่ไหน อย่างไร ในขั้นตอนนี้ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนพูดตามทั้งชั้น หรือเป็นรายบุคคล จับคู่ เป็นกลุ่มใหญ่ โดยผลัดกันถามตอบ และแสดงความคิดเห็น ผู้สอนจะตรวจ แก้ไขและแนะนำผู้เรียนทันที เมื่อมีความเข้าใจผิดเกิดขึ้น

4.4 การถ่ายโอน

เป็นการเลือกการฝึกการใช้ภาษา โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลืออาจมีปฏิสัมพันธ์ Interaction ซึ่งกันและกันด้วยการใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วอย่างเสรี และการใช้ภาษาในช่วงเวลาที่นานขึ้นกว่าเดิม โดยการแสดงบทบาทสมมติหรือเล่นเกมต่างๆ ก็เปิดโอกาสให้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเต็มที่

ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding)

เป็นระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพทางการเรียนให้กับผู้เรียนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

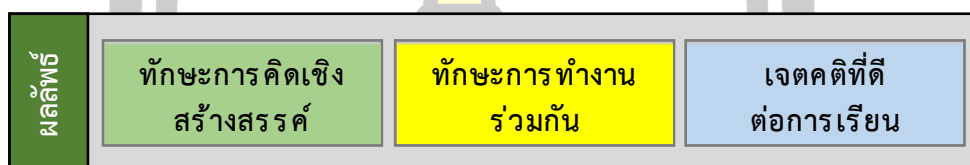

5. การวัดผลและประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อม

ดำเนินการทดสอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลของสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือดังนี้

- 5.1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 5.2 แบบทดสอบการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
- 5.3 แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน
- 5.4 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผลลัพธ์ (Output)

ภาพประกอบ 13 ผลลัพธ์ของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

จากภาพประกอบ 13 จากผลลัพธ์ของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี นำเสนอทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ โดยพิจารณาจาก

1. ความคิดคล่องตัว (Fluency) เป็นความสามารถในการคิดหาแนวทางที่คล้ายกันในการแก้ปัญหาได้หลายแนวทางในเวลาที่กำหนด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ ความคิดคล่องตัวในด้านถ้อยคำ (Word Fluency) ความคิดคล่องตัวในเรื่องการโยงความสัมพันธ์ (Associational Fluency) ความคิดคล่องตัวทางการแสดงออก (Expressional Fluency) และความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency)

2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการหาแนวทางที่ไม่ซ้ำกันได้หลายแนวทางในการแก้ปัญหา เช่น ให้คิดว่าจะนำแก้วพลาสติกไปใช้ทำอะไรได้บ้างภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด (Spontaneous

Flexibility) เป็นความสามารถที่จะคิดได้หลายทิศทางในเวลาที่กำหนด และความคิดยืดหยุ่นในการ
 ดัดแปลง (Adaptive Flexibility) เป็นความสามารถในการดัดแปลงความรู้ หรือประสบการณ์ให้เกิด
 ประโยชน์หลายๆ ด้าน

3. ความคิดริเริ่ม (Originality) เป็นความคิดที่แปลกแตกต่างจากความคิดเดิมซึ่งไม่
 เหมือนใครอาจเกิดจากการนำความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น ความคิด
 ริเริ่มจึงเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ความคิดริเริ่มนี้จึงเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้น
 ด้วยการอาศัยความกล้าคิด กล้าลอง

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) เป็นความคิดในรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
 ความเป็นไปได้ที่จะนำความคิดนั้นไปสู่การปฏิบัติการสร้างการกระทำให้เป็นผลสำเร็จ ทำให้เกิดผล
 งานหรือผลิตผล สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อทำให้ความคิดริเริ่มนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ทักษะการทำงานร่วมกัน

ลักษณะการทำงานที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมแรงกันของสมาชิก
 แต่ละคน ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากความสมัครใจ เข้าใจและเห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของการร่วมกันทำงาน
 หรืออาจเกิดจากนโยบายที่ได้รับมอบหมาย จากเงื่อนไขใดก็ตามที่ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมนับเป็น
 สิ่งสำคัญยิ่ง เพราะสามารถส่งผลต่อแนวคิดและการประพฤติปฏิบัติของสมาชิก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
 คุณสมบัติ และคุณภาพของสมาชิกเป็นสำคัญ

แรงจูงใจในการเรียนการสอน

แรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็น การส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการ
 เรียนการสอน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยวิธีการสอนของผู้สอน 2) ปัจจัยการ
 ทำงานร่วมกันหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 3) ปัจจัยเชิงกลไก ที่เกี่ยวข้องกับการจัด
 สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ วิธีการประเมินผลการ
 เรียนรู้ที่เสริมแรงจูงใจและสร้างเจตคติที่ดี

ระยะที่ 3

ผู้วิจัยได้นำโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการ
 สื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
 และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้ผ่านการประเมินและรับรองจาก
 ผู้ทรงคุณวุฒิ มาสังเคราะห์เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วย
 กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงาน
 ร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมแบบ online เป็นการ จัด
 สภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนการสอนบนอินเทอร์เน็ต ดังแสดงในภาพประกอบ 14

English for Communication (100205)
2/2559 Aj Namtarn

STREAM STUDENTS ABOUT

Class code fh90gii INVITE STUDENTS ACTIONS

Sort by first name

☐		ASSAVAPHAN PHANVISET	⋮
☐		JIDAPA JITPAKDEE	⋮
☐		KAMONWAN HOMKESORN	⋮
☐		NATCHIMA SUKSAIYA	⋮
☐		NATHAKORN NUEKMAIJEM	⋮
☐		PAPAVARIN CHAISUWAN	⋮

English for Communication (100205)
2/2559 Aj Namtarn

STREAM STUDENTS ABOUT

English for Communication (100205)

Jintana Verapreyagoon

Show deleted items

Students can post and comment

Students can only comment

Only teachers can post or comment

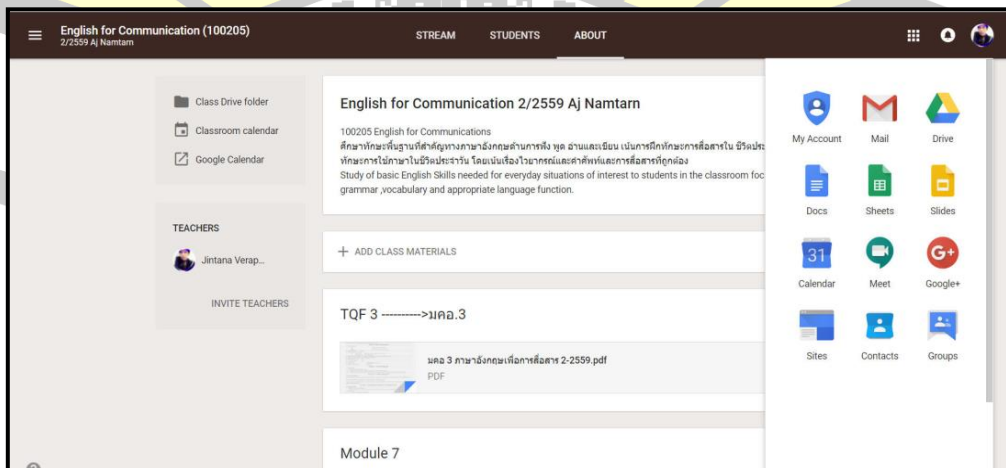
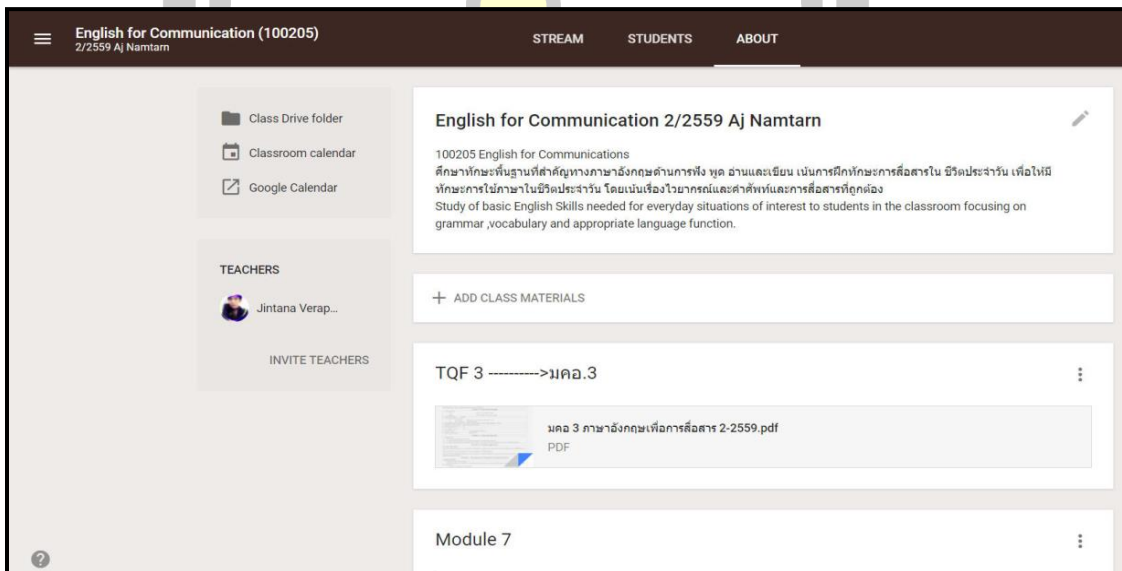
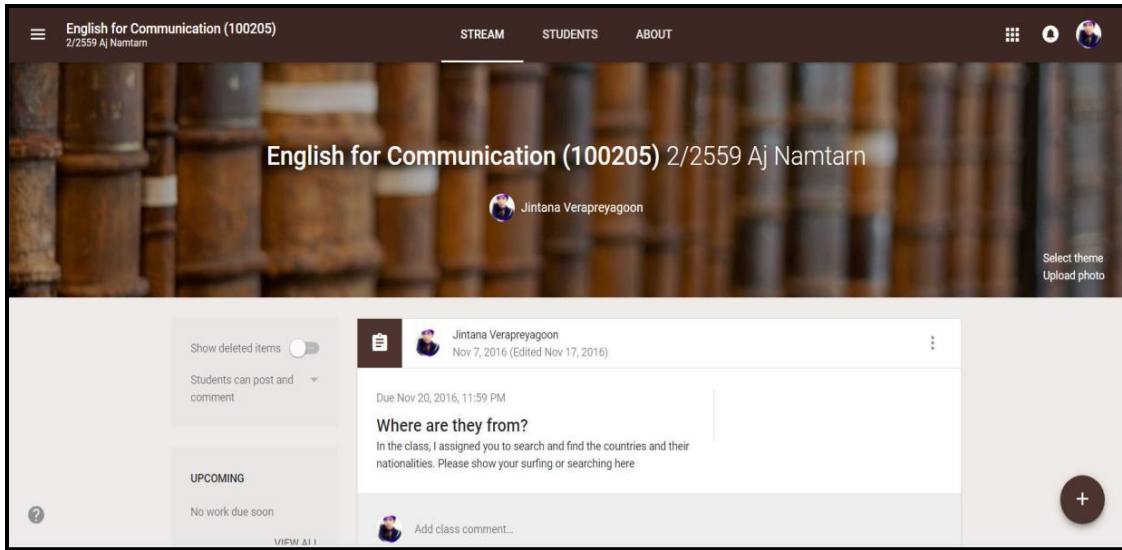
Jintana Verapreyagoon
Nov 7, 2016 (Edited Nov 17, 2016)

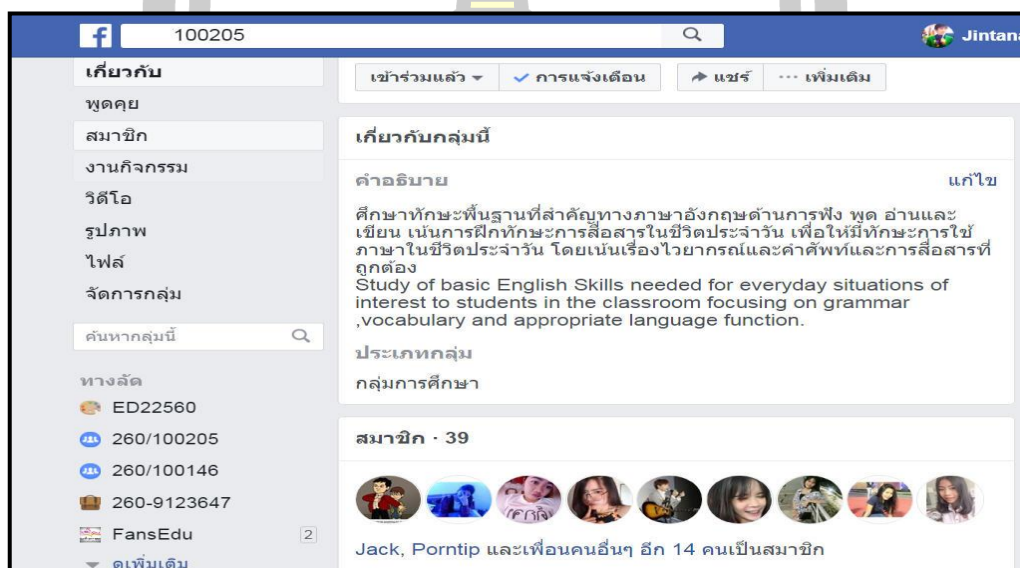
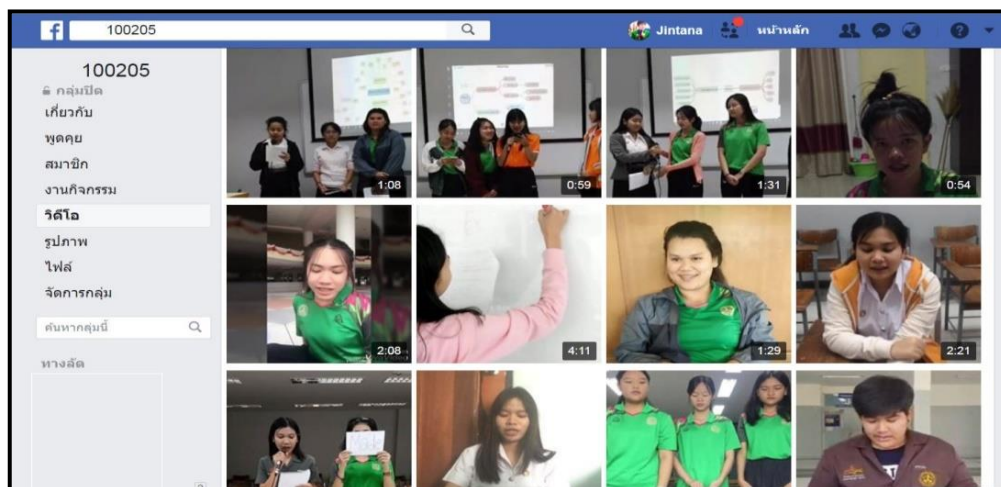
Nov 20, 2016, 11:59 PM

Where are they from?

In the class, I assigned you to search and find the countries and

ภาพประกอบ 14 การจัดสภาพแวดล้อมแบบ online เป็นการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนการสอนบนอินเทอร์เน็ต

ผลการประเมินโปรแกรม จากโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำมาสกัดเพื่อทำรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีและให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงาน ร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในด้านความ เทียบตรงเชิงโครงสร้าง และเชิงเนื้อหาจาก พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลดังแสดงใน ตาราง 12

ตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงาน ร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความเหมาะสมของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	ค่าสถิติ		ความเหมาะสมใน ระดับ
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	
ประเภทของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน				
1	ด้านกายภาพ	4.86	0.69	มาก
2	ด้านจินตภาพ	4.71	0.49	มาก
3	ด้านสังคม	5.00	0.58	มาก
4	ด้านสารสนเทศ	4.86	0.69	มาก
เฉลี่ยประเภทของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน		4.86	0.10	มาก
องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า				
5	ปัจจัยนำเข้า: สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนแบบ online	4.57	0.53	มาก
6	ปัจจัยนำเข้า: สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนแบบ offline	5.00	0.00	มาก
7	ปัจจัยนำเข้า: เนื้อหาสาระวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน	5.29	0.76	มาก
เฉลี่ยองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า		4.95	0.39	มาก
องค์ประกอบด้านกระบวนการ				
8	ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมาย	4.86	0.69	มาก
9	ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.71	0.49	มาก
10	ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน	4.86	0.69	มาก
11	ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.86	0.69	มาก
12	ขั้นตอนที่ 5 วัดผลและประเมินผล	4.86	0.69	มาก
เฉลี่ยองค์ประกอบด้านกระบวนการ		4.83	0.09	มาก
การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
13	กิจกรรมการวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมาย	4.86	0.69	มาก
14	กิจกรรมการออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.71	0.76	มาก
15	กิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	0.82	มาก
16	กิจกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.43	0.53	ค่อนข้างมาก
17	กิจกรรมการวัดผลและประเมินผล	4.71	0.49	มาก
18	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 1 ระบุปัญหา	4.57	0.53	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ความเหมาะสมของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	ค่าสถิติ		ความเหมาะสมในระดับ
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	
19	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา	4.29	0.49	ค่อนข้างมาก
20	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 3 พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหา	4.86	0.69	มาก
21	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 4 เลือกแนวทางการแก้ปัญหา	4.71	0.49	มาก
22	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 5 สร้างต้นแบบ	4.86	0.69	มาก
23	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 6 ทดสอบและประเมินผล	4.71	0.49	มาก
24	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 7 อภิปรายผล	4.71	0.76	มาก
25	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 8 ปรับปรุงผลงาน	4.86	0.69	มาก
เฉลี่ย การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		4.71	0.12	มาก
องค์ประกอบด้านผลลัพธ์				
26	ความรู้ความเข้าใจในภาพรวมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก	4.86	0.69	มาก
27	ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี	5.00	0.82	มาก
28	ทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	5.14	0.69	มาก
29	เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก	4.71	0.49	มาก
เฉลี่ยองค์ประกอบด้านผลลัพธ์		4.93	0.14	มาก
ภาพรวมขององค์ประกอบ				
30	สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	4.86	0.69	มาก
31	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ	5.14	0.69	มาก
32	องค์ประกอบกับทฤษฎี หลักการของสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา	5.00	0.82	มาก
33	ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์	4.86	0.69	มาก
เฉลี่ยภาพรวมขององค์ประกอบ		5.00	0.10	มาก
เฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับ		4.83	0.16	มาก

จากตาราง 12 ความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.83$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.16 เมื่อมองเป็นรายด้าน

ด้านประเภทของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนทุกข้ออยู่ในระดับมาก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.86) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.10

ด้านองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.83) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.09

ด้านภาพรวมขององค์ประกอบทุกข้ออยู่ในระดับมาก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 5.00) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.16

ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อย่อยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่มีข้อย่อย ได้แก่ กิจกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน ชั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.74) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.12

ด้านองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.93) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.10

ตาราง 13 แสดงความครอบคลุมขององค์ประกอบรูปแบบการสอนที่ตรงกับประกอบโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ข้อที่	ความครอบคลุมขององค์ประกอบโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ค่าสถิติ		ความเหมาะสมในระดับ
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	
1	สภาพแวดล้อม: กายภาพ จินตภาพ สังคม และสารสนเทศ	4.57	0.53	มาก
2	ประเภทของสภาพแวดล้อม	5.00	0.82	มาก
3	ฐานการช่วยเหลือ	4.86	0.69	มาก
4	ปัจจัยนำเข้า: online, offline, เนื้อหาสาระ	5.00	0.58	มาก
5	ปัจจัยกระบวนการ: การวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมาย การออกแบบผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล	5.00	0.82	มาก
6	ปัจจัยกระบวนการ: กิจกรรมการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน	5.14	0.69	มาก
7	ปัจจัยผลลัพธ์: ความรู้ความเข้าใจในภาพรวม ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก	5.29	0.76	มาก
เฉลี่ย		4.98	0.11	มาก

จากตาราง 13 แสดงความครอบคลุมขององค์ประกอบรูปแบบการสอนที่ตรงกับประกอบโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.98) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.11 รายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของโปรแกรมบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง การบอกทิศทาง ตามเกณฑ์ 65/65

เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถูกแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

หัวข้อที่ 1 Introduction of the course : People and Places

หัวข้อที่ 2 Family, Friends and Neighbors

หัวข้อที่ 3 Lifestyle and Leisure

หัวข้อที่ 4 Giving Directions

หัวข้อที่ 5 Eating and Drinking

หัวข้อที่ 6 Telling a Story

หัวข้อที่ 7 Celebrations

จากการนำเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ถูกแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 หัวข้อเพื่อ ทดลองหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) รายละเอียดดังตาราง 14

ตาราง 14 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นรายบุคคล (1:1) เป็นกลุ่ม (1:10) และภาคสนาม จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นรายบุคคล (1 : 1)

จำนวนนักศึกษา 3 คน	การทดสอบภาษาอังกฤษ								E_1
	หัวข้อ ที่ 1	หัวข้อ ที่ 2	หัวข้อ ที่ 3	หัวข้อ ที่ 4	หัวข้อ ที่ 5	หัวข้อ ที่ 6	หัวข้อ ที่ 7	$\bar{X}$	
คะแนนเต็ม	5	5	5	5	5	5	5	5	
$\bar{X}$	4.67	4.00	5.00	3.67	4.00	4.33	4.33	4.29	
S.D.	0.58	0.00	0.00	0.58	1.00	0.58	1.15	0.44	
ร้อยละ	93.33	80.00	100.0	73.33	80.00	86.67	86.67	85.71	85.71

จากตาราง 14 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษเรื่อง การบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของจำนวน 3 คน ซึ่งการทดสอบภาษาอังกฤษ จำนวน 7 หัวข้อ แต่ละหัวข้อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน ผลปรากฏว่า หัวข้อที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 คิดเป็นร้อยละ 93.33 หัวข้อที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 คิดเป็นร้อยละ 80.00 หัวข้อที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00

คิดเป็นร้อยละ 100 หัวข้อที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58
 คิดเป็นร้อยละ 73.33 หัวข้อที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00
 คิดเป็นร้อยละ 80.00 หัวข้อที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58
 คิดเป็นร้อยละ 86.67 หัวข้อที่ 7 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.15
 คิดเป็นร้อยละ 86.67 เฉลี่ยรวมทั้ง 7 หัวข้อ เท่ากับ 4.29 คะแนนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ
 0.44 จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน ค่าเฉลี่ยร้อยละของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเรื่อง
 การบอกทิศทาง เท่ากับ 85.71 ดังนั้นผลการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นรายบุคคล
 (1 : 1) เท่ากับ 85.71

ตาราง 15 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทางนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเป็นกลุ่ม
 (1 : 10)

จำนวนนักศึกษา 10 คน	การทดสอบภาษาอังกฤษ							$\bar{X}$	E_1
	หัวข้อ ที่ 1	หัวข้อ ที่ 2	หัวข้อ ที่ 3	หัวข้อ ที่ 4	หัวข้อ ที่ 5	หัวข้อ ที่ 6	หัวข้อ ที่ 7		
คะแนนเต็ม	5	5	5	5	5	5	5	5	
$\bar{X}$	4.20	4.00	4.30	4.20	4.20	4.10	4.20	4.17	
S.D.	0.63	0.67	0.67	1.03	0.79	0.88	0.79	0.14	
ร้อยละ	84.00	80.00	86.00	84.00	84.00	82.00	84.00	83.43	83.43

จากตาราง 15 แสดงผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเรื่อง การบอก
 ทิศทาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลแสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ
 (E_1) ของจำนวน 10 คน ซึ่งการทดสอบภาษาอังกฤษจำนวน 7 หัวข้อ แต่ละหัวข้อมีคะแนนเต็ม 5
 ผลปรากฏว่า หัวข้อที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 คิดเป็น
 ร้อยละ 84.00 หัวข้อที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.67 คิดเป็น
 ร้อยละ 80.00 หัวข้อที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.67 คิดเป็น
 ร้อยละ 86.00 หัวข้อที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.03 คิดเป็น
 ร้อยละ 84.00 หัวข้อที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.79 คิดเป็น
 ร้อยละ 84.00 หัวข้อที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.88 คิดเป็น
 ร้อยละ 82.00 หัวข้อที่ 7 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 คิดเป็น

ร้อยละ 84 เฉลี่ยรวมทั้ง 7 หัวข้อเท่ากับ 4.17 คะแนนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14 จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน ค่าเฉลี่ยร้อยละของการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษเรื่องการบอกทิศทาง เท่ากับ 83.43 ดังนั้นผลการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) เป็นรายบุคคล (1 :10) เท่ากับ 83.43

ตาราง 16 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษเรื่อง การบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นกลุ่มภาคสนาม

จำนวนนักศึกษา 30 คน	การทดสอบภาษาอังกฤษ							$\bar{X}$	E ₁
	หัวข้อ ที่ 1	หัวข้อ ที่ 2	หัวข้อ ที่ 3	หัวข้อ ที่ 4	หัวข้อ ที่ 5	หัวข้อ ที่ 6	หัวข้อ ที่ 7		
คะแนนเต็ม	5	5	5	5	5	5	5	5	
$\bar{X}$	4.20	4.00	4.00	4.30	4.20	4.00	4.10	4.11	
S.D.	0.63	0.82	0.67	1.06	0.79	0.94	0.74	0.15	
ร้อยละ	83.33	79.33	83.33	82.00	82.00	80.00	80.67	81.52	81.52

จากตาราง 16 แสดงผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) ภาคสนาม จำนวน 30 คน ซึ่งการทดสอบภาษาอังกฤษ จำนวน 7 หัวข้อแต่ละหัวข้อมีคะแนนเต็ม 5 ผลปรากฏว่า หัวข้อที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 คิดเป็นร้อยละ 83.33 หัวข้อที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 คิดเป็นร้อยละ 79.33 หัวข้อที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 คิดเป็นร้อยละ 83.33 หัวข้อที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 คิดเป็นร้อยละ 82.00 หัวข้อที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 คิดเป็นร้อยละ 82.00 หัวข้อที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 คิดเป็นร้อยละ 80.00 หัวข้อที่ 7 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 คิดเป็นร้อยละ 80.67 จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน ค่าเฉลี่ยร้อยละของการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง เท่ากับ 81.52 ดังนั้นผลการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) ภาคสนาม เท่ากับ 81.52

ตาราง 17 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนนักศึกษา 35 คน	การทดสอบภาษาอังกฤษ								E_1
	หัวข้อ ที่ 1	หัวข้อ ที่ 2	หัวข้อ ที่ 3	หัวข้อ ที่ 4	หัวข้อ ที่ 5	หัวข้อ ที่ 6	หัวข้อ ที่ 7	$\bar{X}$	
คะแนนเต็ม	5	5	5	5	5	5	5	5	
$\bar{X}$	4.06	3.97	4.03	3.94	4.14	3.94	4.17	4.04	
S.D.	0.73	0.86	0.79	0.87	0.81	0.84	0.89	0.06	
ร้อยละ	81.14	79.43	80.57	78.86	82.86	78.86	83.43	80.73	81.14

จากตาราง 17 พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน ซึ่งการทดสอบภาษาอังกฤษ จำนวน 7 หัวข้อ แต่ละหัวข้อมีคะแนนเต็ม 5 หัวข้อที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 คิดเป็นร้อยละ 81.14 หัวข้อที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 คิดเป็นร้อยละ 79.43 หัวข้อที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 คิดเป็นร้อยละ 80.57 หัวข้อที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 คิดเป็นร้อยละ 78.86 หัวข้อที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 คิดเป็นร้อยละ 82.86 หัวข้อที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 คิดเป็นร้อยละ 76.86 และหัวข้อที่ 7 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 คิดเป็นร้อยละ 83.43 คะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง เท่ากับ 81.14 ดังนั้นผลการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 81.14

ตาราง 18 แสดงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทางนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นรายบุคคล (1:1)

การทดสอบ	จำนวนนักศึกษา (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	E_2
หลังเรียน	3	20	16.67	0.58	83.33

จากตาราง 18 แสดงคะแนนหลังเรียน ในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเป็น รายบุคคล (1 : 1) จำนวน 3 คน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.67 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.58 คะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.33 ดังนั้นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) เป็นรายบุคคล (1 : 1) เท่ากับ 83.33

ตาราง 19 แสดงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษเรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเป็นกลุ่ม (1 : 10)

การทดสอบ	จำนวนนักศึกษา (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	E ₂
หลังเรียน	10	20	15.80	1.32	79.00

จากตาราง 19 แสดงคะแนนหลังเรียน ในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นราย กลุ่ม (1 : 10) จำนวน 10 คน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.80 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.32 คะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.00 ดังนั้นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) เป็นกลุ่ม (1:10) เท่ากับ 79.00

ตาราง 20 แสดงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นภาคสนาม

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	E ₂
หลังเรียน	30	20	16.00	1.29	80.00

จากตาราง 20 พบว่าคะแนนหลังเรียน ในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นภาคสนาม จำนวน 30 คน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.00 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.29 คะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.00 ดังนั้นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) กลุ่มภาคสนาม เท่ากับ 80.00

ตาราง 21 แสดงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบ	จำนวนนักศึกษา (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	E_2
หลังเรียน	35	20	16.49	1.25	82.45

จากตาราง 21 พบว่าคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง หลังเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.49 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.25 คะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82.45 ดังนั้นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 82.45

ตาราง 22 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเป็นรายบุคคล (1 : 1)

ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	35	30.00	0.44	85.71
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	16.67	0.58	83.33

จากตาราง 22 พบว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 30.00 คะแนน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 85.71 ดังนั้นประสิทธิภาพ

ของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.71 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.67 คะแนน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 83.33 ดังนั้นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 83.33 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) เป็นรายบุคคล (1:1) เท่ากับ 85.71/83.33

ตาราง 23 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเป็นกลุ่ม (1 : 10)

ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	35	29.20	0.14	83.43
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	15.80	1.32	79.00

จากตาราง 23 พบว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 29.20 คะแนน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 83.43 ดังนั้นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.43 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.80 คะแนน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 79.00 ดังนั้นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 79.00 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) เป็นกลุ่ม (1:10) เท่ากับ 83.43/79.00

ตาราง 24 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลภาคสนาม

ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	35	28.53	1.92	81.52
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	16.00	1.29	80.00

จากตาราง 24 พบว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 28.53 คะแนน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 81.52 ดังนั้นประสิทธิภาพ

ของกระบวนการ (E₁) เท่ากับ 81.52 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.00 คะแนน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 80.00 ดังนั้นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) เท่ากับ 80.00 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₁/E₂) ภาคสนาม เท่ากับ 81.52/80.00

ตาราง 25 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₁/E₂) จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ของกลุ่มตัวอย่าง

ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	35	28.26	1.77	81.14
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	20	16.49	1.25	82.45

จากตาราง 25 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 28.26 คะแนน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 81.14 ดังนั้นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) เท่ากับ 81.14 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.49 คะแนน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 82.45 ดังนั้นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) เท่ากับ 82.45 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₁/E₂) ของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 81.14/82.45

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทางของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ข้อมูลนักศึกษามหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คนที่ทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และความก้าวหน้าวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ปรากฏดังตาราง 26

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
คนที่ 1	9	45	15	75	6	30
คนที่ 2	8	40	15	75	7	35
คนที่ 3	10	50	17	85	7	35
คนที่ 4	11	55	17	85	6	30
คนที่ 5	12	60	18	90	6	30
คนที่ 6	10	50	16	80	6	30
คนที่ 7	15	75	17	85	2	10
คนที่ 8	13	65	16	80	3	15
คนที่ 9	10	50	14	70	4	20
คนที่ 10	11	55	15	75	4	20
คนที่ 11	12	60	17	85	5	25
คนที่ 12	11	55	16	80	5	25
คนที่ 13	12	60	17	85	5	25
คนที่ 14	10	50	15	75	5	25
คนที่ 15	9	45	17	85	8	40
คนที่ 16	8	40	17	85	9	45
คนที่ 17	11	55	15	75	4	20
คนที่ 18	10	50	16	80	6	30
คนที่ 19	12	60	17	85	5	25
คนที่ 20	11	55	17	85	6	30
คนที่ 21	13	65	18	90	5	25
คนที่ 22	12	60	17	85	5	25
คนที่ 23	10	50	16	80	6	30
คนที่ 24	8	40	18	90	10	50
คนที่ 25	9	45	15	75	6	30
คนที่ 26	8	40	14	70	6	30
คนที่ 27	10	50	17	85	7	35
คนที่ 28	8	40	15	75	7	35

ตาราง 26 (ต่อ)

	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
คนที่ 29	10	50	17	85	7	35
คนที่ 30	15	75	18	90	3	15
คนที่ 31	17	85	19	95	2	10
คนที่ 32	16	80	18	90	2	10
คนที่ 33	15	75	18	90	3	15
คนที่ 34	15	75	17	85	2	10
คนที่ 35	14	70	16	80	2	10
เฉลี่ย	11.29	56.43	16.49	82.45	5.20	26.00
SD	2.48	12.40	1.25	6.23	2.01	10.06

จากตาราง 26 พบว่าคะแนนก่อนเรียน จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.29 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.43 ซึ่งมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 29 คนและคะแนนจากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทางหลังเรียนของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 16.49 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.45 นักศึกษาทั้ง 35 คน ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 และคะแนนของค่าความก้าวหน้าตั้งแต่ 2 คะแนน ถึง 10 คะแนน และคิดเป็นร้อยละ ตั้งแต่ 10.00 ถึง 50.00

ตาราง 27 แสดงผลการเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้ เชิงรุก

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	34	11.29	2.48	17.85*	0.00
หลังเรียน		16.49	1.25		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่าวิกฤติของ t ที่ระดับ .01, df 34 = 2.508)

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง ของกลุ่มตัวอย่าง คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบทดสอบค่า (t-test) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง ผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกันใน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่นแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกันทั้งฉบับจากกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และตรวจสอบคุณภาพและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาจากนั้นสร้างเป็นแบบ

วัดทักษะการทำงานร่วมกัน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.69 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกันทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.73 จากนั้นผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่าง 35 คน ออกเป็น 5 กลุ่มย่อย ซึ่งแต่ละกลุ่มย่อยมีสมาชิกกลุ่มย่อยละ 7 คน โดยใช้คะแนนสอบก่อนเรียนเป็นหลักในการแบ่ง ซึ่งทั้ง 5 กลุ่มย่อย ต้องมีค่าเฉลี่ยคะแนนสอบก่อนเรียนใกล้เคียงกัน พร้อมด้วยการประเมินวัดทักษะการทำงานร่วมกันหลังจากนั้น ทำการประเมินวัดทักษะการทำงานร่วมกันดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 28 ผลการประเมินวัดทักษะการร่วมกัน ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนเชิงรุก เรื่อง การบอกทิศทาง

พฤติกรรมการทำงานตามวงจร PDCA	ระดับพฤติกรรมกลุ่มที่					เฉลี่ย รายชื่อ	S.D.	ทักษะการ ทำงานในระดับ
	1	2	3	4	5			
1.การวางแผน (P)								
1.1 มีการปรึกษาหารือวางแผนในการทำงาน	5	4	3	5	4	4.20	0.84	มาก
1.2 มีการแจกแจงงานที่ทำและมองภาพรวมของงาน ที่ทำได้	4	5	3	4	4	4.00	0.71	มาก
1.3 มีการร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทาง ในการทำงาน	3	4	4	3	2	3.20	0.84	ปานกลาง
1.4 มีการร่วมมือกันกำหนดเวลาในการทำงาน	4	3	4	3	3	3.40	0.55	ปานกลาง
1.5 มีการตรวจสอบการวางแผน	3	5	3	4	4	3.80	0.84	มาก
เฉลี่ยกลุ่ม	3.8	4.2	3.4	3.8	3.4	3.72	0.84	มาก
เฉลี่ยด้านการวางแผน	3.72					มาก		
2. การปฏิบัติงาน (D)								
2.1 มีการชักจูงให้สมาชิกร่วมแรงร่วมใจในการ ทำงาน	4	4	3	2	4	3.40	0.89	ปานกลาง
2.2 ทุกคนร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มและปฏิบัติ หน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	3	4	3	3	4	3.40	0.55	ปานกลาง
2.3 ทุกคนร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่ได้กำหนด ไว้และร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	5	3	4	4	3	3.80	0.84	มาก
2.4 มีการปรึกษาหารือกันเป็นระยะๆ	4	3	3	4	3	3.40	0.55	ปานกลาง
2.5 ทุกคนช่วยเหลือกันในการควบคุมการทำงานให้ สำเร็จ	3	4	5	3	4	3.80	0.84	มาก
เฉลี่ยกลุ่ม	3.8	3.6	3.6	3.2	3.6	3.56	0.22	มาก
เฉลี่ยด้านการปฏิบัติการ	3.56					มาก		
3. การประเมินตนเอง (C)								
3.1 ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินขั้นตอนการ ทำงาน	5	4	3	4	4	4.00	0.71	มาก
3.2 ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3	4	3	4	4	3.60	0.55	มาก
3.3 ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานในกลุ่ม ของตนและกลุ่มอื่นๆ	4	4	5	4	3	4.00	0.71	มาก
3.4 ทุกคนมีส่วนร่วมในการวิจารณ์ผลงานในกลุ่ม ของตนและกลุ่มอื่นๆ	3	4	3	3	3	3.20	0.45	ปานกลาง

ตาราง 28 (ต่อ)

พฤติกรรมการทำงานตามวงจร PDCA	ระดับพฤติกรรมกลุ่มที่					เฉลี่ย รายข้อ	S.D.	ทักษะการ ทำงานในระดับ
	1	2	3	4	5			
3.การประเมินตนเอง (C)								
3.5 ทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงาน ของกลุ่ม	4	4	3	4	3	3.60	0.55	มาก
เฉลี่ยกลุ่ม	3.8	4	3.4	3.8	3.4	3.68	0.27	มาก
เฉลี่ยด้านการประเมินตนเอง	3.68					มาก		
4. การปรับปรุงงาน (A)								
4.1 นักศึกษาได้ช่วยเหลือเพื่อนในการปรับปรุงงาน และร่วมกันตรวจผลงานที่ทำอยู่เสมอ	4	4	3	3	4	3.60	0.55	มาก
4.2 นักศึกษาร่วมกันกำหนด แก้ไขปัญหาในการ ทำงาน และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น	4	5	4	4	3	4.00	0.71	มาก
4.3 นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึง การทำงานของของกลุ่ม	3	3	4	4	3	3.40	0.55	ปานกลาง
4.4 นักศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปความรู้และการ ทำงานของกลุ่ม	4	4	3	4	4	3.80	0.45	มาก
4.5 นักศึกษามีการเขียนแบบสรุปผลการปฏิบัติงาน และจัดทำแฟ้มงาน/เป็นรูปเล่ม	3	4	4	4	3	3.60	0.55	มาก
เฉลี่ยกลุ่ม	3.6	4	3.6	3.8	3.4	3.68	0.23	มาก
เฉลี่ยด้านการปรับปรุงงาน	3.68					มาก		
เฉลี่ยทุกด้าน	3.66					0.18		มาก

จากตาราง 28 พบว่าผลการประเมินวัดทักษะการร่วมกัน ในการเรียนบทเรียน แบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง ใน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผน (P) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.19$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.16 โดยมีหัวข้อย่อย 3 หัวข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก คือ มีการปรึกษาหารือวางแผนในการทำงาน ($\bar{x}=4.20$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 มีการแจกแจงงานที่ทำและมองภาพรวมของงานที่ทำได้ ($\bar{x} = 4.00$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 มีการตรวจสอบการวางแผน ($\bar{x} = 3.80$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 ข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

2. การปฏิบัติงาน (D) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.22 โดยมีหัวข้อย่อย 2 หัวข้ออยู่ในระดับมาก คือ ทุกคนร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ และร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 3.80$)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 ทุกคนช่วยเหลือกันในการควบคุมการทำงานให้สำเร็จ ($\bar{x} = 3.80$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 อีก 3 หัวข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

3. การประเมินตนเอง (C) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.68$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.27 โดยมีหัวข้อย่อย 4 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก คือทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินขั้นตอนการทำงาน ($\bar{x} = 4.00$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาก ($\bar{x} = 3.60$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่น ๆ มาก ($\bar{x} = 4.00$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 มาก ($\bar{x} = 3.60$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 ทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม ส่วน 1 ข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง คือ ทุกคนมีส่วนร่วมในการวิจารณ์ผลงานในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่นๆ ($\bar{x} = 3.20$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45

4. การปรับปรุงงาน (A) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.23 โดยมี หัวข้อย่อย 4 หัวข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก คือ นักศึกษาได้ช่วยเหลือเพื่อนในการปรับปรุงงาน และร่วมกันตรวจผลงานที่ทำอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.60$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 นักศึกษาร่วมกันกำหนด แก้ไขปัญหาในการทำงานและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นมาก ($\bar{x} = 4.00$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.7 นักศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปความรู้และการทำงานของกลุ่ม มาก ($\bar{x} = 3.80$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 นักศึกษามีการเขียนแบบสรุปผลการปฏิบัติงาน และจัดทำแฟ้มงานเป็นรูปเล่มมาก ($\bar{x} = 3.60$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 ส่วนข้อที่เหลือ มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 เฉลี่ยในภาพรวมทั้งหมดนักศึกษามีทักษะการร่วมกัน ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทางในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.18

ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง กลุ่มตัวอย่าง 35 คน ถูกแบ่งเป็น 5 กลุ่มย่อย ซึ่งแต่ละกลุ่มย่อยมีสมาชิกกลุ่มย่อยละ 7 คน ผู้วิจัยได้วัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967) โดยมีรายการที่ต้องวัด คือ สร้างสรรค์จากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ได้ มีความแปลกใหม่ เสร็จตามเวลา แก้ปัญหาได้ และมีรายละเอียดน่าสนใจ มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังแสดงในตาราง 29 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ทำได้ดี ให้ 2 คะแนน ผ่านให้ 1 คะแนน ต้องปรับปรุงให้ 0 คะแนน

นำแบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง เข้าตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ จากกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และตรวจสอบคุณภาพและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้น ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.76–1.00 พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.81

ตาราง 29 ผลการวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง การบอกทิศทาง

กลุ่ม	รายการประเมิน					รวม	ความ หมายคะแนน
	สร้างสรรค์จากสิ่ง เร้าที่กำหนดให้ได้	มีความ แปลกใหม่	เสร็จ ตามเวลา	แก้ปัญหา ได้	มีรายละเอียด น่าสนใจ		
กลุ่มที่ 1	2	2	2	2	2	10	ปฏิบัติได้ดี
กลุ่มที่ 2	2	1	2	1	2	8	ปฏิบัติได้ดี
กลุ่มที่ 3	2	1	1	2	1	7	ผ่าน
กลุ่มที่ 4	2	2	2	1	2	9	ปฏิบัติได้ดี
กลุ่มที่ 5	2	2	2	2	2	10	ปฏิบัติได้ดี

0-4 คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

5-7 คะแนน หมายถึง ผ่าน

8-10 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติได้ดี

จากตาราง 29 ให้เห็นผลการวัด ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทางทุกกลุ่มสามารถปฏิบัติได้ดี ยกเว้นกลุ่มที่ 3 อยู่ในระดับผ่าน

จากการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน ผู้วิจัยนำแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง จำนวน 20 ข้อ เข้าตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พร้อมทั้งหาค่าความ

เชื่อมั่นของแบบวัดฯ ทั้งฉบับจากกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปจากนั้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วสร้างเป็นแบบสอบถาม ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.65–1.00 พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียน ภาษาอังกฤษ ทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.75 และผลของแบบสอบถามความพึงพอใจจากผู้เรียน ผลที่ได้ดังแสดง ในตาราง 30

ตาราง 30 แสดงระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะ ในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน

ข้อที่	รายการ	เฉลี่ย	SD	ความหมาย
ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน				
1	บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.29	0.89	มาก
2	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบตนเอง และกลุ่ม	3.77	0.73	มาก
3	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน	3.77	0.94	มาก
4	บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	4.54	0.66	มากที่สุด
5	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักศึกษาเกิดความคิดที่หลากหลาย	4.03	0.92	มาก
เฉลี่ย		4.08	0.13	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียน				
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	3.77	0.88	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.03	0.79	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	4.06	0.84	มาก
9	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาล้าคิดล้าตอบ	4.26	0.66	มาก
10	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.29	0.71	มาก
11	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	4.43	0.56	มาก
12	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	3.97	0.71	มาก
เฉลี่ย		4.11	0.11	มาก
ประโยชน์ที่ได้รับ				
13	การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.29	0.46	มาก
14	การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.49	0.51	มาก
15	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาก่อสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.60	0.50	มากที่สุด
16	การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษานำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ	4.40	0.69	มาก
17	การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	4.09	0.66	มาก
18	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	3.66	0.80	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	เฉลี่ย	SD	ความหมาย
ประโยชน์ที่ได้รับ				
19	การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	4.51	0.51	มากที่สุด
20	กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.63	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.33	0.12	มาก
เฉลี่ยรวม		4.19	0.16	มาก

จากตาราง 30 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.16 เมื่อมองรายด้าน ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.13 โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.66 ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกิจกรรมการเรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.11 และข้อย่อยทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุดท้ายด้านประโยชน์ที่ได้รับ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.12 โดยมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองได้ การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 4

ผลของการสร้างและพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และผลของการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาจากโมเดล พร้อมทั้งศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี การวิเคราะห์ผลการใช้โมเดลฯ ระยะนี้ เน้นที่เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

1.1 พบว่า ที่มาของโมเดลนั้นเกิดจากความต้องการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนการสอนแบบผสมผสาน และกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก จากการใช้แบบสัมภาษณ์ โดยความคิดเห็นแบ่งเป็น ระดับปัญหาในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบระดับ ระดับความต้องการในการแก้ปัญหา ซึ่งคำถามประกอบด้วยหัวข้อหลัก ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ (Psychological Environment) สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ (Information Environment) และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน อีก 5 หัวข้อย่อยได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2. สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ 3. สภาพแวดล้อมทางสังคม 4. สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ 5. กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้แบ่งเป็น

1.1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งแบ่งเป็น 4 หัวข้อย่อยประกอบด้วย

1.1.1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

1.1.1.2 เนื้อวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.1.1.3 กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

1.1.1.4 การเรียนรู้ร่วมกัน

1.1.2 ด้านกระบวนการแบ่งเป็น 5 หัวข้อย่อยได้แก่

1.1.2.1 การวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัด

สภาพแวดล้อม

1.1.2.2 การออกแบบสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1.2.3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1.2.4 การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

เพื่อการสื่อสาร

1.1.2.5 การวัดผลและประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อม

1.1.3 ด้านผลลัพธ์ แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อย่อยได้แก่

1.1.3.1 ทักษะสื่อสารเชิงสร้างสรรค์

1.1.3.2 ทักษะการทำงานร่วมกัน

1.1.3.3 เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน

ซึ่งในแต่ละด้าน เลือกจากระดับปัญหาที่พบ และระดับความต้องการ ในการแก้ปัญหา ต้องมีระดับความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างในระดับ ข้างมาก มาก และมากที่สุด จึงนำมาเป็นหัวข้อหลักในการทำร่างโมเดลฯ พบว่า

ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment) หัวข้อที่ถูกเลือกมาสร้างโมเดล ได้แก่ บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน อุปกรณ์สำหรับเข้าถึง อินเทอร์เน็ตได้จากภายนอกห้องเรียนสำหรับนักศึกษา โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์

ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment) หัวข้อที่ถูกเลือกมาสร้างโมเดล ได้แก่ ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการ สอน ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ ผู้เรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน และ ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment) หัวข้อที่ถูก เลือกมาสร้างโมเดลได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายนอกห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกัน กันเองภายในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน การเรียน การสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ตลาดแรงงานมีความต้องการ บุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ตลาดแรงงานมีความ ต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และตลาดแรงงานมีความ ต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน

ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment) หัวข้อที่ถูกเลือกมาสร้างโมเดล ได้แก่ การใช้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือภายนอก ห้องเรียนการจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ด้านปัจจัยนำเข้า หัวข้อที่ถูกเลือกได้แก่ ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการ เรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน ผู้สอนแจ้ง เนื้อหาที่ใช้ในการสอน ให้ผู้เรียนทราบ

ด้านกระบวนการ หัวข้อที่ถูกเลือกมาสร้างโมเดล ได้แก่ ผู้สอนมีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

แบบผสมผสานได้อย่างเหมาะสม ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการสื่อสาร การฝึกฝนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร บรรยากาศในการเรียนที่สนุกส่งผลต่อการเรียนรู้

ด้านผลลัพธ์ หัวข้อที่ถูกเลือกมาสร้างโมเดล ได้แก่ ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล กิจกรรมการวัดประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดประเมินผล การใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล

1.2 ได้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ผ่านการชี้แนะ เพิ่มเติม ปรับแก้ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ถึงสองรอบ และได้พิจารณารับรองโมเดลสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เห็นว่า จากโมเดลมีความเหมาะสม

2. การทดลองใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนามาจากโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

พบว่าประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) จากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนามาจากโมเดลฯ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เมื่อทดลองรายบุคคล (1:1) ผลที่ได้เท่ากับ 85.71/83.33 เมื่อทดลองเป็นกลุ่มเป็นกลุ่ม (1:10) ผลที่ได้เท่ากับ 83.43/79.00 เมื่อทดลองภาคสนาม (30 คน) ผลที่ได้เท่ากับ 81.52/80.00 และประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) ของกลุ่มตัวอย่าง (35 คน) ผลที่ได้เท่ากับ 81.14/82.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

พบว่าคะแนนสอบก่อนเรียน จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.29 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.43 ซึ่งมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 29 คน และคะแนนสอบหลังเรียน จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทางของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.49 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.45 นักศึกษาทั้ง 35 คน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และคะแนนของค่าความก้าวหน้าตั้งแต่ 2 คะแนน ถึง 10 คะแนน และคิดเป็นร้อยละตั้งแต่ 10.00 ถึง 50.00

และยังพบว่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้น โดยให้พิจารณาจากพัฒนาการของนักศึกษา (35 คน) ก่อนเรียน (20 คะแนน) และหลังเรียน (20 คะแนน) โดย ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน (577) และผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน (395) ทำให้ได้ ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.59 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.59 หรือคิดเป็นร้อยละ 59.00 นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากผลการประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง ใน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผน (P) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับมาก โดยมีหัวข้อย่อย 3 หัวข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก คือ b1. มีการปรึกษาหารือวางแผนในการทำงาน 2. มีการแจกแจงงานที่ทำและมองภาพรวมของงานที่ทำได้ 3. มีการตรวจสอบการวางแผน ส่วนหัวข้อที่เหลือ อยู่ในระดับปานกลาง
2. การปฏิบัติงาน (D) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับมาก โดยมีหัวข้อย่อย 2 หัวข้ออยู่ในระดับมาก คือ 1. ทุกคนร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ และร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ 2. ทุกคนช่วยเหลือกันในการควบคุมการทำงานให้สำเร็จ โดยที่ 3 หัวข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง
3. การประเมินตนเอง (C) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับมาก และมีหัวข้อย่อย 4 หัวข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก ได้แก่ 1. ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินขั้นตอนการทำงาน 2. ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาก 3. ทุกคนมีส่วนร่วม

ในการประเมินผลงานในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่น ๆ 4. ทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม ส่วนหัวข้อมีส่วนร่วมในการวิจารณ์ผลงานในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

4. การปรับปรุงงาน (A) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับมาก และมีหัวข้อย่อย 4 หัวข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก ได้แก่ 1. นักศึกษาได้ช่วยเหลือเพื่อนในการปรับปรุงงาน และร่วมกันตรวจผลงานที่ทำอยู่เสมอ 2. นักศึกษาร่วมกันกำหนด แก้ไขปัญหาในการทำงานและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น 3. นักศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปความรู้และการทำงานของกลุ่ม 4. นักศึกษามีการเขียนแบบสรุปผลการปฏิบัติงาน และจัดทำแฟ้มงานเป็นรูปเล่ม ค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ยในภาพรวมทั้งหมด นักศึกษามีทักษะการร่วมกันในการเรียนบทเรียน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง การบอกทิศทาง ในระดับมาก เมื่อวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ด้วยแบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง ทุกกลุ่มสามารถปฏิบัติได้ดี

ในส่วนของระดับความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อมองรายด้าน ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของการเรียน เปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียน ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาสร้างความรู้ ด้านความเข้าใจด้วยตนเองได้ ด้านการจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจรู้จักเพื่อนมากขึ้น และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น

พหุบัณฑิต ชีวะ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีลำดับขั้นตอน และผลการวิจัย ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการต่อสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ของอาจารย์ และนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. เพื่อทดลองและศึกษาผลการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานการวิจัย

คะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน ของนักศึกษาที่เรียนด้วยโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน มีความพึงพอใจในระดับสูง

สรุปผลการวิจัย

โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณในลักษณะการวิจัยและพัฒนา เป้าหมายหลักของการวิจัยอยู่ที่การสร้างและพัฒนาโมเดลฯ โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัยเริ่มจาก

- 1) ศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่แท้จริงจากอาจารย์ และนักศึกษา
- 2) การศึกษาองค์ประกอบและคุณลักษณะวิธีการของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อันจะนำมาสู่การสร้างและพัฒนาโมเดลฯ ให้มีคุณลักษณะวิธีการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ นักศึกษา นำพาให้นักศึกษาเกิด
- ก) ความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- ข) ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และ
- ค) ทักษะการทำงานร่วมกัน

3) การทดลองใช้โมเดลฯ กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งผลจากการทดลอง นำมาซึ่งความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโมเดลฯ ตลอดจนทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ในส่วนที่ได้จากการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจปัญหา และความต้องการสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่แท้จริงจากอาจารย์ และนักศึกษานำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เช่นเดียวกับผลการทดลองโมเดลที่สะท้อนผ่านความคิดเห็นของ

นักศึกษาในกลุ่มทดลอง นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่นำไปสู่การพัฒนาโมเดลฯ ได้อย่างเหมาะสมที่สุด

ผลการ วิเคราะห์ข้อมูล

สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการต่อสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ของอาจารย์ และนักศึกษา

ผู้วิจัยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการในสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่แท้จริงจากอาจารย์ และนักศึกษา ทั้งที่เกี่ยวกับระดับปัญหาในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบระดับ ระดับความต้องการในการแก้ปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ (Psychological Environment) สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ (Information Environment) กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้า 4 ลักษณะ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เนื้อวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และการเรียนรู้ร่วมกัน กระบวนการ 5 ลักษณะ ได้แก่ การวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดสภาพแวดล้อม การออกแบบสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการวัดผลและประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อม ท้ายสุดคือผลลัพธ์ 3 ลักษณะ ได้แก่ ทักษะสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า

สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment) ประเด็น/หัวข้อที่นำมาใช้ประกอบการสร้างโมเดลฯ ได้แก่ บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน อุปกรณ์สำหรับเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จากภายนอกห้องเรียนสำหรับนักศึกษา โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์

สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment) ประเด็น/
หัวข้อที่นำมาใช้ประกอบการสร้างโมเดลฯ ได้แก่ ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ ผู้สอนมีความ
กระตือรือร้นในการสอน ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ผู้เรียนมีความ
อบอุ่นทางใจ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน ผู้เรียน
มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน และผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment) ประเด็น/หัวข้อที่นำมาใช้
ประกอบการสร้างโมเดลฯ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน
ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ภายนอกห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่าง
ผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน
การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ตลาดแรงงานมีความ
ต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน มี
ความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงาน
ร่วมกัน

สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment) ประเด็น/
หัวข้อที่นำมาใช้ประกอบการสร้างโมเดลฯ ได้แก่ การใช้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการ
จัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน
หรือภายนอกห้องเรียนการจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ด้านปัจจัยนำเข้า ประเด็น/หัวข้อที่นำมาใช้ประกอบการสร้างโมเดลฯ ได้แก่
ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน ผู้สอนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยี
ให้กับผู้เรียน ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการสอนให้ผู้เรียนทราบ

ด้านกระบวนการ ประเด็น/หัวข้อที่นำมาใช้ประกอบการสร้างโมเดลฯ ได้แก่
ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ได้อย่างเหมาะสม ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้
ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด
ทักษะการทำงานร่วมกัน ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอกห้องเรียน
อย่างเหมาะสม ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน
และเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงออกในการ
สื่อสาร การฝึกฝนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร บรรยากาศ
ในการเรียนที่สนุกส่งผลต่อการเรียนรู้

ด้านผลลัพธ์ ประเด็น/หัวข้อที่นำมาใช้ประกอบการสร้างโมเดลฯ ได้แก่ ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการวัดประเมินผล กิจกรรมการวัดประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดประเมินผล และการใช้ความยุติธรรมในการวัดประเมินผล

2. องค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.1 โมเดลฯ ที่สร้างขึ้น นำมาตรวจสอบคุณภาพโมเดลฯ ด้านความตรง จากผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการตรวจสอบคุณภาพโมเดลฯ สรุปได้ว่า โมเดลฯ มีความเหมาะสม มีค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่ามากกว่า 0.70-1.00 ค่าเข้าใกล้ 1 ถือว่ามีความตรงมาก/เหมาะสม สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้ ส่วนค่าความเที่ยงที่พิจารณาจากค่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.79 แสดงว่ามีความเที่ยงสูง นอกจากนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพของโมเดลฯ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งหวังว่า ผลจากการใช้โมเดลฯ จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ ผลการทดสอบพบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) จากรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นรายบุคคล (1:1) เท่ากับ 85.71/83.33 เป็นกลุ่ม (1:10) เท่ากับ 83.43/79.00 ภาคสนาม (30 คน) เท่ากับ 81.52/80.00 และ ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) ของกลุ่มตัวอย่าง (35 คน) เท่ากับ 81.14/82.45

2.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ จากการทดลองใช้โมเดลฯ รูปแบบสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการบอกทิศทาง ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.29 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.43 ซึ่งมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 29 คน และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกทิศทางหลังเรียนของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.49 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.45 นักศึกษาทั้ง 35 คน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และคะแนนของค่าความก้าวหน้าตั้งแต่ 2 คะแนน ถึง 10 คะแนน และคิดเป็นร้อยละตั้งแต่ 10.00 ถึง 50.00

ทั้งนี้ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้น พิจารณาจากพัฒนาการของนักศึกษา (35 คน) ก่อนเรียน (20 คะแนน) และหลังเรียน (20 คะแนน) โดยผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน (577) และผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน (395) ทำให้ได้ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.59 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.59 หรือคิดเป็นร้อยละ 59.00 นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน และรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากผลการประเมินวัดทักษะการร่วมกัน ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง ในทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผน (P) นักศึกษา (ที่เป็นตัวแทน/กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับ มาก ($\bar{x}$ = 4.19) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.16 โดยมีหัวข้อย่อย 3 หัวข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก คือ มีการปรึกษาหารือ วางแผนในการทำงาน ($\bar{x}$ = 4.20) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 มีการแจกแจงงานที่ทำ และมองภาพรวมของงานที่ทำ ($\bar{x}$ = 4.00) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 มีการตรวจสอบการวางแผน ($\bar{x}$ = 3.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 ที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

2. การปฏิบัติงาน (D) นักศึกษา (ที่เป็นตัวแทน/กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับ มาก ($\bar{x}$ = 3.56) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.22 โดยมีหัวข้อย่อย 2 หัวข้ออยู่ในระดับมาก คือ ทุกคนร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ และร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{x}$ = 3.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 ทุกคนช่วยเหลือกันในการควบคุมการทำงานให้สำเร็จ ($\bar{x}$ = 3.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 อีก 3 หัวข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

3. การประเมินตนเอง (C) นักศึกษา (ที่เป็นตัวแทน/กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.68) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.27 โดยมีหัวข้อย่อย 4 หัวข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก คือ ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินขั้นตอนการทำงาน ($\bar{x}$ = 4.00) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาก ($\bar{x}$ = 3.60) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่น ๆ มาก ($\bar{x}$ = 4.00) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 ทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม ส่วน 1 ข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ทุกคนมีส่วนร่วมในการวิจารณ์ผลงานในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่นๆ ($\bar{x}$ = 3.20) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45

4. การปรับปรุงงาน (A) นักศึกษา (ที่เป็นตัวแทน/กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย) มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.68) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.23 โดยมีหัวข้อย่อย 4 หัวข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานในระดับมาก คือ นักศึกษาได้ช่วยเหลือเพื่อนในการปรับปรุงงาน และร่วมกันตรวจผลงานที่ทำอยู่เสมอ ($\bar{x}$ = 3.60) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 นักศึกษาร่วมกันกำหนด แก้ไขปัญหาในการทำงานและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.00) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.7 นักศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปความรู้และการทำงานของกลุ่ม ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 นักศึกษามีการเขียนแบบสรุปผลการปฏิบัติงาน และจัดทำแฟ้มงาน/เป็นรูปเล่ม ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.60) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 ส่วนข้อที่เหลือ ค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.40) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 เฉลี่ยในภาพรวมทั้งหมดนักศึกษามีทักษะการร่วมกัน ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทางในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.66) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.18 นอกจากนั้นเมื่อวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ด้วยแบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ในการเรียนบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนเชิงรุก เรื่องการบอกทิศทางทุกกลุ่มสามารถปฏิบัติได้ดี

ส่วนระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.16 เมื่อมองรายด้าน ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.08) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.13 โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.54) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.66 ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกิจกรรมการเรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.11) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.11 สุดท้ายด้านประโยชน์ที่ได้รับ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.33) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.12 โดยมีความพึงพอใจในข้อการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองได้ การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้นนำมาสู่การกำหนดประเด็นการอภิปราย สำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน

ซึ่งหากพิจารณาผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน (395) ได้ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.59 แสดงว่านักศึกษาที่มีความรู้เพิ่มขึ้น 0.59 หรือคิดเป็นร้อยละ 59.00 โดยนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสานและรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องการบอกทิศทาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นัยดังกล่าวแม้จะสะท้อนว่า โมเดลฯ สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่หากพิจารณาที่องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิด ของ (Joy Paul Guilford, 1967) อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก จำต้องปรับกระบวนการสอนโดยการกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดริเริ่ม (Originality) ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ด้วยตนเอง อันจะทำให้เกิดความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ทั้งการใช้คำ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคำที่ใช้กับสถานการณ์ และการแสดงออกด้วยการสื่อสารได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม พร้อมกันต้องพัฒนาให้นักศึกษามีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) อย่างอิสระ หรือนักศึกษาสามารถใช้โครงสร้างประโยคที่จะใช้เพื่อการสื่อสารได้แต่ใช้ถ้อยคำอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่อาจารย์สอนได้ อาจเป็นการใช้คำที่มีความหมายเหมือน หรือตรงกันข้าม (Synonym and Antonym) ซึ่งจะให้นักศึกษามีความคิดที่ละเอียดเป็นขั้นตอนได้อย่างสมบูรณ์ (Elaboration) ดังนั้นการใช้โมเดลฯ อาจารย์ผู้สอนอาจเน้นสื่อที่มีลักษณะตอบโต้ได้ทันเวลา และเป็นสื่อที่สามารถสื่อสารได้สองทาง แต่หากเป็นสื่อทางเดียว อาจารย์ผู้สอนต้องเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษาเกิดปฏิสัมพันธ์สร้างการมีส่วนร่วมกันให้เกิดขึ้นได้ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ตามหลักการของการทำงานร่วมกัน หัวใจสำคัญอยู่ที่ “ข้อผูกมัด” ที่มีร่วมกันหรือวัตถุประสงค์ร่วมของกลุ่ม/ทีม หากพิจารณาตามแนวคิดของ Clark (2003) พิจารณาได้ว่า อาจารย์ผู้สอนต้องเข้าใจในเรื่องการทำงานร่วมกันของนักศึกษา โดยมีลักษณะที่ต้องพึงระวัง 6 ประการด้วยกัน ได้แก่

1. การแสดงตน (Identity) ซึ่งหมายความว่า อาจารย์ผู้สอนต้องมีทักษะในการชักจูงนักศึกษาให้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถให้นักศึกษาแต่ละคนได้แสดงทักษะ ความสามารถ และความเป็นตัวตนของตนได้อย่างชัดเจน ขณะเดียวกันอาจารย์ผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักศึกษาสามารถยึดโยงกันเป็นกลุ่ม หรือทีมได้ (Cohesion) โดยไม่เกิดความขัดแย้งทั้งภายในกลุ่มหรือทีมตน

และระหว่างกลุ่มหรือทีม แต่เน้นการกระตุ้นให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างถูกต้องทิศทาง (Facilitate) เปิดโอกาสให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสื่อสาร (Communication) อย่างยืดหยุ่น (Flexibility) และคงความเป็นเพื่อนได้ (Friendship) ดังนั้นระหว่างการใช้โมเดลฯ อาจารย์ผู้สอนต้องเสริมกระบวนการเหล่านี้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามหากพิจารณาความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น นอกจากตัวอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา สื่อ/เครือข่ายการเรียนรู้ เนื้อหาที่ใช้สอนหรือเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา และเทคนิคการวัดประเมินผลนักศึกษายังมีปัจจัยสำคัญที่นำสู่ความสำเร็จอีกปัจจัย คือ โครงสร้างหลักสูตรหรือรายวิชาภาษาอังกฤษ ที่ต้องมีทั้งรายวิชาภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักภาษาหรือไวยากรณ์ และ รายวิชาที่เน้นการสื่อสาร ในลักษณะอัตราส่วน 1:2 หรือ 1:3 หรือมากกว่า อย่างไรก็ตามเพื่อให้นักศึกษาเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อาจารย์ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์ผู้สอนได้ด้วย (ซึ่งตรงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ที่สะท้อนว่า เนื้อหารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความเหมาะสมในฐานะการเป็นปัจจัยนำเข้าในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.57) ส่วนกระบวนการขั้นที่ 2 การออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมของกระบวนการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.57) ทั้งนี้กระบวนการขั้นที่ 4 การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในส่วนการตั้งวัตถุประสงค์ ก็สำคัญในระดับมากที่สุดเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 4.71)

2. ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก และโมเดลการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 พบว่า โมเดลฯ ได้รับการรับรองแม้ว่าโมเดลมีความเหมาะสม แต่หากพิจารณาประกอบกับตาราง 11 เกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนฯ พบข้อที่สำคัญว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ที่ สภาพแวดล้อมด้านสังคม ด้านสารสนเทศ ด้านกายภาพ และด้านจิตภาพ ตามลำดับ โดยปัจจัยนำเข้าที่ต้องพิจารณาคือ เนื้อหาสาระของวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ที่ต้องให้ความสำคัญกับทุกกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ และกำหนดจุดมุ่งหมาย การออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากทำให้การออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมสอดคล้องกันได้ จะทำให้นักศึกษามีสัมฤทธิ์ผลการเรียน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ดี ต้องพิจารณาประกอบกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องปรับหรือพัฒนาคือ กิจกรรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหา การระบุปัญหา ตามลำดับ ส่วนเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถูกแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 หัวข้อ ได้แก่

หัวข้อที่ 1 Introduction of the course : People and Places

หัวข้อที่ 2 Family, Friends and Neighbors

หัวข้อที่ 3 Lifestyle and Leisure

หัวข้อที่ 4 Giving Directions

หัวข้อที่ 5 Eating and Drinking

หัวข้อที่ 6 Telling a Story

หัวข้อที่ 7 Celebrations

หากพิจารณาในหัวข้อดังกล่าว โดยพิจารณาประกอบกับผลการทดสอบประสิทธิภาพของ กระบวนการ (E.) ตามรายละเอียดในตาราง 13 พบว่า หัวข้อที่ 4 Giving Directions หัวข้อที่ 2 Family, Friends and Neighbors และหัวข้อที่ 5 Eating and Drinking เป็นเนื้อหาที่อาจารย์ ผู้สอนต้องพัฒนา หรือเสริมให้กับนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นหัวข้อที่จำเป็นสำหรับการสื่อสาร นอกจากนี้หากพิจารณาประกอบกับตาราง 14 พบว่า หัวข้อที่ 2 Family, Friends and Neighbors อาจารย์ผู้สอนอาจต้องปรับปรุงเนื้อหารายละเอียด หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการทำงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาด้วยกันเอง (ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานตาม วงจร PDCA เท่ากับ 3.20) ด้วยการชักจูงอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมมือปรึกษาหารือ เป็นระยะ ๆ ที่สำคัญให้นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวิจารณ์ผลงานในกลุ่มตนและกลุ่มอื่น ๆ อันจะนำมาสู่โอกาสในการแสดงความคิดเห็นถึงการทำงานของกลุ่ม การปรับปรุงงาน การร่วมกัน ตรวจสอบผลงาน และการเขียนสรุปผลการปฏิบัติงานหรือจัดทำแฟ้มงานได้ (พิจารณาจาก รายละเอียดในตาราง 27 ประกอบ)

นอกจากนี้ไม่เดลา ยังต้องได้รับการพิจารณาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยหาก พิจารณาตาราง 29 ของบทที่ 4 สะท้อนให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนต้องพัฒนาบรรยากาศของการเรียน ให้นักศึกษาสามารถแสดงความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่มได้มากยิ่งขึ้น และควรจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาให้มากยิ่งขึ้น โดยเน้นที่การพัฒนาหรือช่วยให้นักศึกษาสามารถ ตัดสินใจได้ด้วยเหตุและผล

ข้อเสนอแนะ

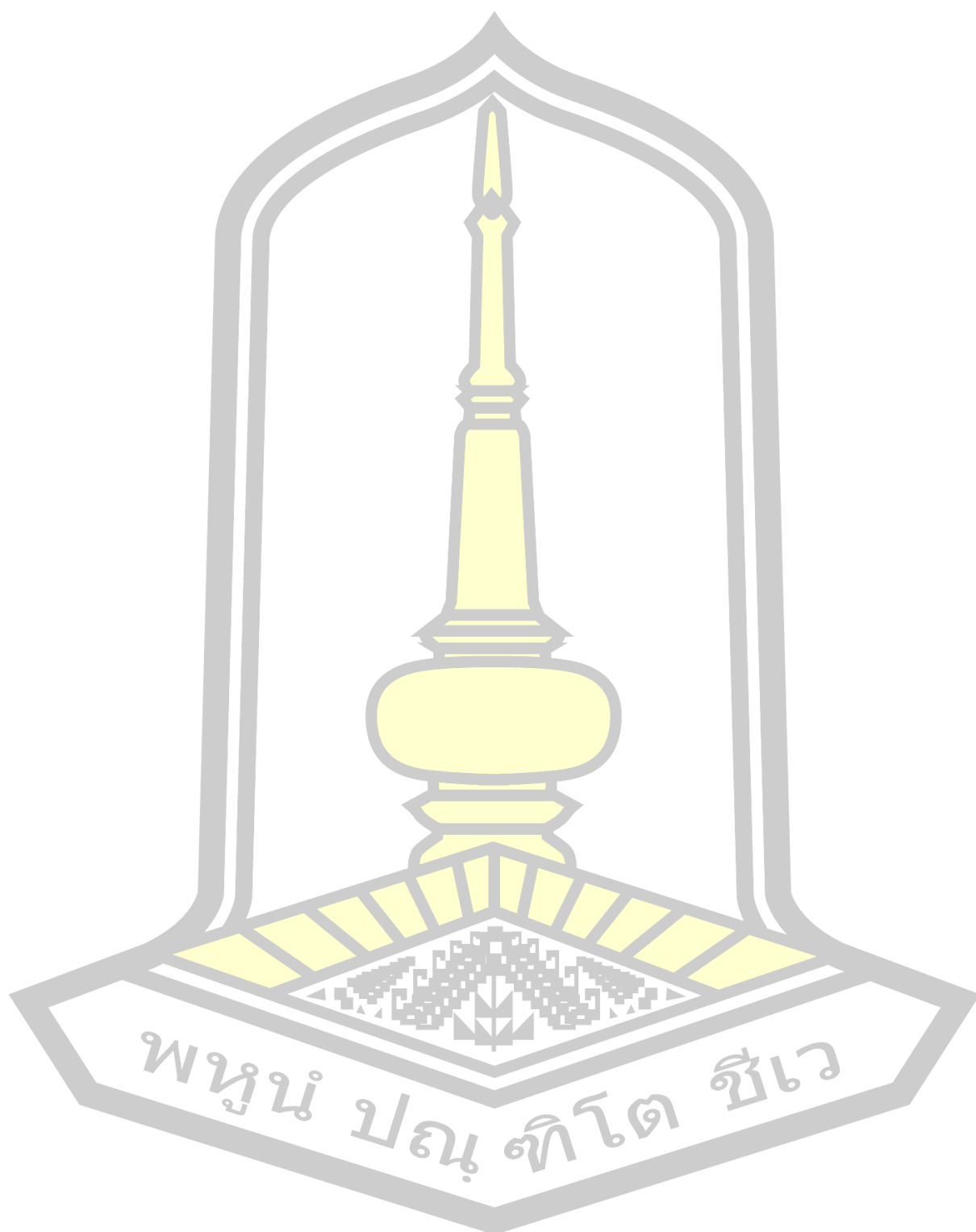
หากมีการวิจัยต่อยอดจากงานวิจัยนี้ ครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเนื้อหา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะ การทำงาน

ร่วมกัน โดยอาจดำเนินการวิจัยในหัวข้อ “การพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการ สื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน”

เนื่องจากในการบริหารจัดการโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ต้องดำเนินการภายใต้หลักการทางการบริหารจัดการทางการศึกษาโดยมีหน่วยงานกลาง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด การปรับโครงสร้างหลักสูตรจึงกระทำได้อย่าง ดังนั้น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา อาจต้องมีการปรับเนื้อหา หรือรายละเอียดวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารพื้นฐานให้กับนักศึกษา โดยเน้นเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการ สื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและการ ปฏิบัติงานในตลาดอาชีพของบัณฑิตท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกและสังคม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษดา กรุดทอง. (ม.ป.ป.). *การจัดการเรียนการสอนแบบ Research-Based Learning (RBL)*. [ออนไลน์]. ได้จาก <http://isdc.rsu.ac.th/weblog/20> [สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2558].
- กุสุมา ล่าม้าย. (2538). *การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับมัธยมศึกษา*. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *การคิดเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.
- คงเดช กี่สุขพันธ์. (2552). ระบบการให้รางวัล (Reward System). [ออนไลน์]. ได้จาก http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=1179&pageid=4&read=true&count=true. [สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2558].
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2551). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ ชุ่มเมืองปัก. (2546). *แรงจูงใจและการจูงใจสร้างปฎิหาริย์*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้ากรู๊ป.
- จันทร์พิมพ์ สายสมร. (2552). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จำลอง รัตน์โกเศศ และไชยา ภาวะบุตร. (2552). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 6(25), 153-161.
- จิราภรณ์ สุธัมมสภา. (2538). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 1-3*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจิมจันทร์ ทองวิวัฒน์ และปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2531). *การสร้างทีมงาน*. กรุงเทพฯ : สำนักฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2555). *ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน : การจัดการศึกษาบนบริบทแห่งความท้าทาย*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(3), 107-117.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ และปรีชา วิทโคโต. (2541). สัมมนาการวิจัยและทฤษฎีด้านการจัด
สภาพแวดล้อมทางการศึกษา. *เอกสารการสอนชุดวิชาสัมมนาการวิจัยและทฤษฎี
ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณภัทร วุฒิวงศา. (2557). กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจ : การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ. *วารสารนักบริหาร*,
34(1), 89-97.
- ณัฐพันธ์ เจริญนันท์ และคณะ. (2545). *การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ :
เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ณัฐสิตา ศิริรัตน์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย ตามแนวคิด
การเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมสำหรับบุคลากร
ทางการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร
การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดรอุณณา นาชัยฤทธิ์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้
ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหาและการ
เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2556). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาอาจารย์ของ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. [ออนไลน์]. ได้จาก
http://www.pharmacy.cmu.ac.th/unit/unit_files/files_download/2014
[สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2559].
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2543). *รายงานวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับ
ปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- ทิพเนตร ขรรค์ทัพไท. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อการเรียนรู้
รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
———. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*, พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศ แก้วกลสิกรรม. (2544). *หลักการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). การวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. [ออนไลน์].

ได้จาก <http://www.thaigov.go.th/index.php/th/newsministry /2012-08-15-09-39-20/item/106545>. [สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2558].

นุชลี อุปภักย์. (2555). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2549). ทำไมจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ในระดับอุดมศึกษา.

วารสารการจัดการความรู้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 1(1), 1-7.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

———. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุหงา วัฒนะ. (2546). Active Learning. วารสารวิชาการ, 6(9), 30-34.

ปณิตา วรรณพิรุณ. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาศรี อึ้งกุล. (2542). การสร้างทีมงาน. ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต.

ประสาธ อิศรปรีดา. (2547). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม :

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปราณี रामสูตร. (2529). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ปริญญา ต้นสกุล. (2547). ทำไม team ไม่เวิร์ค. กรุงเทพฯ : จิตจักรวาล.

พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ. (2548). การจัดสภาพการเรียนรู้ประตูลู่ความสำเร็จในการพัฒนาเรียน.

ชลบุรี : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และมนตรี แยมกร. (2551). องค์ประกอบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็น

สาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. วารสาร

เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 3(1), 66-83.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

พรรณธิกา เพชรบุญมี และมนต์ชัย เทียนทอง. (2555). กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ

ผสมผสานภายใต้สภาพแวดล้อมของเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่จัดกลุ่มผู้เรียนโดยใช้

วิธีการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ. รายงานการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่ 2, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพฯ,

หน้า1-10.

พลสัมพันธ์ โปธิศรีทอง. (2548). บนเส้นทางที่สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : เอสแอนด์จีกราฟฟิค.

- พิชัย ทองดีเลิศ. (2547). *การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีรูปแบบการเรียนต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ เทวรักษ์. (2537). *จิตวิทยา : ศึกษาพฤติกรรมภายนอกภายใน*. กรุงเทพฯ : เอส.ดี.เพรส.
- มยุรี สุขวิวัฒน์ และคณะ. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2547). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. นนทบุรี : ปันณรัชต์.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2553). *จิตวิทยา : พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คำสมัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 30 มีนาคม 2557].
- ลักขณา สริวัฒน์. (2549). *การคิด*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2556). *ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณิ ลิ้มอักษร. (2551). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.
- วรารณณ์ ตระกูลสถิตย์. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บด้วยการเรียนรู้แบบโครงการ เพื่อการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2524). *การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา*. สมุทรปราการ : ขนิษฐการพิมพ์.
- วิจิต เทพประสิทธิ์. (2558). *การยุทธศาสตร์กับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในห้องเรียนคอมพิวเตอร์ (1)*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/46080> [สืบค้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2557].
- วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร. (2535). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิวรรณ จันท์เทพย์. (2553). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีม เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการสหวิทยาการ สำหรับครูผู้สอน ระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศักดิ์ดา ไชกิจภิญโญ. (2548). สอนอย่างไรให้ Active Learning. *วารสารนวัตกรรมการเรียนการสอน*, 2(2), 12-15.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2556). *ระบบประกาศและรายงานผลสอบ โอนเน็ต*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.niets.or.th> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 30 มีนาคม 2557].
- สนิท ดีเมืองซ้าย. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีการช่วย เสริมศักยภาพทางการเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สมเกียรติ อ่อนวิมล. (2555). บันทึกหน้าแรกของอาเซียน. *นิตยสารคู่สร้างคู่สม*, 33(747), 16-17.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (2546). เทคโนโลยีกับการจัดการความรู้. *ไมโครคอมพิวเตอร์*, 21(214), 103-107.
- สาโรช โสภีร์รักษ์. (2551). กระบวนทัศน์การวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education)*. Paper presented at the การประชุมเชิงปฏิบัติ เรื่อง “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ : การพัฒนา รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชาให้มีคุณภาพ, โรงแรมเรดิสัน กรุงเทพมหานคร.
- สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ. (2548). *เอกสารคำสอนเรื่องการออกแบบและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษา* มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ. (2553). *การออกแบบและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษา*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://cyberclass.msu.ac.th/cyberclass/library/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2557].
- สุนทรี ดวงทิพย์. (2543). *การพัฒนารูปแบบสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสัมฤทธิ์ผลของ สมรรถภาพด้านการเรียนรู้ในสถาบันราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุพจน์ อิงอาจ. (2548). *อิทธิพลของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุพิน ดิษฐสกุล. (2543). *การเรียนรู้ด้วยวิธีทำโครงการ (Collaborative Project-Based Learning)*. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 15(3), 49-56.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). *เทคโนโลยีการศึกษา : หลักการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ขอนแก่น : คลังนาโนวิทยา.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2540). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2526). *วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มต้น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2553). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้เป็นทีมของ นิสิตปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่แตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2543). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- หลุย จำปาเทศ. (2533). *จิตวิทยาการจูงใจ*. กรุงเทพฯ : สามัคคีสาสน์.
- อนันต์ เลาทวิกุล. (2544). *ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อภิรักษ์ จิตรกรม. (2555). ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ร่วมกันแบบผสมผสานที่ใช้เทคนิคการคิดแนว
ข้างต่างกัน กับนักศึกษาที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์ต่างกัน ที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์
ของนักศึกษา คณะนิเทศศาสตร์สาขาวิชาการโฆษณา. *วารสารวิชาการ Veridian
E-Journal*, 6(2), 485-500.
- อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิต
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). *การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อารี พันธุ์ณี. (2537). *ความคิดอย่างสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ 1412.
- . (2543). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : เลิฟ แอนด์ ลิฟเพรส.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2544). *วิธีทำการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
(รวมตัวอย่าง ดัชนี เกณฑ์และรายงานประเมินตนเอง)*. กรุงเทพฯ : ฟีนี.
- Adams, J. L. (2001). *Conceptual Blockbusting: A Guide to Better Ideas* (4th ed.).
Cambridge Massachusetts : Basic Books.
- Alderfer, C. P. (May 1969). An Empirical Test of a New Theory of Human Needs.
Organizational Behaviour and Human Performance, 4(2), 142–175.
- Allen, I. E., & Seaman, J. (2005). *Growing by Degrees: Online education in the United
States*, 2005. The Sloan Consortium. [Online] Available from
http://www.sloan-c.org/publications/survey/pdf/growing_by_degrees.pdf :
Retrieved April 11 , 2015.
- Andriessen, J. E. (2012). *Working with Groupware: Understanding and Evaluating
Collaboration Technology*. New York : Springer Science & Business Media.
- Astin, A. W. (1970). The methodology of research on college impact, part one.
Sociology of Education, 43(3), 223-254.
- Atkinson, J. W. (1964). *An introduction to motivation*. Princeton, N. J : Van Nostrand.
- Ausburn, L. J. (2004). Course design elements most valued by adult learners in
blended online education environments: An American perspective.
Educational Media International, 41(4), 327-337.

- Baker, L. (2016). Re-Conceptualizing Efl Professional Development: Enhancing Communicative Language Pedagogy For Thai Teachers. *TEFLIN Journal - A Publication on the Teaching and Learning of English*. doi :10.15639/teflinjournal.v27i1/23-45
- Baker, M. (1995). Negotiation in Collaborative Problem-Solving Dialogues. *Dialogue and Instruction*, 142, 39-55.
- Baldwin, J., & Williams, H. (1988). *Active Learning: a Trainer's Guide*. Oxford : Blackwell Education.
- Bernath, R. (2012). *Effectives Approaches to Blended Learning for Independent Schools*. Retrieved from <https://www.testden.com/partner/blended%20learning%20for%20independent%20schools.PDF>.
- Bersin, J. (2004). *The Blended Learning Book: Best Practices, Proven Methodologies, and Lessons Learned*. San Francisco, CA : John Wiley & Sons, Inc..
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2016). *Research in Education*. India : Pearson Education.
- Bieber, M., Goldman-Segall, R., Hiltz, S. R.-a., Im, I., Paul, R., Preece, J., Turoff, M. (2002). *Towards Knowledge-sharing and Learning in Virtual Professional Communities*. Proceedings of the 35th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, HICSS 2002. United States : IEEE Computer Society.
- Bollinger, A. S., & Smith, R. D. (2001). Managing organizational knowledge as a strategic asset. *Journal of Knowledge Management*, 5(1), 8-18.
- Bonk, C. J., & Graham, C. R. (2006). *The Handbook of Blended Learning*. San Francisco, CA : Pfeiffer Publishing.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report. Washington DC : School of Education and Human Development, George Washington University.
- Boyle, T., Bradley, C., Chalk, P., Jones, R., & Pickard, P. (2003). Using blended learning to improve student success rates in learning to program. *Journal of Educational Media*, 28(2-3), 165-178.

- Breen, M. P., & Candlin, C. N. (1980). The essentials of a communicative curriculum in language teaching. *Applied Linguistics*, 1(2), 89-112.
- Brown, H. D., & Lee, H. (1994). *Teaching by principles : An interactive approach to language pedagogy* (Vol. 1). NJ : Prentice Hall Regents Englewood Cliffs.
- Calderón, M., Slavin, R., & Sánchez, M. (2011). Effective instruction for English learners. *The Future of Children*, 21(1), 103-127.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1-47.
- Carman, J. M. (2002). *Blended learning design: Five key ingredients*. Retrieved from <http://www.agilantlearning.com/pdf/Blended%20Learning%20Design.pdf>. Retrieved 19 April 2015.
- Chaiklin, M. (2003). *Cultural Commerce and Dutch Commercial Culture: The Influence of European Material Culture on Japan, 1700-1850* (Vol. 5): Research School, Leiden University.
- Chickering, A. W. (1964). Dimensions of independence. *The Journal of Experimental Education*, 32(3), 313-316.
- Chickering, A. W., & Gamson, Z. F. (1987). Seven principles for good practice in undergraduate education. *AAHE bulletin*, 3, 7.
- Clark, D. (2003). Blended learning. *CEO Epic Group plc*, 52(4).
- Cottrell, D. M., & Robison, R. A. (2003). Case 4 : Blended learning in an accounting course. *Quarterly Review of Distance Education*, 4(3), 261-269.
- Davies, P., & Pearse, E. (2000). *Success in English Teaching : A Complete Introduction to Teaching English at Secondary School Level and Above*. UK : Oxford University Press.
- Davis, G. A. (1983). *Creativity is Forever*. USA : Hunt Publishing Company Kendall.
- Donaldson, J. A., & Conrad, R. (2002). *Moving F2F Activities Online*. Paper presented at the 18th Annual Conference on Distance Teaching and Learning. Available : http://www.uwex.edu/disted/conference/Resource_library/proceedings/02_22.pdf.
- Dornyei, Z., & Ottó, I. (1998). *Motivation in Action: A Process Model of L2 Motivation*. Working Papers in Applied Linguistics, 4, 43-69.

- Dowling, C., Godfrey, J., & Gyles, N. (2003). Do hybrid flexible delivery teaching methods improve accounting students' learning outcomes? *Accounting Education*, 12(4), 373-391.
- Dulay, H., Burt, M., & Krashen, S. (1982). *Language Two*. New York : Oxford University.
- Eisener, E. W. (1976). *Educational Connoisseurship and Criticism : The Form and Functions in Educational Evaluation*. Philadelphia : The Falmer Press.
- Entwistle, N. (1987). *Understanding classroom learning*. London : Hodder and Stoughton.
- Fink, L. D. (1999). *Active Learning. Instructional Development Program*. Oklahoma : University of Oklahoma.
- Francis, D., & Young, D. (1979). *Improving Work Groups: A Practical Manual for Team Building*. La Jolla, California : University Associates.
- Getzels, J. W., & Jackson, P. W. (1962). *Creativity and Intelligence : Explorations with Gifted Students*. New York : John Wiley.
- Good, C. V., & Merkel, W. (1973). *Dictionary of Education* (3rd ed). New York : McGraw-Hill.
- Goodsell, A. S. (1992). *Collaborative Learning : A Sourcebook for Higher Education*. University Park, PA : National Center on Postsecondary Teaching, Learning, and Assessment..
- Graham, C. R. *Introduction to Blended Learning*, Retrieved April 11 , 2015 from http://www.media.wiley.com/product_data/excerpt/86/C.pdf.
- Guilford, J. P. (1967). Creativity : Yesterday, today and tomorrow. *The Journal of Creative Behavior*, 1(1), 3-14.
- Guilford, J. P. (1967). *The nature of human intelligence*. New York : McGraw-Hil.
- Guilford, J. P., Merrifield, P. R., & Wilson, R. C. (1958). *Unusual Uses Test*. CA : Sheridan Psychological Service.
- Hannafin, M., Land, S., & Oliver, K. (1999). Open learning environments : Foundations, methods, and models. *Instructional-design Theories and Models : A New Paradigm of Instructional Theory*, 2, 115-140.
- Harmer, J. (2003). Popular culture, methods, and context. *ELT Journal*, 57(3), 288-294.

Harmer Jeremy. (2003). *How to Teach English*. Beijing : Foreign Language Teaching and Research Press.

Hauser, S., Wakkary, R., & Neustaedter, C. (2014). Understanding Guide Dog Team Interactions: Design Opportunities to Support Work and Play. In *Proceedings of the 2014 Conference on Designing Interactive Systems* (pp. 295–304). New York, NY, USA: ACM.

Horn, B. M., & Staker, H. (2011). The Rise of K-12 Blended Learning. Unpublished Paper. Retrieved from <http://www.ipu.org/PDF/publications/SMG2013EN.pdf>

Hull, C. (1943). *Principles of Behavior*. New York : Appleton-Century-Crofts.

Jakobovits, L. A. (1970). *Foreign Language Learning : A Psycholinguistic Analysis of the Issues*. (6th ed.). Rowley, Mass: Newbury House

Johnson, D. W., & Johnson, F. P. (1991). *Joining Together : Group Theory and Group Skills*. (4th Ed.). Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.

Johnson, K., & Morrow, K. (1981). *Communication in the Classroom: Applications and Methods for a Communicative Approach*. London : Longman.

Jones, S., & Creese, L. E. (2000). *E-education : Creating Partnerships for Learning*.

Paper presented at the Seventh International Literacy and Education Research Network (LERN) Conference on Learning, Melbourne.

<http://ultibase.rmit.edu.au/Articles/aug01/jones1.htm>

Joyce, B., & Weil, M. (1996). *Models of Teaching* (5th ed.). London : Allyn and Bacon.

Kagan, S. (1994). *Cooperative Learning*. San Clemente. California : Kagan Publishing.

Katzenbach, J. R., & Smith, D. K. (2015). *The Wisdom of Teams : Creating the High-Performance Organization*. MA : Harvard Business Review Press..

Keeves, J. (1997). Models and model building. *Educational Research, Methodology, and Measurement : An International Handbook*, 2, 386-394.

Koberg, D., & Bagnall, J. (1981). *The Universal Traveler : A Soft System Guide to Creativity, Problem-solving and the Process of Reaching Goals*. Los Altos. CA : William Kaufmann Inc..

Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2013). *Techniques and Principles in Language Teaching : Oxford Handbooks for Language Teachers*. (3rd ed). New York : Oxford University Press.

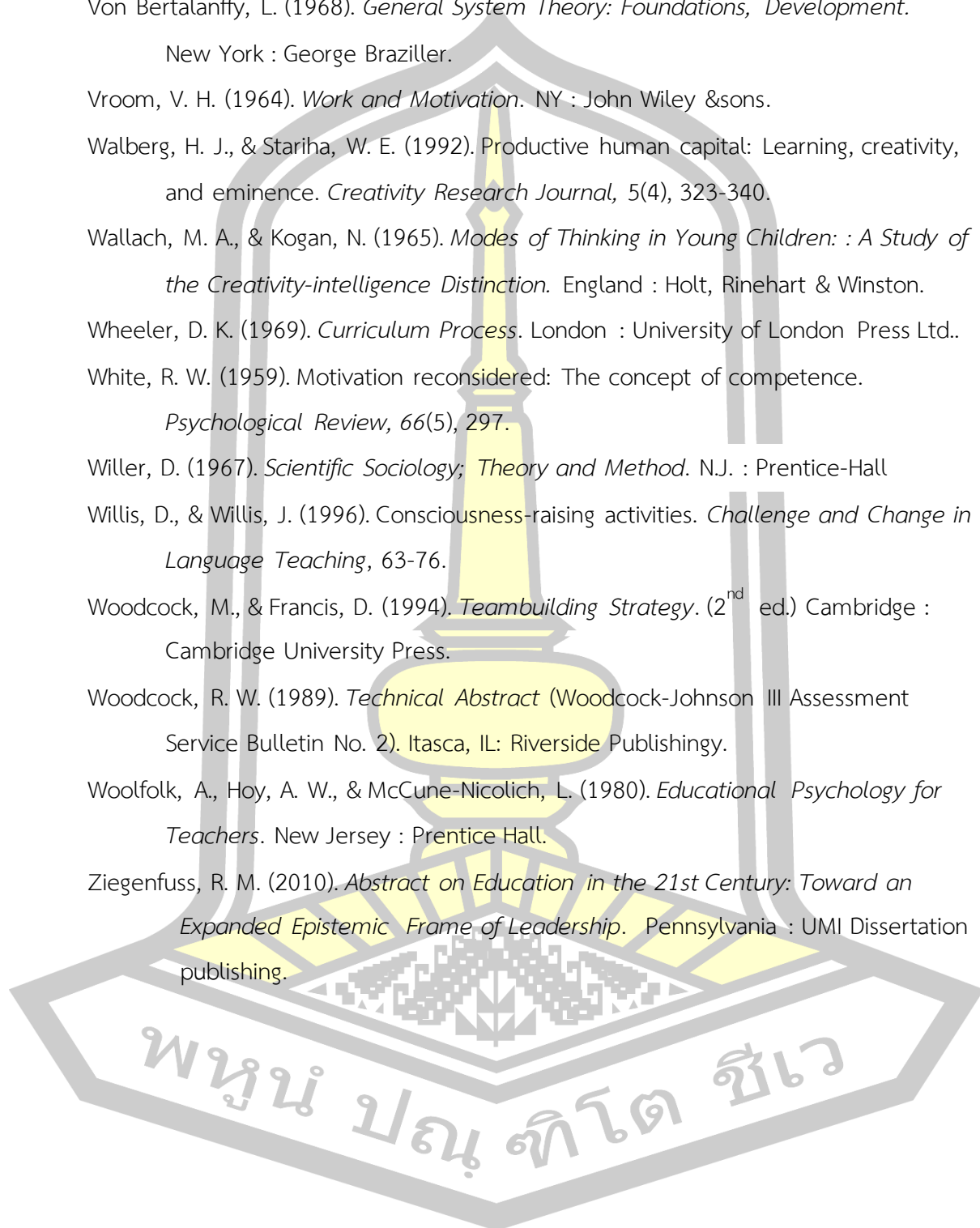
- Leh, A. S. (2002). Action research on hybrid courses and their online communities. *Educational Media International*, 39(1), 31-38.
- Littlewood, W. (1984). *Foreign and Second Language Learning: Language Acquisition Research and its Implications for the Classroom*. New York : Cambridge University Press.
- Maslow, A. (1943). A Theory of Human Motivation. Originally published in *Psychological Review*", 50(4), 370-396.
- Maw, W.H, & Maw, E.W. (1964). *An Exploratory Investigation into the Measurement of Curiosity in Elementary School Children*. Cooperative Research Project, 801, University of Delaware
- McClelland, D. C. (1958). Methods of measuring human motivation. In J. W. Atkinson (Ed.), *Motives in Fantasy, Action, and Society* (pp. 7-42). Princeton, NJ : D. Van Nostrand Company, Inc
- McCombs, B. L., & Pope, J. E. (1994). *Psychology in the Classroom: A Series on Applied Educational Psychology. Motivating Hard to Reach Students*. Washington, DC, US : American Psychological Association.
- McIntyre, R. (1995). Measuring Andmanaging for Team Performance: Lessons from Complex Environments. Inr. a. guzzo & e. salas (eds.), In: *Team Effectiveness Anddecision Making in Organizations* (pp. 9-45). San Francisco : jossey-bass.
- Mednick, S. (1962). The associative basis of the creative process. *Psychological Review*, 69(3), 220.
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting Active Learning : Strategies for the College Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Michko, G. M. (2007). *A Meta-Analysis of the Effects of Teaching and Learning with Technology on Student Outcomes in Undergraduate Engineering Education*: University of Houston.
- Morrow, K. (1981). Principles of communicative methodology. *Communication in the Classroom*, 59-70.
- Nunan, D. (1989). *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. Cambridge : Cambridge University Press.

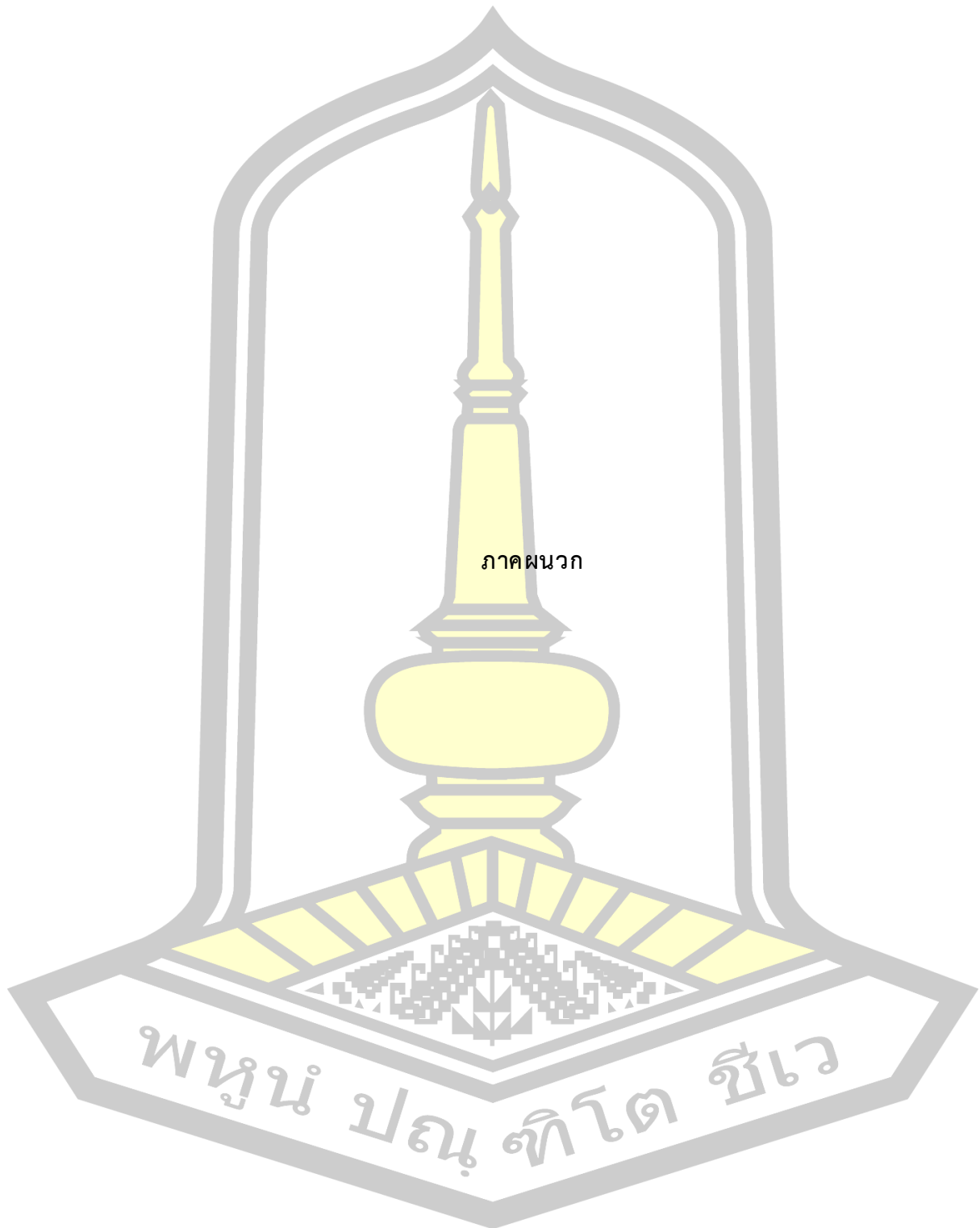

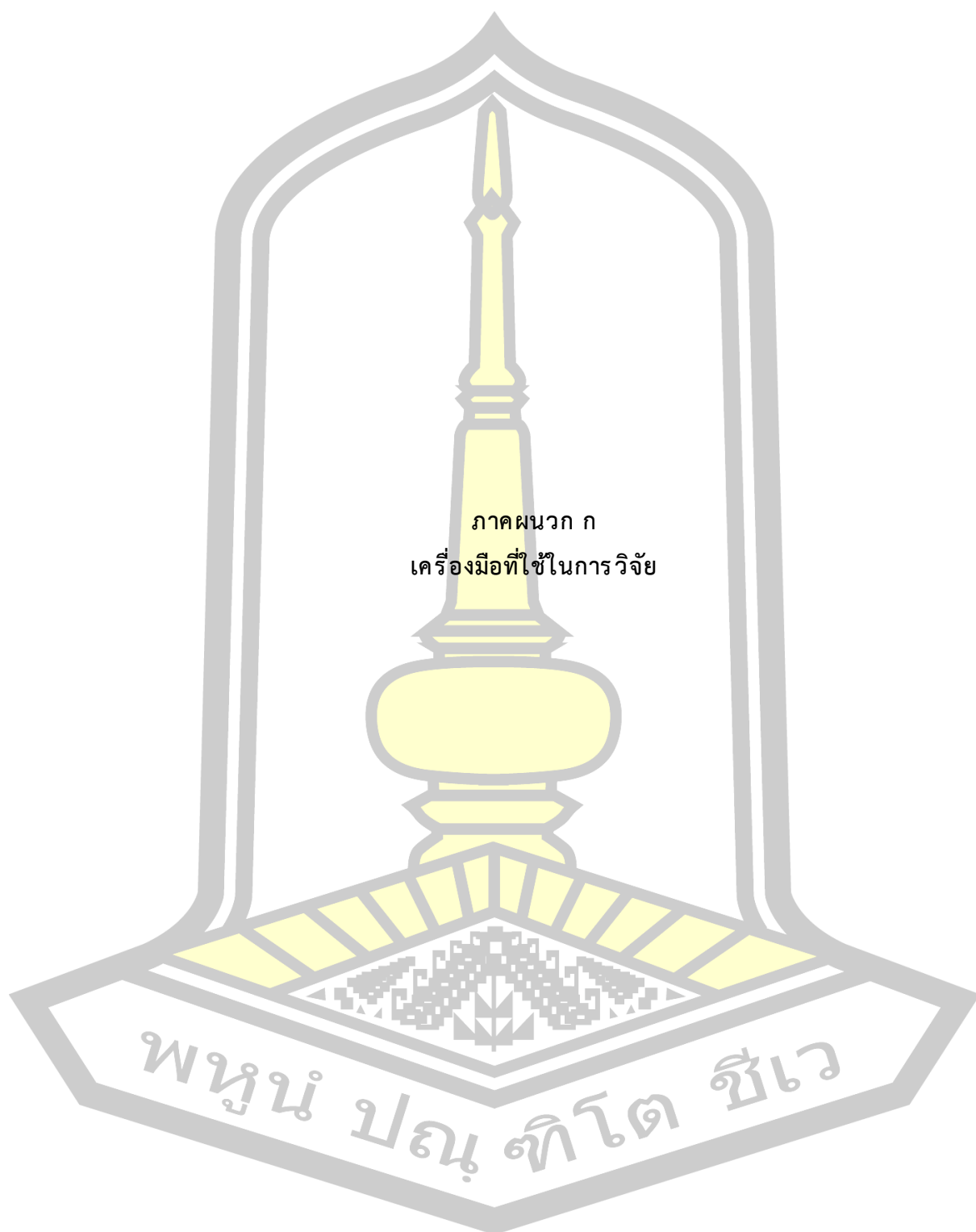
- Oliver, M., & Trigwell, K. (2005). Can 'Blended Learning' Be Redeemed?. *E-learning*, 2(1), 17-26.
- Osborn, A. F. (1953). *Applied Imagination: Principles and Procedures of Creative Thinking*. (3rd ed). New York : Charles Scribner's.
- Osborn, A. F. (1963). *Applied Imagination; Principles and Procedures of Creative Problem-solving: Principles and Procedures of Creative Problem-solving*: NewYork : Scribner.
- Parker, G. (1990). *Team Players and Teamwork : The New Competitive Business Strategy*. San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Paul, P. (1978). *Longman Dictionary of Contemporary English*. England : Longman Group Limited.
- Plsek, P. E. (1996). *Models for the Creativity Process*, Working Paper; Paul E. Plsek & Associates, Inc..
- Richards, J. C. (2005). *Communicative Language Teaching Today*: SEAMEO Regional Language Centre. New York : Cambridge University Press
- Richards, J. C. (2008). *Teaching Listening and Speaking*. England : Cambridge University Press
- Richards, J. e., & Rodgers, T. (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching*. England : Cambridge University Press.
- Robbins, S. P. (1990). *Organization Theory : Structure, Design and Applications* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall
- Rovai, A.P., Jordan ,H.M. (2004). Blended Learning And Sense Of Community: A Comparative Analysis With Traditional And Fully Online Graduate Courses. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, 5(2).
- Savignon, S. J. (1991). Communicative language teaching: State of the art. *TESOL Quarterly*, 25(2), 261-278.
- Seidenberg, B., & Snadowsky, A. (1976). *Social Psychology : An Introduction*. New York : The Free Press.
- Senge, P. M. (1991). The fifth discipline, the art and practice of the learning organization. *Performance+ Instruction*, 30(5), 37-37.

- Sharratt, M., & Usoro, A. (2003). Understanding knowledge-sharing in online communities of practice. *Electronic Journal on Knowledge Management*, 1(2), 187-196.
- Shenker, J., Goss, S., & Bernstein, D. (1996). *Instructor's Resource Manual for Psychology*. Boston : Houghton-Mifflin.
- Singh, H. (2003). Building effective blended learning programs. *Educational Technology-Saddle Brook Then Englewood Cliffs NJ-*, 43(6), 51-54.
- Singh, H., & Reed, C. (2001). A white paper: Achieving success with blended learning. *Centra Software*, 1, 1-11.
- Skager, R. W. (1978). *Lifelong Education and Evaluation Practice*. MA : Pergamon Press.
- Smith, R. H., et. al. (1980). *Measurement : Making Organization Perform*. New York : Macmillan.
- Steers, R. M., & Porter, L. W. (1979). *Motivation and Work Behavior* (2nd ed.). New York : McGraw-HILL.
- Stevens, P. (1980). *Teaching English as an International Language: From Practice to Principle*. Oxford : Pergamon Press
- Swain, M. (1985). Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. *Input in Second Language Acquisition*, 15, 165-179.
- Taylor, C. W. (1964). *Creativity: Progress and Potential*. New York : McGraw-Hill.
- Thorne, K. (2003a). *Blended Learning: How to Integrate Online and Traditional Learning*. London, UK : Kogan Page Limited.
- Thorne, K. (2003b). *Blended learning: how to integrate online & traditional learning: .* London, UK : Kogan Page Limited
- Torrance, E. P. (1962). *Guiding Creative Talent*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall, Inc.
- Torrance, E. P., & Myers, R. E. (1970). *Creative Learning and Teaching*. NYC : Dodd, Mead&Co.,
- Torsten Husen, & Postlethwaite, T. N. (1994). The International Encyclopedia of Education. (2nd ed.). New York : Elsevier Science.
- Valiathan, P. (2002). Blended learning models. *Learning circuits*, 3(8), 50-59.

- Van Dam, N. (2003). *The E-learning Fieldbook*. New York : McGraw-Hill.
- Von Bertalanffy, L. (1968). *General System Theory: Foundations, Development*.
New York : George Braziller.
- Vroom, V. H. (1964). *Work and Motivation*. NY : John Wiley & sons.
- Walberg, H. J., & Stariha, W. E. (1992). Productive human capital: Learning, creativity, and eminence. *Creativity Research Journal*, 5(4), 323-340.
- Wallach, M. A., & Kogan, N. (1965). *Modes of Thinking in Young Children: : A Study of the Creativity-intelligence Distinction*. England : Holt, Rinehart & Winston.
- Wheeler, D. K. (1969). *Curriculum Process*. London : University of London Press Ltd..
- White, R. W. (1959). Motivation reconsidered: The concept of competence. *Psychological Review*, 66(5), 297.
- Willer, D. (1967). *Scientific Sociology; Theory and Method*. N.J. : Prentice-Hall
- Willis, D., & Willis, J. (1996). Consciousness-raising activities. *Challenge and Change in Language Teaching*, 63-76.
- Woodcock, M., & Francis, D. (1994). *Teambuilding Strategy*. (2nd ed.) Cambridge : Cambridge University Press.
- Woodcock, R. W. (1989). *Technical Abstract* (Woodcock-Johnson III Assessment Service Bulletin No. 2). Itasca, IL: Riverside Publishing.
- Woolfolk, A., Hoy, A. W., & McCune-Nicolich, L. (1980). *Educational Psychology for Teachers*. New Jersey : Prentice Hall.
- Ziegenfuss, R. M. (2010). *Abstract on Education in the 21st Century: Toward an Expanded Epistemic Frame of Leadership*. Pennsylvania : UMI Dissertation publishing.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิตยสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน เกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการในการแก้ปัญหา

คำอธิบาย แบบสอบถามความคิดเห็นนี้สร้างขึ้นเพื่อต้องการทราบถึงสภาพในปัจจุบัน ระดับปัญหาที่พบ และความต้องการของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน จากอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ โปรตอ่าน นิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อทำความเข้าใจ และความคิดเห็นลงในข้อคำถามให้ครบทั้ง 3 ตอน ตามคำชี้แจง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน และ/หรือเติมช่องว่างให้สมบูรณ์

1. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก

2. ประสบการณ์การสอน

1-5 ปี   มากกว่า 5 - 10 ปี   มากกว่า 10 ปี

3. ตำแหน่ง

อาจารย์   ผู้ช่วยศาสตราจารย์   รองศาสตราจารย์   ศาสตราจารย์

จารย์

4. สอนในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ

เพื่อการสื่อสาร   เพื่อการอ่าน-เขียน
 เพื่อการอาชีพ   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

พญัน ปณฺ ทิตฺ ทิตฺ สีวะ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาที่พบ และความต้องการ ด้าน
สภาพแวดล้อม

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน ตามมาตรวัด 6 ระดับ
ได้แก่

6 = มากที่สุด   5 = มาก   4 = ค่อนข้างมาก   3 = ค่อนข้างน้อย   2 = น้อย   1 = น้อยที่สุด

รายการ	ระดับสภาพในปัจจุบัน						ระดับปัญหาที่พบ						ระดับความต้องการ					
	6	5	4	3	2	1	6	5	4	3	2	1	6	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment)																		
1. แสงสว่างในห้องเรียน																		
2. ลักษณะของโต๊ะและเก้าอี้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน																		
3. ขนาดกระดานขาว หรือกระดานเขียนกับการใช้งาน																		
4. คุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องฉายภาพ																		
5. เครื่องขยายเสียง																		
6. เครื่องปรับอากาศในห้องเรียน																		
7. บริการและความเร็วอินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน																		
8. อุปกรณ์สำหรับเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จากภายนอกห้องเรียนสำหรับนักศึกษา																		
9. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน																		
10. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์																		
11. โสตทัศนูปกรณ์กับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน																		
12. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน																		

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

รายการ	ระดับสภาพในปัจจุบัน						ระดับปัญหาที่พบ						ระดับความต้องการ					
	6	5	4	3	2	1	6	5	4	3	2	1	6	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ (Physical Environment)																		
13. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนาทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์																		
14. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของห้องเรียน กับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน																		
สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ (Psychological Environment)																		
15. ผู้สอนมีความอบอุ่นทางใจ																		
16. ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการสอน																		
17. ผู้สอนให้เกียรติผู้เรียน																		
18. ผู้สอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน																		
19. ผู้เรียนมีความอบอุ่นทางใจ																		
20. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน																		
21. ผู้เรียนมีความไว้วางใจในตัวผู้สอน																		
22. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน																		
23. ผู้เรียนให้เกียรติผู้สอน																		
24. ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ																		
สภาพแวดล้อมด้านสังคม (Social Environment)																		
25. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายในห้องเรียน																		
26. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียนภายนอกห้องเรียน																		
27. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายในห้องเรียน																		
28. ปฏิสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองภายนอกห้องเรียน																		
29. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน																		
30. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์																		
31. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน																		
32. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน																		
33. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์																		
34. ตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน																		

รายการ	ระดับสภาพในปัจจุบัน						ระดับปัญหาที่พบ						ระดับความต้องการ					
	6	5	4	3	2	1	6	5	4	3	2	1	6	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมทางด้านสารสนเทศ (Information Environment)																		
35. การให้บริการแหล่งข้อมูลแบบออนไลน์ที่ห้องสมุด ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม																		
36. การให้บริการแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในการจัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน																		
37. การกำหนดจุดให้บริการ จุดติดตั้งเครือข่ายไร้สาย เพื่อการเข้าใช้เครือข่ายโดยมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา																		
38. การจัดทำบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียน หรือภายนอกห้องเรียน																		
39. การจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ																		
กระบวนการจัดการเรียนการสอน																		
40. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียน																		
41. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานได้อย่างเหมาะสม																		
42. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์																		
43. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน																		
44. ผู้สอนจัดการสอนเสริม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม																		
การประเมินผล																		
45. ความถี่ในการจัดกิจกรรมการประเมินผล																		
46. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการประเมินผล																		
47. กิจกรรมการประเมินผล																		
48. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล																		
49. การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินผล																		
50. การใช้ความยุติธรรมในการประเมินผล																		

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 3 ข้อคำถามแสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะที่มีได้ระบุไว้ในตอนที่ 2 ตามหัวข้อหลักที่กำหนดให้

1. สภาพปัจจุบันอื่น ๆ ที่ท่านพบเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

.....

.....

.....

2. ปัญหาอื่น ๆ ที่ท่านพบเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

.....

.....

.....

3. ความต้องการอื่น ๆ ที่ท่านต้องการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

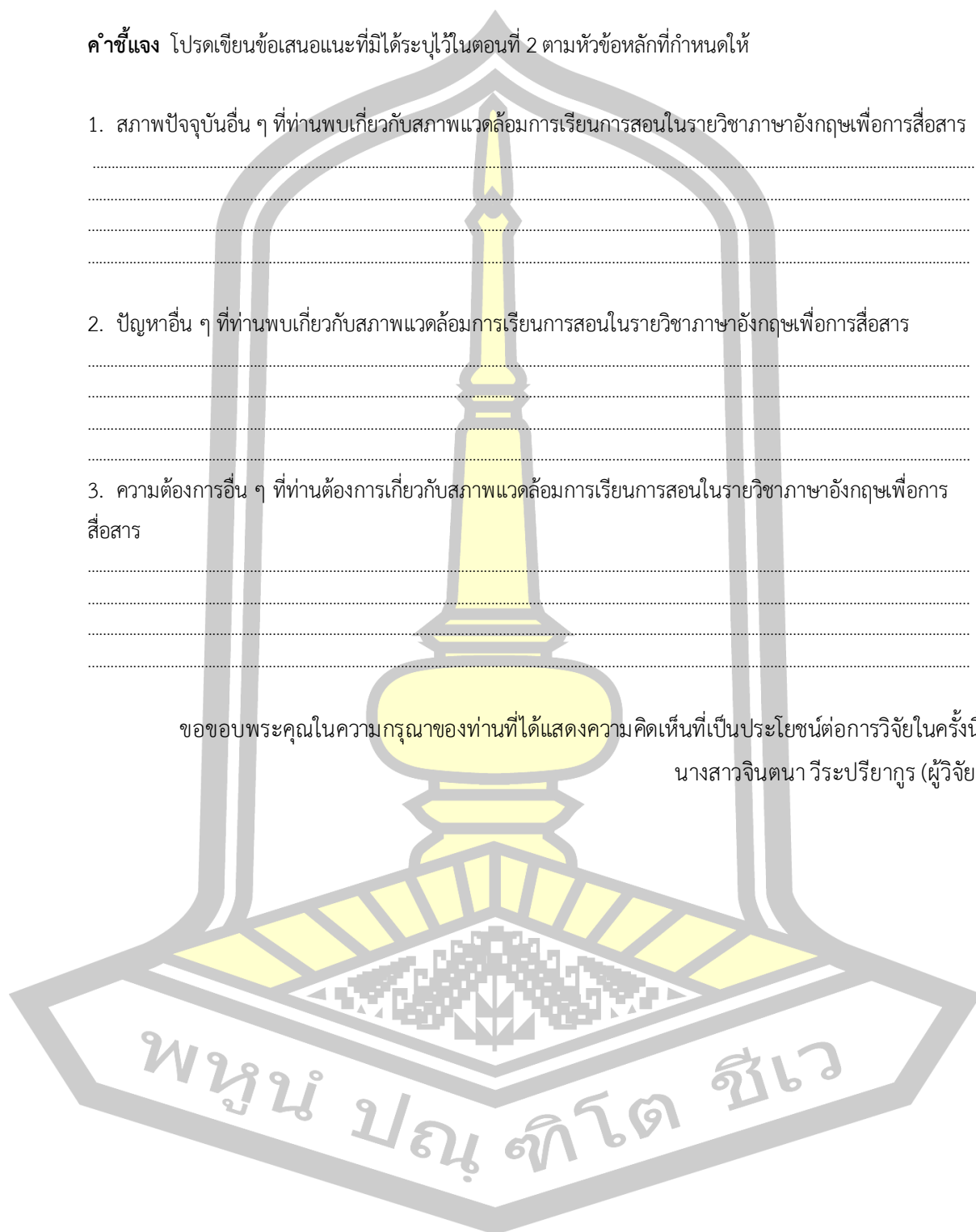
.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวจินตนา วีระปรียากร (ผู้วิจัย)

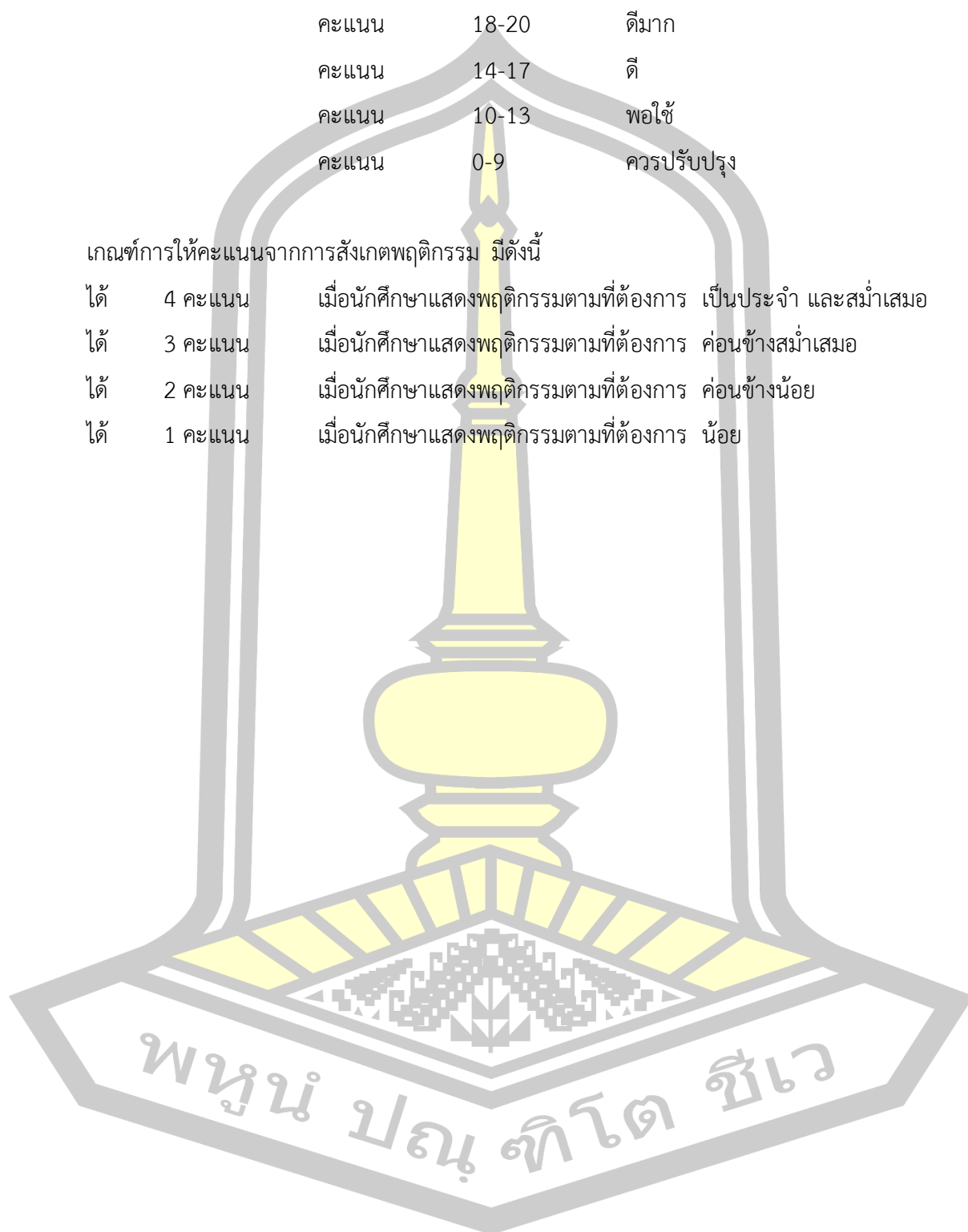

เกณฑ์การประเมินในการสังเกตพฤติกรรม มีดังนี้

คะแนน	18-20	ดีมาก
คะแนน	14-17	ดี
คะแนน	10-13	พอใช้
คะแนน	0-9	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม มีดังนี้

ได้	4 คะแนน	เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ เป็นประจำ และสม่ำเสมอ
ได้	3 คะแนน	เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ ค่อนข้างสม่ำเสมอ
ได้	2 คะแนน	เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ ค่อนข้างน้อย
ได้	1 คะแนน	เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ น้อย

**แบบประเมินความเหมาะสม/ความครอบคลุมขององค์ประกอบ
โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน
ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี**

ชื่อผู้วิจัย	นางสาวจินตนา วีระปรียากูร
หลักสูตร	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะ	ศึกษาศาสตร์
สถาบัน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.เผด็จ กิจระการ

คำอธิบาย

1. แบบประเมินความเหมาะสม/ความครอบคลุมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบสภาพแวดล้อม ด้านการเรียนการสอนด้านการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกด้านการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ผู้วิจัยพัฒนาในด้านความเหมาะสม และขอเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ขึ้น
2. แบบประเมินแบ่งความเหมาะสม/ความครอบคลุม จำแนกออกเป็น 2 ตอน ได้แก่
  - ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสม/ความครอบคลุมขององค์ประกอบของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 1 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสม/ความครอบคลุมขององค์ประกอบโมเดลสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับความเหมาะสมที่เป็นจริงตามความคิดของท่าน

การแปลความหมายคะแนน

6 = มากที่สุด 5 = มาก 4 = ค่อนข้างมาก 3 = ค่อนข้างน้อย 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ ที่	ความเหมาะสมขององค์ประกอบโมเดลสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ระดับความเหมาะสม					
		6	5	4	3	2	1
ประเภทของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน							
1.	ด้านกายภาพ						
2.	ด้านจินตภาพ						
3.	ด้านสังคม						
4.	ด้านสารสนเทศ						
องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า							
5.	ปัจจัยนำเข้า: สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนแบบ online						
6.	ปัจจัยนำเข้า: สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนแบบ offline						
7.	ปัจจัยนำเข้า: เนื้อหาสาระวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน						
องค์ประกอบด้านกระบวนการ							
8.	ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมาย						
9.	ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน						
10.	ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน						
11.	ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
12.	ขั้นตอนที่ 5 วัดผลและประเมินผล						
องค์ประกอบด้านกระบวนการ: การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน							
13.	กิจกรรมการวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมาย						
14.	กิจกรรมการออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน						
15.	กิจกรรมการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน						
16.	กิจกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						

ข้อ ที่	ความเหมาะสมขององค์ประกอบโมเดลสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ระดับความเหมาะสม					
		6	5	4	3	2	1
17.	กิจกรรมการวัดผลและประเมินผล						
18.	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 1 ระบุปัญหา						
19.	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา						
20.	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 3 พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหา						
21.	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 4 เลือกแนวทางการแก้ปัญหา						
22.	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 5 สร้างต้นแบบ						
23.	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 6 ทดสอบและประเมินผล						
24.	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 7 อภิปรายผล						
25.	กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 8 ปรับปรุงผลงาน						
องค์ประกอบด้านผลลัพธ์							
26.	ความรู้ความเข้าใจในภาพรวมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก						
27.	ทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี						
28.	ทักษะทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี						
29.	เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก						
ภาพรวมขององค์ประกอบ							
30.	โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อ ส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงาน ร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี						
31.	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ						
32.	องค์ประกอบกับทฤษฎี หลักการของสภาพแวดล้อมการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วย กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิง สร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา						
33.	ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์						

ข้อที่	ความครอบคลุมขององค์ประกอบโมเดลสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ระดับความครอบคลุม					
		6	5	4	3	2	1
1.	สภาพแวดล้อม: กายภาพ จินตภาพ สังคม และสารสนเทศ						
2.	ประเภทของสภาพแวดล้อม						
3.	ฐานการช่วยเหลือ						
4.	ปัจจัยนำเข้า: online, offline, เนื้อหาสาระ						
5.	ปัจจัยกระบวนการ: การวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมาย การ ออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การวัดผลและประเมินผล						
6.	ปัจจัยกระบวนการ: กิจกรรมการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน						
7.	ปัจจัยผลลัพธ์: ความรู้ความเข้าใจในภาพรวม ทักษะในการสื่อสาร เชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก						

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ**ประเภทของสภาพแวดล้อม**การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ**องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า**ของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ**องค์ประกอบด้านกระบวนการ**ของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ**องค์ประกอบด้านผลลัพธ์**ของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ**ภาพรวมขององค์ประกอบ**ของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

.....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวจินตนา วีระปรียากร (ผู้วิจัย)

แบบประเมิน เพื่อการ สื่อสารแบบผสมผสาน
ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง

1. แบบประเมินโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี นี้สร้างขึ้นโดย นางสาวจินตนา วีระปรียาคุณิ นิสิตปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญญิ กิจระการ เป็นประธานที่ปรึกษา

2. ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิโปรดประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประเมินให้ครบทุกมิติทั้งในด้านหลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของโมเดลฯ องค์ประกอบของโมเดลฯ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และภาพรวมของโมเดลฯ โดยท่านสามารถพิจารณารายละเอียดของโมเดลได้จากเอกสารที่ส่งมาพร้อมกันนี้

3. แบบประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของโมเดลฯ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและลงชื่อรับรองโมเดล

พูน บุญ พิโต ชเว

ตอนที่ 1 : ข้อมูลของผู้ประเมิน

ชื่อผู้ประเมิน .....ตำแหน่ง .....

องค์การ/หน่วยงาน .....

**ตอนที่ 2 : การประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษเพื่อการ**

**สื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิง
สร้างสรรค์ และทักษะ**

การทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งเป็น
มาตรฐานวัด

ความเหมาะสม 5 ระดับ และสามารถเสนอแนะเพิ่มเติมในช่องท้ายของแต่ละข้อ

5 = มากที่สุด

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยที่สุด

ประเด็นการประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของโมเดล						
1.1 หลักการแนวคิด ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมฯ						
1.2 ตรงตามวัตถุประสงค์ของโมเดลสภาพแวดล้อมฯ						
1.3 คุณลักษณะของผู้เรียนหลังการจัดสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ตรงตามกับหลักการและแนวคิดของโมเดลสภาพแวดล้อมฯ						
2. องค์ประกอบของโมเดล						
2.1 ความเหมาะสมของประเภทของสภาพแวดล้อม						
2.1.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ						
2.1.2 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ						
2.1.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม						
2.1.4 สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ						
2.2 ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า						
2.2.1 องค์ประกอบสภาพแวดล้อมแบบผสมผสานสภาพแวดล้อมแบบ offline						
2.2.1 องค์ประกอบสภาพแวดล้อมแบบผสมผสานสภาพแวดล้อมแบบ online						

ประเด็นการประเมินเพื่อรับรองความเหมาะสมของโมเดลสภาพแวดล้อมการ จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ระดับความ เหมาะสม					ข้อเสนอ แนะ เพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
2. องค์ประกอบของโมเดล						
2.2.2 เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร						
2.2.3 กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก						
2.2.4 การเรียนรู้ร่วมกัน						
2.3 ความเหมาะสมของกระบวนการจัดสภาพแวดล้อม						
2.3.1 กระบวนการขั้นที่ 1 วิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของจัด สภาพแวดล้อม						
2.3.2 กระบวนการขั้นที่ 2 ออกแบบผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน						
2.3.3 กระบวนการขั้นที่ 3 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน						
2.3.4 กระบวนการขั้นที่ 4 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ						
2.3.4.1 การตั้งวัตถุประสงค์						
2.3.4.2 การดำเนินการสอนด้วยการให้ความกระจ่างในบริบท						
2.3.4.3 การฝึกตัวภาษาที่สอนไปแล้วในหมายเลข 2						
2.3.4.4 การถ่ายโอน						
2.3.5 กระบวนการขั้นที่ 5 วัดและประเมินผล						
2.3.6 ฐานการช่วยเหลือ						
2.4 ความเหมาะสมของผลลัพธ์ของการจัดสภาพแวดล้อม						
2.4.1 ความรู้ความเข้าใจในภาพรวม						
2.4.2 ทักษะความคิดสร้างสรรค์						
2.4.3 ทักษะการทำงานร่วมกัน						
2.4.4 เจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบ ผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก						
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก						
3.1 ขั้นตอน ในการระบุปัญหา						
3.2 ขั้นตอน วิเคราะห์ปัญหา						
3.3 ขั้นตอน พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหา						
3.4 ขั้นตอน เลือกแนวทางการแก้ปัญหา						
3.5 ขั้นตอน สร้างต้นแบบ						
3.6 ขั้นตอน ทดสอบและประเมินผล						
3.7 ขั้นตอน อภิปรายผล						
3.8 ขั้นตอน ปรับปรุงผลงาน						

ตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและลงชื่อรับรองโมเดล

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน ระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้าพเจ้าได้พิจารณารับรองโมเดลสภาพแวดล้อมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เห็นว่า

- โมเดลมีความเหมาะสมดีแล้ว
- โมเดลมีความเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ .....

(.....)

วันที่ ..... / ..... / .....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาประเมินความเหมาะสมของโมเดลฯ
อันจะเป็นประโยชน์ต่อไปในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

**แบบประเมินความเหมาะสมของการจัดสภาพแวดล้อม
สำหรับการพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
แบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์
และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี**

คำอธิบาย

แบบประเมินความเหมาะสมของการจัดสภาพแวดล้อม สำหรับการพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดย นางสาวจินตนา วีระปรียากร นิสิตปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ดร.เผชญิ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบประเมินฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเชิงประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมแบบออนไลน์ และความเหมาะสมของเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเนื้อหาสาระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. แบบประเมินฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ความเห็นเชิงประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาแสดงความคิดเห็น
อันจะเป็นประโยชน์ต่อไปในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

นางสาวจินตนา วีระปรียากร

(ผู้วิจัย)

ตอนที่ 1 ความเห็นเชิงประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่านเพื่อประเมินรูปแบบในแต่ละข้อ

โดยมีค่าระดับความเห็นในแบบประเมินนี้มีทั้งหมด 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

5 = มากที่สุด   4 = มาก   3 = ปานกลาง   2 = น้อย   1 = น้อยที่สุด

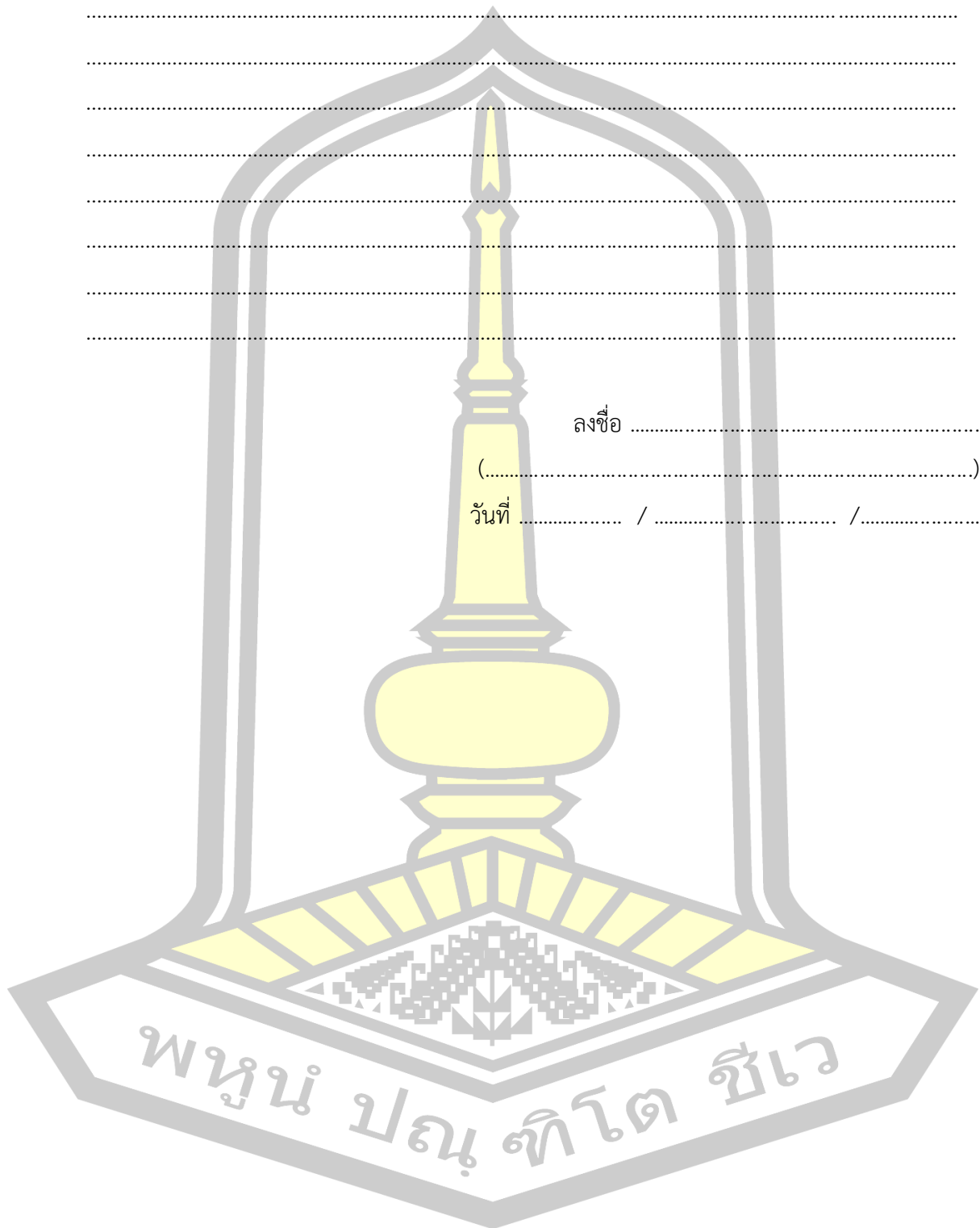
จากนั้นท่านสามารถแสดงความคิดเห็นนอกเหนือจากรายการประเมินลงในช่องข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

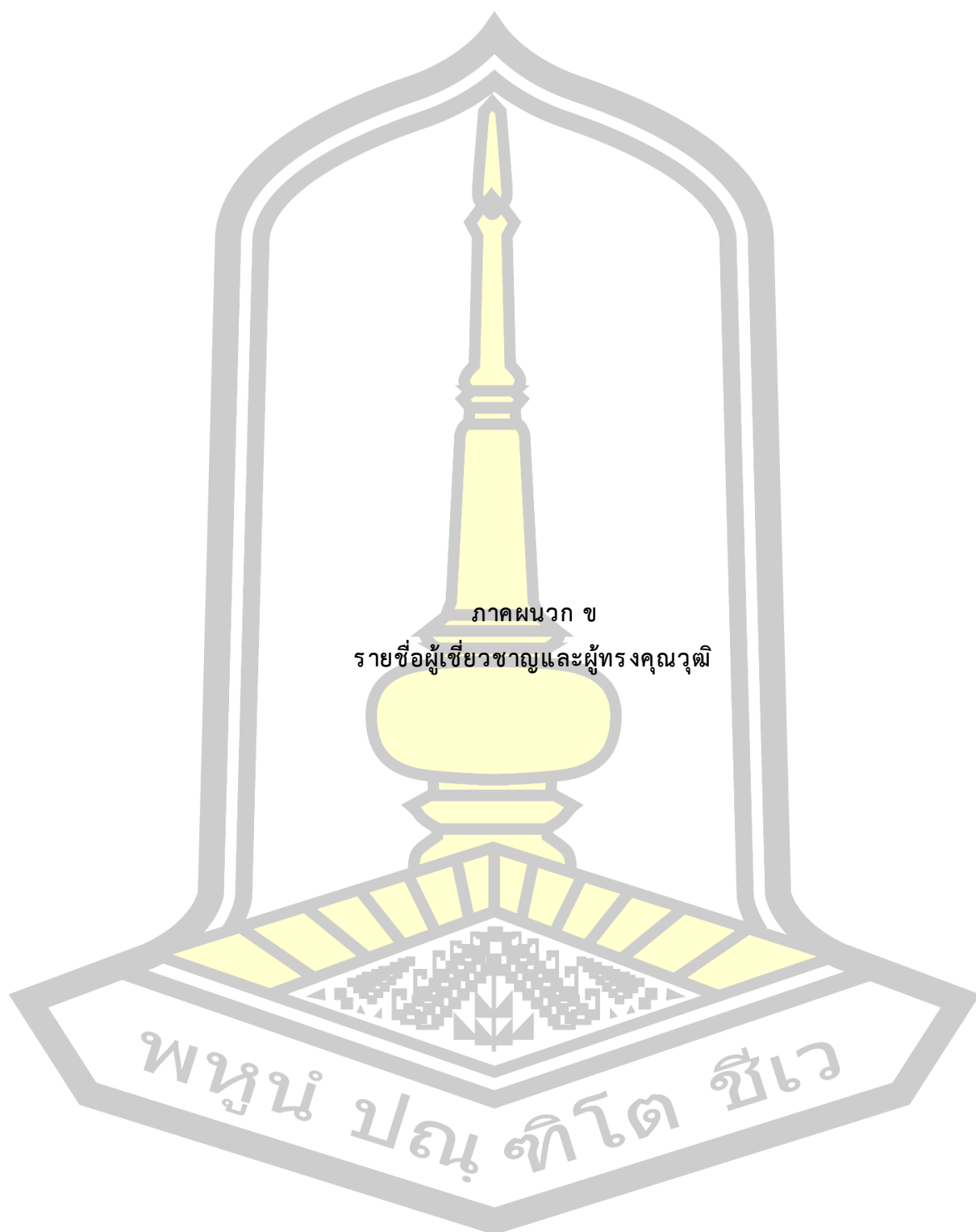
ข้อที่	รายการประเมินเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
ด้านสภาพแวดล้อมในห้องปฏิบัติการ							
1	แสงสว่างภายในห้อง						
2	ลักษณะของโต๊ะและเก้าอี้						
3	ลักษณะของการจัดวางเก้าอี้						
4	กระดาน whiteboard						
5	เครื่องฉายภาพและฉากรับภาพ						
6	เครื่องขยายเสียง						
7	เครื่องปรับอากาศ						
8	สัญญาณให้บริการอินเทอร์เน็ต						
9	วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน						
10	บอร์ดประกาศและให้ความรู้						
11	สภาพแวดล้อม/บรรยากาศโดยรวม						
สภาพแวดล้อมแบบออนไลน์							
12	การออกแบบที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้ง่าย						
13	รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาและลำดับก่อนหลัง						
14	เมนูและระบบนำทาง						
15	การสื่อความหมายของสัญลักษณ์ที่เป็นไอคอน						
16	ลักษณะการจัดเรียงองค์ประกอบทางศิลปะของหน้าเพจ หน้าเว็บ						

ข้อที่	รายการประเมินเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
สภาพแวดล้อมแบบออนไลน์							
17	รูปแบบ สี และขนาดของตัวอักษรที่ใช้						
18	ภาพกราฟิกที่ใช้ประกอบ						
19	การเลือกใช้สีให้เหมาะสม กลมกลืน และดึงดูดความสนใจ						
20	รูปแบบการสนทนาผ่านระบบ						
21	การออกแบบส่วนให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาอังกฤษ						
22	การออกแบบส่วนแบบทดสอบความรู้						
23	การออกแบบเว็บบอร์ด						
24	การออกแบบฐานการช่วยเหลือ						
25	การบริหารจัดการเรียนการสอน (LMS)						
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน							
26	การนำเข้าสู่บทเรียน						
27	กิจกรรมสร้างแรงจูงใจในการเรียน						
28	กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร						
29	กิจกรรมวัดผลประเมินผล						
ด้านเนื้อหาสาระ							
30	ความตรงและความครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้						
31	การเรียงลำดับของเนื้อหา						
32	ความชัดเจนและความสัมพันธ์ต่อเนื่องของโครงสร้างเนื้อหา						
33	ความทันสมัยของเนื้อหาสาระ						
34	ปริมาณของเนื้อหาสาระในแต่ละตอน						
35	ระดับการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน						
36	การยกตัวอย่างที่สอดคล้องกับเนื้อหาและระดับของผู้เรียน						
37	ปริมาณความเพียงพอในการสื่อสารเนื้อหาทั้งหมด						
38	แบบฝึกหัด และแบบทดสอบ						

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว431

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล

เรียน รศ.ดร.ประสาท อิศรปรีดา

ด้วย นางสาวจินตนา วีระปรียากร นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เผชิญ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0815477422

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว431

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล

เรียน รศ.ดร.วิเชียร ชิวพิมาย

ด้วย นางสาวจินตนา วีระปรียากร นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิญ์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0815477422

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว431

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล

เรียน รศ.ดร. บุญชม ศรีสะอาด

ด้วย นางสาวจินตนา วีระปรียากร นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เผชญิ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0815477422

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว431

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล

เรียน ผศ.ดร.ชวลิต เกตุกระท่อม

ด้วย นางสาวจินตนา วีระปรียากร นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เผชญิ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จิตสุวรรณ์)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0815477422

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว431

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล

เรียน ผศ.นุชสรุา บุญแสน

ด้วย นางสาวจินตนา วีระปรียากร นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เผชญิ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0815477422

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว431

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล

เรียน อาจารย์จිරพรรณ ขจรจิตจรัส

ด้วย นางสาวจินตนา วีระปรียากูร นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดล สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เผชญ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0815477422

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว431

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล

เรียน อาจารย์วารุณี สุรโยธี

ด้วย นางสาวจินตนา วีระปรียากร นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดล สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เผชญิ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการพัฒนาโมเดล เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0815477422

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวจินตนา วีระปรียาภรณ์
วันเกิด	วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2515
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 334 หมู่ 6 หมู่บ้านโฮมการ์เดนวิลล์ ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30310
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ประจำ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2536 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม พ.ศ. 2539 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2561 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนัน ปณฺ ทิโต ชีเว